

**Exemplaren van de Nederlandstalige en de in
het Engels vertaalde versie van dit jaarverslag
kunt u aanvragen bij**

Océ N.V.

afdeling Corporate Communications

telefoon (077) 3592000

e-mail info@oce.com

Ook op de corporate website (<http://www.oce.com>)
is dit verslag te raadplegen naast andere publicaties
als persberichten, presentaties, toespraken en overige
aan het jaarverslag gerelateerde onderwerpen.

Océ N.V.

Verslag over het boekjaar 1 december 2007

tot en met 30 november 2008

Océ enables its customers to manage their documents efficiently and effectively by offering innovative print and document management products and services for professional environments.

Inhoud

6	Profiel
7	Kengetallen
8	Dit is Océ
10	Strategisch perspectief
14	Ambities en strategie
16	Bericht van de voorzitter van de Raad van Bestuur
21	Verslag van de Raad van Bestuur
21	Financiële gang van zaken
21	Resultaten
24	Balans
24	Kasstroom
26	Vooruitzichten
26	Dividendvoorstel 2008
30	Document-on-demand: een essay
34	Verkoop en distributie
36	Digital Document Systems
44	Wide Format Printing Systems
49	Océ Business Services
54	Onderzoek & Ontwikkeling
57	Productie & Logistiek
62	Mens en maatschappij
62	Océ als werkgever
65	Océ en duurzaamheid
70	Beheersaspecten
70	Corporate governance
80	Risico's en risicobeheersing
86	Verslag van de Raad van Commissarissen
92	Jaarrekening
93	Geconsolideerde winst- en verliesrekening
94	Geconsolideerde balans
96	Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen
98	Geconsolideerd kasstroomoverzicht
100	Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening
160	Enkelvoudige balans
160	Enkelvoudige winst- en verliesrekening
162	Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening
166	Overige gegevens
166	Voorgestelde winstbestemming
167	Accountantsverklaring
168	Diversen
168	Raad van Commissarissen
170	Raad van Bestuur
172	Senior Executives
173	Voornaamste groepsmaatschappijen
175	Aanvullende informatie voor aandeelhouders
178	Vijf jaren Océ
180	Lijst van begrippen en afkortingen
183	Toekomstverwachtingen

Profiel

Océ van nature innovatief

Océ ontwikkelt en levert digitale printsystemen, software en diensten voor productie, reproductie, distributie en management van documenten, in kleur en zwart-wit, in klein- en grootformaat voor professionele gebruikers in onder meer kantoren, onderwijs, industrie, bouw, architectenbureaus, reclame en de grafische markt. Océ is de enige Europese producent van printsystemen en is wereldwijd een toonaangevende aanbieder van deze systemen.

Het productaanbod omvat printers, copiers, scanners, software, services, imaging supplies, diensten op het gebied van systeemintegratie en uitbesteding van document management activiteiten en leasing van printsystemen.

De brede, zeer complete productportefeuille is samengesteld uit zelfontwikkelde producten voor het grootformaat en voor de (zeer) hoogvolume segmenten van het kleinformaat en uit geselecteerde apparatuur van Original Equipment Manufacturers (OEMs). Océ levert zijn apparatuur binnen totaaloplossingen, van initiële advisering tot en met het onderhoud van de systemen.

Océ's reputatie is gevestigd op productiviteit en betrouwbaarheid, bedieningsgemak en een gunstige 'total cost of ownership'.

Océ is commercieel actief in circa 100 landen; in meer dan 30 daarvan met een eigen verkoop- en service-organisatie. In Europa, de Verenigde Staten, Canada en Singapore heeft Océ research- en productievestigingen. Océ behaalde in 2008 met 23.000 medewerkers een omzet van € 2,9 miljard.

Ondernemingsmodel Océ is actief in de complete waardeketen van printsystemen, van ontwikkeling via productie, verkoop, services en onderhoud tot dienstverlening en financiering. De commerciële organisatie wordt aangestuurd door drie Strategische Business Units: Digital Document Systems (kleinformaat), Wide Format Printing Systems (grootformaat) en Océ Business Services (diensten). In een aantal landen en marktsegmenten waar Océ zelf niet voldoende vertegenwoordigd is, levert Océ een deel van het productassortiment via gespecialiseerde distributeurs.

Met eigen Onderzoek & Ontwikkeling (R&D) ontwikkelt Océ zelf zijn basistechnologieën en

het merendeel van zijn productconcepten. Daarbij fungeert de rechtstreekse terugkoppeling van klantervaringen als een belangrijke inspiratiebron voor nieuwe producten.

In het ondernemingsmodel van Océ is een belangrijke plaats ingeruimd voor samenwerking met partners op allerlei gebieden. Deze partnerships omvatten R&D, productie, verkoop (OEM), distributie en financiering.

In de bedrijfsvoering van Océ is duurzaamheid een constant aanwezige factor.

Boekjaar Het boekjaar van Océ loopt van 1 december tot en met 30 november.

Statuten De huidige statuten zijn vastgesteld bij notariële akte d.d. 22 augustus 2008. Océ N.V. is een internationale houdstermaatschappij zoals bedoeld in artikel 2:153, lid 3, sub b Burgerlijk Wetboek.

Oprichting, statutaire zetel en handelsregister

De onderneming stamt uit 1877. De huidige rechtsvorm dateert van 1953. De statutaire zetel is in Venlo en de vennootschap is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Limburg onder nummer 12002283.

Hoofdkantoor Het hoofdkantoor is gevestigd te Venlo, St. Urbanusweg 43, postbus 101, 5900 MA Venlo, Nederland, telefoon (077) 3592222, fax (077) 3544700, e-mail info@oce.com, website <http://www.oce.com>.

Raad van Commissarissen

Mr. P.A.F.W. Elverding, *voorzitter*
F.J. de Wit, *vice-voorzitter*
G.J.A. van de Aast
Drs. M. Arentsen RA
Drs. A. Baan
D.M. Wendt (vanaf 24 april 2008)

Raad van Bestuur

Ir. R.L. van Iperen, *voorzitter*
Drs. J. van den Belt (tot en met 21 oktober 2008)
Drs. H.A. Kerkhoven RC (vanaf 22 oktober 2008)
Drs. J.F. Dix
Ir. A.H. Schaaf

Secretaris van de Vennootschap

Mr. F.W.T. Kool

Kengetallen

	2008	2007	x € miljoen
<i>Netto-omzet</i>	2.909,0	3.098,2	
Mutatie in % ten opzichte van voorgaand jaar	- 6,1	- 0,4	
Autonome verandering	- 2,3	3,4	
Non-recurring*	- 4,3	10,6	
Recurring*	- 1,4	0,4	
<i>Brutomarge</i>	1.091,0	1.216,5	
In % van de netto-omzet	37,5	39,3	
<i>Bedrijfsresultaat (EBIT)**</i>	46,0	121,2	
Mutatie in % ten opzichte van voorgaand jaar	- 62,0	18,5	
In % van de netto-omzet	1,6	3,9	
<i>Nettowinst</i>	3,8	78,9	
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	2,0	77,1	
Mutatie in % ten opzichte van voorgaand jaar	- 97,4	40,2	
In % van de netto-omzet	0,1	2,5	
<i>Balanstotaal</i>	2.548,9	2.491,2	
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	645,5	677,1	
Eigen vermogen	680,5	712,6	
Eigen vermogen in % van het balanstotaal (solvabiliteit)	26,7	28,6	
Capital Employed (netto)	1.242,8	1.143,1	
Return on Capital Employed (RoCE)	3,0	7,3	
<i>Kasstroom voor financieringsactiviteiten (free cash flow)</i>	18,8	190,9	
<i>Aantal medewerkers per 30 november (in full-time equivalents)</i>	23.148	23.798	medewerkers
<i>Per gewoon aandeel van € 0,50 nominaal</i>			
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	- 0,01	0,88	euro
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	6,94	7,32	
Dividend	0,15 ***	0,64	
<i>Aantal gewone aandelen van € 0,50 nominaal</i>			
Gemiddeld uitstaande aandelen	84.785.707	84.314.949	aandelen
Potentiële toename uit op aandelen gebaseerde beloningen en converteerbare personeelsobligaties	752.698	1.795.514	
<i>Nettowinst per gewoon aandeel van € 0,50 op basis van volledige conversie</i>	- 0,01	0,87	euro
Hoogste/laagste beurskoers in het boekjaar	13,88/3,06	18,68/11,15	
Ultimo beurskoers in het boekjaar	3,46	12,39	

* Non-recurring omzet: inkomsten uit de verkoop van apparaten, software en professional services.

Recurring omzet: inkomsten uit onderhoud, inkten, toners, media, huur, rente en business services.

** EBITDA 2008 bedroeg € 234,7 miljoen (2007: € 330,8 miljoen).

*** Voorstel aan de aandeelhoudersvergadering van 23 april 2009.

Dit is Océ

Hardware (printers, copiers en scanners), software, services en imaging supplies. Het complete spectrum van innovatieve producten en diensten.

Ontwikkeld, geproduceerd, geleverd, geïnstalleerd en onderhouden door de specialisten van Océ.

Printers, copiers en scanners

Kleinformat

Het volledige spectrum printers, copiers en scanners voor de dagelijkse kantoorpraktijk, zowel stand-alone als aangesloten op een netwerk.

Hoogvolume printers voor omvangrijke en gecompliceerde opdrachten, in gebruik bij reprografie-afdelingen van grote bedrijven en commerciële printservice bedrijven.

Grootformaat

Printers en scanners voor onder andere technische tekeningen, geografische kaarten en presentatietekeningen, voor binnen- en buitenreclame, toonbankdisplays, banners en affiches, billboards en gevelbekledingen op uiteenlopende papieren en kunststof materialen.

Software

Workflow en output management software voor kleinformat printoplossingen

Complete software voor de voorbereiding, begeleiding en bewaking van gecompliceerde printopdrachten uit verschillende bronnen in zwart-wit en kleur op verschillende printmedia. Software voor de aansturing van verschillende printers.

Printmanagement en distributie software voor grootformaat printers

Geavanceerde software voor het aansturen van verschillende printers, bij jobprinters maar ook decentraal (op de werkplek).

Print workflow, rasterisatie en distributie software voor display graphics (grootformaat grafische toepassingen)

Wereldwijd toegepaste software voor kleuren-weergave bij display graphics en geavanceerde software voor het decentraal aansturen van printers.

Services

Onderhoud van apparaten en software

Océ beschikt in ruim 30 landen over een eigen service-organisatie voor installatie en onderhoud van de complete productportefeuille.

Consultancy

Advisering is van groot belang voor een oplossing die feilloos past bij het bedrijf van de klant. Niet alleen voor, maar ook tijdens het gebruik. Veel Océ-apparatuur kan in de loop van de gebruikscyclus door de klant uitgebreid en geactualiseerd worden, afhankelijk van de behoefte.

Document managementprocessen als uitbestede dienstverlening

Bedrijven waar documentprocessen essentieel zijn maar geen kernactiviteit, besteden deze uit aan Océ Business Services. Van postkamer- en repro-activiteiten tot geavanceerde document management activiteiten.

Financiële dienstverlening (verhuur en leasing)

Océ biedt klanten flexibele financieringsvormen aan.

Imaging Supplies

Grootformaat media

Rollen papier, gecoat en ongecoat voor technische toepassingen in vele breedte- en lengtematen en inkten en toners.

Display graphics media

Rollen, vellen en rigide media in papier en kunststof voor binnen- en buitentoepassingen en inkten.

Printmedia voor kantoor en voor grafische toepassingen (business graphics media)

Kleinformat media; A3 en kleiner, hoofdzakelijk gecoat en ongecoat papier in verschillende kleuren en kwaliteiten en inkten en toners.

Profielen voor media, inkt en printercombinaties

Software voor optimale afstemming van inkt en media bij geavanceerde kleurenprint opdrachten.

Strategisch perspectief

Océ in de wereld van het digitaal printen De markten

waarin Océ actief is veranderen voortdurend en snel. Daarbij zijn verschillende ontwikkelingen van belang. Het beleid van Océ is erop gericht, in te spelen en te anticiperen op de ontwikkelingen en de eigen organisatie erop in te stellen.

Het onderstaande geeft een globaal beeld van de trends en ontwikkelingen die de toekomst van Océ bepalen als leverancier van een complete lijn van hard- en softwareproducten en documentgerelateerde diensten.

De nadruk ligt daarbij - conform de praktijk - op het document als afdruk op een tastbaar medium. Een van de gevolgen van de digitalisering is echter dat documenten steeds vaker alleen in elektronische vorm gemaakt en bekeken worden. Met zijn inmiddels grote expertise op het gebied van documentvorming beschouwt Océ ook dit als zijn natuurlijk werkgebied.

Veranderingen in de bedrijfstak

Economie De nieuwe economische werkelijkheid als gevolg van de mondiale financiële crisis heeft grote invloed op een aantal van de markten waar Océ actief is. Met name de markten van de financiële dienstverlening en van de technische tekeningen op grootformaat hebben een sterke teruggang gezien. In de financiële dienstverlening viel al vroeg in 2008 de vraag naar nieuwe hoogproductieve apparaten terug; de lengte van nieuwe verkoopcycli nam toe. Door de stagnatie van bouwprojecten in de Verenigde Staten en

in Europa, vooral in het Verenigd Koninkrijk en Spanje, viel ook het segment technische tekeningen fors terug. Océ voelt de gevolgen van de door de terughoudendheid van de banken sterk beperkte investeringsruimte bij zijn klanten, waardoor investeringsbeslissingen worden uitgesteld.

Daar staat tegenover dat onder invloed van de economische teruggang veel bedrijven proberen de kosten van hun niet-kernactiviteiten, waaronder het document (output) management, te beperken door deze aan specialisten uit te besteden. Binnen Océ is Océ Business Services goed gepositioneerd om van deze beweging gebruik te maken.

Consolidatie en partnerships De bedrijfstak waarin Océ actief is consolideert, een trend waar Océ zelf actief bij betrokken is met de acquisitie van de Amerikaanse distributeur Imagistics. In enkele jaren tijd hebben de producenten van printsystemen de belangrijkste onafhankelijke distributiebedrijven gekocht.

Deze consolidatie trend, in combinatie met veranderende eisen vanuit de markt en de wens om sneller en breder te opereren, heeft geleid tot het aangaan van partnerships met contract manufacturers, mede-aanbieders en leidende ondernemingen in verwante markten. Daarmee breidt Océ zijn slagkracht en reikwijdte aanzienlijk uit, in productportefeuille en in distributiekraft. Ook kan Océ op deze manier zijn kerntechnologieën een breder werkingsgebied geven door er niet alleen zelf nieuwe toepassingsgebieden voor te vinden, maar ook partners de gelegenheid te geven dat te doen, zoals het geval is met de nieuwe Océ CrystalPoint (print)technologie.

Commoditization Océ is actief met sterk innovatieve producten in markten waar vernieuwing noodzakelijk is, maar waar de vernieuwende producten ook in steeds kortere tijd standaard (commodity) worden. Die korte levensduur van een nieuw product vraagt om een regelmatige stroom van nieuwe modellen en typen met een aantrekkelijke prijsstelling, om de marge op het gewenste peil te houden. Daarin wordt voorzien door een goed gebruik van de eigen kerntechnologieën van Océ en door het ontwikkelen van technologie- en productplatforms die als basis dienen voor snelle productopvolging en door samenwerking met partners. Als antwoord op de prijsdruk die het gevolg is van commoditization streeft Océ naar een maximale beperking van de productiekosten. Deze wordt onder meer gerealiseerd door uitbesteding van de productie naar landen in het Verre Oosten met een hoge technische standaard en een lagere loonstructuur.

In *display graphics* is uitbesteding de standaard. De productie is daar grotendeels in handen van professionals. In-house printing komt in dat segment weinig voor, met als uitzondering een aantal grote retail-ketens. Ook in de segmenten technische documenten en productieprinting wordt steeds meer volume geconcentreerd op de systemen van professionele printbedrijven. Uitbesteding van de complete documentprocessen, inclusief postbehandeling, printing en archivering, heeft geleid tot het ontstaan van gespecialiseerde professionele dienstverleners, waaronder Océ Business Services. Er zijn tal van tekenen dat de huidige moeilijke economische omstandigheden grote bedrijven gevoeliger maakt voor de voordelen van uitbesteding van hun document management- en outputprocessen aan professionele dienstverleners als Océ.

Océ is actief met sterk innovatieve producten in markten waar vernieuwing noodzakelijk is.

Mede dankzij de verschillende partnerships is Océ in staat om in kortere tijd meer nieuwe en vernieuwde systemen in de markt te zetten. Dat geldt voor de OEM-apparaten, maar ook voor gezamenlijke ontwikkelingen die bijvoorbeeld zijn overeengekomen met Konica Minolta en Miyakoshi. Océ ontwikkelt in toenemende mate productplatforms, van waaruit op basis van een duidelijke road map in korte tijd nieuwe modellen en typen worden ontwikkeld.

Toenemende uitbesteding Printprocessen en print-afdelingen binnen bedrijven die hoge investeringen en personeelskosten vergen worden in toenemende mate uitbesteed aan externe professionele dienstverleners. Die kunnen in de regel meer volume op hun systemen concentreren waardoor zij een voor de opdrachtgever gunstiger prijs kunnen berekenen. Tegelijkertijd dienen deze dienstverleners zich van hun mede-aanbieders te blijven onderscheiden door voortdurend te investeren in de nieuwste apparatuur. De hoogproductieve continuous feed printsystemen (de Océ JetStream-serie, de Océ VarioStream 9000 en de Océ ColorStream 10000) worden voornamelijk aan deze klanten geleverd.

Veranderingen in de toepassingen

Grafische markt digitaliseert De grafische markt was tot voor kort nauwelijks gevoelig voor de mogelijkheden van digitaal drukken, met de hogere kostprijs per afdruk als voornaamste reden. Sinds enkele jaren heeft digitaal printen echter in een deel van de boekdrukmarkt een belangrijke plaats verworven waar het gaat om *printing-on-demand* van bestaande boektitels en het printen van kleine oplagen nieuwe boeken. Daar is digitaal printen een volwaardig – en in diverse situaties een beter – alternatief voor offset geworden. Ook in het grootformaat deel van de display graphics markt is de digitalisering sterk in opmars. Vooral voor kleinere oplagen is digitaal printen hier – als vervanging van onder meer zeefdruk – een uitstekend alternatief. In beide onderdelen van de grafische markt is Océ uitstekend gepositioneerd, met krachtige continuous feed systemen, flexibele *roll-to-roll* en *flatbed* systemen en workflow software. Océ beschikt bovendien over grondige kennis van markt en technologie en over een gespecialiseerd verkoopapparaat dat thuis is in de materie en het eigen karakter van deze markt door en door kent.

Individualisering neemt toe Gedurende het laatste decennium is de betekenis van individuele communicatie in de contacten tussen organisaties en hun doelgroepen snel belangrijker geworden. Elektronische systemen hebben zowel in marketing als in zakelijke communicatie een vergaande personalisering mogelijk gemaakt. Digitaal printen sluit daar direct bij aan en faciliteert individualisering van de contacten, die nog grotendeels via print verlopen. Direct mail is de meest in het oog springende toepassing, maar ook andere communicatievormen, zoals gepersonaliseerde brieven, dagafschriften en polissen krijgen toegevoegde waarde met een op het individu gerichte boodschap. Personalisering is een van de belangrijkste drivers voor het zeer hoogvolume segment van Océ, met name in continuous feed systemen.

Snelheid is cruciaal Snel kunnen reageren op ontwikkelingen is voor veel klanten van Océ een essentiële voorwaarde voor een goede bedrijfsvoering. Dat betekent in de praktijk dat hun ontwikkelings- en productieprocessen zonder uitzondering in een strak tijdschema verlopen met tal van last-minute-veranderingen. Digitaal printen is door zijn grote flexibiliteit bij uitstek geschikt om deze processen, die veelal volledig elektronisch verlopen, te ondersteunen. Digitaal printen maakt het mogelijk vroeger centraal verlopende processen te decentraliseren (distribute-and-print) en daarmee een belangrijk logistiek voordeel te behalen.

Een goed voorbeeld is de productie van handleidingen, die desgewenst ter plaatse volledig land- en klant-specifiek gemaakt kunnen worden en waarin nog tot seconden voor productie wijzigingen kunnen

Elektronische systemen hebben zowel in marketing als in zakelijke communicatie een vergaande personalisering mogelijk gemaakt. Digitaal printen sluit daar direct bij aan en faciliteert individualisering van de contacten, die nog grotendeels via print verlopen.

Kleur vervangt zwart-wit De kosten van digitaal kleurprinten zijn lange tijd een beletsel gebleken voor brede toepassing. Met het dalen van de kosten per kleurenprint en de sterke verbetering van kwaliteit en productiviteit wordt die belemmering minder. In het grootformaat worden die voordelen onder meer benut in de (winkel)marketing, in het kleinformaat onder meer in brochuredruk, direct mail, transactiedocumenten, transpromo - een combinatie van transactiedocumenten en advertenties - en zakelijke presentaties.

worden aangebracht. Ook in de in-store marketing wordt decentraal printen populair. Grote winkelketens printen steeds vaker zelf in hun filialen een groot deel van hun reclame-uitingen.

Veranderingen in de maatschappij

Geografische expansie Océ is een mondiale onderneming. Met een sterke eigen aanwezigheid in de belangrijkste Europese landen en de Verenigde Staten is Océ goed vertegenwoordigd in een groot deel van de westerse wereld. In de rest van de wereld wordt de verkoop waargenomen door met Océ samenwerkende distributeurs. Océ wil ook in Azië de verkoopkracht opvoeren. Océ heeft eigen verkoopmaatschappijen in Maleisië, Singapore, Thailand, Japan en China. In het verslagjaar werd in Singapore Océ-Technologies Asia geopend, onder meer om in de regio de inkoop, productie en logistiek te coördineren. Intensivering van de bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden zullen de afzet van Océ-producten in dat deel van de wereld in de komende jaren versterken.

Duurzaamheid Groeiende bezorgdheid om de toekomst van het klimaat, de aarde en beschikbaarheid van natuurlijke grondstoffen hebben de aandacht voor duurzaamheid in de laatste vijf jaar sterk doen toenemen. Van bedrijven wordt verwacht dat zij produceren op een duurzame manier en producten leveren die in toenemende mate duurzaam zijn. Océ heeft op dit gebied een uitstekende staat van dienst, met een productportefeuille die in hoge mate tegemoetkomt aan de eisen op het gebied van duurzaamheid. Océ-apparatuur is in hoge mate duurzaam geproduceerd, is recyclebaar, kent in het gebruik slechts een beperkte negatieve invloed op de omgeving en is zeer gebruikersvriendelijk. In 2008 heeft Océ zijn beleid op het gebied van duurzaamheid opnieuw geformuleerd en voorzien van een aantal concrete doelstellingen voor de korte en langere termijn.

Ambities en strategie

De huidige economische crisis heeft uiteraard ook gevolgen voor Océ. Dit betekent dat met name de strategische pijler *optimalisering van bedrijfsprocessen* belangrijker is geworden. Océ streeft naar waardecreatie voor alle stakeholders door het realiseren van winstgevende groei. Daarmee legt Océ de basis voor continuïteit.

Strategische doelen

Klanten	Leidende posities opbouwen en versterken in productieve segmenten in kleinformatomgevingen. Bestaande positie in uitbestedingsdiensten uitbreiden naar document management diensten met een hoge toegevoegde waarde. Leidende positie versterken in Technical Document Systems. Leidende positie opbouwen in Display Graphics Systems. Aanbieder zijn van printmedia die totaaloplossingen mogelijk maken.
Medewerkers	Wereldwijd een aantrekkelijke werkgever zijn.
Aandeelhouders*	Return on Capital Employed bereiken van tenminste 13%. Realiseren van een gemiddelde jaarlijkse autonome omzetgroei van 5%. Handhaven van de relatieve brutomarge. Handhaven van gezonde balansverhoudingen. Verder uitbouwen van een constructieve dialoog met aandeelhouders. * De uitzonderlijke omvang en snelheid van de economische teruggang heeft het tijdpad voor het bereiken van de financiële doelstellingen beïnvloed.
Partners	Op technologisch gebied samenwerken met de topspecialisten in de industrie. Samenwerken met hoogwaardige leveranciers van onderdelen, modules en van apparaten. Samenwerken met marktpartijen die bijdragen aan een wezenlijke vergroting van de distributiekraft. Samenwerken met leidende vendor lease partners.
Maatschappij	Eco-efficiënt en eco-effectief document management en printing door: - Klanten ondersteunen bij eco-efficiënt en eco-effectief document management. - Medewerkers uitdagen grensverleggende ideeën aan te dragen. - Investerings aantrekken van groene beleggingsfondsen. - Partners vragen om dezelfde duurzaamheidsnormen en -standaarden te hanteren als Océ. - Klanten uitdagen Océ met nieuwe ideeën te inspireren. - Economische groei combineren met een lagere ecologische druk en een toenemend welzijn van mensen.

Océ richt zich op het versterken van bestaande en het opbouwen van nieuwe leidende posities in de markt voor professionele document print- en management systemen.

De strategie van Océ is gericht op optimalisering van de bedrijfsprocessen, versterking van de productportefeuille en vergroting van de distributiekraft.

Acties in 2008

Klanten	Versterking verkopen in cutsheet kleur door systemen van Konica Minolta. Versterking verkopen grootformaat systemen in Scandinavië met de acquisitie van distributeur Epcot. Versterking positie in Point-of-Purchase in Frankrijk door acquisitie Intersoft. Met de Océ ColorWave 600 en de Océ TCS 500-serie Océ leiderschap bevestigd. Met Océ Arizona-serie toppositie in flatbed UV-curable inkt. Concentratie op verkopen meerdere diensten per klant in Océ Business Services. Dekking met media op Océ-apparatuur verder versterkt.
Medewerkers	Continuering implementatie leiderschapsprogramma voor beter en mensgericht leiderschap. Verder professionalisering successieplanning en talentontwikkeling. Océ tekent Charter 'Talent naar de Top'.
Aandeelhouders	Bedrijfsprocessen en balans geoptimaliseerd: - optimalisatie logistiek, inkoop en IT-systemen; € 80 miljoen kostenbesparingen gerealiseerd; - aantal arbeidsplaatsen verminderd met 840. Nieuwe initiatieven genomen met betrekking tot 2009, gericht op € 80 miljoen extra besparingen, € 100 miljoen balansreductie en afbouw van verdere 360 arbeidsplaatsen.
Partners	Samenwerking met partners in Inkjet Application Centre. Samenwerking met OEM-partners voortgezet, samenwerking met Konica Minolta nu ook op R&D-gebied. Océ JetStream-versies samen met Miyakoshi ontwikkeld. Stabiele samenwerking met contract manufacturers. Océ-Technologies Asia (Verre Oosten) opgezet om hen beter te ondersteunen. Konica Minolta en Fujifilm verkopen substantiële aantallen Océ-systemen.
Maatschappij	Sustainability internet site geopend. Overleg met stakeholders gevoerd. Missie, visie, strategie en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid geformuleerd en vastgesteld door de Raad van Bestuur. Introductie nieuw beleid EU wagenpark van Océ (CO₂ reductie). Deelname in Carbon Disclosure project toegezegd. Samenwerking met Vereniging van Beleggers voor Duurzaam Ondernemen in stakeholderdialoog. Uitreiking 'Green Reprographer Of The Year' door Océ North America.

Bericht van de voorzitter van de Raad van Bestuur

Nog niet eerder heeft Océ zulke extreem grote bewegingen in de economische omstandigheden meegemaakt als in 2008. En nog niet eerder is de impact hiervan op de resultaten zo heftig geweest. De wereldwijde financiële en economische crisis heeft ons gedwongen de plannen en verwachtingen die we begin 2008 hadden, ingrijpend bij te stellen en zonder uitstel acties te ondernemen om onze financiële positie en winstgevendheid te beschermen. Voor Océ is 2008 dan ook een jaar geworden dat getekend is door de economische problemen. En dat ondanks de positieve ontwikkelingen in verschillende activiteiten, zoals Océ Business Services, Display Graphics Systems en hoogvolume kleurendruk, die goede resultaten lieten zien.

Na het succesvol verlopen vierde kwartaal van 2007 wees alles op een voortzetting van de opgaande lijn die in al onze activiteiten zichtbaar was. Onze acties waren dan ook zonder voorbehoud gericht op groei en we werkten voortvarend aan uitbreiding van onze verkoopstaf. De ongedacht snelle achteruitgang van de economie in de hele wereld maakte echter al na het eerste kwartaal van 2008 duidelijk dat er forse maatregelen nodig waren. Twee voor ons zeer belangrijke afnemersgroepen, de financiële instituten en de bouwwereld, werden toen al hard getroffen en dat werd direct merkbaar in vertraging in de verkoop van systemen in die segmenten.

Stevige maatregelen Als reactie hebben we een stringent kostenbeheersingsprogramma in gang gezet, gericht op behoud van winstgevendheid en cash flow. Aan het einde van het verslagjaar konden we

vaststellen dat er volgens plan voor € 80 miljoen aan kostenbesparingen is gerealiseerd, mede door een voor 2008 en 2009 geplande vermindering van 950 arbeidsplaatsen in totaal, waarvan er in 2008 al 840 zijn gerealiseerd. In de laatste maanden van het verslagjaar werd echter ook in verschillende andere markten een teruggang voelbaar. Mede als gevolg hiervan, en rekening houdend met een langere teruggang van de economische activiteiten, waren nieuwe maatregelen voor 2009 onvermijdelijk. Daarin zijn de volgende hoofdpunten te onderscheiden:

- | versterking van de bestaande partnerships en het aangaan van nieuwe;
- | verlaging en verdergaande flexibilisering van de productiekosten;
- | kostenbesparingen uit verbetering van de bedrijfsprocessen met een bedrag van € 80 miljoen;
- | het genereren van extra cash tot een bedrag van € 100 miljoen door de verkoop van onroerend goed en finance lease debiteuren en verlaging van het werkkapitaal, teneinde de rentedragende schuld te verlagen;
- | het aantal arbeidsplaatsen dat komt te vervallen voor 2008 en 2009 is verhoogd tot in totaal 1.200.

Positieve ontwikkelingen De financiële resultaten en de harde maatregelen die we hebben genomen overschaduwden het feit dat verschillende activiteiten ondanks de moeilijke economische omstandigheden wel degelijk een positieve ontwikkeling lieten zien. In Océ Business Services zijn wij in het verslagjaar gegroeid, omdat wij juist nu, met een concurrerend en hoogkwalitatief dienstenaanbod meer bedrijven hebben kunnen overtuigen hun niet-kernactiviteiten uit te besteden.

R.L. van Iperen
Voorzitter van de
Raad van Bestuur
van Océ N.V.

Het totale aandeel van kleur is sterk toegenomen, van 20 naar 25%, zowel door onze eigen nieuwe systemen als door die van onze partners. En investeringen in nieuwe toepassingen, zoals in digitaal boekdrukken en full color mailings, worden nog steeds gedaan, maar op een lager niveau. Positief is ook, dat dankzij het feit dat rond de 70% van onze omzet vastligt in meerjarige onderhouds- en servicecontracten (recurring omzet) het effect van de economische neergang flink gedempt wordt. En dat effect blijft nog aanhouden, gezien de grote aantallen systemen die we in de laatste paar jaar in de markt hebben gezet. Eveneens positief is, dat meer dan 40% van onze omzet komt uit onderwijs, overheid en nutsbedrijven, sectoren die vooralsnog minder dan andere lijken te worden geraakt door de economische gevolgen.

Voor Océ zal 2009 uitdagend zijn, maar de onderneming beschikt over een aantal sterke eigenschappen. Allereerst door het reeds genoemde grote aandeel van de recurring inkomsten, maar voorts ook door de succesvolle partnerships, de nadruk op innovatieve toepassingen die juist nu nog wel gevraagd worden en de brede spreiding, zowel over marktsegmenten als geografisch.

Dat neemt niet weg, dat we alle zeilen bij moeten zetten om in 2009 onze financiële positie en winstgevendheid te beschermen. Dat doen we met een sterke productportefeuille, een goed toegeruste verkoop- en service-organisatie en toegewijde medewerkers.

Strategie onveranderd, maar met andere

prioriteiten Sinds 2007 voeren wij een strategie uit die steunt op drie pijlers: uitbreiding van de verkoopkracht, versterking van de productportefeuille en optimalisering van de bedrijfsprocessen. Die strategie handhaven wij onverkort, maar door de omstandigheden zijn wel de prioriteiten gewijzigd.

Van twee van de drie pijlers, verkoopkracht en productportefeuille kunnen we inmiddels zeggen dat ze goed ontwikkeld zijn. Op het gebied van de bedrijfsprocessen is nog veel te winnen. De belangrijkste acties voor 2009 betreffen dan ook die pijler.

Onze *verkoopkracht* hebben we in het verslagjaar verder uitgebreid, aanvankelijk ook door het aantrekken van nieuwe verkoopmedewerkers, maar vooral ook door het verhogen van hun effectiviteit en productiviteit. Bovendien hebben wij goed gebruik gemaakt van de mogelijkheden van samenwerking met strategische partners, zowel op het gebied van de producten als van hun distributie-organisatie. Voor 2009 zal veel van onze aandacht uitgaan naar het verder ontwikkelen van bestaande en nieuwe partnerships, speciaal om onze omvang en slagkracht verder te versterken. Ook zetten wij onze verkopers zoveel mogelijk in bij de systemen en sectoren die de beste resultaten beloven.

Onze *portefeuille* is verder uitgebreid met een aantal sterke producten, zowel uit eigen ontwikkeling als afkomstig van onze partners. Tijdens de Drupa 2008, maar ook op tal van kleinere beurzen in de loop van het jaar, hebben wij wat dat betreft breeduit onze kracht kunnen laten zien. Wij zullen ook in economisch moeilijke tijden doorgaan met het brengen van nieuwe, innovatieve producten die onze klanten kunnen gebruiken om er hun business mee uit te breiden. Dat doen we onder meer op basis van onze nieuwe printtechnologie Océ CrystalPoint, maar ook door intensieve samenwerking met onze partner Konica Minolta op het gebied van kleinformaat kleur.

Van de derde pijler, *verbetering van de bedrijfsprocessen*, kunnen we na 2008 vaststellen dat er op verschillende onderdelen vooruitgang is geboekt. In totaal hebben we hier via een reeks van scherp afgestemde programma's en acties circa € 80 miljoen kunnen besparen. Ook in 2009 staat een zelfde bedrag aan besparingen op het programma, waarbij gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke flexibilisering van de productiekosten, onder meer door verdere uitbesteding.

Schaalgrootte door actieve partnering Partnering, in distributie, in ontwikkeling en in de opbouw van onze portefeuille, is een niet weg te denken onderdeel van onze werkwijze geworden. Wij hebben bijvoorbeeld in Konica Minolta een belangrijke strategische partner gevonden, waarmee wij over en weer zowel producten als andere kerncompetenties uitwisselen. Maar ook met verschillende andere mede-aanbieders, toeleveranciers en bedrijven buiten onze branche hebben wij een intensieve samenwerking. Partners bieden ons de schaalgrootte die we op verschillende gebieden nodig hebben om onze investeringen in technologie en producten beter te laten renderen. In het afgelopen jaar hebben wij met name in het office-segment op het gebied van kleur goede resultaten behaald mede dankzij het kleurenprinterprogramma van Konica Minolta. En in het grootformaat was het partner Fujifilm die de Océ Arizona 250 GT - onder eigen naam - mede tot een succes maakte. Verdere verdieping van de bestaande partnerships en uitbreiding met nieuwe staan dan ook voor 2009 hoog op onze strategische agenda.

Klanten zijn en blijven nummer 1 Waar we spreken van mindere resultaten voor ons bedrijf en van de problemen die wij tegenkomen als gevolg van de economische omstandigheden, mogen we niet vergeten dat het in de eerste plaats onze klanten zijn, die getroffen worden. Met de nadruk die wij altijd hebben gelegd op het belang van een nauwe band met onze klanten, zijn wij nu van dichtbij getuige van hun problemen. Het spreekt vanzelf dat wij ook in de huidige omstandigheden doen wat we kunnen om hen te helpen deze moeilijke periode door te komen. Het is een belangrijk gegeven dat wij in 2008 nauwelijks klanten aan concurrenten verloren hebben. Veel klanten hebben nieuwe investeringen uitgesteld, ook al omdat zij zonder kwaliteitsverlies hun bestaande systemen kunnen blijven gebruiken en daarbij kunnen rekenen op de attente en complete service van onze mensen. 'Customer first' is geen loze kreet. Ook nu niet.

Investeren in innovatie Een van de sterke punten van Océ is het feit dat wij ons, ondanks onze bescheiden schaalgrootte, steeds in de frontlinie bewegen als het gaat om innovatie. Door continue innovatie, gericht op verbetering van kwaliteit en verhoging van de productiviteit bij onze klanten, scoort Océ permanent positief in de reviews van industrie analisten en krijgen wij met grote regelmaat prestigieuze onderscheidingen. Die

positie, van 'technology leader' in de relevante segmenten, is van groot belang en wij zullen dan ook niet ophouden te investeren in innovatie. Juist dankzij innovatie investeren klanten toch in nieuwe producten. Dat neemt niet weg, dat wij ook in Onderzoek & Ontwikkeling efficiënt moeten omgaan met onze middelen. Daarom richten wij ons verder verscherpt op die ontwikkelingen, waarmee wij een unieke plaats kunnen innemen of verdedigen. Waar we de competenties missen om op korte termijn de producten te ontwikkelen die we nodig hebben, maken we gebruik van de competenties van anderen. Omgekeerd stellen we onze kerncompetenties ter beschikking aan anderen wanneer die daarmee hun eigen ontwikkelingen kunnen verbeteren of versnellen. Die manier van werken, *open innovatie*, is in een omgeving waarin time-to-market essentieel is, de beste manier om de beschikbare fondsen, maar ook onze kerncompetenties en kerntechnologieën, optimaal in te zetten.

Veranderingen bepalen Océ's toekomst Onze wereld verandert, en niet alleen in economisch opzicht. De veranderingen in onze omgeving bepalen mede onze keuzes en zijn daarmee van groot belang voor onze ontwikkeling. Bij de ontwikkeling van onze producten spelen we daar dan ook maximaal op in.

De overstap van *analoog* drukken naar *digitaal* printen behoort in veel gebieden al tot een ver verleden. Toch is de impact nog steeds voelbaar, wat gezien de enorme implicaties niet verwonderlijk is. Zo biedt digitaal printen de mogelijkheid van kleine oplagen met een goede kwaliteit voor een goede prijs. Van deze voordelen wordt door onze klanten in de boekdrukmarkt nu in toenemende mate gebruik gemaakt. Van die enorme markt is nu nog slechts een relatief klein deel digitaal, maar jaarlijks stijgt het volume met dubbele cijfers, mede dankzij onze zeer hoogvolume printers.

De verschuiving die nu plaatsvindt van *zwart-wit naar kleur*, in alle omgevingen waar we actief zijn, zowel in groot- als kleinformaat, was ondenkbaar geweest zonder digitaal printen. Wij ontwikkelen daarom hoogkwalitatieve kleursystemen, die in diverse specifieke toepassingsgebieden het beste vertegenwoordigen van wat er op de markt is. Daarbij doel ik onder meer op de Océ ColorWave 600, uitgerust met onze eigen nieuwe printtechnologie Océ CrystalPoint. Deze revolutionaire grootformaat kleurenprinter gooit hoge ogen bij alle soorten gebruikers. Ook noem ik de Océ

ColorStream 10000 en de Océ JetStream-serie, beide bestemd als vervanger voor offset kleurendruk en beide uitstekend ontvangen in de markt. Naarmate zwart-wit printen meer een 'commodity' wordt, zorgt kleurenprinten, met zijn gemiddeld betere prijs, voor een belangrijk en sterk groeiend inkomstengebied voor Océ. De groei van het aandeel kleur van 20% naar 25% van de omzet in 2008 is dan ook uiterst positief.

Bij een derde verandering, die van *producten naar diensten*, zijn wij nauw betrokken via Océ Business Services, sinds begin 2008 onze derde Strategische Business Unit. Document (output) management mag dan voor de meeste bedrijven essentieel zijn voor de bedrijfsvoering, het is geen kernactiviteit. Voor hen is het veel efficiënter om de dienstverlening uit te besteden. Océ Business Services, met zijn brede expertise in hardware, software en de effectieve organisatie van het complete spectrum van document management, ziet zijn werkterrein dan ook voortdurend uitbreiden, zowel in aantal klanten als in de breedte van de dienstverlening.

Een laatste, maar voor Océ bepaald niet onbelangrijke verandering in het kielzog van de digitalisering is het feit dat veel documenten wel gemaakt, maar niet geprint worden. Dat is een ontwikkeling die voor een bedrijf als het onze eerder een bedreiging lijkt. Toch hebben we ook op dit gebied veel te bieden. Waar document-on-demand betekent dat we een document kunnen produceren uit een onafzienbare hoeveelheid gegevens, kan dat ook een (blijvend) elektronisch document zijn. Wij hebben de programma's om dit te realiseren en blijven nieuwe programma's ontwikkelen.

Inzetten op duurzaamheid Duurzaamheid, in termen van 'people, planet, profit', is ook in 2008 binnen onze onderneming een rode draad geweest. Niet voor niets staan daarbij de mensen voorop. Het is noodzakelijk, maar tegelijk bijzonder pijnlijk dat in het kader van de kostenbeheersingsmaatregelen vele arbeidsplaatsen verloren zijn gegaan. Niettemin betrachten wij daarbij de grote zorgvuldigheid, die inmiddels van Océ bekend is en die er onder meer voor heeft gezorgd dat de normale intermenselijke relaties in het bedrijf niet in gevaar zijn gekomen.

Ook in de in 2008 definitief geformaliseerde duurzaamheidsstrategie staat de zorg voor mensen, voor hun welzijn en ontwikkelingsmogelijkheden, hoog op de agenda. Vanzelfsprekend is deze strategie er ook op gericht om Océ's naam op het gebied van duurzaam-

heid te bevestigen waar het gaat om het reduceren van de invloed van producten en processen op het milieu. We hebben een groot aantal concrete doelen vastgesteld voor de korte en langere termijn om zeker te stellen dat wij continu voortgang kunnen tonen. Hoe moeilijk de externe omstandigheden ook zullen zijn, wij zullen niet tornen aan onze inzet op dit gebied. Sterker nog, wij hebben in de afgelopen jaren genoegzaam aangetoond dat ook het onderdeel 'profit', in ons duurzaamheidsbeleid goed vertegenwoordigd is. Onze recycling-, renovatie- en remanufacturing activiteiten leveren een belangrijk aandeel in onze omzet, terwijl de gerenoveerde producten in onze Océ Prémia Class rechtstreeks waarde toevoegen aan de ondernemingen van onze klanten. Duurzaamheid is geen belemmerende factor, maar een voorwaarde voor een volwaardig en winstgevend handelen.

Vooruitblik Het is nog minder dan in voorgaande jaren mogelijk om te voorspellen hoe de onderneming zich in termen van omzet en winstgevendheid zal ontwikkelen. Alles, wat in ons vermogen ligt om een positief resultaat te bereiken, zullen wij doen. Het is nog volstrekt onduidelijk hoe lang de financiële crisis, en in het kielzog daarvan de economische crisis, zal voortduren. Onze volledige inzet is erop gericht dat Océ sterker uit deze periode tevoorschijn komt.

Wij weten ons bij dat streven gesteund door alle partijen die bij Océ betrokken zijn en ik wil daarvoor dan ook hier mijn grote dank uitspreken. Ik dank onze klanten voor hun loyaliteit en hun waardering voor onze producten, onze aandeelhouders voor hun vertrouwen en ik dank onze partners in ontwikkeling, productie en distributie voor de vruchtbare samenwerking. Bovenal wil ik onze medewerkers danken, ook degenen van wie wij door de kostenmaatregelen afscheid hebben moeten nemen, voor hun inzet ten behoeve van onze klanten en hun vastberadenheid om hun bedrijf door deze moeilijke periode te loodsen.

Rokus van Iperen, *voorzitter*

Verslag van de Raad van Bestuur

Financiële gang van zaken

Resultaten

Mede onder invloed van de ontwikkeling van de economie, met name sinds oktober 2008, daalde het bedrijfsresultaat naar € 46,0 miljoen (2007: € 121,2 miljoen). Het bedrijfsresultaat werd verlaagd door de kosten die samenhangen met de herstructurering van de onderneming ten bedrage van € 45,0 miljoen, als ook het verlies op de verkoop van Arkwright Inc. van € 11,4 miljoen. Anderzijds verhoogde de verkoop van Océ Document Technologies het bedrijfsresultaat met € 23,0 miljoen.

Het netto bedrag van de geactiveerde R&D-kosten was met € 23,9 miljoen nagenoeg gelijk aan de activering in 2007 (€ 24,8 miljoen).

De koersontwikkeling van vreemde valuta's beïnvloedde de resultaten.

Gemiddeld over het jaar bedroeg de US dollarkoers € 0,68 (2007: € 0,74) en de koers van het Pond sterling € 1,28 (2007: € 1,47).

Voor de bepaling van de balansposities wordt niet zoals bij het bepalen van het bedrijfsresultaat de gemiddelde koers gebruikt maar de koers ultimo boekjaar 2008. Voor de US dollar bedroeg deze € 0,77 (2007: € 0,68).

Vergeleken met het jaar 2007 was de invloed van valuta's op het bedrijfsresultaat en op de balans als volgt:

x € miljoen	2008
Translatieresultaat	- 2,9
Transactieresultaat	- 15,8
Netto invloed hedges (2007 versus 2008)	- 2,9
Totale invloed koersen op bedrijfsresultaat	- 21,6

Op de balans was het translatieresultaat (in € miljoen):

Totale activa	+ 99,7
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	+ 30,3

De Raad van Bestuur van

Océ N.V.

Van links naar rechts:

R.L. van Iperen, *voorzitter*

A.H. Schaaf,

J.F. Dix en

H.A. Kerkhoven.

Omzet In 2008 bedroeg de omzet € 2.909,0 miljoen (2007: € 3.098,2 miljoen), een daling van 6,1%. Gecorrigeerd voor valuta-effecten was de daling 2,3%. De verkoop van printsystemen (non-recurring omzet) daalde autonoom met 4,3%. De inkomsten uit onderhoud, inkten, toners, media, huur, rente en business services (recurring omzet) verminderde autonoom met 1,4%.

In de Strategische Business Unit Digital Document Systems (DDS) daalde de omzet met 8,1% naar € 1.632,2 miljoen; de omzet nam autonoom (exclusief de fax business) met 3,3% af. Het aandeel kleur steeg van 16% in 2007 naar 22% in 2008. De non-recurring omzet bedroeg € 587,1 miljoen, een autonome daling van 6,4%. Deze daling werd ondermeer veroorzaakt doordat de verkoop van zwart-wit continuus feed printers sterk afnam door het wereldwijd inzakken van de markt voor transactie printing. Bovendien was er een vertraging in de printer/copier markt, vooral in het vierde kwartaal, hetgeen resulteerde in lagere verkopen in zowel de kantoormarkt als ook in de cutsheet productie printing systemen. De recurring omzet bedroeg € 1.045,1 miljoen, een autonome daling van 2,7%, gecorrigeerd voor de daling van de omzet in fax was de autonome daling 1,5%. De marktontwikkelingen in DDS hebben geleid tot een lager printvolume.

De omzet van de Strategische Business Unit Wide Format Printing Systems bedroeg € 850,2 miljoen, een autonome daling van 2,4%. Het aandeel kleur in de omzet steeg van 28% naar 35%. De non-recurring omzet bleef autonoom gelijk. De recurring omzet nam autonoom af met 3,8%. Deze daling werd vooral veroorzaakt door lagere verkopen en een lager printvolume in de bouwsector en de maakindustrie, waarvan Technical Document Systems en Imaging Supplies veel last hadden.

De omzet in de Strategische Business Unit Océ Business Services was € 426,6 miljoen, een autonome toename van 5,4%. Océ Business Services heeft in 2008 een goede omzetgroei laten zien. De omzetgroei in Europa was sterk, de omzetgroei in de Verenigde Staten stond echter onder druk.

Brutomarge De relatieve brutomarge bedroeg 37,5% (2007: 39,3%). De genormaliseerde brutomarge daalde met 1,4% naar 38,2%.

Bedrijfslasten De bedrijfslasten als percentage van de omzet bedroegen 35,9% (2007: 35,4%). Genormaliseerd voor incidentele kosten waren de relatieve bedrijfslasten 35,4% (2007: 35,7%).

Bedrijfsresultaat Het bedrijfsresultaat bedroeg € 46,0 miljoen (2007: € 121,2 miljoen).

Financieringslasten De netto financieringslasten waren € 47,9 miljoen (2007: € 40,3 miljoen).

Belastingen Belastingen droegen voor € 5,1 miljoen bij aan het resultaat. In 2007 kwam er € 2,4 miljoen aan belasting ten laste van het resultaat.

Nettowinst De nettowinst daalde van € 78,9 miljoen naar € 3,8 miljoen.

Per gewoon aandeel bedroeg de nettowinst toekomend aan houders van deze aandelen – € 0,01 (2007: € 0,88).

Tabel 1

Informatie per Strategische Business Unit

	Digital Document Systems		Wide Format Printing Systems		Océ Business Services		totaal	
x € miljoen	2008	2007*	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Netto-omzet	1.632	1.776	850	898	427	424	2.909	3.098
Bedrijfsresultaat (EBIT)	-6	5	41	96	11	20	46	121
Activa	1.616	1.606	658	665	142	120	2.549	2.491 **
Capital Employed (netto)							1.243	1.143
Return on Capital Employed							3,0%	7,3%

* Voor de vergelijkbaarheid zijn de cijfers 2007 aangepast aan het feit dat Océ Business Services per 1 december 2007 is afgescheiden van Digital Document Systems.

** Totaal activa inclusief 'niet-gealloceerd' (2008: € 133 miljoen; 2007: € 100 miljoen).

Tabel 2

Omzet per kwartaal

	2008			2007		
x € miljoen	recurring	non-recurring	totaal	recurring	non-recurring	totaal
Eerste kwartaal	503	199	702	534	195	729
Tweede kwartaal	495	210	705	540	237	777
Derde kwartaal	481	219	700	517	237	754
Vierde kwartaal	528	274	802	530	308	838
Totaal jaar	2.007	902	2.909	2.121	977	3.098

Tabel 3

Autonome veranderingen in de omzet per kwartaal ten opzichte van dezelfde periode van vorig jaar

in %	Digital Document Systems			Wide Format Printing Systems			Océ Business Services			totaal		
	recurring	non-recurring	totaal	recurring	non-recurring	totaal	recurring	non-recurring	totaal	recurring	non-recurring	totaal
Eerste kwartaal	-3,1	3,8	-1,0	0,1	9,9	3,4	6,1	-	6,1	-0,5	5,9	1,3
Tweede kwartaal	-2,3	-9,2	-4,8	-2,9	2,8	-1,0	5,4	-	5,4	-0,9	-5,3	-2,3
Derde kwartaal	-2,6	-2,0	-2,4	-4,8	-3,9	-4,5	5,9	-	5,9	-1,6	-2,7	-1,9
Vierde kwartaal	-2,9	-13,7	-7,6	-7,4	-6,1	-6,8	4,1	-	4,1	-2,7	-11,2	-5,8
Jaar	-2,7	-6,4	-4,1	-3,8	-	-2,4	5,4	-	5,4	-1,4	-4,3	-2,3

Balans

Het balanstotaal steeg eind 2008 naar € 2.549 miljoen (2007: € 2.491 miljoen). Gecorrigeerd voor wisselkoerseffecten daalde het balanstotaal met € 42 miljoen ten opzichte van vorig jaar. Net Capital Employed steeg van € 1.143,1 miljoen in 2007 naar € 1.242,8 miljoen in 2008.

Return on Capital Employed De RoCE in 2008 bedroeg 3,0% (2007: 7,3%).

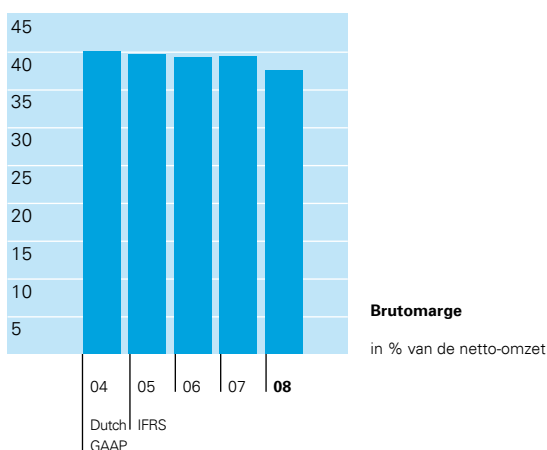
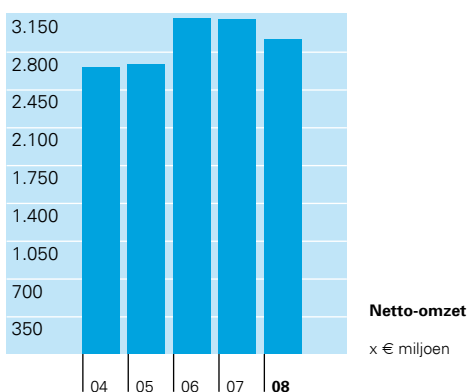
Eigen vermogen Het eigen vermogen bedroeg € 681 miljoen (2007: € 713 miljoen). De wijzigingen in het eigen vermogen waren het gevolg van de toevoeging van de nettowinst aan de Algemene reserve (+ € 4 miljoen), de uitkering van dividenden (– € 57 miljoen), de wijziging in het vermogen door hogere wisselkoersen (+ € 37 miljoen), cash flow hedges (– € 15 miljoen) en overige (– € 1 miljoen). Het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal bedroeg 27% (2007: 29%).

Rentedragend vermogen Ultimo 2008 bedroeg het rentedragend vermogen € 611 miljoen (ultimo 2007: € 600 miljoen). Van de leningen is € 575 miljoen (94,0%) voor de lange termijn opgenomen. Daarnaast beschikt de Océ-Groep aan het einde van het boekjaar over een bedrag van € 361 miljoen aan niet-gebruikte kredietfaciliteiten, die voor meerdere jaren contractueel gecommitteerd zijn. De netto schuld/EBITDA ratio bedraagt 2,5, hetgeen onder het maximum van 3 in de leningconvenanten is. De EBITDA/netto interest ratio bedraagt 5,4, hetgeen boven het minimum van 4 in de leningconvenanten is.

Kasstroom

De kasstroom uit operationele activiteiten bedroeg € 122 miljoen, een daling van € 146 miljoen ten opzichte van 2007 (€ 268 miljoen). Deze daling werd grotendeels veroorzaakt door een daling van het bedrijfsresultaat (– € 75 miljoen), een beperktere verbetering van het werkkapitaal (– € 55 miljoen) en overige (+ € 4 miljoen). De kasstroom ten gevolge van belastingteruggaven daalde met € 20 miljoen. De kasstroom uit investeringsactiviteiten was – € 103 miljoen (2007: – € 77 miljoen). De daling van de kasstroom uit investeringsactiviteiten met € 26 miljoen was met name het gevolg van de desinvestering van gebouwen in Nederland en Frankrijk in 2007.

De kasstroom vóór financieringsactiviteiten (free cash flow) was € 19 miljoen (2007: € 191 miljoen). De kasstroom uit financieringsactiviteiten bedroeg € 95 miljoen negatief (2007: – € 104 miljoen). Het contant uitbetaalde dividend (slotdividend over 2007 en interimdividend over 2008) aan houders van gewone aandelen bedroeg € 54,4 miljoen (2007: € 49,0 miljoen). Het dividend voor houders van preferente aandelen bedroeg € 2,5 miljoen (2007: € 2,5 miljoen). In lijn met de nettowinst toekomend aan aandeelhouders zal € 1,968 miljoen worden uitgekeerd aan houders van financierings preferente aandelen.

Tabel 4

Omzet naar geografische gebieden

	2008		2007	
	x € miljoen	in %	x € miljoen	in %
Verenigde Staten*	1.066	36	1.221	40
Duitsland	312	11	320	10
Nederland	310	11	305	10
Frankrijk	201	7	190	6
Verenigd Koninkrijk **	192	7	227	7
Rest van Europa	579	19	596	19
Landen buiten Europa en de Verenigde Staten	249	9	239	8
Totaal	2.909	100	3.098	100

* Gemiddelde wisselkoers US dollar: 2008: € 1 = \$ 1,47; 2007: € 1 = \$ 1,36.

** Gemiddelde wisselkoers Pond sterling: 2008: € 1 = £ 0,78; 2007: € 1 = £ 0,68.

Tabel 5

Kasstroomoverzicht*

x € miljoen	2008	2007
Kasstroom uit operationele activiteiten	122	268
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 103	- 77
Kasstroom vóór financieringsactiviteiten (free cash flow)	19	191
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	- 95	- 104
Omrekeningsverschillen	- 12	- 5
Mutatie in liquide middelen	- 88	82

* Voor detailoverzicht zie de pagina's 98 en 99.

Tabel 6

Ratio's

	2008	2007
Eigen vermogen / Rentedragende schulden	1,1	1,2
Eigen vermogen / Totale activa	0,27	0,29
Vorraden als percentage van de netto-omzet	12,1	10,6
Handelsvorderingen als percentage van de netto-omzet	16,5	16,1
Handelscrediteuren als percentage van de netto-omzet	9,5	8,2
Netto schuld / EBITDA*	2,5	1,4
EBITDA / Netto interest*	5,4	8,5

* Overeenkomstig de definities in de leningconvenanten.

Vooruitzichten

Gezien de economische neergang zullen de marktomstandigheden in 2009 uitzonderlijk moeilijk blijven.

Het strategisch plan en de ingezette acties zorgen ervoor dat Océ zijn concurrerende positie kan behouden. In 2009 zal Océ een vergroot operational excellence programma uitvoeren, dat € 80 miljoen aan besparingen oplevert. Door balansverkorting, waaronder verkoop van onroerend goed en reductie van werkkapitaal, genereert Océ € 100 miljoen additionele kasstroom.

Tevens wil Océ zijn samenwerkingsverbanden in continuus feed en grootformaat printers uitbreiden en de flexibiliteit van de productiekosten vergroten.

Dividendvoorstel 2008

Océ stelt de aandeelhouders voor het dividend vast te stellen op € 0,15 (2007: € 0,64) per gewoon aandeel. Bij aanvaarding van dit voorstel zal het totale dividend over 2008 gelijk zijn aan het reeds uitgekeerde interimdividend over 2008 van € 0,15 per gewoon aandeel in contanten.

Tabel 7

Geografische spreiding van medewerkers (in full-time equivalents)

	2008		2007	
	aantal	in %	aantal	in %
Verenigde Staten	9.684	42	10.393	44
Nederland	3.789	16	3.809	16
Duitsland	2.692	12	2.889	12
Frankrijk	1.306	6	1.193	5
Verenigd Koninkrijk	1.068	4	1.174	5
Rest van Europa	3.206	14	3.148	13
Landen buiten Europa en de Verenigde Staten	1.403	6	1.192	5
Totaal	23.148	100	23.798	100

Tabel 8

Spreiding medewerkers naar functie (in full-time equivalents)

	2008		2007	
	aantal	in %	aantal	in %
Business Services	7.016	30	7.039	30
Marketing en verkoop	5.184	23	5.286	22
Service	4.616	20	4.766	20
Productie en logistiek	2.183	10	2.398	10
Onderzoek & Ontwikkeling	1.665	7	1.804	8
Financiën en administratie	1.012	4	993	4
Overig	1.472	6	1.512	6
Totaal	23.148	100	23.798	100

Lange tijd

was het produceren van
grote, kleurige
reclameposters,
banners en opschriften
het domein van gespecialiseerde
offset- en zeefdruktechnieken.

Nu

eisen grootformaat digitale printsystemen een
steeds grotere plaats op in de wereld van display graphics.

Als het gaat om snelheid
en een eenvoudig prepress-proces
biedt digitaal printen grote voordelen,
bijvoorbeeld
bij de productie van betaalbare kleine oplagen
van kleurenposters
en point-of-sale-materialen
op verschillende ondergronden
papier of plastics,
flexibel of onbuigzaam.

Waar de aandacht van het winkelende publiek
getrokken moet worden met opvallende display graphics
herschrijft grootformaat digitaal printen
de regels van de reclame.

Met een sleutelrol voor
Océ technologie.

Document-on-demand: alle informatie op maat, voor iedereen, altijd en overal

Digitale informatie is overal. Op internet, in databases en in openbare en privé-archieven. Een immense en snel groeiende massa informatie waaruit gebruikers de elementen kiezen die ze nodig hebben om er documenten van te maken. Op een efficiënte manier informatie opzoeken en selecteren is belangrijk, maar het presenteren van de resultaten ervan is niet minder van belang. Dat is het terrein van digitaal printen, het creëren van een fysiek document vanuit digitale informatie, in de juiste vorm, met de goede kwaliteit en precies wanneer de gebruiker het nodig heeft.

Met geavanceerde, gebruikersvriendelijke en kosteneffectieve hardware, software en complete oplossingen acteert Océ aan het front van deze ontwikkeling. Wij praten over *document-on-demand* om de breedte van het woord document te benadrukken, maar de ontwikkeling zelf heeft verschillende namen gekregen, zoals print-on-demand, select-and-print en web-to-print. Hoe dan ook, document-on-demand is niet meer weg te denken en het is verbazend om te zien hoezeer het al in het dagelijks leven is doorgedrongen.

Meredith Deaver, schrijfster/journalist en onder meer auteur van het boek 'Roll over Gutenberg' dat door Océ werd uitgegeven gedurende de Drupa, heeft de ontwikkeling van print-on-demand in de Verenigde Staten steeds op de voet gevolgd en neemt ons mee langs de hoofdzaken.

Document-on-demand: een nieuwe fase in natuurlijke selectie De Amerikaanse president Bill Clinton stelde ooit dat het totaal van de menselijke wetenschap elke vijf jaar verdubbelt. Andere schattingen komen echter eerder op elke twee jaar. Zoveel is zeker, de eeuw van de informatie is in volle gang. Gebruikers hebben toegang tot uitgestrekte voorraden informatie om documenten te produceren op vroeger onvoorstelbare manieren. En terwijl print-on-demand al ruim 10 jaar gebruikers in staat stelt om te printen wat ze willen, wanneer ze het willen en precies zoveel als ze willen, zorgen de enorme

voortgang in de toegang tot informatie, slim content management en de integratie van mobiele apparaten voor een nieuwe generatie van print-on-demand. 'Doordat een gebruiker een database kan doorzoeken en elk document op elk moment en op elke plaats vanuit elk input apparaat kan printen is *select-and-print* de toekomst van printing in een oplage van één,' zegt Dr. Harvey Levenson, hoofd van de afdeling grafische communicatie van Cal Poly State University.

Document-on-demand in de dagelijkse praktijk

Hoe manifesteert die volgende generatie van print-on-demand zich in de dagelijkse praktijk?

‘Geen bedrijf of discipline ontkomt aan de invloed van select-and-print,’ meent Levenson, ‘hoewel sommige uitingen, zoals geïndividualiseerde kunst- of fotoboeken, zinvoller lijken dan anderen.’

En inderdaad blijkt de uitgeverij reeds de vruchten te plukken van een vraag-gedreven model.

De *catch 22* van de traditionele uitgeverij is, dat uitgevers boeken in grote oplagen moesten drukken om de kosten beperkt te houden. Ironisch genoeg leverde dat hogere drukkosten op plus een enorme administratie, retouren, restanten en pakhuizen vol pallets met onverkochte boeken. Op dit moment is de digitale technologie de hele voortbrengingsketen aan het veranderen, omdat boeken naar keuze in kleine oplage geprint kunnen worden in afwachting van bestellingen, dan wel per stuk op bestelling. Print-on-demand blaast daarmee nieuw leven in boekenlijsten, geeft een stem aan talloze debuterende schrijvers en stelt uitgevers in staat om de meest specialistische titels eeuwig in leven te houden.

De document-on-demand-revolutie verandert ook het onderwijs. Zo biedt CourseSmart®, een nieuwe onderneming van vijf belangrijke uitgeverijen van leerboeken, een online zoekmogelijkheid in duizenden leerboeken voor honderden leergangen waar studenten de secties die ze nodig hebben kunnen lezen, selecteren en printen. Een andere mogelijkheid: door de leerboeken verschillende versies te geven, inmiddels een steeds populairder gebruik in high schools en universiteiten, kunnen leraren de leerboeken aanpassen aan een regio, schooldistrict of wijk. Ook kan een leraar inloggen op een website, een database van leerboeken en relevante gegevens doorzoeken, vervolgens de hoofdstukken of secties die relevant zijn selecteren en met een paar muisklikken 35 leerboeken-op-maat laten printen en verzenden naar de lokale studieboekhandel.

Voor de bouw is print-on-demand van even groot belang. Stelt u zich het volgende voor. Een architect maakt een set bouwtekeningen met behulp van Building Information Modeling (BIM), de nieuwste ontwikkeling in 3D computer software data.

Daarmee worden het bouwontwerp, de constructie en het bouwproces virtueel gemodelleerd en gedocumenteerd. De documenten, veelal in kleur, kunnen worden verstuurd naar een online archief om vervolgens on-demand geprint te worden. En dat kan gebeuren op bouwplaatsen waar een grootformaat printer beschikbaar is of door een centrale reprografie-afdeling die ontvangst, verwerking, opslag en het printen van de files voor zijn rekening neemt. Waar de architect vroeger voor elk lid van het projectteam complete sets tekeningen moest maken, kan hij nu precies die tekeningen laten printen die de verschillende onderaannemers zoals elektriciens, verwarmings- en airconditioningmonteurs, landschapsarchitecten etc. nodig hebben om hun werk goed te doen.

Document-on-demand als resultaat van activiteiten op internet, veelal aangeduid als *web-to-print*, kan de efficiency in bedrijfsomgevingen beduidend verhogen. Neem de Coke Design Machine, beschouwd als de ‘Nike ID’ van huisstijlontwerp*. In deze digitale kaartenbak op internet zijn honderden voorbeelden opgeslagen van goedgekeurde merkadvertenties, opschriften, posters en point-of-sale materialen die kunnen worden bewerkt voor lokale markten. In de praktijk: een ontwerper logt in op de website, zoekt een voorbeeld op, past beeld en tekst aan en stuurt het nieuwe digitale bestand naar een centrale faciliteit waar het wordt geprint en verzonden naar de winkels.

* Business Week van 13 oktober 2008, Coca Cola: Building a Better design Machine? door Jessie Scanlon.

We maken een sprong vooruit in de tijd. Naarmate communicatiekanalen als internet, satellietradio en de uitgeverij steeds verder opschuiven in de richting van een on-demand-model wordt ook het toekomstbeeld van een compleet variabel dagblad steeds meer werkelijkheid. Denk u eens in: u logt in op een website, selecteert het nieuws dat u wenst vanuit een menu: de voorpagina van de Wall Street Journal, het redactioneel van de Economist en de sportpagina's van uw lokale krant. De bestanden worden verzonden naar een centrale printfaciliteit waar uw compleet geïndividualiseerde krant geprint en via een regionale hub naar uw huis gebracht wordt. Fantasie? Nauwelijks, dit is de 'Brave New World' van de dagbladuitgeverij en die verschilt in feite nauwelijks van het samenstellen van een playlist op uw iPod.

Een ander treffend voorbeeld op het snijvlak van technologie en verbeelding is te vinden in de kunst, waar musea op bestelling foto's en reproducties van voorwerpen in hun collectie kunnen afdrucken. In het voorjaar van 2008 hield Chicago's Field Museum een speciale tentoonstelling getiteld 'Maps: Finding our Place in the World'. Het museum stelde een grootformaat digitale printer op in de museumwinkel, waar de bezoekers, na de tentoongestelde kaarten zelf bewonderd te hebben, reproducties van die kaarten konden aanschaffen. On-demand geprint, in de museumwinkel en in aantallen die gelijke tred hielden met de dagelijkse verkoopcijfers.

En laten we de politiek niet vergeten. In november 2008 beleefden de Verenigde Staten een historische presidentsverkiezing die recordaantallen mensen naar de stembussen trok. Wanneer de stemgerechtigden het stemhokje betraden zetten sommigen een vinger op een scherm. Maar anderen brachten hun stem uit met een papieren stembiljet. Gezien de enorme toename in de opkomst, bleek document-on-demand een zegen. Drukkers in alle staten gebruikten ultramoderne printers om volledig variabele stembiljetten te drukken in verschillende versies, talen, kleuren en dikwijls ook met last-minute wijzigingen. Verschillende Amerikaanse staten printten duizenden verschillende typen stembiljetten, sommige in oplagen van 50 of minder. Niet alleen konden de drukkers van de biljetten door document-on-demand een verbazingwekkende variatie in gegevens en oplagen aan, ook bespaarden ze handenvol geld door de post digitaal voor te sorteren om een voordeliger tarief te krijgen. Daarmee werden de stembiljetten-on-demand behalve efficiënt ook kostenbesparend.

Digitale technologie: de motor achter de on-demand-innovatie

Welke 'innovatie-motoren' fungeren eigenlijk als aanjager voor deze nieuwe mogelijkheden in print-on-demand/select-and-print? 'Digitale printers, database software, asset management software, automatiseringstools en een digitale desk om te communiceren over de productie van document-on-demand,' volgens Jim Hamilton, directeur van InfoTrends. 'Naar mijn mening maken groeiende bedrijfsinvesteringen in gestructureerde XML content samen met de vooruitgang in digitale asset management, content management en contextgestuurd indexeren, opzoeken en ophalen de weg vrij voor nieuwe vormen van print-on-demand,' stelt senior analist van de Gilbane Group, Leonor Ciarlone. 'De instrumenten daarvoor zijn de laatste vijf jaar sterk ontwikkeld, met een betere, diepere ondersteuning voor complexe indelingen en rijkere metadata. En geavanceerde indexeringsmogelijkheden hebben het zoeken productiever gemaakt en daarmee print-on-demand in staat gesteld om zijn beloften waar te maken.'

Gegeven al deze mogelijkheden, hoe profiteert een print provider van select-and-print? 'Met een compleet andere benadering dan bij commercieel printen, print-on-demand of variable data printing,' zegt Levenson. 'De nieuwe strategie is om verschillende kleinere projecten te ontwikkelen zonder te veel tijd te besteden aan één ervan. Printers moeten geld verdienen met een oplaag van één, dus moet de verkoop compleet elektronisch of web-based gemaakt worden om de kosten te beperken en menselijke bemoeienis minimaal te maken.'

Een blik in de kristallen bol Het is duidelijk dat de manier waarop we informatie creëren, opslaan, opzoeken, printen en distribueren zich blijft ontwikkelen. En al even duidelijk is, dat de vooruitgang in zoeken, contentbeheer, database technologie en printing doorgaat met de transformatie van de waardeketen. 'Ontwikkelingen in print-on-demand gaan zeer snel,' zegt Levenson, 'en daardoor zullen ongetwijfeld ook bepaalde segmenten in traditioneel printen snel verouderen. Het printen in kleine oplagen zal zich dan ook concentreren bij die bedrijven die nieuwere, efficiëntere technologieën oppikken.'

Inmiddels spreken de cijfers duidelijke taal. Vandaag de dag genereert de printing industrie in de Verenigde Staten voor USD 118 miljard drukwerk, waarvan 7,4% via het web. Dat getal groeit naar verwacht met 31% tot in totaal 25% van alle drukwerk in 2011*

Nu printbedrijven zich steeds meer openstellen voor web-based printen en nu print-on-demand ook integreert in de mobiele wereld, met iPhones, Blackberries, PDAs, laptops en desktop computers, zal vraaggestuurd printen - document-on-demand - volop zijn belofte gaan inlossen, want uiteindelijk is ook print-selectie een heel natuurlijke stap in de evolutie.

* Bron: InfoTrends: e-Enablement: The Future of Graphic Communications. 2008.

Verkoop en distributie

De snel verslechterende economie heeft voor Océ geleid tot teleurstellende commerciële resultaten. Zeker in de financiële sectoren en in de bouw- en productie-omgevingen liep de omzet in nieuwe systemen in de loop van het jaar sterk terug. De terugkerende (recurring) omzet van onderhouds- en servicecontracten zorgde weliswaar voor enige demping, maar uiteindelijk moest Océ een autonome omzetzijding noteren van 2,3%.

De versterking van de verkoopkracht, een van de pijlers van de strategie, heeft aanvankelijk vorm gekregen in een forse uitbreiding van de verkoopstaf. Gezien de economische ontwikkelingen is de uitbreiding in de loop van het jaar vervangen door verhoging van de productiviteit van de verkoopstaf en een verdere benutting van de verkoopcapaciteit van de partners.

Daarmee wordt het commerciële bereik, zowel geografisch als in bepaalde marktsegmenten, aanzienlijk vergroot.

Océ heeft, in het kader van een verdere versterking van de productportefeuille, ook in 2008 weer een aantal belangrijke nieuwe producten op de markt gebracht. Daarvan is een groot deel afkomstig uit eigen ontwikkeling, maar ook producten van partners maken een steeds groter deel uit van de productportefeuille. De partnerproducten bieden Océ de gelegenheid daadwerkelijk op te treden als one-stop-supplier voor de totale document output-processen van de klant. Opvallende verschijningen in het assortiment zijn de Océ Prémia Class producten, succesvolle systemen die al een gebruikscyclus achter de rug hebben en die, weer in staat van nieuw gebracht, een tweede leven krijgen. Opvallend is uiteraard ook de Océ ColorWave 600, de eerste grootformaat printer met de Océ CrystalPoint-technologie.

Belangrijkste nieuwe producten 2008

Kleinformat:

Nieuwe versies Océ JetStream
Océ VarioLink 4222
Océ VarioLink 5022
Océ VarioPrint 1105
Océ VarioPrint 4000
Océ VarioPrint 4110
Océ VarioPrint 6140
Océ CS550
Océ CS665 Pro
Océ VarioPrint 2100 Prémia Class
Océ CPS 800/900 Prémia Class
Océ CS163
Océ CS193
Océ MP 1060
Océ MP 1075

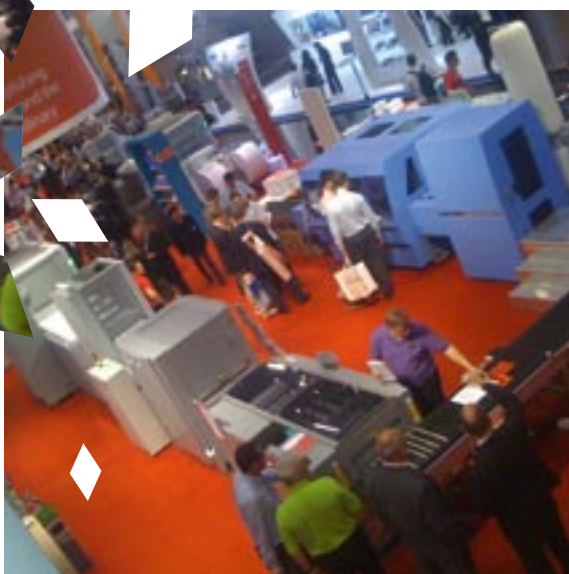
Grootformat:

Océ ColorWave 600
Océ TDS600 Prémia Class
Océ TC4 standalone scanner
Océ CS4300
Océ Arizona 200 GT
Océ Arizona 350 GT
Océ ProCut
Océ ONYX Update
Océ CS9050
Océ CS9290
Océ Webshop IS

Software:

Océ PRISMAstart
Océ PRISMAaccess
Océ PRISMAscan Convert
Océ VPconvert for Windows
Océ Meter Manager
Océ ReproDesk Select

Opmerkelijk succes van Océ tijdens Drupa Eens in de vier jaar wordt in Düsseldorf de Drupa gehouden, de grootste beurs voor druk en papier ter wereld, waar producenten uit de hele wereld hun producten tonen. Een gigantische organisatie, waar de laatste stand van techniek in realiteit te zien en te ervaren is. De Drupa was voor Océ een duidelijk commercieel succes, mede dankzij de vele innovatieve systemen die getoond konden worden. Vooral de Océ ColorWave 600 en de Océ JetStream stalen de show. Een opvallende rol speelde ook een speciaal voor deze gelegenheid geschreven boek, *Roll over Gutenberg*, dat ter plaatse door Océ geproduceerd werd. De Océ VarioPrint 6250 nam de zwart-wit pagina's voor zijn rekening en de Océ CS650 Pro printte de kleuren pagina's. De complete workflow, inclusief inbinden, werd aangestuurd door de Océ PRISMAprepare software.

Verkoop en distributie

Digital Document Systems

Omzetdaling, maar handhaving marktaandeelen

De omzet

daalde (exclusief de fax business) autonoom met 3,3%. Het

genormaliseerd bedrijfsresultaat kwam uit op € 2,6 miljoen.

Een teleurstellende ontwikkeling, die zichtbaar werd in de

dalende verkoop van zwart-wit continuous feed printers aan

de financiële sector als gevolg van de financiële crisis. Het

marktaandeel in deze sector bleef echter gehandhaafd. Tegen

het einde van het verslagjaar was ook vertraging merkbaar in

de office- en printroom omgeving. De non-recurring omzet

daalde autonoom met 6,4%, de recurring omzet nam auto-

noom, gecorrigeerd voor fax, met 1,5% af.

Het aandeel kleur in de omzet steeg van 16% naar 22%. In de

kantooromgeving toonde vooral de samenwerking met Konica

Minolta op het gebied van kleurenprinters zich succesvol. De

nieuwe kleurensystemen voor het zeer hoogvolume segment

(vooral transpromo- en mailing activiteiten) werden goed

ontvangen. De eerste Océ JetStream printers werden al snel

geplaatst bij enkele grote klanten.

Digital Document Systems

Kleinformat document management, output- en printoplossingen

De Strategische Business Unit (SBU) Digital Document Systems biedt integrale oplossingen voor kleinformat (max. A3) document output management in de vorm van hardware (printers, copiers en scanners), software, consultancy en service.

Océ's producten zijn gericht op een breed spectrum van professionele gebruikers. In hoofdlijnen zijn dat klanten in kantooromgevingen, inclusief reprografische bedrijven en klanten die gespecialiseerd zijn in het printen van grote volumes in opdracht van derden. In de kantooromgeving gaat het vooral om financiële instellingen en juridische dienstverleners, telecom- en nutsbedrijven, instellingen in de publieke sector en het onderwijs en ondernemingen op het gebied van industrie, handel en consultancy. Gebruikers van de (zeer) hoogvolume apparatuur zijn onder meer direct mail bedrijven, drukkerijen, digital print providers, reprografische bedrijven (quick printers en copyshops) en gespecialiseerde *statement printers*.

Resultaten Digital Document Systems

x € miljoen	2008	2007*	wijzigingen in %	groei (autonoom) in %
Omzet	1.632	1.776	- 8,1	- 4,1
I Non-recurring	587	653	- 10,1	- 6,4
I Recurring	1.045	1.123	- 6,9	- 2,7
Bedrijfsresultaat (EBIT)	- 6	5		
Genormaliseerd bedrijfsresultaat	3	12	- 78,5	

* Voor de vergelijkbaarheid zijn de cijfers 2007 aangepast aan het feit dat Océ Business Services per 1 december 2007 is afgescheiden van Digital Document Systems.

Strategie Voor klanten in de kantooromgeving wil Océ een belangrijke positie innemen in een aantal geselecteerde gebruikersomgevingen. Océ concentreert zich daarbij op omvangrijke en gecompliceerde documentprocessen en levert, als 'one-stop-supplier', een compleet assortiment producten en diensten, van laag tot zeer hoogvolume, voor alle printbehoeften van de klant. De productportefeuille is zorgvuldig opgebouwd uit zelfontwikkelde productieve kleinformat printsystemen in combinatie met apparaten en systemen van OEM-partners. Voor die onderdelen van de digitale printing markt, waar hoogproductieve systemen gebruikt worden, met name transactieprinting en direct mail, is Océ wereldwijd een van de belangrijkste leveranciers.

De moderne verwerkingsprogramma's voor tekst en beeld bieden veel mogelijkheden en een hoge kwaliteit, die ook verwacht worden bij het afdrukken via de printsystemen. Dat leidt onder meer tot een snel groeiend aandeel van kleur in het totale printvolume. Zeker in de communicatie met klanten, zowel in het kader van marketing als in zakelijke communicatie, is kleur een niet meer weg te denken fenomeen.

Snelheid in het printproces is eveneens een duidelijke trend. Océ zet zich in voor een compleet hoogproductief werkproces met eenvoudig te bedienen en gemakkelijk te onderhouden apparatuur die weinig storingen kent en voorzien is van geavanceerde workflow software.

Océ concentreert zich in een aantal geselecteerde gebruikersomgevingen op omvangrijke en gecompliceerde documentprocessen en levert, als 'one-stop-supplier', een compleet assortiment producten en diensten, van laag tot zeer hoogvolume, voor alle printbehoeften van de klant.

Océ wil zijn toonaangevende positie op het gebied van zwart-wit continuous feed systemen vasthouden en in de komende jaren een vergelijkbare positie bereiken in kleur.

Met zeer hoogvolume cutsheet systemen neemt Océ in zwart-wit de tweede plaats in.

In het digitale deel van de grafische sector wil Océ een toonaangevende positie bereiken met geïntegreerde printoplossingen voor zwart-wit en kleur.

Trends Documenten zijn steeds vaker elektronisch van aard waardoor de toegang tot de snel groeiende hoeveelheid beschikbare informatie sterk verbeterd. Dat leidt tot andere werkmethodes die de klanten van Océ nieuwe, aantrekkelijke mogelijkheden bieden om de kosten van documentproductie en document management te beperken.

In de *hoogproductieve omgevingen* neemt het belang van digitaal printen nog steeds toe. Een deel van die groei vindt plaats in de grafische sector, waar print-on-demand en het digitaal printen van kleine oplagen zowel in zwart-wit als in kleur steeds meer terrein wint. In de zeer hoogvolume omgeving ontwikkelt zwart-wit printing zich tot commodity, met prijserosie tot gevolg.

Hoewel nu nog met een aandeel van minder dan 10% van de totale grafische markt heeft digitaal printen een hoog groeipotentieel. Het grootste aandeel in digitaal printen wordt gevormd door hoogvolume zwart-wit printing. Afgezien van het digitaal printen van boeken ontwikkelt het printvolume zich vlak.

Intussen ontwikkelt de vraag naar kleur zich zeer snel, vooral door de groei in outsourcing. Met het gebruik van kleur kunnen bedrijven een onderscheidend product leveren en de effectiviteit van de marketing versterken. Transpromo – de combinatie van gerichte promotionele boodschappen en zakelijke informatie – geeft commerciële print-bedrijven nieuwe zakelijke kansen, waardoor ook het kleurvolume groeit. Bij direct mail ondernemingen wordt digitaal printen gebruikt om variabele persoonlijke gegevens toe te voegen aan op analoge persenvoorgedrukte mailings. Digitaal printen in kleur maakt het echter mogelijk om de gehele mailing in één stap te produceren. Omdat zij volumes concentreren kunnen commerciële printbedrijven ook bij de noodzakelijke aanzienlijke investeringen een goede winstmarge realiseren. In direct mail wordt een sterke verdere groei verwacht.

In de grafische industrie groeit digitaal printen als een efficiënte oplossing voor kleinere oplagen van boeken, die voorheen in offset gedrukt zouden worden. Omdat veel klanten workflow oplossingen beschouwen als een belangrijk aankoop criterium, kan Océ's workflow en output management software rekenen op grote belangstelling.

Zwart-wit systemen Océ heeft in 2008 verschillende varianten van de Océ VarioPrint 6000 serie gelanceerd, afgestemd op de behoefte van verschillende groepen gebruikers. Van het topmodel, de Océ VarioPrint 6250, werd in 2008 de derde variant geïntroduceerd, voorzien van veel nieuwe toepassingen. Eind oktober lanceerde Océ een nieuw systeem, de Océ VarioPrint 4000. Met dit krachtige systeem, voorzien van een groot aantal toepassingen en finishing mogelijkheden, biedt Océ in het segment tussen de Océ VarioPrint 2100-serie en de hoogproductieve Océ VarioPrint 6000-serie een alternatief. Positief ontvangen is ook de in het begin van het jaar geïntroduceerde Océ VarioPrint 1105, die vooral in printroom omgevingen wordt ingezet.

In het kleinformat zijn nieuwe specialiteiten beschikbaar gekomen, waaronder zeer dun (60 g/m²) krantenpapier, dat speciaal is ontwikkeld voor de Océ VarioStream 6000-serie. Deze is daarmee in dit segment de enige machine, die papier van dit lage gewicht kan verwerken.

De verkopen van cutsheet kleurensystemen, waar het Océ-assortiment grotendeels bestaat uit OEM-apparatuur van Konica Minolta, gaven een impuls aan de ontwikkeling van de Océ-activiteiten in de kantooromgeving.

Commerciële ontwikkelingen in 2008

In de kantoren en de reprografische bedrijven heeft de groei van het aantal geplaatste Océ-apparaten zich voortgezet, mede dankzij versterking van de verkoopkracht door uitbreiding van het aantal verkopers. In de tweede helft van het jaar werd de groei in toenemende mate vertraagd door de crisis in de wereldeconomie. Daar staat tegenover dat de reeks OEM-producten die van Konica Minolta wordt betrokken, bijdraagt aan het succes van het assortiment. Dat heeft gezorgd voor een gedeeltelijke compensatie van de groeivertraging.

Kleur groeit sterk Kleur verovert steeds meer een vaste plaats in de kantoorpraktijk. Dat kleur voor een groeiende reeks toepassingen een belangrijke toegevoegde waarde heeft, is inmiddels breed erkend. De verkopen van cutsheet kleurensystemen, waar het Océ-assortiment grotendeels bestaat uit OEM-apparatuur van Konica Minolta, gaven een impuls aan de ontwikkeling van de Océ-activiteiten in de kantooromgeving. Deze kleurensystemen bieden een kwalitatief goede en betaalbare mogelijkheid om in het kantoor de behoefte aan kleur te faciliteren.

Full line De hiervoor genoemde apparaten functioneren in de kantooromgeving veelal in een complete opstelling met Océ-afwerkingsapparatuur, waarbij het geheel aangestuurd wordt door geavanceerde workflow software, zoals Océ PRISMAaccess en Océ PRISMAprepare. Met deze software kan een operator ook zeer gecompliceerde jobs volledig voorbereiden en bewerken, waarna het systeem zonder toezicht de opdracht uitvoert en de operator op een andere machine een nieuwe job kan uitvoeren. Dat beperkt de kosten.

Ook voor de gebruikers met lage printvolumes biedt Océ door de toevoeging van OEM-apparaten onder alle omstandigheden een full line oplossing. Met de huidige portefeuille heeft de onderneming waardevolle instrumenten in handen om de doelstellingen van Océ in deze markt te realiseren: levering van een compleet product op basis van een hoogwaardig technologisch fundament met uitgebreide kennis en ervaring in document output management, ondersteund door een eigen verkoop- en service-organisatie.

Snelle kleurenprinters Océ had in 2008 voor de hoogvolume toepassingen drie verschillende kleurensystemen beschikbaar de Océ JetStream, de Océ ColorStream 10000 en de Océ ColorStream 9400.

De geavanceerde, in samenwerking met Miyakoshi ontwikkelde, *Océ JetStream* full color inkjetprinters hebben de norm voor productiviteit en kwaliteit in het zeer hoogvolume printen opnieuw verlegd. De Océ DigiDot technologie - de nieuwste ontwikkeling in 'drop-on-demand' inkjettechnologie - gebruikt zeer kleine inktdruppels, wat resulteert in lage gebruikskosten en een breed media spectrum. Vanaf de introductie is de Océ JetStream enthousiast ontvangen door klanten over de hele wereld. Om te voldoen aan de vraag naar een groeipad werd de serie tijdens de Drupa uitgebreid met 100 en 200 meter per minuut printers. Met in totaal vijf typen biedt de Océ JetStream een groeipad van 675 A4 ppm tot 2.700 ppm.

Océ JetStream, kleur op topsnelheid Goede printkwaliteit, full color, productiviteit en beheersbare kosten; dat zijn belangrijke karakteristieken van de Océ JetStream-serie, een inkjetprinter die speciaal ontwikkeld werd voor extreem hoogproductieve marktomgevingen als direct mail en transactieprinten. Zijn snelheid is ongekend, afhankelijk van type en opstelling tussen de 675 en 2.700 full color A4 ppm. Het inzetten van dit soort apparatuur vergt een aanzienlijke investering. Toch zetten veel professionele print providers al in het verslagjaar deze stap, geïnspireerd door de vele mogelijkheden om hun klanten het beste te bieden voor attractieve prijzen. Een van de toepassingen waarvoor de Océ JetStream bij uitstek geschikt is, is transpromo, de combinatie van transactiedocumenten en persoonlijke marketingboodschappen in kleur.

De *Océ ColorStream 10000* is gericht op de grafische sector, waar printkwaliteit een belangrijke rol speelt. De eveneens eind 2007 gepresenteerde printer is gebaseerd op elektrofotografie en toner, maar combineert de kwaliteit daarvan met een hoge snelheid: 168 A4 ppm in kleur en 800 A4 ppm in zwart-wit. Het systeem is daarmee bij uitstek geschikt voor klanten in de grafische industrie die de transitie maken van offset naar digitaal printen en een oplossing nodig hebben voor kleurprinten naast de normale zwart-wit applicaties.

De *Océ ColorStream 9400* is de ideale oplossing voor zwart-wit toepassingen met de mogelijkheid om gebruik te maken van het groeiende kleurvolume. Het systeem print in zwart-wit met de bijbehorende snelheid en lage 'total cost of ownership', maar biedt ook full color. De *Océ ColorStream 9400* is bedoeld voor toepassing in commerciële en corporate omgevingen die niet noodzakelijk dezelfde kwaliteitseisen stellen als de grafische sector.

Cutsheet Het brede productaanbod van Océ voor de hogere volumes omvat ook de eveneens in de kantooromgeving populaire *Océ VarioPrint 6000*-serie, voorzien van het single-pass-duplex-proces (Gemini-technologie). Vanaf de introductie in 2006 is de serie succesvol gebleken dankzij de hoge snelheid en betrouwbaarheid. In combinatie met krachtige workflow software en aansluitende afwerkingsapparatuur biedt het een oplossing voor een breed scala aan toepassingen in de grafische sector. In 2008 werd de derde, uitgebreide en verbeterde, versie geïntroduceerd. Belangrijk was daarbij een versie voor IPDS data streams. In het middensegment kan Océ zijn klanten in de grafische markt daarnaast goed bedienen met de cutsheet kleurenprinters die van Konica Minolta worden betrokken. Deze printers, onder andere de *Océ CS650 Pro* en *Océ CS665 Pro*, bieden de kwaliteit die de kritische klantenkring verlangt.

Goede integratie van alle hardware platforms van Océ in bestaande infrastructuur wordt mogelijk gemaakt door Océ's document en workflow oplossingen met als kernassortiment de Océ PRISMA suite.

Hoewel de markt voor het zwart-wit printen in de zeer hoogvolumes langzaam afneemt, blijft Océ investeren in zijn positie als marktleider. Begin 2008 introduceerde Océ de *Océ VarioStream 8000* met een hogere productiviteit dan de populaire *Océ VarioStream 7000*. Met snelheden tussen 500 en 1.414 A4 ppm richt het systeem zich op toepassingen in transactieprinting, direct mail en de grafische sector (boekdruk). Voor gebruikers in transactieprinting en direct mail die een hogere kwaliteit verlangen en de mogelijkheid om met hoge snelheid CustomTone te printen, bracht Océ de *Océ VarioStream 9400/9700* op de markt met snelheden tot 1.425 A4 ppm.

Goede integratie van alle hardware platforms van Océ in bestaande infrastructuur wordt mogelijk gemaakt door Océ's document en workflow oplossingen met als kernassortiment de Océ PRISMA suite. Daarmee kan apparatuur van Océ en van andere leveranciers in een uniforme workflow bestuurd worden. Er zijn vele modules beschikbaar voor elke stap in het document productieproces.

Complete printoplossing De omschakeling naar digitaal printen voltrekt zich in de grafische sector langzaam maar onmiskenbaar. Océ biedt daarbij ondersteuning aan bedrijven die onzeker zijn over de manier waarop digitaal printen moet worden aangepakt. Voor die bedrijven ontwikkelde Océ het Business Innovation Process, een gestructureerde aanpak waarbij niet de printer, maar het bedrijfsproces van de klant het uitgangspunt vormt. Océ behoort tot de weinige bedrijven die aan klanten een complete geïntegreerde printoplossing kunnen leveren die niet alleen apparatuur en software omvat, maar ook het complete planningsproces en de consultancy die nodig zijn om de oplossing in te passen in het bedrijfsproces van de klant. Océ, met zijn uitgebreide expertise, helpt de bedrijven hun proces zo in te richten dat zij optimaal gebruik kunnen maken van het digitale proces om hun winstgevendheid te vergroten.

Die combinatie van hoogwaardige apparatuur en professionele advisering en implementatie bij de klant zorgt ervoor dat Océ goed gepositioneerd is om enerzijds de bestaande klantenkring optimaal te bedienen en anderzijds te groeien door de transitie van offset naar digitaal printen in de grafische sector.

Océ CS650 Pro, volbloed werkpaard De Océ CS650 Pro is een werkpaard. Maar wel een volbloed. Met een snelheid van 65 A4 ppm full color gecombineerd met de mogelijkheden van Océ's workflow software is de productiviteit hoog bij een relatief lage 'total cost of ownership'. Het systeem komt echter niet alleen tegemoet aan de hoge eisen van de gebruiker op dit gebied, maar ook aan de kwaliteitseisen van diens klanten. Het systeem heeft alle eigenschappen meegekregen die gebruikers van Océ-apparatuur verwachten: toner en papier bijvullen tijdens het afdrukken, gemakkelijk te (leren) gebruiken, plezierig te bedienen en een flexibele configuratie met verschillende nabewerkingsapparaten. Het kleuren productiesysteem Océ CS650 Pro is een succesvolle aanvulling gebleken op het Océ-assortiment.

Wanneer **politici** spreken,
worden hun woorden,
redevoeringen
en soundbytes
gretig **verzameld**,
geanalyseerd,
en in talloze
verschillende vormen
verspreid door de media.

Maar dat **publieke debat**
is slechts het topje van de ijsberg.

Elk beleidsonderdeel
en elk aspect van bestuur dat wordt
besproken waar bestuursinstanties
samenkomen, wordt nauwkeurig vastgelegd
en beschikbaar gemaakt
voor het publiek.

Transparant
bestuur **betekent vele honderdduizenden pagina's informatie per jaar**
die worden geprint
en gedistribueerd
door de uitgeverijen van de overheid.

Veel van deze uitgeverijen,
zelfs de grootste van de wereld,
rekenen op
Océ's technologie
om zeker te stellen
dat wat **vandaag** gezegd wordt
morgen
voor **iedereen** te lezen is.

Verkoop en distributie

Wide Format Printing Systems

Tegengestelde ontwikkelingen in grootformaat Bij Wide

Format Printing Systems was in 2008 vertraging merkbaar in de bouwsector en bij productiebedrijven. Die kon niet opgevangen worden door groei in de markt voor reclame-uitingen. De omzet daalde uiteindelijk autonoom met 2,4%. Het genormaliseerde bedrijfsresultaat kwam uit op € 67,2 miljoen. Het aandeel van kleur in de omzet nam toe, van 28% naar 35%. Die groei kwam niet alleen op rekening van de reclame- en signingmarkt (display graphics), maar ook van de markt voor technische (grootformaat) documenten. Op die toename speelt ook de nieuwe Océ ColorWave 600 in, Océ's grootformaat kleurenprinter met de eigen printtechnologie Océ CrystalPoint. In de markt voor display graphics scoorde Océ goed, vooral met de Océ Arizona-serie, waarin twee nieuwe versies geïntroduceerd werden. Vooral de Océ Arizona 350 GT, 40% sneller dan zijn voorganger, past goed bij de innovatiedrang van de gebruikers in de sector.

Wide Format Printing Systems

Grootformaat document- en printsystemen en media

De Strategische Business Unit (SBU) Wide Format Printing Systems levert grootformaat document- en printsystemen en voorziet deze systemen van een breed assortiment printmedia (zowel bulk als specialiteiten). Klanten van Wide Format Printing Systems zetten de systemen in voor technische toepassingen en binnen- en buitenreclame. Dat zijn onder meer bouwondernemingen, architecten- en ingenieurbureaus, industriële bedrijven, nuts- en telecombedrijven, overheid, de grafische sector en de reclamebranche en 'job printers', bedrijven die de documentactiviteiten in opdracht van anderen uitvoeren.

Resultaten Wide Format Printing Systems

x € miljoen

	2008	2007	wijzigingen in %	groei (autonoom) in %
Omzet	850	898	- 5,4	- 2,4
I Non-recurring	315	324	- 2,8	-
I Recurring	535	574	- 6,8	- 3,8
Bedrijfsresultaat (EBIT)	41	96	- 57,0	
Genormaliseerd bedrijfsresultaat	67	92	- 27,0	

Strategie Océ heeft met grootformaat zwart-wit printers voor technische toepassingen een leidende positie en wil deze verder uitbouwen en verstevigen, ook in opkomende markten als China. Daartoe investeert het bedrijf aanzienlijk in de ontwikkeling van nieuwe apparaten. Met kleurenprinters neemt Océ de tweede positie in, bij een gestaag groeiend marktaandeel. Deze positie wordt verder uitgebreid, onder meer met een nieuwe generatie grootformaat printers onder de naam Océ ColorWave 600. Deze printers maken gebruik van de eigen printtechnologie, Océ CrystalPoint. Om verder te groeien, levert Océ steeds meer apparaten die zowel in zwart-wit als in kleur kunnen printen. Daarbij wordt met succes samengewerkt met partners.

Voor klanten die actief zijn in binnen- en buitenreclame en bewegwijzering wil Océ een van de toonaangevende aanbieders zijn in het midden- en hoogvolume segment. De portefeuille, die bestaat uit een reeks zelf ontwikkelde apparaten in combinatie met succesvolle print- en nabewerkingsapparatuur van derden, wordt daartoe stelselmatig verbeterd. Océ is voor deze klanten wereldwijd een van de weinige aanbieders die met eigen verkoop en service professionele oplossingen aan de klant kan bieden voor hardware, software, inkt, media, applicatiekennis en consultancy. In deze kennisintensieve omgeving is dat competitief een zeer gunstige positie, die - onder meer door het aantrekken van nieuwe applicatiespecialisten en verkopers - verder wordt uitgebreid. Op dit moment is Océ leidend met flatbed-systemen (printers die kunnen printen op onbuigzame materialen) met inkt die uithardt onder invloed van UV-licht. Die positie wordt verder versterkt door uitbreiding van het assortiment voor dit segment. Met apparaten die printen op flexibele media (roll-to-roll) en printers met (eco-)solvent inkt is Océ voor klanten met laag- en middenvolume toepassingen een belangrijke aanbieder. Door de levering van hoogwaardige media, die nauwkeurig zijn afgestemd op de eigenschappen van de printers, biedt Océ zijn klanten een volledig pakket toepassingen met over de hele linie een constant hoge kwaliteit. Traditioneel heeft Océ met media een belangrijke positie in het grootformaat. Getracht wordt die positie verder uit te bouwen.

Wat betreft printmedia richt de strategie zich primair op het uitbreiden van het gebruik van Océ-media op de eigen populatie apparaten en op margeverbetering. Een belangrijke factor daarin is een goede logistiek met enerzijds een zo eenvoudig mogelijk bestel- en leveringstraject voor de klanten, anderzijds beperkte back office-kosten. De nieuwe webshop, die in november 2008 werd gelanceerd, speelt hierin een belangrijke rol.

Trends In omgevingen waar prints voor technische toepassingen worden gemaakt, gaat de verschuiving van het printvolume van centrale printlocaties naar decentrale printers onveranderd door. Gefaciliteerd door geavanceerde software worden printjobs steeds vaker elektronisch gedistribueerd alvorens te worden geprint op de plaats waar ze worden gebruikt. Dat betekent tegelijk dat de behoefte aan kleinere, laagvolume printers toeneemt. In principe resulteert dit in een lichte groei van het printvolume, maar door de effecten van de wereldwijde crisis in de bouwsector heeft die zich in het verslagjaar in de praktijk niet voorgedaan. Intussen blijft de vraag naar printers voor hoge volumes nog steeds groot. Software, met name in de vorm van workflow applicaties, vormt steeds meer een essentieel, geïntegreerd onderdeel van het aanbod. Het gebruik van kleur, zowel voor technische lijntekeningen als voor ondersteunende foto's, (architectuur-)schetsen en illustraties, neemt toe. Hoewel bij de meeste toepassingen zwart-wit printen nog steeds belangrijk is, is er een duidelijke vraag naar printers die voor een aanvaardbare prijs ook in kleur kunnen printen. Bovendien is sprake van een 'cross-over' bij jobprinters die, gebruikmakend van Océ-apparatuur, naast hun werk voor technische toepassingen ook actief zijn in het printen van binnen- en buitenreclamematerialen.

Bij drukkers die grootformaat reclamemateriaal produceren, is digitaal printen in opkomst (ca. 6% jaarlijkse groei). Verreweg het grootste volume wordt daar geproduceerd met traditionele, kwalitatief hoogwaardige analoge technieken met een grote capaciteit. Digitaal printen leent zich echter bijzonder goed voor situaties waar het gaat om beperkte oplagen bij een korte voorbereidingstijd, zoals in het geval van gerichte, kortlopende reclamecampagnes. In die situaties is de digitale techniek aantrekkelijker dan de traditionele analoge techniek. Vooral in de *Point-of-Purchase/Point-of-Sale* toepassingen (POP/POS) wint digitaal printen snel terrein. Het geeft bedrijven met veel filialen, zoals grootwinkelbedrijven, de gelegenheid om centraal campagnemateriaal te ontwikkelen, dat vervolgens digitaal te verzenden en decentraal, dichtbij of zelfs in de filialen te printen.

In het grootformaat bleef het papiergebruik lang constant, maar in de loop van het jaar liep het verbruik door de economische problemen in de bouwsector snel terug. Er is een verschuiving merkbaar van gewoon papier naar CAD inkjet media. Het mediagebruik voor reclamedoeleinden neemt sterk toe door de verschuiving van analoge naar digitale technieken. In het kleinformaat begint het papiergebruik, vooral door rationalisatie van het printen in de kantoren, in het algemeen licht af te nemen. Daarbij spelen duurzaamheidsoverwegingen (minder en/of dubbelzijdig printen) een rol. Ook is er een duidelijke toename van de vraag naar 'groene' papiersoorten (recycled, TCF etc.). Aan de zijde van de leveranciers leidt de verhevigde concurrentie tot een steeds verdergaande consolidatie.

Wat betreft kleur was 2008 het jaar van de succesvolle introductie van de Océ ColorWave 600, het eerste kleurenapparaat dat is gebaseerd op de Océ CrystalPoint technologie.

Bij de in grootformaat reclamedrukwerk meest gangbare printtechnieken zijn de solvent- en ecosolvent-technieken (inkt met oplosmiddelen) nog steeds belangrijk. Technieken met waterige inkt beginnen aan populariteit te verliezen. Producten die werken met UV-inkttechnologie laten daarentegen een sterke groei zien. Nieuwe technologieën dienen zich inmiddels aan, gebaseerd op nieuwe inktconcepten zoals Océ CrystalPoint en latex. Ook groeit de vraag naar mogelijkheden om direct op niet-buigzaam materiaal te printen, liefst met een complete workflow oplossing in combinatie met geavanceerde nabewerkingsapparatuur.

Onder de aanbieders van grootformaat printers voor reclamedoeleinden is sprake van een voortgaande consolidatie. Er komen meer grote professionele leveranciers met brede productportefeuilles die de complete behoefte van de gebruiker afdekken.

Commerciële ontwikkelingen in 2008

Na een uitstekend jaar 2007 heeft Océ in de loop van 2008 te maken gekregen met de gevolgen van de teruglopende bouwactiviteiten in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Europa. Vooral het printvolume (recurring omzet) van technische tekeningen liep terug omdat in de gehele keten activiteiten vertraagd dan wel opgeschort werden.

Op het gebied van productontwikkeling lag de nadruk in 2008 op kleur, uitbouw van de Océ Arizona-serie en verbreding van het media assortiment voor grootformaat reclametoepassingen. Wat betreft kleur was 2008 het jaar van de introductie van de Océ ColorWave 600, het eerste kleurenapparaat dat is gebaseerd op de nieuwe Océ CrystalPoint technologie.

Voorafgaand aan de feitelijke introductie is het apparaat bij een aantal geselecteerde klanten van Océ uitvoerig in de praktijk getest. Daarbij waren de ervaringen zonder uitzondering positief. Vanaf het moment van introductie is voor het apparaat grote belangstelling geweest. Dit innovatieve printstelsel markeert de belangrijke stap die Océ zet op het gebied van betaalbare, hoogkwalitatieve kleurenprints voor gebruikers in de bouw en engineering. Daarmee versterkt Océ zijn positie. Met zijn indrukwekkende prestaties biedt de Océ ColorWave 600 voor een groot aantal toepassingen nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld in de sfeer van grootformaat prints voor reclamedoeleinden. De Océ ColorWave 600 vervangt geen bestaande Océ-apparatuur, maar is een compleet nieuwe aanvulling op de Océ-portefeuille. Als gevolg van vertraging in het opschalen van de productiecapaciteit was het aantal plaatsingen in 2008 beperkt.

Océ heeft in het verslagjaar het eigen verkoop-apparaat versterkt, maar heeft ook de kring distributeurs uitgebreid waarmee het bedrijf samenwerkt ten behoeve van klanten in het grootformaat. In augustus nam Océ het Scandinavische bedrijf Epcot a/s over, dat in Denemarken en Zweden professionele printservices levert voor technische tekenkamers en de grafische sector. Software wordt in het grootformaat steeds belangrijker. De voortgaande vraag naar efficiëntie bij het scannen en printen van gecompliceerde jobs vraagt om complete, gebruikersvriendelijke, workflow oplossingen. Daarin voorziet het beproefde programma Océ ReproDesk. Het programma wordt constant aangepast aan de actuele vraag en is een extra argument voor het gebruik van een Océ-systeem.

Océ ColorWave 600 De Océ ColorWave 600 is een en al innovatie. De hierin toegepaste compleet nieuwe printtechnologie Océ CrystalPoint stelt de gebruiker in staat te printen op een brede reeks media, waaronder ook ongecoat papier. De ultra moderne piëzotechnologie gebruikt een vaste toner, die in de vorm van tonerparels in de machine worden aangevoerd, waar ze worden omgezet in gel. Na het zeer nauwkeurig positioneren van elke druppel tonergel op het medium, neemt de toner weer zijn vaste vorm aan (kristallisatie). Het is een uitermate schoon procédé, zowel voor de gebruiker als voor het milieu. De productiviteit is hoog, dankzij onder meer een snelheid van 31 seconden voor een A0-afdruk, die bovendien direct droog en dus verder te verwerken en te vouwen is. Gebruikers uit allerlei disciplines hebben het apparaat direct omarmd, want het aantal toepassingen is groot: van CAD-plots en GIS-documenten tot full color affiches.

De succesvolle Océ Arizona printer, aanvankelijk alleen als flatbed printer gelanceerd, werd uitgebreid met een optie om ook flexibele media te kunnen bedrukken. Ook werd in samenwerking met een derde partij een optie gecreëerd om aansluitend aan het printproces niet-buigzame materialen te snijden: de Océ ProCut-serie. Deze apparatuur functioneert in een complete workflow oplossing.

Medio oktober werd een nieuw printermodel geïntroduceerd, de Océ Arizona 350 GT, die beduidend sneller is dan zijn voorganger en speciaal voor transparante media en niet-witte ondergronden beschikt over de mogelijkheid om met witte inkt te printen.

Als wereldwijd leidende leverancier van workflow en rasterisatie software voor de grafische wereld introduceerde Onyx, bedrijfs onderdeel van Océ, verschillende nieuwe software producten.

Het derde aandachtsgebied van productontwikkeling lag op verbreding van het assortiment voor grootformaat reclametoepassingen, zowel in flexibele als in niet-buigzame media. Dit betrof met name uitbreiding van de Arizona-serie, waarbij het assortiment niet-buigzame media (o.a. foamplaat) is uitgebreid.

In juni verwierf Océ het Franse bedrijf Intersoft dat, naast de verkoop van display graphics-apparatuur en media, een workflow systeem heeft ontwikkeld waarmee winkelketens hun reclamecampagnes efficiënt en snel in hun filialen kunnen implementeren. Intersoft telt verschillende grote Franse winkelketens onder zijn klanten. Door het toegenomen belang van in-store-marketing biedt deze acquisitie goede perspectieven. In de low/ecosolvent-omgeving introduceerde Océ een nieuwe serie roll-to-roll printers, de Océ CS9150, Océ CS9160 en de Océ CS9265/CS9290.

Als rechtstreeks gevolg van de economische omstandigheden, die vooral de bouwactiviteiten sterk troffen, is in 2008 in het grootformaat de groei van het volume in normaal papier duidelijk afgenomen. Met name in Zuid-Europa, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten resulteerde dit in minder bestellingen van ondernemingen die in deze sector actief zijn. Ook de afzet van het ongecoate cutsheet papier voor zwart-wit toepassingen stagneerde.

Het volume in CAD (kleur) inkjet papier en media voor reclametoepassingen nam daarentegen sterk toe.

Bij klanten die zich specialiseren in grootformaat reclame en bewegwijzering (display graphics) zag Océ de omzet toenemen.

Bij klanten die zich specialiseren in grootformaat reclame en bewegwijzering (display graphics) zag Océ de omzet toenemen. Dat was onder meer het resultaat van de introductie van zeer concurrerende nieuwe producten als de Océ Arizona 200 GT en de roll-to-roll optie voor de Océ Arizona-lijn. Bovendien is de distributiekraft toegenomen. Naast de groei van de eigen verkoop- en distributiefaciliteiten speelde daarbij ook het partnership met Fujifilm een belangrijke rol. Dit bedrijf verkoopt met veel succes Océ's Arizona 250 en 350 GT onder eigen naam als vast onderdeel van zijn portefeuille. De resultaten daarvan voldeden aan de verwachtingen van beide partijen.

In het kleinformaat was zowel in zwart-wit als kleur volumegroei zichtbaar, zij het minder dan in 2007. De groei is vooral het gevolg van de in 2007 ingezette strategie met een sterkere focus op de verkoop van media aan bestaande klanten van Océ.

In de tweede helft van 2008 zijn de coating-activiteiten van Océ, te weten Arkwright, Inc. in de Verenigde Staten, verkocht. In november heeft de koper van Arkwright, de Italiaanse Diatec-groep, ook de activiteiten van Arkwright Europe B.V. in Nederland overgenomen.

Verkoop en distributie

Océ Business Services

Zwakke economie stimuleert uitbesteding document

management De Strategische Business Unit kon profiteren van de toegenomen bereidheid bij grote bedrijven om niet-kernactiviteiten uit te besteden. Océ Business Services kon een autonome omzetstijging noteren van 5,4%, die vooral in Europa gerealiseerd werd. Hoge opstartkosten voor enkele grote nieuwe contracten en teleurstellende omzetten bij de e-discovery activiteiten beperkten het genormaliseerde bedrijfsresultaat tot € 12,5 miljoen. Een van de groei-sectoren is het onderwijs, dat meer en meer digitale diensten biedt aan studenten en cursisten. Océ Business Services kon in het verslagjaar verschillende nieuwe klanten in deze sector verwelkomen.

Océ Business Services

Document management outsourcing

Océ Business Services is een van de belangrijke leveranciers van document-gerelateerde dienstverlening en technologie voor bedrijven, overheid en advocatenkantoren. Océ Business Services biedt voor de complete levenscyclus van documenten, zoals kopiëren en printen, postverwerking, records management en e-discovery, efficiënte oplossingen aan in de vorm van geavanceerde technologie, professionele mensen en kennis van documentprocessen. Daarbij opereert het bedrijf zowel binnen als buiten de organisatie van de klant. Bij zijn activiteiten maakt Océ Business Services effectief gebruik van de kennis, producten en diensten uit de gehele Océ-organisatie.

Met ingang van het boekjaar 2008 zijn de activiteiten van Océ Business Services ondergebracht in een separate Strategische Business Unit.

Resultaten Océ Business Services

x € miljoen

	2008	2007	wijzigingen in %	groei (autonoom) in %
Omzet	427	424	0,5	5,4
I Non-recurring	–	–	–	–
I Recurring	427	424	0,5	5,4
Bedrijfsresultaat (EBIT)	11	20	– 42,1	
Genormaliseerd bedrijfsresultaat	12	18	– 30,3	

Strategie Océ wil als een van de toonaangevende bedrijven in document proces outsourcing zijn klanten een complete service bieden die waarde toevoegt voor de uitbesteder. Océ Business Services zorgt voor kostenreductie, die concreet wordt gemaakt in jaarlijkse reductiedoelstellingen. Omdat succes in document proces outsourcing sterk gerelateerd is aan customer intimacy richt Océ zich vooral op groei van het dienstenpakket bij de bestaande klanten. De kerndiensten zijn daarbij printen, post, scannen, archiveren, office services en 'creative services' (incl. DTP). Deze diensten zijn in veel gevallen voor de klant efficiënt en voordelig te combineren binnen één serviceconcept. Daarnaast ontwikkelt Océ hoogwaardige, complexe en gespecialiseerde diensten, zoals e-discovery en digitale postkamerconcepten.

Trends De grote druk die op bedrijven overal ter wereld ligt om kosten te besparen, vergroot de belangstelling voor outsourcing van document-processen. Met name producten met een lage toegevoegde waarde worden steeds gemakkelijker uitbesteed. Vaak worden deze ook apart uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Naarmate de ervaring met outsourcing groeit, staan opdrachtgevers meer open voor een integrale dienstverlening op het gebied van documentbeheer en document management die het voor Océ Business Services mogelijk maakt om op meerdere manieren waarde toe te voegen. Strengere wettelijke eisen op het gebied van compliance (archivering en document retention) ondersteunen deze ontwikkelingen. De twee geografische markten waar Océ Business Services actief is, Europa en de Verenigde Staten, verschillen qua karakter. In Europa is de markt meer kennis- en expertise-gedreven en gericht op totaalservice, terwijl in de Verenigde Staten de markt meer prijsgedreven is en gericht op afname van afzonderlijke service-activiteiten.

Commerciële ontwikkelingen in 2008

De groei van Océ Business Services heeft zich in 2008 voortgezet. De invloed van de wereldwijde economische problemen was duidelijk merkbaar, maar had een tweeledige uitwerking. Bij de bestaande klanten liep de omzet van traditionele diensten terug. Daar staat tegenover dat de sterk veranderde economische omstandigheden veel klanten er ook toe brengen om een breder pakket business services uit te besteden aan een specialist die de kosten van document management (in- en output) kan verminderen. Dat heeft er toe geleid dat de omzet ook in het verslagjaar weer verder is gegroeid. Die groei was in Europa aanzienlijk sterker dan in de Verenigde Staten.

Records management In de Verenigde Staten was Océ Business Services met de relatief nieuwe dienstverlening op het gebied van records management en e-discovery nog niet succesvol. Deze geavanceerde dienstverlening biedt klanten ondersteuning bij de governance en steeds strengere eisen op het gebied van compliance.

De goede prestaties van Océ Business Services blijven niet onopgemerkt. Voor het tweede jaar op rij werd Océ Business Services door de 'Black Book of Outsourcing annual user survey' uitgeroepen tot 'Number 1 document process outsourcing (DPO) vendor'. Ook eindigde Océ Business Services met een 43e plaats opnieuw hoog in de top 100 van de Leaders Category van de 'International Association of Outsourcing Professionals' (IAOP). In het verslagjaar kon Océ Business Services in de Verenigde Staten een van de grootste autoverhuurmaatschappijen van de wereld, Hertz, als nieuwe klant verwelkomen.

Meer digitale toepassingen In Europa was met name een toename in uitbesteding te zien in het onderwijs en bij banken. In het onderwijs worden steeds meer digitale toepassingen gebruikt, zoals digitale readers, vaak in combinatie met betaalkaarten. Wegens het specialistische karakter zoeken klanten daarvoor professionele ondersteuning. Een van de grotere opdrachten die Océ Business Services in het verslagjaar verwierf, was Cambridge Assessment, een onderdeel van Cambridge University, en Europa's grootste onderwijs- en toetsingsinstelling. Het bedrijf is actief in 150 landen en examineert circa 8 miljoen mensen per jaar.

Partnerships Ook in andere klantomgevingen worden complexe opdrachten uitbesteed waarbij verschillende kerncompetenties betrokken zijn. Daartoe werkt Océ Business Services in toenemende mate samen met partners, bijvoorbeeld gespecialiseerde IT-leveranciers, om een compleet pakket te bieden. Op die manier breidt Océ Business Services het dienstenaanbod verder uit. Een opvallende samenwerking startte Océ met het Nederlandse bedrijf X-Cago op het gebied van massa-digitaliseringsprojecten in de segmenten Overheid en Media. Met gezamenlijk ontwikkelde software zijn beide bedrijven in staat grote archieven en databanken, ook van kranten en tijdschriften, te

Océ Business Services werkt in toenemende mate samen met partners, bijvoorbeeld gespecialiseerde IT-leveranciers, om een compleet pakket te bieden.

Bij banken vormde met name het grote aantal fusies een goede aanleiding om via uitbesteding het complete documentproces met externe hulp te professionaliseren. Enkele grote financiële instellingen vertrouwden hun documentprocessen in het verslagjaar aan Océ Business Services toe. De groei voor de komende jaren wordt in Europa vooral verwacht in de zorgsector. Bedrijven in de zorgverlening worden geconfronteerd met steeds hogere eisen waaraan het complete informatie- en documentproces moet voldoen, veelal in een omgeving met een gefragmenteerde IT-infrastructuur. Uitbesteding aan Océ Business Services biedt een efficiënte en kostenbesparende oplossing.

digitaliseren en via internet toegankelijk te maken. Met de software kunnen ook grote bedrijven efficiënt hun historische en actuele archieven digitaliseren, toegankelijk maken en integreren in het bedrijfsproces.

Digitaal printen verandert onmiskenbaar de wereld van de boekdruk.
Maar het is in de wereld van de uitgeverij dat de digitale revolutie werkelijk de regels herschijft.

Bij digitaal printen
maakt het voor de
prijs per stuk niet uit
om hoeveel boeken het gaat.

Kwantumvoordeel
bestaat dus niet.
Maar evenzeer afwezig
zijn de enorme kosten
voor papier, opslag en
uiteindelijk vernietiging
van miljoenen
nooit verkochte boeken.

Alle elektronisch beschikbare
boeken
zijn snel en **just-in-time** leverbaar.

Uitverkochte titels
bestaan niet meer.

En geen uitgever
hoeft meer te aarzelen
om een briljant nieuw boek
op de markt te brengen.

Digitaal printen

is niet meer

de beslissing van de drukker,

maar de **visie**

van de uitgever.

Onderzoek & Ontwikkeling (R&D)

Océ heeft in de loop van de jaren een sterke R&D-organisatie opgebouwd rond alle aspecten van de eigen producten. Daarin zijn alle met die producten samenhangende disciplines vertegenwoordigd, zodat Océ steeds in hoge mate self-supporting was bij de ontwikkeling van nieuwe apparaten. Het heeft van Océ een zeer innovatief bedrijf gemaakt, dat steeds in de frontlinie van de ontwikkelingen opereert. De keerzijde van de medaille was een zekere mate van geslotenheid. In de laatste jaren heeft deze houding plaats gemaakt voor een opstelling die nadrukkelijk plaats inruimt voor partners bij de ontwikkeling van nieuwe producten. 'Open innovatie', als platform voor het maximaal benutten van elkaars kerncompetenties, is de basis voor toekomstige innovaties.

Gebruiker centraal Dankzij de eigen verkoop- en service-organisatie heeft R&D steeds kunnen profiteren van de rechtstreekse feedback van de gebruikers van de producten, die vaak ook producten van andere aanbieders gebruiken. Met die ervaringen en informatie is R&D continu gevoed, waardoor een sterk op de gebruiker gericht assortiment is ontstaan. In de wereld van print professionals is de 'Océ-look & feel' een begrip, inclusief karakteristieken als de 'green button', de gebruikersvriendelijke user interface en de 'mailbox'.

In het verlengde hiervan is ook veel aandacht besteed aan de effecten van Océ-apparatuur op mens en milieu. Daardoor heeft Océ-apparatuur opvallend veel eigenschappen die de gebruikers in staat stellen zelf efficiënt en veilig te werken. Maar bovendien ook eigenschappen die de mogelijk negatieve invloed van de apparatuur op het milieu tot een minimum beperken.

Open innovatie In de afgelopen jaren is aan de hand van een aangescherpte R&D-strategie opnieuw bepaald langs welke lijnen R&D zich in de komende jaren zal ontwikkelen. Al gedurende enige jaren is sprake van een transitie naar een nieuw R&D-model, waarin plaats wordt ingeruimd voor partners die schaalgrootte en innovatiekracht toevoegen. In deze open innovatie-aanpak maken partners gebruik van elkaars specifieke kerncompetenties om zodoende sneller en beter hun doel te bereiken. Kenmerkend voor deze partnerships is, dat er niet alleen sprake is van outsourcing, maar ook van wederzijds voordeel. Voor zowel Océ als voor de partners levert de samenwerking grotere efficiency en vooral snellere resultaten op. Klanten vragen continu om nieuwe apparatuur. Dat betekent steeds kortere ontwikkelingscycli, waarbij de kosten ook in kortere tijd moeten worden terugverdiend.

In dit verband neemt Océ intensief deel in een Nederlands innovatieproject op het gebied van geavanceerde technologie, met name nano-elektronica, embedded systems en mechatronics. In dit project, Point-One Phase II, werken grote technologiebedrijven, overheidsinstellingen en kennisinstituten nauw samen in onderzoeksprojecten. Om de bestaande kennis en technologie optimaal te benutten is Océ ook betrokken in regionale samenwerkingsprojecten met het midden- en kleinbedrijf.

Samenwerking met Konica Minolta In 2008 heeft de samenwerking met Konica Minolta een nieuwe dimensie gekregen. Een van de sterktes van dit bedrijf is de apparatuur voor laag- en middenvolume kleuroepassingen voor de kantooromgeving. Daarom heeft Océ besloten voor dit marktsegment in alle geografische markten de producten van Konica Minolta onder Océ-vlag aan klanten te leveren. Omgekeerd gaat Konica Minolta een van de kerncompetenties van Océ aanbieden, namelijk producten gebaseerd op de (zwart-wit) elektrofotografie voor de hogere volumesegmenten. Op middellange termijn zullen beide ondernemingen bovendien - gebruikmakend van elkaars specifieke technologische sterkte - gezamenlijk nieuwe cutsheet apparaten gaan ontwikkelen. In samenhang met deze beslissingen is de benodigde bezetting van de R&D-faciliteiten opnieuw bezien en in veel gevallen gerealloceerd. Bij R&D in Venlo is in 2008 het aantal arbeidsplaatsen hierdoor met 100 afgenomen.

Océ-portefeuille. Gedetailleerde road maps geven aan, hoe de ontwikkelingen worden uitgezet in de tijd. Tussen de Océ R&D-instituten onderling, maar ook met hun tegenhangers bij partners als Konica Minolta en Myakoshi, is de samenwerking sterk uitgebreid teneinde elkaars kennis en competentie optimaal te benutten. Zo was er in het verslagjaar een intensieve kennisuitwisseling tussen de R&D-vestigingen van Océ in Venlo en Vancouver ten behoeve van elkaars ontwikkelingswerk en werken de R&D-vestigingen in Venlo en Poing nauw samen, onder andere bij de verdere ontwikkeling van inkjetsystemen voor het hoogproductieve segment in het kleinformat.

Prominente plaats voor inkjet In het kader van de vernieuwde strategie speelt voor de langere termijn ook de toekomst van de elektrofotografie een rol. Océ heeft deze technologie geperfectioneerd en kan voor een brede klantenkring nog vele jaren een competitief sterk product leveren. Anderzijds heeft Océ inmiddels met zijn eigen piëzotechniek (Océ CrystalPoint) ook een sterke troef in handen. In tegenstelling tot elektrofotografie biedt inkjettechnologie vele mogelijkheden, ook buiten de traditionele printtoepassingen, om bij de verdere ontwikkeling met derden te kunnen samenwerken. Daarom krijgt deze technologie in de komende jaren een prominente plaats. Océ's kerncompetenties liggen met name in het samenspel van printkop, inkt en media. Op elk van deze gebieden kunnen derden versnelling en verdieping bieden, zodat Océ zijn leidende positie behoudt en in de diverse toepassingsgebieden verder kan versterken.

Tussen de Océ R&D-instituten onderling, maar ook met hun tegenhangers bij OEM-partners als Konica Minolta en Miyakoshi, is de samenwerking sterk uitgebreid teneinde elkaars kennis en competentie optimaal te benutten.

Synergie en hergebruik De toegenomen focus op het maximaal benutten van kerncompetenties heeft de aandacht voor synergie en hergebruik van kennis verder verhoogd. Daarbij worden onderzoek en ontwikkeling geconcentreerd rond een aantal platforms, die dienen als vertrekpunt voor regelmatige vernieuwing van de systemen in de

Het Inkjet Application Center in Eindhoven staat daarbij centraal. Hier onderzoekt Océ met andere bedrijven de verdere mogelijkheden van de eigen inkjettechnologie, bijvoorbeeld voor textieldruk, elektronische printplaten en toepassingen in de biowetenschappen.

Software blijft belangrijk Onderzoek naar en de ontwikkeling van software neemt binnen R&D een belangrijke plaats in. Dat is vooral verklaarbaar vanuit de wens om Océ-apparatuur zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij de bedrijfsprocessen van de klant en deze processen te helpen versnellen en verbeteren. Dat heeft een veelheid aan toepassingsmogelijkheden opgeleverd, die vaak specifiek waren toegesneden op de problematiek van bepaalde klanten. Via de Océ PRISMA-architectuur is in de afgelopen jaren het grootste deel van deze programma's opgenomen in pakketten die goed aansluiten op de praktijk van verschillende groepen gebruikers.

De software ontwikkeling wordt in de komende jaren volop voortgezet. In de eerste plaats in de sfeer van de workflow ondersteuning, die in hoge mate de bedrijfsvoering van de gebruiker verbetert. Ook op het gebied van elektronische distributie van printjobs werkt Océ aan nieuwe ontwikkelingen.

Voor eigen gebruik heeft Océ software ontwikkeld waarmee uiterst efficiënt bijvoorbeeld handleidingen of varianten daarop kunnen worden samengesteld. Daarbij kan geput worden uit een uitgebreide bibliotheek van bouwstenen in de vele talen waarin Océ met zijn gebruikers communiceert. Voor deze unieke programmatuur bestaat ook buiten het bedrijf grote belangstelling.

De inkjettechnologie van de toekomst:

Océ CrystalPoint Met de lancering van de Océ ColorWave 600 presenteerde Océ tegelijkertijd een compleet nieuwe eigen basis printtechnologie: Océ CrystalPoint. Deze superieure technologie werkt op basis van de piëzotechniek in combinatie met een vaste toner. Daarmee wijkt het systeem af van de meeste gangbare inkjettechnieken, die gebruik maken van warmte in combinatie met waterige inkt. Bij Océ CrystalPoint heeft de toner de vorm van parels, die naar behoefte in het systeem worden aangevoerd. De toner wordt licht verhit tot gel en vervolgens in de printkop fijn verdeeld uitgestoten in zeer kleine druppeltjes. Deze kristalliseren zodra ze het papier of een ander afdrukmedium raken. Océ CrystalPoint past goed in een duurzame werkomgeving. Vergelijken met waterige inkjet gebruikt de technologie weinig energie, kent geen ozonemissie, verspreidt geen geur en laat nauwelijks tonerresidu achter.

Océ CrystalPoint is de technologie van de toekomst en zal in de komende jaren zijn kracht tonen in tal van nieuwe Océ-ontwikkelingen.

Productie & Logistiek

Van producent naar netwerkorganisatie

Traditioneel was Océ een bedrijf dat in principe zijn producten zelf ontwikkelde en vervolgens, zij het in toenemende mate met onderdelen van derden, zelf produceerde. Vijf jaar geleden was vrijwel alle Océ-apparatuur afkomstig uit eigen ontwikkeling en productie. Nu bestaat de productportefeuille voor een aanzienlijk deel uit apparatuur van enkele geselecteerde OEMs. Ook wordt Océ-apparatuur nu verkocht door partners die een toegevoegde waarde hebben, wat betreft distributiemogelijkheden en toegang tot bepaalde (geografische) markten. De gemengde productportefeuille en de samenwerking met partners in de afzet van producten markeren een belangrijke omslag in de benadering van de klant door Océ.

Sterk veranderde markten en een breder werkgebied vragen echter om een andere benadering van de productportefeuille. Voorop staat de noodzaak om snel en accuraat in te spelen op de behoeften in de markt. Wanneer producten van partners daar op enig moment beter bij aansluiten, worden die ingezet. Een vergelijkbare ontwikkeling heeft zich voltrokken bij de productie van Océ-apparatuur uit eigen R&D. Tot enkele jaren geleden werd vrijwel alle apparatuur geproduceerd in de eigen productiecentra, zij het vaak met onderdelen van toeleveranciers. Nu is de apparatuur die Océ aan zijn klanten levert afkomstig van Océ zelf of van OEM-partners of contract manufacturers.

Océ heeft zich in de afgelopen vijf jaar dan ook ontwikkeld van een monolithische productieorganisatie naar een mondiale netwerkorganisatie.

Océ-productie Een belangrijk deel van de door Océ verkochte producten is afkomstig uit eigen ontwikkeling en wordt geproduceerd in eigen faciliteiten of, onder regie van Océ, door contract manufacturers in het Verre Oosten. De eigen productiefaciliteiten staan in Nederland (Venlo), in Duitsland (Poing), in Tsjechië (Praag) en in Canada (Vancouver). De daar vervaardigde apparatuur wordt geassembleerd uit onderdelen uit de gehele wereld. De productie van strategische materialen, zoals toners, fotogeleiders, siliconenmaterialen, printkoppen, procesdrums en LEDS, vindt plaats in Nederland (Venlo) en Duitsland (Poing). De coördinatie van de activiteiten van toeleveranciers en contract manufacturers in Azië vindt plaats vanuit een eigen vestiging in Singapore, Océ-Technologies Asia.

Transfer van de productie naar Azië afgerond

In 2008 is de geplande verplaatsing van een aanzienlijk deel van de productie vanuit Venlo naar Azië afgerond. In Azië worden nieuwe producten gefabriceerd, waaronder de succesvolle Océ ColorWave 600, maar ook modules voor de productie in Venlo en - in mindere mate - Poing. De ervaringen met de inkoop en assemblage in Azië zijn positief. Dat weerspiegelt zich in Océ-Technologies Asia (OTA), een nieuwe vestiging in Singapore die eind februari 2008 officieel geopend werd. OTA, met 40 grotendeels lokale medewerkers, stuurt de Aziatische activiteiten van Océ aan op het gebied van R&D, productintroducties, logistiek en inkoop.

Asset Recovery Océ stimuleert al decennia lang het hergebruik van materialen, revisie en reconditionering van zijn printsystemen. Bij Asset Recovery worden apparaten na een of meer gebruikscycli weer geschikt gemaakt voor gebruik. De apparaten worden volledig gereviseerd en vaak voorzien van extra toepassingen en zijn dan weer in staat van nieuw. Ze kunnen dan weer vele jaren volop dienst doen. In de huidige markt neemt de acceptatie van gebruikte en gereconditioneerde printsystemen toe. Sinds het einde van het verslagjaar zet Océ dit deel van het assortiment in de markt onder de naam Océ Prémia Class, een programma dat speciaal ontwikkeld is om printsystemen een tweede leven te geven.

Sinds het einde van het verslagjaar zet Océ gereconditioneerde printsystemen in de markt onder de naam Océ Prémia Class, een programma dat speciaal ontwikkeld is om printsystemen een tweede leven te geven.

De assemblage van de zeer hoogvolume continuus feed apparatuur vindt plaats in Poing. Deze apparaten zijn in hoge mate klantspecifiek en worden in kleinere aantallen gefabriceerd, waardoor het effect van verplaatsing op de kostprijs te verwaarlozen is. In Venlo blijft de productie van apparaten beperkt tot een aantal complexe modellen, waaronder de Océ VarioPrint 6000-serie.

De fabricage van toners in de Venlose fabrieken groeit gestaag. Vooral de vraag naar toners voor de Océ VarioStream-serie en de Océ VarioPrint 6000-serie heeft de fabrieksbezetting doen toenemen, zodat de capaciteit van de fabriek is opgevoerd. De start van de productie van de 'tonerparels' voor de nieuwe grootformaat printer Océ ColorWave 600 is vlekkeloos verlopen. Ook de opschaling van de fabricage van Océ CrystalPoint Imaging Devices (printkoppen), toegepast in dezelfde printer, is naar verwachting verlopen.

De Asset Recovery-fabrieken van Océ zijn gevestigd in Nederland (Venlo), de Verenigde Staten (Itasca), Duitsland (Poing) en Tsjechië. Om de productie in Tsjechië verder te rationaliseren en kosten te besparen, zijn de activiteiten van de fabrieken in Pardubice (assemblage) en Praag (Asset Recovery) in het verslagjaar samengevoegd in Praag.

Logistiek Logistiek is een essentiële factor in de wereldwijde organisatie van Océ met daarnaast de talrijke relaties met distributeurs. De ontwikkeling van de onderneming naar een netwerkorganisatie, met goederenstromen uit veel verschillende bronnen en in vele richtingen, heeft de omvang en het belang van de logistieke operatie alleen maar doen groeien. De uit te leveren apparaten, zowel voor klanten als voor distributiepartners, maar ook onderdelen en modules voor de productie, reserve-onderdelen voor de service-organisatie en printmedia, resulteren in een groot aantal goederenstromen. Daardoor is de logistiek binnen Océ de laatste jaren complexer geworden. Op deelgebieden zijn weliswaar verbeteringen doorgevoerd, maar gezien de omvang en de samenhang met belangrijke projecten op het gebied van 'operational excellence' was er in alle opzichten reden voor een aantal grondige wijzigingen. Door de afgenomen rol van de eigen productie ligt het voor de hand om de logistieke organisatie te wijzigen op basis van een meer klantgericht proces. Dat betekent onder meer de ontvlechting van de logistiek uit de Océ productie-organisatie.

Aparte logistieke organisatie De verbetering van de logistieke processen en de daarmee samenhangende verlaging van de voorraden bleek in de praktijk weerbarstig. De oorspronkelijk gestelde doelen in het kader van operational excellence werden niet gehaald. Om die reden heeft Océ begin 2008 besloten om een nieuwe organisatie in te richten voor de logistieke processen, voor zover die betrekking heeft op de levering van producten naar de afnemers. Door die activiteiten te concentreren beoogt Océ een geïntegreerde wereldwijde organisatie in te richten die verantwoordelijk is voor de planning en uitvoering van alle logistieke activiteiten. Daarmee wordt op logistieke kosten bespaard en worden de voorraden gereduceerd. Na een aantal voorbereidende activiteiten en verbeterprojecten gaat de nieuwe organisatie, Global Logistics Organization, met ingang van het boekjaar 2009 fasegewijs van start.

Veel omvangrijke zakendeals worden tegenwoordig pas
afgesloten na een intensief internationaal
tenderingproces.

Dat betekent voor potentiële leveranciers
het doorwerken van
stapels papier,
het formuleren van antwoorden
op tientallen vragen,
en het ondersteunen van die antwoorden
met uitvoerige documentatie.

Hoewel de meeste informatie beschikbaar is in de databases van het bedrijf,
gaat het om talloze verschillende bronnen
en al evenveel
verschillende formats.

Reageren op een call for tender
betekende dan ook veel werk
voor veel mensen.

Tegenwoordig beperken intelligentere
zoeksystemen en
geavanceerde netwerkprinters van

Océ

het proces
tot de essentie:
een snelle reactie,
een concurrerende prijs
en documenten
met een duidelijk
professioneel aanzien.

Mens en maatschappij

Océ als werkgever

Océ telt ruim 23.000 medewerkers die zich dagelijks met hun eigen specialiteit inzetten voor de klanten. Dat is een waardevol bezit die de kracht vormt van de Océ-organisatie.

Océ is een bedrijf met een sterke customer intimacy en daarbij speelt de kwaliteit van de eigen verkoop- en service-organisatie een belangrijke rol. De relaties die Océ met de klanten onderhoudt, zijn daardoor veelal langdurig en intensief en het verloop in de verkooporganisatie is relatief laag. Daarom is het niet meer dan logisch dat Océ zijn medewerkers in de gelegenheid stelt zich verder te ontwikkelen en steeds nieuwe uitdagingen te zoeken.

De actuele situatie, waarbij als gevolg van de snelle economische neergang in 2008 en 2009 in totaal 1.200 arbeidsplaatsen verloren gaan, verandert niets aan dit streven. In 2008 is de personeelssterkte, met dezelfde grote zorgvuldigheid als in voorgaande jaren, met 840 arbeidsplaatsen verminderd.

Personeelsbeleid in een veranderende wereld

De huidige ontwikkelingen binnen Océ, die gepaard gaan met veel veranderingen, stellen hoge eisen aan de medewerkers en vragen om specifieke kennis en vaardigheden. Dat heeft ook consequenties voor het personeelsbeleid dat verantwoordelijk is voor het scheppen van de juiste voorwaarden om de vaardigheden van de medewerkers aan te passen aan de eisen van de strategische uitdagingen waar Océ voor staat. Dit betekent monitoring en training van goed gekwalificeerde medewerkers die in staat

zijn de prestaties van de Océ-organisatie op alle niveaus te verbeteren.

Océ wil zijn medewerkers voorzien van de instrumenten waarmee zij zelf hun carrière kunnen uitstippelen en managen. Dat maakt het ook mogelijk om medewerkers te identificeren die er blijk van geven in de toekomst op een hoger niveau te kunnen functioneren.

Internationaal human resources beleid

In de afgelopen jaren is een internationaal human resources beleid ontwikkeld dat de lokale inspanningen ondersteunt en ervoor zorgt dat talent zich overal ter wereld kan ontwikkelen en verder kan bijdragen aan de onderneming. Een op dit beleid geïnspireerd programma, dat in alle landen is geïmplementeerd, is gericht op de ontwikkeling van leiderschap, competentie management, talentontwikkeling en successieplanning. Het zijn stuk voor stuk activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van de medewerkers, afgestemd zijn op de lange termijn behoeften van de onderneming en uitgaan van de mogelijkheden van de individuele medewerker.

Leiderschap Om specifieke leiderschapskwaliteiten te ontwikkelen van managers en toekomstige managers introduceerde Océ in 2004 zogeheten 'leadership labs' als startpunt voor verdere managementontwikkeling. De labs geven inzicht in de persoonlijke leiderschapskwaliteiten, ambities, potentieel en ontwikkelingsbehoeften. Het leadership lab-programma functioneert als middel tot reflectie en geeft managers de informatie die ze nodig hebben om hun prestaties te verbeteren.

De labs worden opgevolgd door individuele ontwikkelingsprogramma's waarin de medewerkers zelf een initiërende taak hebben. Tot en met 2008 hebben ruim 800 medewerkers een dergelijk leadership lab doorlopen.

Competentiemanagement Nauw verbonden met de ontwikkeling van leiderschap zijn de competentie management-programma's. Deze programma's zorgen ervoor dat alle functies binnen de onderneming vervuld worden door medewerkers die beschikken over de voor hun functie benodigde competenties. Dat betekent niet alleen training in de voor de functie benodigde vaardigheden, maar ook de optimale voorbereiding om de medewerker te leren omgaan met veranderende omstandigheden. In 2008 zijn met name deze programma's in verschillende groepsmaatschappijen goed op gang gekomen.

Talentontwikkeling en successieplanning Leiderschapsprogramma's en competentie management vormen de basis voor een meer gericht systeem van talentontwikkeling dat moet veilig stellen dat Océ altijd beschikt over voldoende managers op verschillende niveaus. In de loop van de jaren zal naar verwachting via programma's op het gebied van leiderschaps- en competentie management steeds meer talent worden geïdentificeerd. Al enkele jaren loopt binnen Océ een programma om opkomend talent te identificeren en aan te moedigen: Global Océ Professionals. Binnen dit programma werken getalenteerde medewerkers uit verschillende delen van de wereld samen in uitdagende projecten over uiteenlopende onderwerpen.

Winnend bedrijf trekt veel jonge mensen

Océ-Nederland B.V. is één van Océ's grootste groepsmaatschappijen. Met ongeveer 1.400 medewerkers, waarvan zo'n 1.200 dagelijks aan het werk bij klanten, is het bovendien een bedrijf dat constant behoefte heeft aan jonge, pas afgestudeerde commerciële mensen, die enthousiast mee willen bouwen aan het succes van Océ. Geen gemakkelijke opgave in een krappe arbeidsmarkt. Dat lukte wonderwel.

Via onderwijsinstellingen worden trainingsmodules op allerlei gebied binnen het bedrijf aangeboden. Een speciaal uitgezochte 'webshark' mengde zich intussen in de gesprekken op en rond de verschillende internet banenmarkten. Ook een interne 'aanbrengactie' gaf buitengewoon goede resultaten. Veel free publicity begeleidde intussen de activiteiten, zodat de zichtbaarheid van Océ scherp steeg. Die zichtbaarheid wordt voortgezet door de nieuwe verkopers die in het eerste jaar rondrijden in knalrode Océ Mini's.

Training Medewerkers die hun vaardigheden willen ontwikkelen, veelal na identificatie van hun ontwikkelingsbehoefte in een van de bovengenoemde programma's of in beoordelings- en ontwikkelingsgesprekken, krijgen daarvoor zowel intern als buiten Océ ruimschoots de gelegenheid. Océ hanteert 'blended learning', waarbij training in de praktijk (rond 90% van de tijd) wordt afgewisseld met computer-ondersteunde cursussen en trainingssessies in de groepsmaatschappijen. Deze cursussen, onder de naam Océ LearnLink, bieden een brede reeks programma's waaraan jaarlijks nieuwe worden toegevoegd. De wereldwijde benadering garandeert een geharmoniseerd trainingssysteem in lijn met het strategisch beleid van Océ.

Binnen de interne opleidingen van Océ neemt het Océ International Training Center (ITC) een belangrijke plaats in. Het ITC ontvangt jaarlijks een groot aantal medewerkers voor een training, onder meer in het 'competitive lab' waar ook apparatuur van concurrenten staat opgesteld voor vergelijkende tests. Bovendien reizen vanuit het ITC trainers naar de verkoopmaatschappijen om ter plaatse trainingen te verzorgen.

Arbeidsverhoudingen Océ voert structureel overleg met zijn medewerkers via lokale ondernemingsraden en vakverenigingen. Een van de belangrijke doelen is de communicatie tussen (top)management en medewerkers te bevorderen. Zeker wanneer het gaat om onderwerpen die direct de werkomstandigheden beïnvloeden, zoals het verlies van arbeidsplaatsen, training, privacy, inzetbaarheid en diversiteit, zijn de ondernemingsraden waardevolle discussiepartners. In Europa kent Océ een Europese ondernemingsraad (Océ European Works Council). De leden komen tweemaal per jaar bijeen om het strategisch plan en de financiële resultaten, die worden toegelicht door het topmanagement, te bespreken.

Diversiteit Hoewel geslacht, nationaliteit of afkomst geen criteria zijn voor een carrière bij Océ, krijgt diversiteit binnen de organisatie al geruime tijd extra aandacht. Zo worden binnen de organisatie sinds enige tijd initiatieven ontplooid om de deelname van vrouwen aan de verschillende ontwikkelings- en management development programma's te bevorderen.

Océ stimuleert een evenwichtige organisatiecultuur waarin ieder talent zich kan ontplooien en die een afspiegeling vormt van de landen en markten waarin de onderneming actief is. In het verslagjaar heeft Océ concrete stappen genomen om te bevorderen dat meer vrouwelijk talent topfuncties bereikt. De voorzitter van de Raad van Bestuur heeft Océ in het jaar 2007 en 2008 vertegenwoordigd in het 'Ambassadeursnetwerk'. Dit netwerk zet zich in voor vrouwelijk talent in het bedrijfsleven en bij de overheid.

Ook tekende Océ medio 2008 het Charter 'Talent naar de Top', waarmee organisaties en vooraanstaande werkgevers in Nederland zich committeren aan een vrijwillig, maar niet vrijblijvend beleid om meer vrouwen te laten doorstromen naar de top van hun organisatie.

Océ en duurzaamheid

In de bedrijfsvoering van Océ is duurzaamheid een constant aanwezige factor. Océ streeft naar duurzaamheid in alle facetten van de bedrijfsvoering, benoemt de onderdelen waar dat nog niet het geval is en geeft aan op welke manier die situatie wordt verbeterd. Océ is vastbesloten zijn ecologische footprint op een structurele basis te verkleinen. Océ beschouwt het bovendien als zijn taak om via de producten en diensten ook de klanten te helpen hun ecologische impact te verminderen.

Focus op verbeteringen Al vanaf de oprichting in 1877 is bij Océ sprake van een structurele zorg voor al degenen – medewerkers en gebruikers - die met Océ's producten te maken hebben. Milieu, goede arbeidsverhoudingen, veiligheid en gezondheid en goed burgerschap, de ingrediënten van het brede begrip duurzaamheid, zijn in de ontwikkeling van Océ als mondiaal bedrijf vaste grootheden gebleven. In de laatste vijf jaar heeft Océ zijn aanpak van duurzaamheid, die voorheen grotendeels impliciet bleef, naar de buitenwereld toe expliciet gemaakt en geformaliseerd.

Heldere strategie In eerste instantie heeft Océ in vijf *focal points* duidelijk geformuleerd met welke activiteiten het bedrijf de grootste impact heeft op duurzaamheid en waar dan ook de beste verbetermogelijkheden liggen. Vervolgens zijn in het verslagjaar missie, visie, strategie en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid door de Raad van Bestuur vastgesteld. Daarmee is duurzaamheid binnen Océ formeel en structureel onderdeel geworden van de bedrijfsstrategie.

Inmiddels is een groot aantal doelen geformuleerd aan de hand waarvan de strategie geconcretiseerd wordt. Die worden in het Océ Sustainability Report 2008 gepresenteerd en toegelicht.

Het toezicht op de uitvoering van de duurzaamheidsstrategie en het handhaven van de uitgangspunten en actiepunten berusten bij het Océ Corporate Sustainability Forum. Dat rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter van de Raad van Bestuur en fungeert als 'corporate center' voor advies, ondersteuning en beleidsontwikkeling. De samenstelling van het Forum vormt een dwarsdoorsnede van alle relevante disciplines en bedrijfsonderdelen in de Océ-organisatie.

Duurzaamheidsmissie Océ stelt zijn klanten in staat om hun documenten eco-efficiënt en eco-effectief te managen door innovatieve print- en managementproducten en diensten te leveren voor professionele omgevingen en stelt zich daarbij op als verantwoordelijk burger.

Met de term eco-effectief geeft Océ aan dat het bedrijf uiteindelijk wil komen tot een gesloten circuit voor industriële producten. De gebruikte materialen moeten op een zodanige manier ontwikkeld worden dat ze voor 100% hergebruikt of gerecycled kunnen worden en de energie voor alle activiteiten moet duurzame energie zijn. Op de weg daarheen werkt Océ aan eco-efficiency. Met deze term geeft Océ aan dat het onwenselijke effecten van de producten op het milieu wil minimaliseren.

Duurzaamheidsvisie Océ wil 'best in class' zijn waar het gaat om het minimaliseren van zijn ecologische footprint en het maximaliseren van het welzijn van mensen. Océ wil de wereld tonen dat documenten eco-efficiënt en uiteindelijk ook eco-effectief kunnen worden gemanaged.

Duurzaamheidsstrategie Océ bouwt een competitief voordeel op door samen met zijn stakeholders eco-efficiënt en eco-effectief document management en printing te implementeren.

Dat betekent per stakeholdergroep:

Klanten

Océ helpt zijn klanten zich te ontwikkelen in de richting van eco-efficiënt en eco-effectief document management en geeft daarbij zelf het goede voorbeeld.

Medewerkers

Océ biedt een attractieve werkomgeving door zijn medewerkers uit te dagen grensverleggende ideeën aan te dragen.

Beleggers

Océ trekt investeringen aan van groene beleggingsfondsen door zijn duurzaamheidsstrategie zoveel mogelijk in lijn te brengen met hun criteria.

Partners

Océ vraagt zijn partners om dezelfde normen en standaarden te hanteren ten opzichte van duurzaamheid als de onderneming op zijn activiteiten toepast, en daagt hen uit Océ met nieuwe ideeën te inspireren.

Maatschappij

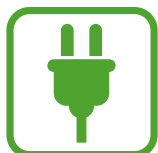
Océ wil economische groei combineren met een lagere ecologische druk en een toenemend welzijn van mensen.

Focal points concreet

Minimaliseren van foute en onnodige prints.

Een structurele methode om papierverbruik te beperken is duplex printen. Op vrijwel alle Océ-systemen is dit mogelijk. Het doel, minder papier- en tonerverbruik, wordt ook bereikt door betere methoden van recycling. Océ neemt deel in een alliantie van vooraanstaande printerproducenten die onderzoek doet naar het optimaal ontinkten van papier.

Minimaliseren van energieverbruik per print.

Océ breidt het aantal apparaten dat weinig energie verbruikt, aanzienlijk uit. Zo kregen de Océ CS240 en de Océ CS250 in 2008 een belangrijke Japanse energieprijz, de 'Energy Conservation Grand Prize for Excellent Energy Conservation Equipment'.

Maximaliseren van hergebruik van materialen en minimaliseren van niet-herbruikbaar afval.

Océ hergebruikt op grote schaal onderdelen en modules voor nieuwe en gerenoveerde systemen. Gerenoveerde apparaten worden voortaan onder de naam Océ Prémia Class op de markt gebracht.

Minimaliseren van emissies van ozon, stof, toner en geluid.

Door de toegepaste technologie worden emissies van Océ-systemen sterk beperkt. Met de nieuwe printtechnologie Océ CrystalPoint wordt die traditie versterkt voortgezet.

Océ maken tot een te prefereren werkgever.

Océ biedt veel faciliteiten voor opleiding en training, een belangrijk aspect van de aantrekkelijkheid van het bedrijf als werkgever. Volgens een recent onderzoek van het blad InCompany onder werknemers van Nederlandse ondernemingen scoort Océ hoog op het gebied van werknemerstevredenheid (plaats 39 op een totaal van 200).

Overleg en samenwerking Om het duurzaamheidsbeleid te toetsen aan de mening van de stakeholders heeft Océ – in samenwerking met de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling – een internationaal stakeholder overleg georganiseerd waar vertegenwoordigers van verschillende stakeholder groepen hun visie over het gevoerde beleid gaven, zowel schriftelijk als tijdens een bijeenkomst in Venlo. Met de resultaten uit dit overleg, dat jaarlijks wordt herhaald, zal Océ het beleid verder aanscherpen.

Océ heeft zich in de loop van de jaren zowel op corporate als op lokaal niveau verbonden met verschillende milieu- en duurzaamheidsinitiatieven. Zo heeft Océ zich al sinds 2002 verbonden aan UN Global Compact, een initiatief van de Verenigde Naties waarin ondernemingen zich verplichten om wereldwijd mensenrechten, goede arbeidsomstandigheden en zorg voor het milieu te waarborgen en corruptie te bestrijden. In 2008 werd Océ voor document management en printing 'industry partner' in Climate Action, een initiatief van het United Nations Environmental Program om wereldwijd een CO₂-neutrale economie te bevorderen. De in 2007 in het Verenigd Koninkrijk gestarte succesvolle 'carbon positive' acties met de Océ VarioPrint 6000-serie werden in 2008 voortgezet. Om de belangstelling voor duurzaamheid ook bij de klanten te stimuleren stelde Océ in de Verenigde Staten een award in voor de 'Green reprographer of the year'.

Ook in de eigen organisatie neemt Océ maatregelen: in 2012 wil Océ voor haar leasewagenpark in Europa de hoeveelheid geproduceerde CO₂ per gereden kilometer met ca. 20% gereduceerd hebben.

De
wereld
is vol van
indrukwekkende
bouwwerken,
ontstaan in eeuwen van architectonisch vernuft.

Maar
er is veel veranderd
in de wereld van de bouwmeester.
Plannen en tekeningen,
ooit nauwgezet met
de hand getekend,
zijn vervangen door
digitale processen
die ontwerp en bouw
ingrijpend
veranderen.

Enerzijds zijn de beelden waarmee een architect
zijn projecten presenteert niet te onderscheiden van foto's
van het uiteindelijke product. Aan de andere kant stellen dezelfde
systemen en print-on-demand technologie hem in staat om de aannemers
alle gewenste gegevens te bezorgen wanneer en waar ze deze ook maar nodig hebben.

Bouwplannen gaan niet zelden de halve wereld over om ze op de bouwplaats te printen.

In het kantoor
of op de bouwplaats,
overal staan de grootformaatprinters van

Océ:
steunpilaren van de vooruitgang.

Beheersaspecten

Corporate governance

Structuur, beleid en naleving Océ N.V. is een internationale houdstermaatschappij in de zin van artikel 2:153, lid 3, sub b van het (Nederlandse) Burgerlijk Wetboek.

Dit betekent dat de aandeelhoudersrechten niet worden beperkt door de in Nederland geldende regels van het zogenaamde structuurregime. De voor Océ relevante corporate governance structuur wordt met name bepaald door de Nederlandse wetgeving, rechtspraak en codes of best practice.

In Nederland geldt sinds december 2003 de Nederlandse corporate governance Code ('Code Tabaksblat', hierna ook te noemen de 'Code'), die bestaat uit 21 principes en 113 best practice bepalingen. Deze Code heeft vanaf 1 januari 2005 een wettelijke status verkregen. Océ heeft vanaf het boekjaar 2003 in het jaarverslag een paragraaf opgenomen waarin wordt aangegeven op welke wijze Océ de Code toepast.

Vanuit de Verenigde Staten was voor Océ, tot de beëindiging van de Amerikaanse beursnotering (NASDAQ) in 2007, met name de Sarbanes-Oxley Act van belang. Ondanks de beëindiging van deze beursnotering, handhaaft Océ voor het overgrote deel de in het kader van de toenmalige toepasselijkheid van de Sarbanes-Oxley Act ingevoerde maatregelen en interne controlestructuur.

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van Océ onderschrijven het uitgangspunt dat bij opstelling van de Code is gehanteerd: de vennootschap is een lange termijn samenwerkingsverband van diverse bij de vennootschap betrokken partijen.

De belanghebbenden zijn de groepen en individuen die direct of indirect het bereiken van de doelstellingen van de vennootschap beïnvloeden of erdoor beïnvloed worden, zoals medewerkers, aandeelhouders en andere kapitaalverschaffers, toeleveranciers, afnemers, maar ook de overheid en maatschappelijke groeperingen (stakeholders). De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen hebben een integrale verantwoordelijkheid voor de afweging van de belangen van de stakeholders, gericht op waardecreatie en op de continuïteit van de onderneming.

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen menen dat de thans bij Océ geldende governance structuur past in het huidige tijdsgewricht, in lijn is met de Code en de juiste balans vindt tussen de rechten van aandeelhouders enerzijds en de belangen van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en overige stakeholders anderzijds.

Om de actualiteit en bruikbaarheid van de Code te bevorderen en de toepassing en naleving te monitoren, heeft de Nederlandse overheid in december 2004 een Monitoring Commissie ingesteld. Begin juni 2008 heeft de Monitoring Commissie ('Commissie Frijns') een evaluatierapport aangeboden aan de ministers van Financiën en Justitie. Dit rapport bevat tevens voorstellen voor aanpassing van de Code.

Op onderdelen, bijvoorbeeld het aangepaste beloningsbeleid, heeft Océ deze voorstellen al in zijn corporate governance structuur opgenomen. Verdere aanpassing zal in 2009 worden overwogen.

Naleving en handhaving van de Code Océ zet jaarlijks de hoofdlijnen van de corporate governance structuur in het jaarverslag uiteen en zal substantiële veranderingen daarin - afhankelijk van het onderwerp - ter bespreking of ter goedkeuring voorleggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In de op 23 april 2008 gehouden Algemene Vergadering van Aandeelhouders is de governance structuur van Océ N.V. weer uitgebreid aan de orde geweest. Het voorstel tot aanpassing van de governance structuur en van de statuten is daarbij met zeer grote meerderheid goedgekeurd. In de op 21 oktober 2008 gehouden Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders is het voorstel van het aangepaste beloningsbeleid van de Raad van Bestuur besproken en goedgekeurd. Het beloningsbeleid is hierbij aangepast overeenkomstig de best practices aanbevolen door de Commissie Frijns, waarbij met name de variabele korte en lange termijn beloningsinstrumenten marktconform zijn gemaakt.

Gedetailleerde informatie over Océ corporate governance, reglementen en regelingen is te vinden op de Océ website (www.investor.oce.com) onder corporate governance.

Het op transparante wijze afleggen van verantwoording en een actieve dialoog met alle stakeholders dragen bij aan het realiseren van de doelstellingen van de Code. Océ leeft de Code op alle punten na en geeft bij afwijking van de Code een adequate uitleg.

Volgens de Code zijn afwijkingen toegestaan. In bepaalde omstandigheden zijn zij zelfs gerechtvaardigd. Het kunnen toepassen van alle bepalingen van de Code is afhankelijk van de concrete situatie. Over de naleving van de best practice bepalingen II.1.1 (benoemingstermijn bestuurders), II.2.7 (ontslagvergoeding bestuurders), IV.1.2 (financieringspreferente aandelen) en IV.2.1, IV.2.2 en IV.2.8 (certificering financieringspreferente aandelen) vindt u hierna op de pagina's 75, 77 en 78 bij de betreffende onderwerpen de uitleg.

Het bestuur

De Raad van Bestuur bestaat momenteel uit vier leden, die zijn benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het initiatief voor benoeming, schorsing en ontslag van bestuurders en commissarissen ligt in eerste instantie bij de Raad van Commissarissen, waarbij voor de besluitvorming door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders verschillende quora gelden. Indien een dergelijk besluit wordt genomen op voorstel van de Raad van Commissarissen, is een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen, onafhankelijk van de grootte van het vertegenwoordigde aandelenkapitaal, voldoende om te besluiten tot benoeming, schorsing of ontslag. De eenstemmigheid van inzicht tussen de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders rechtvaardigt de afwezigheid van een quorum. Indien een dergelijk besluit niet op voorstel van de Raad van Commissarissen wordt genomen, is de huidige regeling uit de Code van toepassing, waarbij een voorstel tot benoeming, schorsing of ontslag kan worden genomen met volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, indien deze meerderheid tenminste eenderde van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigt. Indien het voorstel door een volstreekte meerderheid wordt gesteund, doch minder dan eenderde van het geplaatste kapitaal ter vergadering is vertegenwoordigd, wordt een nieuwe vergadering gehouden die met volstreekte meerderheid kan besluiten, ongeacht het op deze vergadering vertegenwoordigde kapitaal.

De Raad van Commissarissen benoemt de voorzitter van de Raad van Bestuur en stelt de onderlinge taakverdeling van de leden vast in overleg met de Raad van Bestuur.

Ongeacht de taakverdeling treedt de Raad van Bestuur op als een college met een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het functioneren van de leden van de Raad van Bestuur wordt regelmatig door de Raad van Commissarissen beoordeeld.

Beloning Raad van Bestuur Overeenkomstig de statuten van Océ N.V. wordt het beloningsbeleid van de Raad van Bestuur vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op voorstel van de Raad van Commissarissen. Een aanpassing van het uit 2004 daterende beloningsbeleid is goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 21 oktober 2008. Het aangepaste beloningsbeleid gaat in met ingang van het boekjaar 2009. Voor een volledige beschrijving van het tot en met 2008 geldende beloningsbeleid wordt verwezen naar het jaarverslag 2007 (pagina's 62 tot en met 64).

De Raad van Commissarissen stelt, op advies van de remuneratiecommissie, met inachtneming van het hiervoor bedoelde beleid de beloning en de verdere arbeidsvoorwaarden van de Raad van Bestuur vast.

Beloningsbeleid Het beloningsbeleid is gericht op het aantrekken en behouden van goed management van een beursgenoteerde, internationaal opererende onderneming met technologische activiteiten. Met de op 21 oktober 2008 goedgekeurde aanpassing wordt beoogd de uitdagende strategische doelstellingen van Océ te ondersteunen door beter passende korte en lange termijn marktconforme doelstellingen toe te passen in lijn met de aanbevelingen van de Commissie Frijns.

Als externe adviseur van de Raad van Commissarissen bij het formuleren en vormgeven van het beloningsbeleid treedt op Towers Perrin. Uitgangspunt is een honorering die per saldo overeenkomt met het mediaanniveau van een referentiegroep van circa 14 Nederlandse ondernemingen (Aalberts Industries, ASM International, ASML, CSM, DSM, Fugro, Imtech, KPN, Nutreco, Philips Medical Systems, SBM Offshore, TNT, USG People, Wolters Kluwer). De Raad van Commissarissen heeft het recht om ondernemingen te vervangen, indien deze naar zijn oordeel door specifieke omstandigheden niet langer geschikte deelnemers zijn of bijvoorbeeld, omdat ondernemingen niet langer beursgenoteerd zijn.

De onderneming beschouwt het variabele salaris (dat wil zeggen de korte en lange termijn bonus) als belangrijk onderdeel van het totale pakket.

De prestatiecriteria waaraan de korte termijn bonus respectievelijk de lange termijn bonus zijn gerelateerd, zijn gericht op waardecreatie en vermeerdering van aandeelhouderswaarde op korte en langere termijn.

Het beloningspakket voor de Nederlandse* leden van de Raad van Bestuur is als volgt opgebouwd:

a Vast bruto jaarsalaris

De vaste bruto jaarsalarissen zijn in lijn met het eerder genoemde mediaanniveau voor de Nederlandse referentiegroep in overeenstemming met de systematiek toegepast door Towers Perrin. De vaste bruto jaarsalarissen van de leden van de Raad van Bestuur in 2008 zijn als volgt (in euro):

	vaste bruto jaarsalarissen
R.L. van Iperen	674.730
J. van den Belt**	506.048
J.F. Dix	506.048
H.A. Kerkhoven***	506.048
A.H. Schaaf	506.048

** Tot en met 31 oktober 2008.

*** Vanaf 1 oktober 2008.

De huidige procentuele verhouding tussen het vaste bruto jaarsalaris van de voorzitter en de leden van de Raad van Bestuur bedraagt circa 100:75. Gelet op de rol van de voorzitter en in lijn met de situatie in de referentiegroep, zal deze verhouding in de naaste toekomst geleidelijk op 100:70 worden gebracht. Toekomstige aanpassingen zijn afhankelijk van de eerder genoemde referentiegroep van Nederlandse ondernemingen.

De ontwikkeling van het basissalaris van de voorzitter zal gebaseerd zijn op de ontwikkeling van de mediaan van eerder genoemde peergroep (de mediaan bedraagt in 2008 circa € 650.000). In 2009 zal geen verhoging van de vaste bruto jaarsalarissen plaatsvinden.

* In geval van benoeming van een buitenlandse bestuurder kan het nodig zijn het beloningspakket samen te stellen conform de marktcondities van het voor die bestuurder betreffende land.

b Lange termijn binding

Ter versterking van de lange termijn binding met de onderneming en vanwege de invloed van de leden van de Raad van Bestuur op de performance en marktwaarde van de onderneming, wordt van de leden van de Raad van Bestuur gevraagd een aantal aandelen in de onderneming op te bouwen voor een minimumwaarde van het equivalent van tenminste een half bruto jaarsalaris. Hierbij wordt uitgegaan van het bruto jaarsalaris op 1 januari van elk jaar en de gemiddelde beurskoers van het Océ-aandeel in de maanden augustus en september in dat jaar. Overeenkomstig principe II.2 van de Code is het aandelenbezit ter belegging op de lange termijn.

Eenmaal per jaar, uiterlijk op 1 oktober, zullen de leden van de Raad van Bestuur (tot het moment van beëindiging van hun dienstverband) de Raad van Commissarissen informeren over het aantal Océ-aandelen in bezit.

De overige elementen van het pakket zijn als volgt:

c Korte termijn bonus

De tot en met 2008 geldende jaarlijkse bonus-regeling was uitsluitend gekoppeld aan meetbare financiële prestatiecriteria, te weten bedrijfsresultaat en de omloopsnelheid van het Net Capital Employed.

Met ingang van het boekjaar 2009 is de korte termijn bonus gerelateerd aan de ontwikkelingen in de markt op grond van de resultaten van de eerder genoemde marktvergelijking.

De tot en met 2008 gehanteerde targets (bedrijfsresultaat en omloopsnelheid van het Net Capital Employed) zijn vervangen door een drietal financiële targets: netto-omzet, bedrijfsresultaat en free cash flow zoals deze worden gehanteerd in het jaarverslag. Bij realisatie on-target wordt voor elk financieel target 15% bonus uitgekeerd. Bij een realisatie aanzienlijk beter dan on-target wordt maximaal 25% bonus uitgekeerd. Naast de financiële targets is er een vierde, discretionair target, waarvoor de maximale bonus bij realisatie 15% bedraagt.

De bonus bij een volledige on-target score (= 100% realisatie van alle uitdagende targets) is 60% (driemaal 15% bonus on-target voor de financiële targets en 15% discretionair) en zal bij een aanzienlijk betere realisatie dan on-target maximaal 90% (driemaal 25% voor de financiële targets en 15% discretionair) van het vaste bruto jaarsalaris bedragen.

Voor het financiële target netto-omzet start de bonusopbouw bij 90% van het target, met een glijdende schaal van 1,5% per procentpunt van 90 tot 100%. De maximale bonus van 25% wordt bereikt bij een realisatie van 110% van het target. Voor elk procentpunt boven de 100% on-target geldt een glijdende schaal van 1% bonus per 1% overscore.

Voor de financiële targets bedrijfsresultaat en free cash flow start de bonusopbouw bij 80% realisatie met een stijging van 0,75% bonus per procentpunt hogere realisatie tot het target, en bij overperformance met een toename van 0,5% bonus per procentpunt overscore, met een maximum score van 120% van het target.

Bij realisatie van minder dan 90% van het geformuleerde target voor netto-omzet en minder dan 80% van de geformuleerde targets voor bedrijfsresultaat en free cash flow, wordt geen bonus toegekend. De mate waarin de financiële doelstellingen zijn gerealiseerd, wordt door de Raad van Commissarissen bepaald aan de hand van onder meer de jaarrekening en wordt mede door de externe accountant beoordeeld.

Bij de vaststelling van de realisatie ten opzichte van de financiële targets wordt de invloed van wisselkoersschommelingen gecorrigeerd voor zover het translatieverschillen betreft. De Raad van Commissarissen kan in geval van acquisities, desinvesteringen, herstructureringen, bijzondere waardeverminderingen en andere buitengewone omstandigheden in redelijkheid besluiten om de effecten hiervan op de realisatie geheel of gedeeltelijk buiten beschouwing te laten.

d Lange termijn bonus

Met ingang van het boekjaar 2009 is het bestaan van de jaarlijkse aandelenplan vervangen door een nieuw, meer marktconform gericht, lange termijn cashplan, gekoppeld aan TSR (Total Shareholder Return). De prestatiecriteria van dit nieuwe cashplan zijn geheel gericht op het stimuleren en belonen van aandeelhouderswaarde.

Door koppeling van de lange termijn bonus aan het salaris is sprake van een natuurlijk maximum waarop een eventuele explosieve stijging van de koers van het aandeel geen invloed heeft.

Elk jaar start een driejaarscyclus, waarvan de prestaties telkens worden gemeten aan het einde van de cyclus ten opzichte van een referentiegroep van zo goed mogelijk vergelijkbare ondernemingen. Bij een realisatie op mediaanniveau van de TSR in de referentiegroep (zevende positie in de referentiegroep) zal de lange termijn bonus 30% van het vaste bruto jaarsalaris bedragen, terwijl bij maximale realisatie (eerste positie in de referentiegroep) 90% van het vaste bruto jaarsalaris zal worden betaald. Indien de realisatie onder mediaanniveau uitkomt, wordt geen bonus uitbetaald.

De eerste dag van de performance periode is de vijfde werkdag na bekendmaking van het voorlopige jaarresultaat van het voorafgaande boekjaar. Ter vermijding van incidentele uitschieters is het meetpunt voor de performance berekening de gemiddelde koers van elke in de referentiegroep opgenomen onderneming over de twee maanden direct voorafgaand aan het begin en aan het einde van de performance periode.

Wanneer een in een eerder boekjaar toegekende lange termijn bonus naar het oordeel van de Raad van Commissarissen tot onbillijke uitkomsten leidt vanwege onjuiste financiële gegevens of bijzondere omstandigheden in de periode waarin de vooraf vastgestelde prestatiecriteria zijn of dienden te worden gerealiseerd, kan de Raad van Commissarissen de waarde van de toegekende lange termijn bonus beneden- of bovenwaarts aanpassen.

De Océ-positie qua TSR in de referentiegroep, die inclusief Océ uit 14 ondernemingen bestaat, bepaalt telkens de cashbonus conform de volgende tabel:

positie ten opzichte van referentiegroep	cashbonus overeenkomend met
nummer 1	90% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 2	80% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 3	70% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 4	60% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 5	50% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 6	40% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 7 (mediaan)	30% van het vaste bruto jaarsalaris
nummer 8 tot en met 14	0% van het vaste bruto jaarsalaris

De samenstelling van de referentiegroep is door de Raad van Commissarissen vastgesteld uit wereldwijd opererende technologie-ondernemingen met een vergelijkbaar ondernemingsmodel en een aantal directe concurrenten: Aalberts Industries, ASM International, ASML, DSM, Heidelberger Druck, Imtech, Kyocera Corporation, Konica Minolta, Lexmark, Philips, Ricoh, Seiko Epson en Xerox. De Raad van Commissarissen heeft het recht om ondernemingen te vervangen, indien deze naar zijn oordeel niet langer een geschikte deelnemer zijn of bijvoorbeeld, omdat een onderneming niet langer beursgenoteerd is.

Voor een overzicht van de individuele beloning van de leden van de Raad van Bestuur wordt verwezen naar pagina 154 van het jaarverslag. Een actueel overzicht van de door de leden van de Raad van Bestuur gehouden Océ-effecten is te raadplegen op www.afm.nl. Het overzicht per einde boekjaar is vermeld op pagina 177.

Pensioenregeling De pensioenregeling van de leden van de Raad van Bestuur bestaat uit een combinatie van een aanspraken- en een beschikbare premieregeling. Tot het maximum salaris van € 121.969 geldt een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Voor vanaf 1 januari 2006 nieuw benoemde leden van de Raad van Bestuur geldt daarboven een beschikbare premieregeling, waarbij de onderneming geen (beleggings)risico loopt. De vóór 1 januari 2006 benoemde leden van de Raad van Bestuur hebben voor het salaris tussen € 121.969 en € 243.938 een eindloonregeling behouden en daarboven een beschikbare premieregeling. Een overzicht van de opgebouwde pensioenaanspraken van de leden van de Raad van Bestuur en de hiermee gepaard gaande financieringskosten staat vermeld op pagina 154. Voor leden van de Raad van Bestuur is de overeengekomen pensioengerechtigde leeftijd in het algemeen 65 jaar. De heer Dix, die op 1 januari 2009 ouder is dan 56 jaar, heeft nog een pensioengerechtigde leeftijd van 62 jaar. De voorzitter van de Raad van Bestuur heeft een pensioenrichtleeftijd van 60 jaar.

Benoemingstermijn bestuurders De heren Dix en Van Iperen zijn - vóór invoering van de Code – voor onbepaalde tijd benoemd, waarmee Océ niet voldoet aan best practice bepaling II.1.1, die een benoemingstermijn van vier jaar voorschrijft. Océ respecteert deze in het verleden gemaakte afspraken. Op 11 oktober 2006 is de heer Schaaf door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemd tot bestuurder. Met hem is ook een benoemingstermijn voor onbepaalde tijd overeengekomen. Dit voldoet niet aan best practice bepaling II.1.1. Op 21 oktober 2008 is de heer Kerkhoven door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemd tot bestuurder. Zijn benoemingstermijn is vier jaar en voldoet daarmee aan best practice bepaling II.1.1.

Opzegtermijn De bestaande arbeidscontracten met de leden van de Raad van Bestuur kennen opzegtermijnen van zes maanden. Voor de leden van de Raad van Bestuur geldt een opzegtermijn van drie maanden bij beëindiging van het contract door het bestuurslid zelf.

Ontslagvergoeding Bij tussentijdse ontslagaan-zegging door Océ zal aan de heer Schaaf een ontslagvergoeding worden betaald die ten hoogste gelijk is aan 24 maanden van het vaste bruto jaarsalaris. Dit betekent een gedeeltelijke afwijking van best practice bepaling II.2.7.

Bij tussentijdse ontslagaan-zegging door Océ zal aan de heer Kerkhoven een ontslagvergoeding worden betaald die ten hoogste gelijk is aan éénmaal het vaste bruto jaarsalaris. Indien het maximum van éénmaal het vaste bruto jaarsalaris in geval van beëindiging in de eerste benoemingstermijn kennelijk onredelijk is, komt de heer Kerkhoven in dat geval in aanmerking voor een ontslagvergoeding van maximaal tweemaal het vaste bruto jaarsalaris. Dit is in overeenstemming met best practice bepaling II.2.7 van de Code.

De heren Van Iperen en Dix zijn via interne promotie benoemd tot lid van de Raad van Bestuur. Met hen zijn geen vooraf vastgestelde ontslagvergoedingen overeengekomen en blijft het beleid gelden dat een schadevergoeding wordt betaald die redelijk is op grond van de contractuele situatie, de maatschappelijke ontwikkeling en jurisprudentie.

Leningen Océ verstrekt sinds 2002 geen persoonlijke leningen aan leden van de Raad van Bestuur. In het kader van de Aandelen-optieplannen zijn vóór die tijd renteloze leningen verstrekt. De hoogte van deze leningen bedraagt thans: de heer Van Iperen € 34.140 en de heer Dix € 28.450. Aflossing vindt plaats bij uitoefening van het desbetreffende Aandelen-optiejaarplan waarvoor de lening is verstrekt.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen bestaat op dit moment uit zes leden, die op dezelfde wijze worden benoemd als de leden van de Raad van Bestuur. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en op de gang van zaken in de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming. De commissarissen staan het bestuur met raad terzijde. De Raad van Commissarissen ontvangt van de Raad van Bestuur tijdig alle informatie die voor de uitoefening van zijn taak nodig is. De commissarissen benoemen één van hen tot hun voorzitter.

Profiel van de Raad van Commissarissen

In overleg met de Raad van Bestuur heeft de Raad van Commissarissen het volgende profiel opgesteld.

De Raad bestaat uit tenminste drie en ten hoogste acht leden. De leden dienen ten opzichte van elkaar onafhankelijk en kritisch te opereren, in een goede onderlinge vertrouwensrelatie.

Zij moeten bekend zijn met het bestuur van een internationale beursgenoteerde onderneming. De leden dienen voldoende tijd voor de functie vervulling van commissaris beschikbaar te hebben. Een spreiding in leeftijd wordt beoogd omwille van de continuïteit.

Gestreefd wordt naar een brede vertegenwoordiging van kennis en ervaring in één of meer van de disciplines die relevant zijn voor Océ, met name: R&D, productie van geavanceerde apparaten en materialen, internationale marketing van hoogwaardige producten en diensten, milieu, financiën, overheidsbeleid, human resources en sociaal beleid.

Deze profielschets wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig aangepast. Daarbij wordt rekening gehouden met de ontwikkelingen in de aard en de omvang van de vennootschap en haar onderneming, de aard van de activiteiten, de internationalisatiegraad en de omvang en de risico's op middellange en lange termijn.

Commissies van de Raad van Commissarissen

Bij Océ zijn de volgende commissies werkzaam:

Selectie- en benoemingscommissie Deze selecteert kandidaten en beveelt hen aan voor benoeming tot lid van de Raad van Bestuur of de Raad van Commissarissen.

Tevens beoordeelt deze commissie periodiek het functioneren van individuele commissarissen en bestuurders.

Zij bestaat uit de heren P.A.F.W. Elverding, voorzitter, A. Baan en F.J. de Wit. De Senior Vice President Corporate Personnel & Organization is secretaris van deze commissie.

Remuneratiecommissie Deze adviseert de Raad van Commissarissen over de honorering van de leden van de Raad van Bestuur, maakt het remuneratierapport op als bedoeld in best practice bepaling II.2.9 van de Code en houdt toezicht op het beloningsbeleid van de Océ-Groep.

De remuneratiecommissie bestaat uit de heren F.J. de Wit, voorzitter, A. Baan en P.A.F.W. Elverding. De Senior Vice President Corporate Personnel & Organization is secretaris van deze commissie. De vaststelling van de honorering, inclusief de korte en lange termijn bonus, behoren tot de competentie van de gehele Raad van Commissarissen.

Audit commissie Deze heeft een toezichthoudende taak inzake de integriteit van de interne en externe financiële rapportages van de vennootschap, inzake risicobeheer, informatietechnologie en het functioneren van de interne en externe accountants. Zij is formeel ingesteld in oktober 2002 en heeft een in 2007 geactualiseerd eigen reglement (charter) dat onder meer voldoet aan de vereisten die de Code daaraan stelt.

Deze commissie bestaat uit de heren M. Arents, voorzitter en financieel deskundige, en G.J.A. van de Aast.

De rol en de bevoegdheden van de commissies zijn nader geregeld in reglementen die geplaatst zijn op de website van Océ.

Bezoldiging van de Raad van Commissarissen De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft in 2006 de bezoldiging van de commissarissen met ingang van het boekjaar 2007 vastgesteld op € 50.000 voor de voorzitter en € 37.000 voor de leden.

Voor werkzaamheden in de commissies van de Raad van Commissarissen gelden met ingang van het boekjaar 2007 de navolgende additionele vergoedingen:

- I Auditcommissie, voorzitter € 7.000 en leden € 5.000;
- I Overige commissies, voorzitter € 5.000 en leden € 3.000.

De bezoldiging over enig boekjaar wordt automatisch verhoogd indien het CBS-prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie in september van het voorafgaande jaar minstens 10% hoger ligt dan het indexcijfer dat het laatste als maatstaf heeft gediend. Deze verhoging komt overeen met de procentuele stijging van het laatstgehanteerde prijsindexcijfer. De totale bezoldiging over het boekjaar 2008 van de huidige en voormalige leden van de Raad van Commissarissen bedraagt € 282.721 (2007: € 255.335). Per einde boekjaar hielden de leden van de Raad van Commissarissen 2.969 gewone aandelen Océ (2007: 2.969) en geen rechten uit opties op aandelen Océ.

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Jaarlijks vindt een Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaats.

Andere aandeelhoudersvergaderingen kunnen worden gehouden op verzoek van de Raad van Bestuur, van de president-commissaris of van twee commissarissen.

Ook aandeelhouders die tenminste 10% van het geplaatste kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen, kunnen aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen verzoeken een aandeelhoudersvergadering bijeen te roepen.

De agenda van de vergadering wordt opgesteld door degene die de vergadering bijeenroept. Voorstellen van aandeelhouders, die alleen of gezamenlijk 1% van het geplaatste kapitaal of een waarde van € 50 miljoen vertegenwoordigen, kunnen op de agenda worden geplaatst, indien deze zijn ingediend tenminste zestig dagen vóór de vergadering. Alle aandelen hebben stemrecht naar rato van hun nominale waarde.

Besluiten worden genomen met volstrekte meerderheid van stemmen tenzij bij wet of de statuten een gekwalificeerde meerderheid wordt voorgeschreven.

Een belangrijk uitgangspunt bij de governance structuur van Océ is dat, conform de aanbevelingen van de Commissie Frijns, aandeelhouders hun recht tot het doen bijeenroepen van een aandeelhoudersvergadering en hun agenderingsrecht slechts zullen uitoefenen nadat zij in dialoog zijn getreden met de vennootschap.

Hierbij geldt dat een termijn van 180 dagen in acht zal worden genomen om de vennootschap de gelegenheid te geven zich een mening te vormen over de opvattingen van de betreffende aandeelhouders om daarmee de vennootschap de tijd te geven eventuele alternatieven in kaart te brengen en te verkennen.

Dit uitgangspunt is onderdeel van de op 23 april 2008 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurde aanpassing van de governance structuur.

Kapitaal en aandelen Het maatschappelijk kapitaal van de onderneming bestaat uit gewone aandelen, converteerbare cumulatief financieringspreferente aandelen en cumulatief beschermingspreferente aandelen. Voor de samenstelling van het maatschappelijk kapitaal en een toelichting op de verschillende soorten uitstaande aandelen wordt tevens verwezen naar pagina's 142 en 143 van dit jaarverslag. Tot de statutenwijziging van 22 augustus 2008 kende Océ ook prioriteitsaandelen.

Niet-beursgenoteerde certificaten van financieringspreferente aandelen maken deel uit van het kapitaal van Océ. Bij de introductie van deze aandelen is veel aandacht besteed aan het vraagstuk van de zogenoemde stemverwatering van de gewone aandelen. Om die reden benoemt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de meerderheid van het bestuur van het Administratiekantoor.

De uitgifte van financieringspreferente aandelen is beperkt tot maximaal 20% van het geplaatste aandelenkapitaal. De certificering werkt derhalve niet als een beschermingsmaatregel, maar voldoet aan principe IV.2 van de Code op grond waarvan certificering van aandelen een geoorloofd middel is om te voorkomen dat door absenteïsme in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een (toevallige) minderheid van aandeelhouders de besluitvorming naar haar hand zet.

Deze structuur is indertijd uitdrukkelijk goedgekeurd door de aandeelhoudersvergadering.

In 2006 zijn nieuwe afspraken gemaakt met de certificaa houders. Deze afspraken zijn destijds door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met grote meerderheid geaccordeerd.

Als gevolg hiervan kwalificeren de financierings preferente aandelen als eigen vermogen onder IFRS en hebben de certificaathouders het recht verworven om de certificaten van financierings preferente aandelen te converteren in gewone aandelen. Ook zijn hierbij de corporate governance aspecten (opnieuw) aan de orde geweest.

In 2008 is aan de verbetering van de governance met betrekking tot deze aandelen/certificaten wederom de nodige aandacht gegeven. Als gevolg hiervan kunnen certificaathouders het Administratiekantoor thans onder alle omstandigheden een stemvolmacht vragen, waarbij het stemrecht van deze volmacht gebaseerd wordt op de conversieprijs en daarmee overeenkomt met de kapitaalbreng van de gewone aandeelhouder als bedoeld in best practice bepaling IV.1.2. Het Administratiekantoor zal in een dergelijk geval geen stem uitbrengen op de met de stemvolmacht corresponderende bij het Administratiekantoor achterblijvende stemmen. Indien de certificaathouders geen stemvolmacht opvragen, kan het Administratiekantoor het stemrecht uitoefenen op het aantal door haar gehouden financierings preferente aandelen.

Océ N.V. heeft sinds april 1979 een onherroepelijke verplichting om aan de Lodewijk Stichting, op haar eerste verzoek, beschermings preferente aandelen uit te geven indien er sprake is van een 'overval'. Daarbij wordt overval omschreven als 'een directe of indirecte verwerving van een controlerend pakket door speculanten of door een - wellicht anonieme - derde, die het oogmerk heeft de leiding van de onderneming over te nemen zonder over de voorwaarden van die overname tot een bevredigende regeling te zijn gekomen met het zittende bestuur.' Deze verplichting van Océ gaat, voor zover het de nominale waarde van de aldus uit te geven aandelen betreft, tot een bedrag gelijk aan het totale nominale bedrag van alle gewone en financierings preferente aandelen in het kapitaal van Océ die ten tijde van het verzoek zijn geplaatst, dat verminderd wordt met het totale nominale bedrag van de op dat moment reeds door de Lodewijk Stichting gehouden beschermings preferente aandelen en voorts verminderd wordt met één aandeel.

Beschermings preferente aandelen zijn belangrijk om - indien nodig in geval van bijzondere ontwikkelingen - een rustperiode voor beraad en het voeren van overleg met diverse betrokken partijen te creëren, waarin - onder omstandigheden - eventuele alternatieve mogelijkheden onderzocht kunnen worden. In de jurisprudentie van de Hoge Raad en recente wetgeving is de mogelijkheid voor het uitgeven van preferente aandelen aan een onafhankelijke stichting uitdrukkelijk erkend voor een periode van twee jaar. Océ heeft in beginsel een periode van niet langer dan negen maanden voor het uitstaan van preferente aandelen voor ogen. In het huidige tijdsgewricht lijkt een dergelijke termijn lang genoeg om de belangen van aandeelhouders, de onderneming en overige stakeholders tegen elkaar af te wegen, indien een bod op de aandelen wordt gedaan dan wel alternatieve strategieën door (groepen van) aandeelhouders worden voorgesteld.

Statutenwijziging De statuten van de vennootschap kunnen worden gewijzigd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders mits terzake door de Raad van Commissarissen goedkeuring wordt gegeven.

Registratiedatum Aan de Raad van Bestuur is een statutaire machtiging verleend om een registratietijdstip te bepalen waarop de aandeelhouders gerechtigd zijn de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij te wonen. Voor de in de afgelopen jaren gehouden aandeelhoudersvergaderingen heeft de Raad van Bestuur een registratiedatum vastgesteld en het voornemen is deze praktijk in de toekomst te continueren, waarbij gestreefd zal worden naar voldoende tijd tussen de registratiedatum en de vergaderdatum.

Dividendbeleid Met handhaving van consistentie bij de dividenduitkering aan aandeelhouders zal er naar gestreefd worden aan aandeelhouders een stabiel, maar bij voorkeur geleidelijk groeiend dividend uit te keren in lijn met de ontwikkeling van de winst onder de voorwaarden van voldoende ruimte voor uitbetaling uit de winst en/of de free cash flow en met handhaving van gezonde balansverhoudingen.

Emissiebeleid Jaarlijks heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders machtiging verleend voor uitgifte van aandelen en beperking of uitsluiting van het daarbij behorende wettelijke voorkeursrecht.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft op 23 april 2008 de Raad van Bestuur aangewezen voor een periode van achttien maanden na datum van deze vergadering als bevoegd te besluiten tot verdere uitgifte en het verlenen van rechten tot het nemen van gewone en financierings preferente aandelen tot ten hoogste 10% van het gehele op 23 april 2008 geplaatste aandelenkapitaal, welk percentage verhoogd wordt tot 20% ter gelegenheid van fusies en grotere acquisities, waarbij na uitgifte het totaal aan geplaatste financierings preferente aandelen niet meer zal bedragen dan 20% van het gehele na die uitgifte geplaatste aandelenkapitaal.

Machtiging van de Raad van Bestuur tot inkoop van aandelen Jaarlijks heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders machtiging verleend voor inkoop van aandelen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft op 23 april 2008 de Raad van Bestuur aangewezen voor een periode van achttien maanden na datum van deze vergadering als bevoegd te besluiten tot inkoop van gewone en financierings preferente aandelen. Van deze bevoegdheid wordt gebruik gemaakt bij het toekennen van aandelen in het kader van in het verleden toegekende Aandelenplannen voor de leden van de Raad van Bestuur en de overige leden van het management en van het uitoefenen van toegekende stock opties in het kader van Aandelen-optieplannen.

Océ zal ondanks de verruiming van de wettelijke regeling in 2008 zonder instemming van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders geen inkoop van aandelen entameren welke 10% van het geplaatste kapitaal te boven gaat.

Investor Relations-beleid (IR-beleid) en communicatie met aandeelhouders Océ voert een actief IR-beleid, gericht op het regelmatig en uitgebreid informeren van aandeelhouders en andere financiële stakeholders over de ontwikkelingen in de onderneming. De CEO en de CFO zijn primair verantwoordelijk voor de betrekkingen met aandeelhouders, overige kapitaalverschaffers, hun intermediairs en financieel journalisten. Voor nadere informatie over het IR-beleid van Océ wordt verwezen naar pagina 175 van dit jaarverslag.

Alle kwartaalpresentaties en telefonische conferenties met betrekking tot de financiële resultaten alsmede de aandeelhoudersvergaderingen worden via audio webcasting gelijktijdig toegankelijk gemaakt voor niet-aanwezige aandeelhouders en andere belangstellenden. De webcastings worden vooraf aangekondigd en zijn te raadplegen op de website van Océ.

Met deze wijze van informatievoorziening aan aandeelhouders wordt voldaan aan best practice bepaling IV.3.1.

Transacties met een tegenstrijdig belang

Gedurende het boekjaar hebben geen transacties plaatsgevonden als bedoeld in best practice bepalingen II.3.4, III.6.3 en III.6.4 waarbij tegenstrijdige belangen spelen van bestuurders, commissarissen of natuurlijke personen en/of rechtspersonen die tenminste 10% van de aandelen in de vennootschap houden. Toepassing van best practice bepalingen II.3.2, II.3.3, III.6.1 en III.6.2 was derhalve niet aan de orde.

Beheersaspecten

Risico's en risicobeheersing

Het systeem van risico management en interne beheersing

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het ontwerp en de werking van het systeem voor risico management en interne beheersing van Océ. Dit systeem is gericht op het onderkennen en beheersen van strategische, operationele, financiële risico's en risico's op het gebied van wet- en regelgeving ten einde het bereiken van de ondernemingsdoelstellingen mogelijk te maken. Het systeem is gebaseerd op het eerste referentiemodel van de Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Voor wat betreft informatietechnologie is het referentiemodel van het Information Technology Governance Institute gevolgd (CobIT, Control objectives for Information and related Technology).

Océ volgt de opzet van deze modellen in de maatregelen die zijn getroffen om bovengenoemde risico's in de bedrijfsprocessen en in de financiële verslaggeving te beheersen. De modellen zijn centraal uitgewerkt en zoveel mogelijk op eenduidige wijze toegepast in de verschillende organisatieonderdelen en groepsmaatschappijen. Een algemene risico-analyse is ingebed in de strategische bedrijfsplannen.

Om inzicht te geven in de manier waarop Océ relevante risico's beheerst, wordt hieronder een overzicht gegeven van de opzet van de interne structuur voor risicobeheersing en de relatie met de verschillende risicocategorieën.

Interne structuur voor risicobeheersing

(x betekent van toepassing)

	Risicocategorieën		
	strategisch/ operationeel	wet- en regelgeving	financieel
Beleidsuitgangspunten en procedures	x	x	x
Strategische plannen en het budgetteringsproces	x	–	x
Organisatiestructuur en autorisatiehandboek	x	x	x
Raad van Commissarissen	x	x	x
Auditcommissie (AC)	–	x	x
Selectie- en benoemingscommissie	x	–	x
Remuneratiecommissie	x	–	x
Information Manual (IM)	–	x	x
Letter of Representation (LOR)	x	x	x
Governance, Compliance and Risk Management (GCRM)	–	x	x
Disclosure Committee (DC)	–	x	x
Interne audits	x	x	x
Internal Audit Committee (IAC)	–	x	x

Gedurende het verslagjaar zijn geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd in de interne structuur voor risicobeheersing. Voor de belangrijkste onderdelen hiervan wordt ter verduidelijking een korte beschrijving gegeven.

Risicobereidheid De risicobereidheid van Océ wordt in belangrijke mate bepaald door de doelstellingen van Océ.

De risicobereidheid ten aanzien van onderzoek en ontwikkeling is relatief hoog. De risico's die hieruit voortvloeien worden beheerst binnen de structuur van een projectorganisatie waarbinnen diverse disciplines van de Océ organisatie zijn samengebracht, zoals onderzoek en ontwikkeling, marketing, productie en controlling. De Raad van Bestuur is direct betrokken bij de voortgang van de projecten voor onderzoek en ontwikkeling.

Océ hanteert een neutrale risicobereidheid ten aanzien van operationele risico's die voortvloeien uit de bedrijfsprocessen. Océ is van mening dat deze operationele risico's inherent zijn aan het voeren van een onderneming. De risico's worden op transactieniveau beheerst binnen de structuur van Governance, Compliance and Risk Management. Het streven is erop gericht om de gevolgen van operationele risico's zoveel mogelijk te beperken zonder de bedrijfsprocessen onnodig te hinderen.

Ten aanzien van de risico's op het gebied productveiligheid en milieu hanteert Océ een lage risicotolerantie. Océ stelt hoge eisen aan de proceskwaliteit door middel van de Océ Technical Standards. In algemene termen kan gesteld worden dat de Océ Technical Standards strikter zijn dan externe standaarden en normen. De proceskwaliteit waarmee de risico's op het gebied van productveiligheid en milieu worden beheerst worden periodiek gecertificeerd.

De risico's die Océ niet zelfstandig wil dragen zijn overgedragen aan verzekeringsmaatschappijen. Voorbeelden hiervan zijn de verzekering voor brand- en bedrijfsschade en transportschade. Het verzekeringsbeleid van Océ is vergelijkbaar met dat van andere Nederlandse ondernemingen met internationale activiteiten.

Beleidsuitgangspunten en procedures

Dit onderdeel vormt de basis van de interne structuur voor risicobeheersing en wordt centraal uitgevaardigd door de Raad van Bestuur van Océ. Alle groepsmaatschappijen moeten in overeenstemming hiermee opereren.

Hieronder vallen onder andere:

- I *Océ-beleidsuitgangspunten* De beleidsuitgangspunten geven op hoog niveau de doelstellingen van de Océ-Groep weer, hoe deze bereikt moeten worden en de ethische maatstaven die hierbij gehanteerd dienen te worden. De Raad van Bestuur communiceert deze uitgangspunten aan alle medewerkers en draagt zorg voor de naleving hiervan. De beleidsuitgangspunten worden periodiek beoordeeld en zo nodig herzien.
- I *Klokkenluidersregeling* Naast nationale wetgeving die voor elke individuele groepsmaatschappij geldt, heeft de Raad van Commissarissen formeel een groepsprocedure goedgekeurd die wereldwijd is geïmplementeerd. De procedure dient om binnen de gehele Océ-Groep te verzekeren dat mogelijke inbreuk op wetgeving en op het bestaande beleid, principes en procedures gemeld kan worden, zonder dat degene die melding doet hiervan negatieve consequenties in zijn of haar rechtspositie ondervindt.
- I *Ethische code voor senior financial officers* Deze code is gericht op alle leden van de Raad van Bestuur en senior financial officers in de Océ-Groep en beoogt het ethisch en verantwoordelijk handelen door deze groep personen te benadrukken en uit te dragen. De code is meer gedetailleerd dan de Océ-beleidsuitgangspunten en richt zich vooral op de financiële processen en verslaggeving.

Strategische plannen en het budgetteringsproces

Strategische plannen worden voor alle onderdelen van de Océ-organisatie (operationeel en niet-operationeel) opgesteld en in budgetten omgezet. Op maandbasis worden de werkelijk behaalde resultaten in detail door de Strategische Business Units en de Raad van Bestuur getoetst aan de budgetten. Kasstroommanagement is een belangrijk onderdeel van dit proces.

Organisatiestructuur en autorisatiehandboek

Binnen de organisatie is het complex van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden weergegeven in de organisatiestructuur. De verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden is in detail vastgelegd in diverse autorisatiehandboeken. Océ draagt er zorg voor dat alle medewerkers kennis nemen van de voor hen relevante organisatiestructuur en onderdelen van de autorisatiehandboeken.

Information Manual (IM) Hierin worden de richtlijnen voor management rapportage en externe financiële verslaggeving in detail beschreven. De externe financiële verslaggeving volgt de richtlijnen van IFRS.

Letter of Representation (LOR) Alle Managing Directors en Controllers van de groepsmaatschappijen leggen ieder kwartaal een gedetailleerde verklaring af. Deze verklaring houdt onder meer in dat de financiële verslaggeving betrouwbaar is en voldoet aan het IM. Daarnaast worden diverse vragen over potentiële risico's specifiek beantwoord. Belangrijke observaties uit de LORs worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en de auditcommissie. Het afgeven van de LOR door het management van de groepsmaatschappijen wordt ondersteund door een gedetailleerde risico-analyse.

Governance, Compliance and Risk Management (GCRM) Hoewel door de deregistratie in 2007 bij de Securities and Exchange Commission voor Océ de Amerikaanse Sarbanes-Oxley Act 2002 niet meer van kracht is, is de daarvoor bestaande structuur - thans Governance, Compliance and Risk Management genoemd - in tact gelaten. De GCRM structuur stelt Océ in staat de nationale wet- en regelgevingen ten aanzien van risicobeheersings- en controlesystemen van de landen waarin Océ actief is na te leven.

GCRM bewaakt dat de bedrijfsprocessen gedocumenteerd zijn met behulp van modellen waarin de maatregelen beschreven worden die zijn getroffen om operationele risico's in de bedrijfsprocessen en in de financiële verslaggeving op transactieniveau te beheersen. De modellen zijn centraal uitgewerkt en zoveel mogelijk op eenduidige wijze toegepast in de verschillende organisatie-onderdelen en groepsmaatschappijen.

Binnen deze structuur vindt jaarlijks een management assessment plaats over de effectieve beheersing van het financiële verslaggevingsproces. Dit management assessment wordt binnen Océ uitgevoerd door het management van de daarvoor aangewezen groepsmaatschappijen en groepsonderdelen. De uitkomsten hiervan worden gerapporteerd aan en besproken door de Raad van Bestuur en de auditcommissie. De interne accountantsdienst participeert in deze evaluatie.

Disclosure Committee (DC) Het DC bestaat uit de Group Controller (voorzitter), vertegenwoordigers van operationele groepsmaatschappijen, de Corporate Supply Centers, de Strategische Business Units en stafafdelingen (Investor Relations, Corporate Strategy, Group Finance & Administration), de Company Secretary & Chief Legal Officer, de Chief Information Officer (CIO), de Corporate Risk Officer en de Group Internal Auditor. Het DC evalueert de uitkomsten van de diepgaande risico-analyses die door alle groepsmaatschappijen worden uitgevoerd. De uitkomsten van deze evaluatie worden in eerste instantie gerapporteerd aan en besproken met de CEO en de CFO van Océ N.V. en vervolgens in de auditcommissie behandeld.

Interne audits In het kader van bewakingsmechanismen en waarborgingsprocessen wordt jaarlijks door de Group Internal Auditor een auditplan opgesteld. Het interne auditplan is gericht op de belangrijkste bedrijfsprocessen en risico's. Het plan wordt in de Raad van Bestuur en de auditcommissie besproken en goedgekeurd. De interne audits hebben betrekking op de financiële verslaggeving en op het bestaan en functioneren van operationele processen en procedures. Het interne controleraamwerk wordt in belangrijke mate getoetst door de interne accountantsdienst. Door de interne accountantsdienst wordt over de effectiviteit van het interne controleraamwerk gerapporteerd. De bevindingen van de interne accountantsdienst worden afgestemd met het betrokken management. Vervolgens worden de bevindingen besproken in het Internal Audit Committee en de auditcommissie.

Auditcommissie (AC) De AC bestaat uit twee leden van de Raad van Commissarissen en zorgt voor een onafhankelijke begeleiding van het proces van risicobeheersing vanuit de toezichthoudende taak van de Raad van Commissarissen. De AC richt zich op de kwaliteit van de interne en de externe verslaggeving, op de effectiviteit van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot processen en op het functioneren van de externe en interne accountants. De AC komt tenminste vier keer per jaar bijeen. Hierbij worden de verantwoordelijke financiële functionarissen en de externe en interne accountants in het algemeen uitgenodigd.

Internal Audit Committee (IAC) Het IAC bestaat uit de Raad van Bestuur, de operationele Groepsdirecteuren, de Company Secretary & Chief Legal Officer, de Group Controller en de Group Internal Auditor. Het IAC houdt zich bezig met de opzet van het interne controleraamwerk, met het functioneren hiervan en met de implementatie van de 'zeer belangrijke aanbevelingen voor risicobeperking' uit de uitgevoerde audits. Verder bespreekt het IAC specifieke accountingvraagstukken en houdt het IAC toezicht op de toepassing van de IFRS-richtlijnen. Gezien de omvang van de activiteiten in de Verenigde Staten functioneert daar een Internal Controls Committee (ICC) als verlengstuk van het IAC. In het ICC hebben de CFO van Océ-USA Holding, Inc., de CEO van Océ North America, Inc., de Presidents van de belangrijkste groepsmaatschappijen, de General Counsel en de Internal Audit Director in de Verenigde Staten zitting, alsmede de CFO van Océ N.V. (voorzitter ICC).

Externe audit De externe accountant verricht werkzaamheden gericht op het verstrekken van een verklaring bij de jaarrekening. De externe accountant richt zich op de financiële verslaggeving en neemt daarbij de systemen die betrouwbare verslaggeving moeten bewerkstelligen in overweging. De externe accountant rapporteert zaken met betrekking tot interne controlemaatregelen voor zover die worden geconstateerd bij de controle van de jaarrekening. De observaties van de externe accountant worden besproken in de auditcommissie.

Verklaring omtrent het systeem van interne beheersing

Océ geeft in overeenstemming met best practice bepaling II.1.4 van de Code en rekening houdend met de aanbevelingen van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code, een verklaring omtrent de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de processen die ten grondslag liggen aan de financiële verslaggeving. Het risicobeheersings- en controlesysteem van Océ is gebaseerd op internationaal geaccepteerde standaarden voor ondernemingsrisicobeheersing, waaronder die van COSO.

In 2008 heeft de Raad van Bestuur de effectiviteit van het risicobeheersings- en controlesysteem ten aanzien van de financiële verslaggeving getoetst. Tijdens het onderzoek dat aan deze toetsing ten grondslag lag zijn geen tekortkomingen geconstateerd die mogelijk materiële gevolgen kunnen hebben voor de financiële verslaggeving. Op grond van de uitkomst van bovenstaande toetsing en de risico-analyses in het kader van de Governance/Compliance die binnen Océ zijn uitgevoerd, is de Raad van Bestuur na overleg met de auditcommissie en met instemming van de Raad van Commissarissen, van mening dat het risicobeheersings- en controlesysteem een redelijke mate van zekerheid geeft dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Inherent aan samenwerking van mensen en organisaties in een dynamische wereld is, dat risicobeheersings- en controlesystemen geen absolute (doch wel redelijke) mate van zekerheid kunnen verschaffen met betrekking tot het voorkomen van materiële onjuistheden in de financiële verslaggeving, verliezen en fraude.

Het systeem van interne beheersing, gericht op de financiële verslaggeving, heeft naar onze mening in het afgelopen jaar naar behoren gefunctioneerd. Er zijn geen indicaties dat het systeem van interne beheersing in 2009 niet naar behoren zal functioneren.

Risico-analyse 2008

Onderstaande is een samenvatting van de risico-analyse die in 2008 is uitgevoerd door Océ N.V. De analyse betreft het identificeren van de belangrijkste risico's, van de belangrijkste hieraan gerelateerde bestaande beheersingsmaatregelen en ingezette acties. De risico's zijn ingedeeld naar vijf groepen:

Risico's gerelateerd aan de drie strategische pijlers zoals beschreven op pagina 17:

- 1 Gebrek aan voldoende distributiekraft.
- 2 Geen complete en concurrerende product- en dienstenportefeuille.
- 3 Niet succesvolle uitvoering van de corporate operational excellence programma's.

Risico's die gerelateerd zijn aan de markt of financieel van aard zijn:

- 4 Een (tijdelijke) significante terugval van de vraag naar producten en/of diensten (marktrisico).
- 5 Risico's met betrekking tot de kasstroom of de beschikbaarheid van liquide middelen respectievelijk financiering (financiële risico's).

Belangrijkste risico's, beheersingsmaatregelen en acties

Groep	Risico's	Beheersingsmaatregelen / acties
1 <i>Gebrek aan voldoende distributiekraft</i>	- Onvoldoende marktwerking in het kantoorsegment - Te lage productiviteit per verkoopmedewerker - Te weinig indirecte verkoopkanalen - Te lage bezetting van servicemedewerkers	- Uitbreiding verkoopstaf in Europa conform Océ-USA model - Voortdurende verbetering van productiviteit - Intensieve trainingsprogramma's verder uitgebouwd - Partnerships met distributeurs in gebieden waar Océ onvoldoende aanwezig is - Invoering van een getrapte service-organisatie - Verbreding van de inzetbaarheid van servicemedewerkers
2 <i>Geen complete en concurrerende product- en diensten-portefeuille</i>	- Hiaten in full line productportefeuille - Vertraging productintroducties - Onvoldoende concurrerend kostenniveau - Onvoldoende concurrerend aanbod Océ Business Services - Onvoldoende toegang OEM-producten	- Aansturing eigen technologie- en productontwikkeling - Toename belang OEM in productportefeuille - Scherpere R&D focus op eigen unieke sterktes - Verbetering programmavorming en ontwikkelingsprocessen - Combinatie van ontwikkelingsactiviteiten met partners die schaalgrootte en innovatiekracht toevoegen - Uitbesteding productie en assemblage naar lage loon landen. Daarnaast meer OEM-apparaten in productportefeuille - R&D specifiek voor Océ Business Services - Tactische en strategische allianties met OEM-leveranciers
3 <i>Niet succesvolle uitvoering van de corporate operational excellence programma's</i>	- Implementatie van programma's wordt vertraagd, is duurder dan gepland of resulteert niet in de geplande besparingen - Verstoring bedrijfsprocessen als gevolg van de implementatie van programma's op het gebied van corporate operational excellence en ICT	- Directe aansturing door leden Raad van Bestuur van individuele projecten, kostenbeheersing via project controllers - Gezien het belang van de programma's specifiek commitment voor besparing in 2009 - Ondersteuning door externe experts, inclusief het uitvoeren van risico-analyses voor en tijdens implementatie - Veiligheidsmaatregelen zoals het aanhouden van buffervoorraden en operationele back-up van de belangrijkste processen

Groep	Risico's	Beheersingsmaatregelen / acties
4 Een (tijdelijke) significante terugval van de vraag naar producten en/of diensten (marktrisico)	- Conjuncturele daling van activiteiten niveau in de economie als geheel en in het bijzonder in relevante (print) marktsectoren - Structurele daling van de markt van geprinte documenten (door substitutie met elektronische documenten)	- Spreading van activiteiten over diverse geografische gebieden, sectoren en (print) document applicatie gebieden - Aangaan van lange termijn contracten met klanten resulterend in recurring revenues (momenteel ongeveer 70% van de omzet) - Scherpe focus op aanpassing van organisatie, werkkapitaal en kosten aan wijzigingen in activiteiten niveau (onder meer via ingezette herstructurering) - Vergroting van de flexibiliteit waarmee organisatie, werkkapitaal en kostenniveau kunnen worden aangepast aan wijzigingen in activiteiten niveau - Ontwikkeling van distributiekraft en concurrerende digitale print producten gericht op applicaties die nu nog overwegend analoog gedrukt worden (met name in hoogvolume continuous feed en display graphics) - Uitbreiding van activiteiten die niet of beperkt print gerelateerd zijn (zoals e-discovery en records management)
5 Risico's met betrekking tot de kasstroom of de beschikbaarheid van liquide middelen respectievelijk de financiering (financiële risico's) (voor details zie onder meer paragraaf financieel risicobeleid, pagina 116)	- Wisselkoersgevoeligheid van resultaten en kasstromen (valutarisico) - Rentegevoeligheid van resultaten en kasstromen (renterisico) - Vorderingen kunnen niet worden geïncasseerd (kredietrisico) - Onvoldoende gecommiteerde kredietfaciliteiten (liquiditeitsrisico) - Onvoldoende resultaten of kasstromen waardoor de convenanten op gecommiteerde kredietfaciliteiten niet worden nagekomen	- Korte termijn: hedgen transactie exposure in de belangrijkste valuta's - Middellange en lange termijn: natural hedges waaronder de uitbesteding naar Azië - Actief rentebeleid door middel van Interest Rate Swaps - Actief aandacht voor acceptatie van klanten en management van debiteuren posities - Voldoende meerjarige kredietfaciliteiten die op verschillende tijdstippen aflopen - Scherpe focus op resultaten en kasstromen inclusief Cash Conversion Cycle management (reductie werkkapitaal) - Afstoting van activa die niet tot de kernactiviteiten behoren - Voortzetting van uitbesteding leaseportefeuille in Europa aan vendor lease partners en uitbreiden van activiteiten van Océ's lease captive in de Verenigde Staten

Venlo, 28 januari 2009

Raad van Bestuur

R.L. van Iperen, *voorzitter*

J.F. Dix

H.A. Kerkhoven

A.H. Schaaf

Verslag van de Raad van Commissarissen

Aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van

Aandeelhouders van de Naamloze Vennootschap Océ,

gevestigd te Venlo.

Jaarverslag Wij bieden u het jaarverslag over 2008 aan dat tezamen met de jaarrekening door de Raad van Bestuur is opgesteld. De jaarrekening werd door ons, na kennis te hebben genomen van de op pagina 167 van dit verslag opgenomen verklaring van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., goedgekeurd en mede-ondertekend. Het jaarverslag is, in aanwezigheid van de externe accountants en het hoofd van de interne accountantsdienst, door ons besproken met de Raad van Bestuur. De jaarrekening wordt u ter behandeling en vaststelling voorgelegd. In de statuten wordt onderscheid gemaakt tussen vaststelling van de jaarrekening, de bepaling van de winstbestemming en dechargeverlening voor het bestuur en het gevoerde toezicht daarop.

Wij stellen u voor de jaarrekening vast te stellen, het dividendvoorstel goed te keuren en de Raad van Bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde beheer over het afgelopen boekjaar en de Raad van Commissarissen voor het toezicht daarop.

Resultaat en strategische positie De winstgevendheid van Océ als geheel stond sterk onder druk. Met name de continuous feed activiteiten en de afzet van grootformaat systemen en diensten gericht op technische documentatie hadden veel last van de economische teruggang. De omzetontwikkeling bij cutsheet printers, display graphics systemen en business services was positief.

Toezicht en advies De Raad van Commissarissen vergaderde in 2008 achtmaal met de Raad van Bestuur. Daarnaast zijn er in 2008 nog enkele telefonische vergaderingen gehouden. Bij nagenoeg alle vergaderingen is de voltallige Raad aanwezig geweest. Naast formele vergaderingen waren er tussentijds regelmatig contacten, zowel onderling als met leden van de Raad van Bestuur.

De economische teruggang en de gevolgen daarvan voor Océ hebben geleid tot intensivering van de ondersteunende rol en advisering door de Raad van Commissarissen. Er is dientengevolge, buiten de reguliere vergaderingen, frequenter contact tussen leden van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

Naast de commerciële en technologische ontwikkelingen en de financiële resultaten is veel aandacht besteed aan de strategie van de onderneming, de implementatie daarvan en de daarmee samenhangende keuzes. Als gevolg van de economische teruggang heeft de realisatie van de financiële doelstellingen van het strategisch plan 2007-2010 vertraging opgelopen.

Een onderwerp waar het afgelopen jaar veel aandacht aan is besteed betreft de corporate governance van de vennootschap. In de op 23 april 2008 gehouden algemene vergadering van aandeelhouders is het voorstel tot wijziging van de governance structuur met zeer grote meerderheid goedgekeurd.

De Raad van Commissarissen van Océ N.V.
Van links naar rechts:
M. Arentsen, P.A.F.W. Elverding, *voorzitter*,
G.J.A. van de Aast,
D.M. Wendt, A. Baan
en F.J. de Wit, *vice-voorzitter*.

De nieuwe governance structuur past in het huidige tijdsgewricht, is in lijn met de Corporate Governance Code (Tabaksblad) en heeft een goede balans tussen de rechten van de aandeelhouders enerzijds en de belangen van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en overige stakeholders anderzijds. Passend bij de huidige inzichten op het gebied van corporate governance heeft de Raad diverse malen met de Raad van Bestuur gesproken over de dialoog die wordt gevoerd met de grote(re) aandeelhouders van de vennootschap. Door de Raad wordt deze dialoog als positief en stimulerend ervaren.

Een regelmatig terugkerend punt op de agenda van de Raad vormen de risico's en risicobeheerssystemen. Ondanks de beëindiging van de beursnotering in de Verenigde Staten (NASDAQ), handhaaft de vennootschap de waardevolle

elementen van de Sarbanes-Oxley Act (SOx). Bij de behandeling van onderwerpen betreffende onder meer financiële rapportages en het interne beheerssysteem, adviseert de auditcommissie de voltallige Raad. In nagenoeg elke vergadering vond een terugkoppeling van de beraadslagingen in de auditcommissie plaats. Door de voltallige Raad heeft overleg plaatsgevonden met zowel de interne als de externe accountants. Voorts werd in diverse vergaderingen gesproken over de voortgang van de diverse 'corporate operational excellence' projecten, die gericht zijn op optimalisatie van de bedrijfsprocessen.

Mede gelet op de gekozen prioriteiten in het strategisch plan en de aanwending van middelen gericht op optimalisatie van de bedrijfsprocessen, zijn in 2008 alleen enkele kleinere bedrijfsovernames gerealiseerd.

In de vergadering van december 2008 werd conform het goedgekeurde beloningsbeleid het lange termijn cash plan vastgesteld. De variabele beloning over 2007 van de leden van de Raad van Bestuur, uitbetaald in 2008, werd door de Raad bepaald op basis van de eerder gestelde doelen en de door de accountant gecontroleerde jaarrekening over 2007. Over het boekjaar 2008 is geen variabele beloning toegekend.

De Raad van Commissarissen vergaderde, buiten aanwezigheid van de bestuurders, om het functioneren van de Raad en van haar leden te bespreken. Eveneens werd het functioneren van de Raad van Bestuur en van de individuele leden besproken alsook de topstructuur van de onderneming, nu en in de toekomst. In dit jaarverslag treft u op pagina's 170 en 171 de huidige verdeling van de taakgebieden tussen de leden van de Raad van Bestuur aan.

Naar het oordeel van de Raad wordt voldaan aan de onafhankelijkheidsvereisten die de Nederlandse corporate governance Code aan raden van commissarissen stelt. In het verslagjaar is geen sprake geweest van transacties waarbij voor leden van de Raad noch de Raad van Bestuur tegenstrijdige belangen met die van de onderneming speelden.

De auditcommissie kwam in 2008 vijfmaal bijeen in aanwezigheid van de interne en externe accountants. Leden van de Raad van Bestuur en medewerkers werkzaam in de financiële discipline woonden de vergaderingen op uitnodiging bij. De kerntaken van de auditcommissie omvatten een uitgebreide beoordeling van de financiële rapportage - voordat deze behandeld wordt in de vergadering van de voltallige Raad van Commissarissen -, het toezicht op het interne beheerssysteem en een evaluatie van het risicoprofiel van de onderneming. De commissie heeft ter vervulling van die taken de jaarresultaten en de kwartaalresultaten besproken.

De commissie behandelde ook de interne beheers- en controlesystemen, de financiële rapportage, de naleving van de aanbevelingen van de interne en externe accountants, de resultaten van de onderzoeken door de interne accountantsdienst, de activiteiten, bezoldiging en onafhankelijkheid van de externe accountants alsmede onderwerpen op het gebied van valutarisico's, pensioenen, fiscaliteit, ICT en de financiering van de vennootschap. Voorts werd het charter en het functioneren van de auditcommissie geëvalueerd.

De remuneratiecommissie kwam in 2008 viermaal bijeen. De commissie besprak onder meer de vaste en variabele vergoedingen voor de leden van de Raad van Bestuur overeenkomstig het in 2004 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurde bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur. In 2008 heeft de remuneratiecommissie voor besluitvorming door de Raad van Commissarissen een aangepast beloningsbeleid geformuleerd. Hierin zijn de nieuwste inzichten op het gebied van corporate governance, inclusief aanbevelingen van de Monitoring Commissie (Commissie Frijns), verwerkt. Daarnaast wordt met de aanpassing beoogd de realisatie van de uitdagende strategische doelstellingen van Océ te ondersteunen. De op 21 oktober 2008 gehouden Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft het aangepaste beloningsbeleid, dat met ingang van 2009 in werking treedt, goedgekeurd. Op het totale remuneratiepakket wordt uitgebreid ingegaan onder het hoofdstuk corporate governance en in de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

De selectie- en benoemingscommissie kwam in 2008 viermaal bijeen. De commissie heeft onder meer aan de Raad van Commissarissen geadviseerd over de selectie, de benoeming en het functioneren van commissarissen en bestuurders. In het bijzonder is hierbij aandacht besteed aan opvolgingsvraagstukken. In verband met het bereiken van de pensioenleeftijd is de heer Van den Belt teruggetreden als Chief Financial Officer en lid van de Raad van Bestuur per 22 oktober 2008. De Raad is de heer Van den Belt dankbaar voor zijn grote inzet en waardevolle bijdrage aan Océ gedurende de afgelopen acht jaren. Per dezelfde datum is de heer Kerkhoven benoemd tot zijn opvolger.

Samenstelling Raad van Commissarissen In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 23 april 2008 is de heer Arentsen, die volgens het rooster op dat moment aftrad, herbenoemd. In dezelfde vergadering is de heer Wendt benoemd als nieuw lid van de Raad.

In 2009 zal volgens rooster de heer De Wit aftreden. De heer De Wit komt, in verband met de maximale benoemingstermijn, niet in aanmerking voor herbenoeming. Wij danken de heer De Wit voor zijn grote inzet en betrokkenheid bij Océ gedurende de afgelopen 12 jaar.

De Raad bestaat thans uit zes leden. Na het aftreden van de heer De Wit zal de Raad voorlopig uit vijf leden bestaan. Gestreefd wordt om de Raad op termijn weer uit te breiden.

Wij danken management en medewerkers voor hun grote inzet in 2008. Als gevolg van de sterk verslechterde economische omstandigheden was 2008 voor hen geen eenvoudig jaar. Ook het jaar 2009 zal, naar het zich laat aanzien, zeer veel van een ieder vragen. Wij wensen management en medewerkers veel succes in 2009 met de uitoefening van hun taken en verantwoordelijkheden.

Venlo, 28 januari 2009

Raad van Commissarissen

P.A.F.W. Elverding, *voorzitter*

F.J. de Wit, *vice-voorzitter*

G.J.A. van de Aast

M. Arentsen

A. Baan

D.M. Wendt

Ondanks de komst
van moderne hulpmiddelen
als video's en
PowerPoint
presentaties,

blijven **poster sessions**

tijdens wetenschappelijke congressen en

seminars een populaire presentatievorm.

De poster, in al zijn eenvoud,

heeft een onovertroffen voordeel.

Zij geeft een gehoor van wetenschappers

de gelegenheid ook complexe informatie

goed te bekijken en te bestuderen.

Een poster lokt dialoog uit

en laat collega's één op één discussiëren

over wat ze zien.

En wat het produceren van een dergelijke poster betreft,
niet zelden is het de wetenschapper zelf die hem ontwerpt
en met een enkele muisklik

print – on-demand – op een van de duizenden

grootformaatprinters

van **Océ**

overal ter wereld.

Jaarrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening voor het boekjaar eindigend op 30 november

De cijfers () verwijzen naar de toelichting		2008	2007	x € 1.000
<i>Netto-omzet</i> (1)		2.908.960	3.098.223	
	Kostprijs (2)	- 1.817.988	- 1.881.717 *	
<i>Brutomarge</i>		1.090.972	1.216.506	
	Verkoop- en marketingkosten	- 638.416	- 667.112 *	
	Onderzoeks- en ontwikkelingskosten (4)	- 228.912	- 230.058	
	Algemene beheerskosten	- 189.205	- 198.151	
	Overig resultaat (netto) (5)	11.576	-	
	Bedrijfslasten (2)	- 1.044.957	- 1.095.321	
<i>Bedrijfsresultaat</i>		46.015	121.185	
	Financieringslasten (6)	- 59.168	- 57.579	
	Financieringsbaten (6)	11.264	17.239	
	Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	617	440	
<i>Resultaat voor belastingen</i>		- 1.272	81.285	
	Belastingen (7)	5.036	- 2.422	
<i>Nettowinst</i>		3.764	78.863	
<i>Nettowinst toekomend aan</i>	Aandeelhouders	1.968	77.097	
	Minderheidsbelang van derden	1.796	1.766	
		3.764	78.863	
<i>Winst per gewoon aandeel toekomend aan aandeelhouders</i> (8)	Basis	- 0,01	0,88	euro
	Verwaterd	- 0,01	0,87	

* De vergelijkende cijfers van 'Kostprijs' en 'Verkoop- en marketing kosten' zijn gewijzigd in verband met een gewijzigde presentatie van transportkosten van distributiecentrum naar klanten. In 2008 worden deze kosten volledig opgenomen in de 'Kostprijs' in plaats van

'Verkoop- en marketingkosten', omdat dit directe kosten betreffen. Deze wijziging heeft geleid tot een afname van de 'Brutomarge' in de vergelijkende cijfers van € 48,3 miljoen.

Geconsolideerde balans per 30 november

	Activa	2008	2007	x € 1.000
<i>Vaste activa</i>				
	Immateriële vaste activa (9)	593.521	512.351	
	Duurzame bedrijfsmiddelen (10)	353.912	373.333	
	Verhuurde apparaten (11)	109.904	107.874	
	Geassocieerde deelnemingen (12)	2.110	2.231	
	Derivaten (13)	571	4.987	
	Handelsvorderingen en overige vorderingen (14)	216.654	184.051	
	Latente belastingvorderingen (15)	106.062	86.939	
	Voor verkoop beschikbare financiële activa (16)	8.567	9.300	
		1.391.301	1.281.066	
<i>Vlottende activa</i>				
	Vorraden (17)	352.814	328.112	
	Derivaten (13)	22.104	12.198	
	Handelsvorderingen en overige vorderingen (14)	681.244	684.362	
	Belastingvorderingen	18.679	7.456	
	Liquide middelen (18)	79.361	167.233	
		1.154.202	1.199.361	
	Vaste activa aangehouden voor verkoop (19)	3.386	10.742	
<i>Totaal</i>		2.548.889	2.491.169	

	Passiva	2008	2007	x € 1.000
<i>Eigen vermogen</i>	Aandelenkapitaal (20)	53.669	53.669	
	Agioreserve	512.026	512.008	
	Overige reserves (21)	- 91.870	- 146.512	
	Ingehouden winsten	169.742	180.873	
	Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	1.968	77.097	
	Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	645.535	677.135	
	Minderheidsbelang van derden	34.976	35.464	
		680.511	712.599	
<i>Langlopende verplichtingen</i>	Leningen (22)	574.469	535.626	
	Derivaten (13)	28.240	13.484	
	Pensioenverplichtingen (23)	388.730	413.596	
	Handelscrediteuren en overige verplichtingen (24)	5.073	13.537	
	Latente belastingverplichtingen (15)	24.580	15.640	
	Voorzieningen (25)	42.300	49.294	
		1.063.392	1.041.177	
<i>Kortlopende verplichtingen</i>	Leningen (22)	36.632	64.243	
	Derivaten (13)	25.016	1.528	
	Handelscrediteuren en overige verplichtingen (24)	696.433	632.213	
	Belastingverplichtingen	25.088	23.698	
	Voorzieningen (25)	21.817	15.711	
		804.986	737.393	
<i>Totaal</i>		2.548.889	2.491.169	

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen voor het boekjaar eindigend op 30 november

x € 1.000	Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders						
	aandelen- kapitaal (20)	agioreserve	overige reserves (21)	ingehouden winsten	nettowinst toekomend aan aandeel- houders	minderheids- belang van derden	totaal eigen vermogen
<i>Stand per 1 december 2006</i>	53.644	511.569	- 140.385	259.688	-	36.929	721.445
Kasstroomafdekkingen	-	-	- 3.496	-	-	-	- 3.496
Omrekeningsverschillen	-	-	- 42.558	-	-	- 18	- 42.576
Overige mutaties	-	-	30.061	- 30.185	-	-	- 124
Resultaat direct verantwoord in het eigen vermogen	-	-	- 15.993	- 30.185	-	- 18	- 46.196
Nettowinst	-	-	-	-	77.097	1.766	78.863
Totaal verantwoord resultaat	-	-	- 15.993	- 30.185	77.097	1.748	32.667
Op aandelen gebaseerde beloningen (26):							
! waarde van door werknemers geleverde diensten	-	-	-	1.944	-	-	1.944
! ontvangsten uit herplaatste aandelen	-	-	9.866	975	-	-	10.841
Conversie van converteerbare personeelsobligaties	25	439	-	-	-	-	464
Vermindering van kapitaal	-	-	-	-	-	- 1.293	- 1.293
Dividend	-	-	-	- 51.549	-	- 1.920	- 53.469
	25	439	9.866	- 48.630	-	- 3.213	- 41.513
<i>Stand per 30 november 2007</i>	53.669	512.008	- 146.512	180.873	77.097	35.464	712.599
Winstbestemming	-	-	-	77.097	- 77.097	-	-
<i>Stand per 1 december 2007</i>	53.669	512.008	- 146.512	257.970	-	35.464	712.599

Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders

x € 1.000

	aandelen- kapitaal (20)	agioreserve	overige reserves (21)	ingehouden winsten	nettowinst toekomend aan aandeel- houders	minderheids- belang van derden	totaal eigen vermogen
<i>Stand per 1 december 2007</i>	53.669	512.008	- 146.512	257.970	-	35.464	712.599
Kasstroomafdekkingen	-	-	- 14.874	-	-	-	- 14.874
Omrekeningsverschillen	-	-	36.825	-	-	12	36.837
Overige mutaties	-	-	31.711	- 31.825	-	-	- 114
Resultaat direct verantwoord in het eigen vermogen	-	-	53.662	- 31.825	-	12	21.849
Nettowinst	-	-	-	-	1.968	1.796	3.764
Totaal verantwoord resultaat	-	-	53.662	- 31.825	1.968	1.808	25.613
Op aandelen gebaseerde beloningen (26):							
I waarde van door werknemers geleverde diensten	-	-	-	678	-	-	678
I ontvangsten uit herplaatste aandelen	-	-	980	- 166	-	-	814
Conversie van converteerbare personeelsobligaties	2	18	-	-	-	-	20
Intrekking prioriteitsaandelen	-2	-	-	-	-	-	- 2
Vermindering van kapitaal	-	-	-	-	-	- 485	- 485
Dividend	-	-	-	- 56.915	-	- 1.811	- 58.726
	-	18	980	- 56.403	-	- 2.296	- 57.701
<i>Stand per 30 november 2008</i>	53.669	512.026	- 91.870	169.742	1.968	34.976	680.511

Geconsolideerd kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op 30 november

	2008	2007*	x € 1.000
<i>Bedrijfsresultaat</i>	46.015	121.185	
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	188.680	209.662	
Op aandelen gebaseerde beloningen	- 7.661	3.294	
Resultaat uit desinvesteringen	- 13.489	- 15.779	
Ongerealiseerde winsten/verliezen op financiële instrumenten	5.830	832	
<i>Mutaties in:</i>			
Pensioenverplichtingen	- 8.500	- 4.121	
Voorzieningen	1.474	- 18.720	
Verhuurde apparaten	- 59.555	- 71.042	
Voorraden	- 22.537	1.072	
Handelsvorderingen en overige vorderingen	- 15.013	5.940	
Handelscrediteuren en overige verplichtingen	58.717	68.585	
<i>Operationele kasstromen:</i>			
Ontvangen rente	17.249	30.294	
Betaalde rente	- 56.544	- 70.751	
Belastingen	- 12.263	7.764	
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	122.403	268.215	
Investerings in immateriële vaste activa	- 64.570	- 49.006	
Investerings in duurzame bedrijfsmiddelen	- 76.151	- 86.959	
Desinvesteringen van immateriële vaste activa	85	218	
Desinvesteringen van duurzame bedrijfsmiddelen	11.938	48.136	
Betalings/ontvangsten inzake overige vaste activa	- 470	- 4.182	
Toename/afname in kapitaal van geassocieerde deelnemingen	200	- 203	
Dividend van geassocieerde deelnemingen	315	224	
Verkoop finance leaseportefeuille	11.177	16.109	
Verkoop groepsmaatschappijen (na aftrek liquide middelen)	29.084	-	
Acquisities (na aftrek liquide middelen)	- 15.203	- 1.711	
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	- 103.595	- 77.374	

* Zie voetnoot op pagina 99.

	2008	2007*	x € 1.000
Opgenomen leningen	30.164	83.874	
Aflossingen leningen	- 66.353	- 144.901	
Uitgekeerd dividend aan aandeelhouders	- 56.915	- 50.729	
Inkoop eigen aandelen/opbrengsten uit herplaatste aandelen	814	10.841	
Kapitaalafname/uitgekeerd dividend aan minderheidsbelang van derden	- 2.296	- 3.213	
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	- 94.586	- 104.128	
Omrekeningsverschillen	- 12.094	- 4.476	
<i>Mutatie in liquide middelen</i>	- 87.872	82.237	
<i>Liquide middelen aan het begin van het boekjaar</i>	167.233	84.996	
<i>Liquide middelen aan het einde van het boekjaar</i>	79.361	167.233	

* Océ heeft de indeling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht gewijzigd. De vergelijkende cijfers zijn aangepast naar de gewijzigde indeling. Voor een toelichting bij de gewijzigde indeling van het

geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt verwezen naar 'Belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving' onder 'Geconsolideerd kasstroomoverzicht' op pagina 111.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving

Inleiding Onderstaande samenvatting van de belangrijkste grondslagen is bedoeld als een leidraad bij de interpretatie van de geconsolideerde jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening van Océ N.V. is opgesteld volgens de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals door de Europese Unie aanvaard.

De enkelvoudige winst- en verliesrekening wordt in verkorte vorm weergegeven conform artikel 2:402, Titel 9, van het Burgerlijk Wetboek.

Het boekjaar van de Groep vangt aan op 1 december en wordt afgesloten op 30 november van het daaropvolgende jaar.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, tenzij anders aangegeven.

De jaarrekening van Océ N.V. is op 28 januari 2009 goedgekeurd voor publicatie door zowel de Raad van Commissarissen als de Raad van Bestuur. De jaarrekening wordt ter vaststelling voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 23 april 2009.

Consolidatie In de geconsolideerde jaarrekening zijn de financiële gegevens van Océ N.V. en zijn deelnemingen verwerkt.

(a) *Groepsmaatschappijen*

Groepsmaatschappijen zijn die entiteiten waarover Océ beslissende zeggenschap heeft ten aanzien van het financiële en operationele beleid. In het algemeen gaat dit gepaard met een

aandelenbezit van meer dan de helft van het totaal aantal geplaatste aandelen en het daaraan gekoppelde stemrecht. Vanaf het moment dat aan deze criteria is voldaan, worden de financiële gegevens van de desbetreffende groepsmaatschappij voor 100% geconsolideerd. Onderlinge transacties, onderlinge balansverhoudingen en ongerealiseerde winsten op onderlinge transacties worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen op onderlinge transacties worden eveneens geëlimineerd tenzij er sprake is van bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief.

Acquisities van groepsmaatschappijen worden verwerkt op basis van de 'purchase' methode. De verkrijgingsprijs van een acquisitie wordt gewaardeerd op de reële waarde van de verkregen activa, uitgegeven eigen vermogensinstrumenten en aangegane en overgenomen verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen op de datum van de overname plus de rechtstreeks aan de acquisitie toe te rekenen kosten. Identificeerbare activa en verplichtingen alsmede voorwaardelijke verplichtingen in een bedrijfscombinatie worden opgenomen tegen reële waarde op de acquisitiedatum, ongeacht de omvang van een eventueel minderheidsbelang van derden.

Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het saldo van de reële waarde van de verkregen activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, wordt het verschil als goodwill geactiveerd. De voornaamste groepsmaatschappijen worden op pagina 173 en 174 van dit jaarverslag vermeld.

Het minderheidsbelang van derden in de netto activa van groepsmaatschappijen wordt als een afzonderlijk onderdeel van het eigen vermogen getoond. Transacties met een minderheidsbelang van derden worden verantwoord als transacties met partijen buiten de Groep.

(b) *Geassocieerde deelnemingen*

Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waarop de Groep invloed van betekenis uitoefent maar geen beslissende zeggenschap heeft ten aanzien van het financiële en operationele beleid. In het algemeen gaat dit gepaard met een aandelenbezit van 20% tot 50% van het totaal aantal geplaatste aandelen en het daaraan gekoppelde stemrecht. Geassocieerde deelnemingen worden gewaardeerd op basis van de 'equity'-methode.

De op acquisitiedatum geïdentificeerde goodwill verminderd met de cumulatieve bijzondere waardeverminderingen is verwerkt in de boekwaarde van de geassocieerde deelnemingen. Het aandeel van Océ in de na de acquisitie behaalde winsten of verliezen van geassocieerde deelnemingen wordt in de geconsolideerde winst- en verliesrekening verantwoord. Océ's aandeel in de mutaties in de reserves wordt opgenomen in de reserves van de Groep. De boekwaarde van geassocieerde deelnemingen wordt aangepast voor cumulatieve mutaties na de acquisitiedatum. Indien het aandeel van Océ in verliezen van de geassocieerde deelneming hoger of gelijk is aan het belang in de geassocieerde deelneming, inclusief overige ongedekte vorderingen, neemt Océ het aandeel in verdere verliezen niet langer op, tenzij Océ verplichtingen is aangegaan die naar verwachting resulteren in een uitstroom van middelen, of betalingen heeft gedaan namens de geassocieerde deelneming.

Ongerealiseerde winsten op onderlinge transacties worden geëlimineerd met inachtneming van het procentuele belang van de Groep in de geassocieerde deelneming. Ongerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd tenzij bij de transactie sprake is van een bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief.

Valuta-omrekening Posten in de financiële verslaggeving van alle entiteiten van de Groep worden gewaardeerd tegen de valuta van de primaire economische omgeving waarin de desbetreffende entiteit opereert ('de functionele valuta'). Transacties in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Winsten en verliezen op vreemde valuta als gevolg van de afwikkeling van dergelijke transacties alsmede van de omrekening van monetaire activa en monetaire verplichtingen in vreemde valuta tegen de wisselkoers per balansdatum, worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. Echter in het geval dat er sprake is van een kwalificerende kasstroomafdekking of onderling verstrekte leningen met een permanent investeringskarakter worden de omrekeningsverschillen in het eigen vermogen opgenomen.

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Dit is de functionele en presentatievaluta van de Groep. Resultaten en financiële posities van alle groepsmaatschappijen luidend in een functionele valuta anders dan de euro, worden als volgt in euro omgerekend: activa en verplichtingen worden omgerekend tegen de wisselkoers per balansdatum, baten en lasten worden omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers, alle resulterende omrekeningsverschillen worden als 'Omrekeningsverschillen' in een afzonderlijke post van het eigen vermogen opgenomen. Indien een buitenlandse activiteit (gedeeltelijk) is afgestoten of verkocht, wordt (het proportionele deel van) de in het eigen vermogen gecumuleerde omrekeningsverschillen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht als onderdeel van het resultaat van de transactie.

Goodwill en reële waarde aanpassingen voortvloeiende uit de acquisitie van een buitenlandse entiteit worden verwerkt als activa en verplichtingen van de buitenlandse entiteit en omgerekend tegen de wisselkoers per balansdatum.

Omzetverantwoording Omzet omvat de reële waarde van de ontvangen of te vorderen vergoedingen voortvloeiende uit de verkoop van goederen of de levering van diensten aan derden uit de reguliere bedrijfsvoering van de Groep, exclusief de over de omzet geheven belastingen en verleende kortingen. Océ verantwoordt de omzet op het moment dat de waarde van de vergoedingen op betrouwbare wijze kan worden bepaald en het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar Océ zullen vloeien en voldaan is aan de hieronder beschreven specifieke criteria.

(a) *Verkoop van apparatuur*

Omzetverantwoording vindt plaats op het moment dat zowel de levering aan als de installatie bij de klant hebben plaatsgevonden. Indien het verkoopcontract een acceptatie-clausule bevat, vindt omzetverantwoording plaats op het moment dat de klant de acceptatie bevestigt. Bij verkoop van apparatuur aan een distributeur vindt omzetverantwoording plaats op het moment van levering. Indien Océ de klant een finance lease constructie heeft aangeboden, wordt de omzet bij aanvang van de leaseperiode verantwoord. De netto contante waarde van de leasetermijnen wordt als een vordering opgenomen. Het verschil tussen de nominale waarde en de netto contante waarde van de vordering wordt als ongerealiseerde interest in de balans verantwoord. Ongerealiseerde interest wordt gedurende de looptijd van de lease in het resultaat verantwoord als 'Interest uit finance lease' waarbij de financieringsbaten zodanig aan de leaseperiode worden toegerekend dat sprake is van een constant rendement op de netto-investering.

(b) *Operating leases (getypeerd door Océ als 'Verhuur')*

Lease-overeenkomsten waarbij Océ een substantieel deel van het economische risico verbonden aan het eigendom van de apparatuur behoudt, worden aangemerkt als 'Verhuur'. Omzet uit verhuur wordt lineair over de looptijd van de overeenkomst in de winst- en verliesrekening verantwoord.

(c) *Service*

Service-opbrengsten worden veelal verkregen uit onderhoudscontracten die voor verkochte en verhuurde apparatuur zijn afgesloten en worden pro rata over de contractperiode verantwoord. Indien servicecontracten vooruit gefactureerd zijn, worden deze bedragen in de balans als vooruitontvangen baten onder 'Handelscrediteuren en overige verplichtingen' verantwoord.

(d) *Supplies*

Omzetverantwoording vindt plaats op het moment van levering.

Onderzoeks- en ontwikkelingskosten

Onderzoekskosten worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Ontwikkelingskosten worden geactiveerd indien deze kosten voldoen aan de relevante criteria zoals deze zijn omschreven onder 'Immateriële vaste activa'.

Ontwikkelingskredieten Door de overheid toegekende ontwikkelingskredieten worden in mindering gebracht op de onderzoeks- en ontwikkelingskosten op het moment dat de gerelateerde kosten worden gemaakt. Op deze kredieten rust een voorwaardelijke terugbetalingsverplichting, die in de toelichting is vermeld als een voorwaardelijke verplichting. Op het moment dat een terugbetalingsverplichting onvoorwaardelijk is geworden, wordt een kortlopende terugbetalingsverplichting opgenomen, welke ten laste van de onderzoeks- en ontwikkelingskosten wordt gebracht.

Leases Lease-overeenkomsten waarbij de lessor een substantieel deel van het economische risico verbonden aan het eigendom van een actief behoudt, worden geclassificeerd als operating leases. Betalingen onder een operating lease (na aftrek van eventuele incentives die zijn ontvangen van de lessor) worden lineair over de contractperiode ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Immateriële vaste activa

(a) *Goodwill*

Goodwill is het bedrag waarmee de verkrijgingsprijs van een acquisitie de reële waarde van het groepsbelang in de overgenomen netto identificeerbare activa van de overgenomen partij overschrijdt op de acquisitiedatum. Goodwill voortvloeiende uit de overname van een entiteit die kwalificeert als een groepsmaatschappij is opgenomen onder 'Immateriële vaste activa'. Goodwill voortvloeiende uit de overname van een entiteit die kwalificeert als een geassocieerde deelneming is opgenomen als onderdeel van de post 'Geassocieerde deelnemingen'. Goodwill voortvloeiend uit de acquisitie van groepsmaatschappijen wordt gealloceerd naar kasstroom genererende eenheden om op bijzondere waardeverminderingen te kunnen toetsen. Hierbij vindt allocatie plaats naar die kasstroom genererende eenheden of groep van eenheden waarvan op basis van ervaringen uit het verleden verwacht wordt dat deze voordelen zullen verkrijgen uit de bedrijfscombinatie. Goodwill wordt jaarlijks getoetst op bijzondere waardeverminderingen, waarbij een bijzondere waardevermindering wordt verantwoord indien en voor zover de boekwaarde van de kasstroom genererende eenheid de realiseerbare waarde overschrijdt. De realiseerbare waarde van een kasstroom genererende eenheid wordt bepaald als zijnde de hoogste van de reële waarde onder vermindering van te maken verkoopkosten en de bedrijfswaarde. Goodwill wordt verantwoord tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Bijzondere waardeverminderingen van goodwill worden niet teruggeboekt. Het resultaat bij verkoop van een entiteit wordt bepaald inclusief de boekwaarde van de bij de verkochte entiteit behorende goodwill.

(b) *Software*

Gekochte software wordt geactiveerd tegen verkrijgingsprijs inclusief de kosten van ingebruikname van de software. Software wordt afgeschreven volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur (3-7 jaar).

Ontwikkelingskosten van software voor intern gebruik worden geactiveerd indien het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien en indien de kosten op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. De ontwikkelingskosten bestaan uit directe personeelskosten op basis van een uurtarief inclusief een toeslag voor direct toerekenbare overheadkosten en financieringskosten die gemaakt zijn gedurende de ontwikkelingsperiode van kwalificerende activa. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur (3-7 jaar).

(c) *Technologie*

Technologie omvat de kosten (of de verkrijgingsprijs) van productontwikkeling, licenties en licentie-overeenkomsten.

Productontwikkelingskosten worden geactiveerd indien zij voldoen aan de gestelde criteria van een apart identificeerbaar project waarvan het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar Océ zullen vloeien en indien de kosten op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Productontwikkelingskosten bestaan uit directe personeelskosten op basis van een uurtarief inclusief een toeslag voor direct toerekenbare overheadkosten en financieringskosten die gemaakt zijn gedurende de ontwikkelingsperiode van kwalificerende activa. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur (5-10 jaar).

Gekochte licenties en licentie-overeenkomsten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur (5-20 jaar).

(d) *Klantenbestand*

Het klantenbestand wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur (5-10 jaar).

(e) *Merken en overige*

Gekochte merken en overige immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving op merken vindt plaats volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur (2-10 jaar). De geschatte gebruiksduur van de overige immateriële vaste activa is 5 jaar.

Duurzame bedrijfsmiddelen Duurzame bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen kostprijs/verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van duurzame bedrijfsmiddelen geproduceerd door Océ omvat de direct toerekenbare productiekosten, de productie-overheadkosten en de aan de productie gerelateerde financieringskosten met betrekking tot kwalificerende duurzame bedrijfsmiddelen. De verkrijgingsprijs van duurzame bedrijfsmiddelen aangekocht door Océ omvat de direct aan de aankoop van de duurzame bedrijfsmiddelen toe te rekenen kosten.

De kosten van ontmantelings- en opruimverplichtingen samenhangend met het buitengebruik stellen van de duurzame bedrijfsmiddelen worden geactiveerd als onderdeel van de kostprijs/verkrijgingsprijs van de duurzame bedrijfsmiddelen. Deze kosten worden vervolgens ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht als afschrijving op grond van de geschatte gebruiksduur van het actief of als bijzondere waardevermindering.

Kosten gemaakt na de initiële activering worden opgenomen als een afzonderlijk actief indien het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief naar Océ zullen vloeien en indien de kosten op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De boekwaarde van vervangen onderdelen wordt gedesinvesteerd. Alle overige reparatie- en onderhoudskosten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening in de periode waarin zij zich voordoen.

Op terreinen wordt niet afgeschreven. Afschrijvingen op overige duurzame bedrijfsmiddelen worden berekend volgens de lineaire methode waarbij de verkrijgingsprijs verminderd met de eventuele restwaarde wordt toegerekend aan de geschatte gebruiksduur.

De afschrijving van specifieke gereedschappen voor de productie van apparaten vindt plaats naar rato van het verwachte aantal te produceren eenheden. Bepaalde duurzame bedrijfsmiddelen zijn door Océ van derden geleasd. Leases van duurzame bedrijfsmiddelen waarbij een substantieel deel van het economische risico verbonden aan het eigendom zijn overgedragen aan Océ worden geclassificeerd als finance leases en zijn opgenomen onder 'Duurzame bedrijfsmiddelen'. Finance leases worden bij aanvang van de lease geactiveerd tegen de laagste van de reële waarde van het geleaste actief en de netto contante waarde van de minimale huurtermijnen.

De corresponderende huurverplichtingen, verminderd met de financieringslasten, worden opgenomen als 'Leningen'. Activa geleasd door middel van finance lease-overeenkomsten worden afgeschreven op basis van de kortste van de leaseperiode en de geschatte gebruiksduur.

De geschatte gebruiksduur van de verschillende categorieën van duurzame bedrijfsmiddelen is:

- | gebouwen: 20 tot 50 jaar;
- | machines en installaties: 3 tot 10 jaar;
- | overige machines en installaties: 3 tot 5 jaar;
- | overige vaste activa: 3 tot 7 jaar.

Verhuurde apparaten Verhuurde apparaten worden gewaardeerd tegen kostprijs/verkrijgingsprijs vermeerderd met de kosten om de apparaten bij de gebruiker te doen functioneren en verminderd met de cumulatieve lineaire afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De geschatte gebruiksduur voor de verschillende typen apparaten varieert van 3 tot 5 jaar.

Latente belastingen Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de fiscale waardering en de boekwaarden van activa en verplichtingen in de geconsolideerde jaarrekening ('liability'-methode). Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscale verrekenbare tegoeden, voor zover het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waarmee deze latente belastingen verrekend kunnen worden.

Latente belastingen worden niet opgenomen indien deze zijn ontstaan als gevolg van de eerste verwerking van een actief of verplichting in een transactie anders dan een bedrijfscombinatie en die op het moment van de transactie geen invloed heeft op zowel de economische als de fiscale winst- en verliesrekening. Ook bij de eerste verantwoording van goodwill wordt geen latente belasting opgenomen. Latente belastingen worden gewaardeerd tegen het belastingpercentage dat naar verwachting van toepassing zal zijn als de betreffende latente belastingvordering wordt gerealiseerd of aan de betreffende latente belastingverplichting wordt voldaan, op basis van belastingpercentages (en de belastingwetgeving) die per balansdatum van kracht zijn of na balansdatum van kracht zullen zijn. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om de belastingvorderingen en belastingverplichtingen met elkaar te mogen verrekenen en wanneer de latente belastingvorderingen betrekking hebben op hetzelfde belastingregime.

Voor verkoop beschikbare financiële activa Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn niet-afgeleide financiële activa die worden aangemerkt als voor verkoop beschikbaar of die niet kwalificeren voor indeling in één van de andere categorieën van financiële activa onder IAS 39. Voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen op de transactiedatum en worden gewaardeerd tegen reële waarde. Winsten of verliezen voortvloeiend uit wijzigingen in de reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa worden direct in het eigen vermogen verantwoord. Op het moment dat voor verkoop beschikbare financiële activa worden verkocht of onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering, worden de cumulatieve resultaten ten gevolge van veranderingen in de reële waarde in de winst- en verliesrekening verantwoord. Voor verkoop beschikbare financiële activa worden gerubriceerd als langlopend tenzij het management van plan is deze te verkopen binnen 12 maanden na balansdatum.

Derivaten en afdekkingstransacties Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden opgenomen op de transactiedatum. De wijze waarop veranderingen in de reële waarde van derivaten worden verantwoord, is afhankelijk van het feit of het derivaat wordt aangewezen als

een afdekkingsinstrument en, indien dit het geval is, de aard van de afgedekte positie. Océ wijst derivaten aan als (a) afdekking met betrekking tot de veranderingen in de reële waarde van activa of verplichtingen (reële waarde afdekking) of als (b) afdekking van variabiliteit van kasstromen die is toe te rekenen aan een specifiek risico verband houdende met activa of verplichtingen of zeer waarschijnlijke toekomstige transacties (kasstroomafdekking). Bij het aangaan van afdekkingstransacties wordt de relatie tussen de derivaten en de afgedekte posities gedocumenteerd, evenals de doelstelling en strategie ten aanzien van de afdekkingstransacties. Daarnaast documenteert Océ zowel bij het aangaan van de afdekkingstransacties als op kwartaalbasis (prospectief en retrospectief) of de afdekkingstransacties in hoge mate effectief zijn in het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie of aan het afgedekte risico toe te rekenen variabiliteit in kasstromen. De derivaten worden gerubriceerd als langlopend indien de resterende looptijd van de derivaten 12 maanden of meer bedraagt en worden gerubriceerd als kortlopend indien de resterende looptijd van de derivaten minder dan 12 maanden bedraagt.

(a) Reële waarde afdekking

Veranderingen in de reële waarde van derivaten die zijn aangewezen en kwalificeren als reële waarde afdekkingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord gelijktijdig met veranderingen in de reële waarde van de afgedekte activa of verplichtingen verband houdend met het afgedekte risico. Océ past alleen reële waarde afdekking toe op vastrentende leningen. Winsten en verliezen verband houdende met het effectieve deel van interest rate swaps die het risico met betrekking tot vastrentende leningen afdekken zijn in de winst- en verliesrekening verantwoord als 'Financieringslasten'. Winsten en verliezen verband houdende met het ineffectieve deel worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als 'Overig resultaat (netto)'. Veranderingen in de reële waarde met betrekking tot het afgedekte renterisico van vastrentende leningen zijn in de winst- en verliesrekening verantwoord als 'Financieringslasten'. Zodra de afdekking niet langer voldoet aan de criteria van hedge accounting, worden de cumulatieve

aanpassingen in de boekwaarde van de afgedekte positie waarbij de effectieve rentemethode van toepassing is, afgeschreven ten laste van de winst- en verliesrekening over de resterende looptijd van de afgedekte positie.

(b) *Kasstroomafdekking*

Océ past kasstroomafdekking toe voor het afdekken van valutarisico's op toekomstige kasstromen door middel van FX-contracten en voor het afdekken van renterisico's van leningen met variabele rente door middel van interest rate swaps. Winsten en verliezen met betrekking tot het effectieve deel van de derivaten die zijn aangewezen en kwalificeren als kasstroomafdekkingen worden opgenomen in het eigen vermogen onder 'Overige reserves - Hedge reserve'. Het ineffektieve deel wordt direct in de winst- en verliesrekening verantwoord als 'Overig resultaat (netto)'. In het eigen vermogen gecumuleerde resultaten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord in die periode waarin ook de toekomstige transacties worden verantwoord. Indien sprake is van afdekking van valutarisico's is dit de post 'Brutomarge', indien sprake is van afdekking van renterisico's is dit de post 'Financieringslasten'.

Indien een afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, of als een afdekking niet meer voldoet aan de criteria voor hedge accounting dan blijven de in het eigen vermogen gecumuleerde resultaten in het eigen vermogen staan en worden deze in de winst- en verliesrekening verantwoord op het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien een toekomstige transactie naar verwachting niet meer plaats zal vinden, worden de in het eigen vermogen gecumuleerde resultaten direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

(c) *Derivaten die niet zijn aangewezen of niet kwalificeren voor hedge accounting*

Derivaten die niet zijn aangewezen of niet kwalificeren voor hedge accounting worden gewaardeerd tegen reële waarde met verantwoording van de resultaten in de winst- en verliesrekening.

Handelsvorderingen en overige vorderingen

(a) *Handelsvorderingen*

Handelsvorderingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'effectieve rente'-methode, verminderd met een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen. Een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen voor handelsvorderingen wordt gevormd indien objectieve aanwijzingen bestaan voor mogelijke oninbaarheid volgens de oorspronkelijke verkoopvoorwaarden. Het bedrag van de voorziening is het verschil tussen de boekwaarde van de vordering en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd op basis van de effectieve rentevoet. De voorziening wordt gevormd ten laste van de winst- en verliesrekening en verantwoord als 'Verkoop- en marketingkosten'.

Onder handelsvorderingen vallen eveneens finance leasevorderingen. Finance leasevorderingen bestaan uit de contante waarde van de door Océ te vorderen lease termijnen en de niet-gegarandeerde restwaarden, verminderd met een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen. Het verschil tussen de nominale waarde en de contante waarde van de lease termijnen en de niet-gegarandeerde restwaarden wordt als ongerealiseerde interest verantwoord.

(b) *Overige vorderingen*

Overige vorderingen en vooruitbetalingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde en worden vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Accijnzen en belastingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien de resterende looptijd korter is dan 12 maanden vindt verantwoording plaats als 'Vlottende activa' en indien de looptijd langer is als 'Vaste activa', gewaardeerd tegen contante waarde.

Voorraden Voorraden worden gewaardeerd tegen de laagste van de kostprijs of de opbrengstwaarde. De kostprijs wordt bepaald op basis van de 'First-In-First-Out'-methode (FIFO). De kostprijs van voorraden bestaat uit alle inkoopkosten, kosten van conversie en overige kosten die gemaakt zijn om de voorraden in hun huidige staat en op hun huidige locatie te brengen. De voorraden halffabrikaten, reserve-onderdelen en eindproducten worden gewaardeerd tegen de kostprijs, inclusief een toeslag voor indirecte kosten samenhangende met de fabricage en exclusief een toeslag voor financieringskosten. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs bij normale bedrijfsuitoefening, verminderd met de geschatte kosten voor het gereedmaken en de geschatte verkoopkosten.

Liquide middelen Liquide middelen bestaan uit kasgelden, direct opeisbare deposito's bij banken, banktegoeden en ontvangen cheques en wissels.

Vaste activa aangehouden voor verkoop Vaste activa (of een groep van activa die wordt afgestoten) worden geclassificeerd als vaste activa aangehouden voor verkoop, indien de boekwaarde hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd via een verkooptransactie in plaats van door voortgezet gebruik. Vaste activa aangehouden voor verkoop wordt gewaardeerd tegen de laagste van de boekwaarde en de reële waarde verminderd met de verkoopkosten.

Eigen vermogen Gewone aandelen en financieringspreferente aandelen worden geclassificeerd als eigen vermogen. Incrementele kosten die direct toerekenbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen worden in het eigen vermogen verantwoord als een vermindering, exclusief belastingen, van de opbrengsten. Ingekochte aandelen worden in mindering gebracht op het eigen vermogen voor het betaalde bedrag, inclusief direct toerekenbare kosten (exclusief belastingen), totdat de aandelen worden ingetrokken of opnieuw worden uitgegeven. Wanneer ingekochte aandelen opnieuw worden uitgegeven, worden de opbrengsten exclusief toerekenbare incrementele kosten en gerelateerde belastingen, opgenomen in het eigen vermogen.

Op aandelen gebaseerde beloningen Océ hanteert 4 soorten op aandelen gebaseerde beloningsplannen, te weten: (a) aandelen-optieplannen, (b) aandelenplannen die worden uitgekeerd in eigen vermogensinstrumenten dan wel een combinatie van eigen vermogensinstrumenten en contanten, (c) aandelenplannen die worden uitgekeerd in contanten en (d) conversie-opties op converteerbare personeelsobligaties. De reële waarde van de door medewerkers geleverde diensten, in ruil voor toekenning van op aandelen gebaseerde beloningen, wordt als kosten in de winst- en verliesrekening verantwoord gedurende de opbouwperiode. Het totale bedrag dat als kosten wordt verantwoord, is bepaald op basis van de reële waarde van de op aandelen gebaseerde beloningsplannen exclusief het effect van niet-marktgerelateerde prestatievoorwaarden met betrekking tot het in eigen vermogensinstrumenten uit te keren gedeelte van de op aandelen gebaseerde beloningsplannen. De niet-marktgerelateerde prestatievoorwaarden zijn meegenomen in de schatting van het uiteindelijk aantal uit te keren op aandelen gebaseerde beloningen. Per balansdatum wordt de schatting van het uiteindelijk aantal uit te keren op aandelen gebaseerde beloningen herzien. Het effect van deze herziening wordt, indien van toepassing, in de winst- en verliesrekening verantwoord. Tevens wordt het effect van deze herziening, afhankelijk van de wijze van afwikkeling van het op aandelen gebaseerde beloningsplan, in het eigen vermogen dan wel als een verplichting opgenomen. Voor op aandelen gebaseerde beloningsplannen die worden uitgekeerd in contanten en op aandelen gebaseerde beloningen die worden uitgekeerd in eigen vermogensinstrumenten dan wel in contanten wordt de verplichting herberekend per balansdatum gedurende de opbouwperiode en voor aandelen-optieplannen tevens gedurende de uitoefenperiode.

(a) *Aandelen-optieplannen*

Aandelen-optieplannen zijn op aandelen gebaseerde beloningen die worden uitgekeerd in eigen vermogensinstrumenten dan wel in contanten. De reële waarden van de afwikkelingsalternatieven zijn aan elkaar gelijk. Gedurende de periode waarin aan de prestatievoorwaarden moet worden voldaan, wordt een verplichting opgenomen voor de reële waarde van de optie zover de werknemer de diensten heeft geleverd. Per balansdatum wordt de waarde van de verplichting herrekend. Op het moment van uitoefening of afloop wordt de verplichting niet langer in de balans opgenomen. De reële waarde wordt bepaald aan de hand van een binomiaal optie-waarderingsmodel.

(b) *Aandelenplannen die worden uitgekeerd in eigen vermogensinstrumenten dan wel een combinatie van eigen vermogensinstrumenten en contanten*

Aandelenplannen die worden uitgekeerd in eigen vermogensinstrumenten dan wel een combinatie van eigen vermogensinstrumenten en contanten zijn op aandelen gebaseerde beloningen.

Deelnemers aan een aandelenplan dat uitgekeerd wordt in eigen vermogensinstrumenten dan wel een combinatie van eigen vermogensinstrumenten en contanten hebben het recht om een gedeelte van het plan in contanten te ontvangen, om aan hun belastingplicht te voldoen, zonder dat daarbij het recht om het resterende deel van het plan in eigen vermogensinstrumenten te ontvangen verloren gaat.

Gezien het hybride karakter van de afwikkeling worden deze plannen gesplitst in een op aandelen gebaseerde beloning uitgekeerd in eigen vermogensinstrumenten (eigen vermogen) en een op aandelen gebaseerde beloning met keuze tussen uitkering in eigen vermogensinstrumenten of in contanten (verplichting). De omvang van het gedeelte met keuze tussen uitkering in eigen vermogensinstrumenten of in contanten wordt geschat op basis van de verwachte gemiddelde belastingverplichting.

(c) *Aandelenplannen die worden uitgekeerd in contanten*

Aandelenplannen die worden uitgekeerd in contanten zijn op aandelen gebaseerde beloningen die worden gewaardeerd tegen reële waarde en worden verantwoord als een verplichting.

(d) *Conversie-opties op converteerbare personeelsobligaties*

Conversie-opties op converteerbare personeelsobligaties zijn op aandelen gebaseerde beloningen die worden uitgekeerd in contanten (zie tevens 'Leningen'). De reële waarde van de conversie-opties van converteerbare personeelsobligaties wordt berekend door middel van een binomiaal optie waarderingsmodel en wordt opgenomen als een verplichting. De conversie-optie op converteerbare personeelsobligaties wordt direct onvoorwaardelijk.

Leningen Leningen worden opgenomen tegen reële waarde inclusief direct toerekenbare transactiekosten. Leningen worden vervolgens gewaardeerd op basis van de geamortiseerde kostprijs waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'effectieve rente'-methode. Leningen worden opgenomen op de afwikkeldatum. Het bedrag van de leningen wordt aangepast overeenkomstig de veranderingen in de reële waarde (van het afgedekte risico) indien de lening is aangewezen in een reële waarde afdekking. Leningen worden gerubriceerd als kortlopend tenzij de resterende looptijd van de leningen of de resterende looptijd van de kredietlijn waaronder de leningen zijn opgenomen 12 maanden of meer bedraagt.

Océ geeft converteerbare personeelsobligaties uit. Converteerbare personeelsobligaties zijn samengestelde financiële instrumenten bestaande uit een gewone obligatielening en een conversie-optie (zie 'Op aandelen gebaseerde beloningen' op pagina 107). De reële waarde bij aanvang van de obligatielening wordt bepaald aan de hand van de marktrente voor een gelijksoortige niet-converteerbare obligatielening. Vervolgens wordt de obligatielening gedurende de looptijd dan wel tot het moment van volledige conversie, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'effectieve rente'-methode.

Pensioenverplichtingen Groepsmaatschappijen kennen diverse pensioenregelingen. Deze regelingen worden in het algemeen gefinancierd door middel van betalingen aan verzekeringsmaatschappijen of aan stichtingen waar de fondsen ondergebracht zijn. Océ kent zowel toegezegde pensioenregelingen als toegezegde bijdrageregelingen. In het geval van toegezegde bijdrageregelingen betaalt Océ een vaste bijdrage aan een separate entiteit. Océ heeft geen juridische of feitelijke verplichting om additionele bijdragen te betalen indien het pensioenfonds onvoldoende middelen bezit om de personeelsbeloningen verband houdende met de door de werknemer verleende huidige dan wel vroegere diensten te betalen. De pensioenbijdragen worden in de winst- en verliesrekening als personeelskosten verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Een toegezegde pensioenregeling is een pensioenregeling die geen toegezegde bijdrageregeling is.

In een toegezegde pensioenregeling worden de pensioenrechten van een werknemer berekend aan de hand van de zogenaamde 'projected unit credit'-methode. Actuariële winsten en verliezen worden gedurende de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de medewerkers in de winst- en verliesrekening verantwoord voor dat deel dat groter is dan de hoogste van 10% van de waarde van de pensioenverplichtingen en 10% van de reële waarde van de fondsbeleggingen. Wijzigingen in de pensioenregelingen worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord indien zij een onvoorwaardelijk karakter hebben of indien zij het gevolg zijn van een belangrijke wijziging. Berekeningen worden jaarlijks uitgevoerd door gekwalificeerde actuarissen. De in de balans opgenomen pensioenverplichting is de contante waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling per balansdatum verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen plus of minus de nog niet verantwoorde actuariële winsten of verliezen en de nog niet verantwoorde pensioenkosten van verstreken diensttijd. De contante waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling wordt berekend door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan de hand van rentepercentages van hoogwaardige

ondernemingsobligaties die qua valuta overeenkomen met de valuta waarin de pensioenverplichting wordt uitbetaald en die qua looptijd de geschatte looptijd van de gerelateerde pensioenverplichting benaderen.

Het verwachte rendement op de fondsbeleggingen wordt berekend door de som van de reële waarde van de fondsbeleggingen en de gemiddelde pensioenbijdragen van de werkgever en de werknemer minus de verwachte gemiddelde pensioen-uitbetalingen en de gemiddelde verwachte risico-uitbetalingen te vermenigvuldigen met het verwachte procentuele rendement op de fondsbeleggingen.

De pensioenkosten van verstreken diensttijd worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord tenzij de wijzigingen in de pensioenregeling afhangen van het voor een bepaalde tijd in dienst blijven van de werknemers (opbouwperiode). In dit geval worden de pensioenkosten van de verstreken diensttijd lineair afgeschreven over de opbouwperiode.

Voorzieningen

- (a) *Overige lange termijn personeelsbeloningen*
- Overige lange termijn personeelsbeloningen zijn onder meer verplichte betalingen bij vertrek, jubileumuitkeringen of andere beloningen die samenhangen met een langdurig dienstverband. De verwachte kosten van deze beloningen worden toegerekend aan de periode van het dienstverband, waarbij dezelfde waarderingmethode wordt gebruikt als voor de toegezegde pensioenregelingen. Actuariële winsten en verliezen die voortvloeien uit ervaringsaanpassingen en veranderende actuariële veronderstellingen, worden direct ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

(b) *Verplichtingen bij beëindiging dienstverband*

Ontslagvergoedingen zijn verschuldigd indien het dienstverband wordt beëindigd vóór de normale pensioendatum of indien een medewerker beslist om in ruil voor deze vergoeding vrijwillig ontslag te nemen. Océ neemt de ontslagvergoedingen op als Océ zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van huidige werknemers conform een gedetailleerd formeel plan en er geen mogelijkheid bestaat om het plan in te trekken. Tevens neemt Océ ontslagvergoedingen op als het bedrijf zich aantoonbaar heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding als gevolg van een aanbod om vrijwillig ontslag te stimuleren. Ontslagvergoedingen die pas na 12 maanden na balansdatum betaalbaar zijn, worden gediscnteerd naar de contante waarde.

(c) *Reorganisatie en overige verplichtingen*

Voorzieningen voor reorganisatie en overige verplichtingen worden opgenomen wanneer Océ een juridische of feitelijke verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis uit het verleden en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen en indien het bedrag hiervan op betrouwbare wijze kan worden geschat. Voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de contante waarde van de uitgaven die naar beste inschatting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen. Het disconteringspercentage is gebaseerd op huidige marktomstandigheden waarbij rekening wordt gehouden met de looptijd en het specifieke risico van de verplichting.

Handelscrediteuren en overige verplichtingen

Handelscrediteuren en overige verplichtingen worden opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd op basis van de geamortiseerde kostprijs waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'effectieve rente'-methode met uitzondering van op aandelen gebaseerde beloningen (verwezen wordt naar de toelichting onder 'Op aandelen gebaseerde beloningen').

Bijzondere waardeverminderingen van niet-

financiële activa Activa met een onbepaalde levensduur, bijvoorbeeld goodwill, worden niet afgeschreven maar worden jaarlijks getoetst op eventuele bijzondere waardeverminderingen. Activa met een bepaalde levensduur worden wel afgeschreven en worden tevens op bijzondere waardeverminderingen getoetst zodra het door bepaalde gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden duidelijk is dat de boekwaarde wellicht niet realiseerbaar is. Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen voor het bedrag waarmee de boekwaarde van het actief de realiseerbare waarde overschrijdt. De realiseerbare waarde is de hoogste van de directe opbrengstwaarde te verminderen met verkoopkosten en de bedrijfswaarde. Om de bijzondere waardevermindering te bepalen, worden de activa gegroepeerd op het laagste niveau waarop afzonderlijke kasstromen onderscheiden kunnen worden (kasstroom genererende eenheden). Bijzondere waardeverminderingen worden als kosten opgenomen in de winst- en verliesrekening. Niet-financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan worden periodiek getoetst om vast te stellen of er sprake is van een toename van de realiseerbare waarde waardoor de bijzondere waardevermindering moet worden herzien. Bijzondere waardeverminderingen van goodwill worden niet herzien.

Bijzondere waardeverminderingen van financiële activa

De Groep beoordeelt per balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van een financieel actief of een groep van financiële activa. Indien bij voor verkoop beschikbare financiële activa de reële waarde significant of aanhoudend lager is dan de verkrijgingsprijs, wordt dit beschouwd als een indicatie voor een bijzondere waardevermindering. Indien dergelijke aanwijzingen aanwezig zijn, wordt de cumulatieve bijzondere waardevermindering (berekend als het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de huidige reële waarde verminderd met reeds eerder in de winst- en verliesrekening verantwoorde bijzondere waardeverminderingen) verwijderd uit het eigen vermogen en verantwoord in de winst- en verliesrekening. Bijzondere waardeverminderingen van eigen vermogensinstrumenten aangewezen als voor verkoop beschikbaar die reeds in de winst- en verliesrekening zijn verantwoord worden niet via de winst- en verliesrekening herzien.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht Het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen luidend in vreemde valuta worden omgerekend tegen gemiddelde wisselkoersen. Omrekeningsverschillen worden in het geconsolideerd kasstroomoverzicht separaat opgevoerd. De kasstroom uit investeringsactiviteiten bestaat met name uit (des-)investeringen in duurzame bedrijfsmiddelen en immateriële vaste activa, verkoop finance leaseportefeuille en acquisities voor zover deze met liquide middelen zijn betaald. Acquisities van groepsmaatschappijen worden opgevoerd exclusief de overgenomen liquide middelen.

Océ heeft de indeling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht in 2008 gewijzigd om tot een verbeterd inzicht te komen. De drie voornaamste wijzigingen (in de vergelijkende cijfers) zijn als volgt:

- I de kasstroom uit operationele activiteiten wordt berekend vanuit het bedrijfsresultaat in plaats van de winst voor belasting;
- I de rentekasstromen worden separaat getoond;
- I de kasstromen met betrekking tot het resultaat op desinvesteringen van duurzame bedrijfsmiddelen zijn verschoven van de kasstroom uit operationele activiteiten naar de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

Gesegmenteerde informatie Een bedrijfssegment is een duidelijk te onderscheiden groep van activa of activiteiten die wordt ingezet om producten en/of diensten te leveren en die een van andere bedrijfssegmenten afwijkend risico- en rendementsprofiel heeft. Een geografisch segment is een te onderscheiden groep van activa of activiteiten die wordt ingezet om producten en/of diensten te leveren in een bepaalde economische omgeving die een van andere economische omgevingen afwijkend risico- en rendementsprofiel heeft. Bedrijfssegmentatie is de primaire segmentatiebasis van Océ. De bedrijfssegmentatie is gebaseerd op factoren die van dominante invloed zijn op het rendements- en risicoprofiel van Océ en komt overeen met de organisatorische onderdelen waarover wordt gerapporteerd aan managers op sleutelposities of aan de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt.

Winst per gewoon aandeel toekomend aan aandeelhouders De winst per gewoon aandeel wordt berekend door de nettowinst toekomend aan de houders van gewone aandelen te delen door het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen gedurende het jaar. Hierbij worden de ingekochte (gewone) aandelen in mindering gebracht op het aantal uitstaande gewone aandelen. Bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt uitgegaan van het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen en de potentiële toename uit hoofde van conversie van personeelsobligaties en de afwikkeling van op aandelen gebaseerde beloningen (aandelenplannen en aandelen-optieplannen). Anti-verwaterende effecten worden niet in de berekening meegenomen. Ten aanzien van converteerbare personeelsobligaties wordt verondersteld dat deze volledig worden geconverteerd. Tevens wordt een correctie gemaakt op de nettowinst voor de eliminatie van de rentekosten, rekening houdende met het belastingeffect. Ten aanzien van aandelenplannen wordt verondersteld dat alle uitstaande aandelenplannen die uitgekeerd worden in eigen vermogensinstrumenten dan wel een combinatie van eigen vermogensinstrumenten en contanten onvoorwaardelijk zullen worden en in aandelen worden uitgekeerd. Voor de berekening van de potentiële toename uit hoofde van aandelenopties wordt uitgegaan van de uitstaande optiewaarde. Dit is het aantal opties vermenigvuldigd met de uitoefenprijs, gedeeld door de gemiddelde koers in het boekjaar. Deze potentiële toename vindt alleen plaats indien de gemiddelde koers hoger is dan de toegekende uitoefenprijs van de opties.

Nieuwe accounting standaarden

Regelmatig worden door de IASB nieuwe accounting standaarden, aanpassingen in bestaande standaarden en interpretaties gepubliceerd. Deze nieuwe accounting standaarden, aanpassingen in bestaande standaarden en interpretaties dienen vervolgens door de Europese Unie te worden aanvaard. In 2008 werden de onderstaande nieuwe standaarden, aanpassingen in bestaande standaarden en interpretaties dan wel door de IASB gepubliceerd, dan wel op Océ van toepassing:

Standaarden, aanpassingen en interpretaties die van toepassing zijn op Océ in 2008:

IAS 39 en IFRS 7 (Aanpassingen) 'Reclassification of Financial Assets' De aanpassingen van IAS 39 en IFRS 7 'Reclassification of Financial Assets' mogen vanaf 1 juli 2008 worden toegepast. Deze aanpassingen staan toe dat een onderneming niet-afgeleide financiële activa (anders dan die zijn geclassificeerd als tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening bij eerste opname) reclassificeert uit de 'tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening' categorie. De aanpassingen staan tevens reclassificaties van financiële activa toe van de categorie voor verkoop beschikbaar naar leningen en vorderingen als deze zouden voldoen aan de definitie van leningen en vorderingen (wanneer het financieel actief niet was geclassificeerd als voor verkoop beschikbaar), indien de onderneming het voornemen en de mogelijkheid heeft om het financieel actief in de voorzienbare toekomst te behouden.

De toepassing van deze aanpassingen heeft geen effect gehad op de geconsolideerde jaarrekening.

IFRS 7 'Financial Instruments: Disclosures' IFRS 7 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2007. IFRS 7 introduceert nieuwe toelichtingen voor financiële instrumenten en vervangt IAS 30 'Disclosures in the Financial Statements of Banks and Similar Financial Institutes' en de toelichtingsvereisten van IAS 32 'Financial Instruments: Disclosure and Presentation'. Deze standaard heeft geen effect op de presentatie en waardering van de financiële instrumenten in de geconsolideerde jaarrekening. IFRS 7 heeft wel een significant effect gehad op de toelichtingen op de geconsolideerde jaarrekening.

IFRIC 11 'IFRS 2 - Group and Treasury Share Transactions' IFRIC 11 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 maart 2007. IFRIC 11 vereist dat bij een op aandelen gebaseerde betaling waarbij een onderneming goederen of diensten geleverd krijgt in ruil voor eigen vermogensinstrumenten van de onderneming, deze verantwoord dient te worden als een op aandelen gebaseerde beloning met afwikkeling in eigen vermogensinstrumenten ongeacht hoe deze eigen vermogensinstrumenten zijn verkregen. Wanneer de leverancier van goederen of diensten gecompenseerd wordt met eigen vermogensinstrumenten van de moedermaatschappij van de onderneming biedt IFRIC 11 ook duidelijkheid of deze transactie moet worden verantwoord als een betaling met afwikkeling in contanten of een betaling met afwikkeling in eigen vermogensinstrumenten.

Océ heeft gekozen voor vervroegde toepassing van IFRIC 11 en wel vanaf 1 december 2006. De toepassing van deze IFRIC heeft geen effect gehad op de geconsolideerde jaarrekening. De toepassing van IFRIC 11 heeft in de enkelvoudige jaarrekening een reclassificatie tot gevolg gehad.

Interpretaties die niet van toepassing zijn op Océ:

IFRIC 12 'Service Concession Arrangements'

IFRIC 12 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2008. IFRIC 12 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. IFRIC 12 geeft aan hoe IFRS geïnterpreteerd dient te worden door 'Service Concession Operators' inzake de verplichtingen die zij op zich nemen en de rechten die zij verkrijgen in 'Service Concession Arrangements'. Océ is geen 'Service Concession Operator'. IFRIC 12 is derhalve niet van toepassing op Océ.

IFRIC 13 'Customer Loyalty Programmes'

IFRIC 13 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 juli 2008. 'Customer Loyalty Programmes' worden door ondernemingen gebruikt om klanten te stimuleren in de vorm van 'bonuspunten' tot het afnemen van producten of diensten. IFRIC 13 vereist dat ondernemingen deze 'bonuspunten' als een afzonderlijke component van de verkooptransactie verantwoorden. Océ heeft geen 'Customer Loyalty Programmes'. IFRIC 13 is derhalve niet van toepassing op Océ.

IFRIC 15 'Agreements for the Construction of Real Estate'

IFRIC 15 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. IFRIC 15 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. Deze interpretatie heeft betrekking op de opbrengsten- en kostenverantwoording van ondernemingen die zelfstandig of via onderaannemers vastgoed ontwikkelen. IFRIC 15 behandelt twee onderwerpen: (a) valt de overeenkomst binnen het toepassingsgebied van IAS 11 of IAS 18 en (b) wanneer dienen opbrengsten voortkomend uit de ontwikkeling van vastgoed te worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. Océ voert geen vastgoedontwikkeling uit. IFRIC 15 is derhalve niet van toepassing op Océ.

IFRIC 16 'Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation'

IFRIC 16 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 oktober 2008. IFRIC 16 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. IFRIC 16 biedt ondersteuning bij het onderkennen van valutarisico's die kwalificeren als een afgedekt risico bij een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit. Deze interpretatie biedt tevens ondersteuning bij het bepalen waar er binnen de Groep afdekkingsinstrumenten, die betrekking hebben op de afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit, aangehouden kunnen worden om te kwalificeren voor hedge accounting. IAS 21 en IAS 39 vereisen dat in het eigen vermogen verantwoorde bedragen, die betrekking hebben op omrekeningsverschillen voortkomend uit de omrekening van posten in de financiële verslaggeving van een buitenlandse activiteit en de winsten/verliezen op het afdekkingsinstrument dat kwalificeert als een effectieve hedge van de netto-investering dient te worden gereclassificeerd van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening wanneer de moedermaatschappij de buitenlandse activiteit verkoopt. IFRIC 16 geeft instructies over de wijze waarop een onderneming het bedrag dient te bepalen dat dient te worden gereclassificeerd van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening voor het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie. Océ past geen hedging toe op netto-investeringen in buitenlandse activiteiten. IFRIC 16 is derhalve niet van toepassing op Océ.

IFRIC 17 'Distribution of Non-cash Assets to Owners' IFRIC 17 is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 juli 2009. IFRIC 17 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. IFRIC 17 verschaft richtlijnen over de waardering van uitkeringen van activa anders dan liquide middelen wanneer de onderneming dividend uitkeert aan de aandeelhouders. Océ keert geen activa anders dan liquide middelen uit wanneer het dividend uitkeert aan de aandeelhouders. IFRIC 17 is derhalve niet van toepassing op Océ.

Standaarden, aanpassingen, herzieningen en interpretaties die nog niet van toepassing zijn op Océ:

IAS 1 (Aanpassing) 'Presentation of Financial Statements' De aanpassing van IAS 1 'Presentation of Financial Statements' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. De aanpassing is gericht op het verbeteren van de mogelijkheden van gebruikers van financiële verslaggeving om de informatie in financiële overzichten te analyseren en te vergelijken. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze aanpassing zal zijn op de geconsolideerde jaarrekening.

IAS 27 (Herziening) 'Consolidated and Separate Financial Statements' IAS 27 (Herzien) 'Consolidated and Separate Financial Statements' is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 juli 2009. IAS 27 (Herzien) is nog niet aanvaard door de Europese Unie. IAS 27 (Herzien) vervangt IAS 27 (uitgegeven in 2003) en brengt de vereisten in lijn met de vereisten van US standard SFAS No. 160 'Noncontrolling Interests in Consolidated Financial Statements'. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze herziening zal zijn op de geconsolideerde jaarrekening.

IAS 32 en IAS 1 (Aanpassingen) 'Puttable Financial Instruments and Obligations arising on Liquidation' De aanpassingen van IAS 32 en IAS 1 'Puttable Financial Instruments and Obligations Arising on Liquidation' zijn van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. De aanpassingen vereisen dat financiële instrumenten 'puttable at fair value' en financiële instrumenten die recht geven op uitkeringen bij liquidatie onder bepaalde voorwaarden worden geclassificeerd als eigen vermogen. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze aanpassingen zal zijn op de geconsolideerde jaarrekening.

IAS 39 (Aanpassing) 'Eligible Hedged Items' De aanpassing van IAS 39 'Eligible Hedged Items' is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 juli 2009. De aanpassing in IAS 39 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. De aanpassing verduidelijkt hoe de principes die bepalen of een risico of een gedeelte van een kasstroom in aanmerking komt voor hedge-accounting dienen te worden toegepast in specifieke situaties. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze aanpassing zal zijn op de geconsolideerde jaarrekening.

IFRS 1 en IAS 27 (Aanpassingen) 'Cost of an Investment in a Subsidiary, Jointly-controlled Entity or Associate' De aanpassingen van IFRS 1 en IAS 27 'Cost of an Investment in a Subsidiary, Jointly-controlled Entity or Associate' is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. Door deze aanpassingen is het toepassen van de kostprijsmethode niet langer verplicht bij het opnemen van investeringen in dochterondernemingen, entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend en geassocieerde deelnemingen. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze aanpassingen op de geconsolideerde jaarrekening zal zijn.

IAS 23 (Aanpassing) 'Borrowing Costs' De aanpassing van IAS 23 'Borrowing Costs' is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. De aanpassing vereist dat ondernemingen financieringskosten activeren indien deze direct toerekenbaar zijn aan de verwerving, constructie of productie van een kwalificerend actief (een actief welk een aanzienlijke periode van tijd vereist voordat het gereed is voor verkoop of gebruik) als onderdeel van de kosten van dat actief. Het is niet langer toegestaan om dergelijke financieringskosten direct in de winst- en verliesrekening te verantwoorden. Océ verwacht dat deze aanpassing geen significant effect op de geconsolideerde jaarrekening zal hebben.

IFRS 2 (Aanpassing) 'Vesting Conditions and Cancellations' De aanpassing van IFRS 2 'Vesting Conditions and Cancellations' is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. De aanpassing verschaft verduidelijking met betrekking tot de definitie van vesting conditions en de behandeling van alle non-vesting conditions. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze aanpassing zal zijn op de geconsolideerde jaarrekening.

IFRS 3 (Herziening) 'Business Combinations' IFRS 3 (Herzien) 'Business Combinations' is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 juli 2009. De herziening van IFRS 3 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. IFRS 3 (Herzien) vervangt IFRS 3 (uitgegeven in 2004) en brengt de verwerking van bedrijfscombinaties in de financiële verslaggeving in lijn met de US Standard SFAS No. 141 'Business Combinations'. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van deze herziening zal zijn op de geconsolideerde jaarrekening.

IFRS 8 'Operating Segments' IFRS 8 is van toepassing voor verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. IFRS 8 vervangt IAS 14 'Segment Reporting' en brengt gesegmenteerde informatie in lijn met de vereisten van US Standard SFAS No. 131 'Disclosures about Segments of an Enterprise and Related Information'. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van IFRS 8 op de geconsolideerde jaarrekening zal zijn.

IFRIC 14 'IAS 19 - The Limit on a Defined Benefit Asset, Minimum Funding Requirements and their Interaction' IFRIC 14 is van toepassing voor verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2008. IFRIC 14 geeft verdere invulling aan het beoordelen van de beperking die IAS 19 toekent aan het overschot dat mag worden verantwoord als een vordering. Verder legt IFRIC 14 uit hoe een pensioenvordering of pensioenverplichting beïnvloed zou kunnen worden door statutaire of contractuele minimale stortingsvereisten. Océ onderzoekt momenteel wat de invloed van IFRIC 14 op de geconsolideerde jaarrekening zal zijn.

Financiële risico factoren De activiteiten van de Groep stellen haar bloot aan diverse financiële risico's: marktrisico (valutarisico, renterisico en prijsrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. Vanuit het risicobeleid wordt onderkend dat de financiële markten niet te voorspellen zijn en dat er naar gestreefd dient te worden om de mogelijke negatieve effecten hiervan op de financiële resultaten van de Groep te beperken. De Raad van Bestuur geeft schriftelijke beleidsregels uit voor het totale risicobeleid evenals schriftelijke beleidsregels voor specifieke gebieden zoals valutarisico, renterisico, het gebruik van derivaten en overige financiële instrumenten en het uitzetten van overtollige liquide middelen. De Raad van Bestuur delegeert bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot de uitvoering van beleid voor valutarisico en renterisico aan commissies waarvan de CFO voorzitter is. De Raad van Bestuur behoudt hierbij het recht om de door deze commissies genomen beslissingen terug te draaien. Risicomanagement wordt centraal uitgevoerd in nauwe samenwerking met de groepsmaatschappijen. De Groep identificeert, evalueert en dekt bepaalde financiële risico's af en maakt hierbij gebruik van derivaten.

Marktrisico

Valutarisico De prijzen die Océ voor producten en diensten aan haar klanten berekent, luiden in de lokale valuta van de klant. De verkooporganisaties maken een zo groot mogelijk deel van de kosten in de lokale valuta. Echter, omdat een substantieel deel van de kosten voortkomend uit productie en ontwikkeling van producten in de Euro-zone wordt gemaakt, ontstaat een valutarisico (transactierisico) met betrekking tot de goederenstromen van de Euro-zone naar landen buiten de Euro-zone. De verplaatsing van een deel van de productie-activiteiten naar Azië heeft de netto omvang van het valutarisico verminderd, omdat de betaling van de aldaar geproduceerde goederen in US dollars plaatsvindt. De netto kasstromen in valuta's anders dan de euro worden actief beheerst door de valutacommissie in lijn met het beleid voor valutarisico.

Océ past over het algemeen een beleid toe waarbij met name de kasstromen van de US dollar, de Japanse yen, de Australische dollar en het Pond sterling voor een 12-maands periode op voortschrijdende basis worden ingedekt tot een maximum van 80% van de netto kasstromen. Periodiek worden alle valuta's waarin Océ transacties verricht beoordeeld, in termen van handelsvolume en volatiliteit in marktprijzen, om te beoordelen of de lijst van valuta's, die worden beheerst, dient te worden gewijzigd.

De valutacommissie komt tweewekelijks bijeen om de marktontwikkelingen van vreemde valuta's en de valutaposities te beoordelen en op basis hiervan te beslissen of de afdekkingsinstrumenten effectief zijn en in lijn liggen met het valutarisicobeleid en verwachte marktontwikkelingen. Indien nodig worden aanvullende afdekkingsmaatregelen genomen.

Leningen tussen groepsmaatschappijen worden verstrekt in de lokale valuta. Hierdoor wordt de Groep blootgesteld aan valutarisico. Het valutarisico voortkomend uit leningen tussen groepsmaatschappijen wordt voor 100% afgedekt.

Indien per 30 november 2008 de euro zou zijn verzwakt met 16% (2007: 7% verzwakt) ten opzichte van belangrijke valuta's voor Océ, waarbij alle overige variabelen constant worden verondersteld, zou het resultaat voor belastingen, evenals in 2007, niet zijn veranderd. De invloed hiervan op het eigen vermogen zou een verlies van € 28 miljoen (2007: € 10 miljoen verlies) in de hedge reserve zijn geweest. Het percentage dat is gebruikt in deze gevoeligheidsanalyse is een 6-maands gewogen gemiddelde van de historische volatiliteiten van de valuta's in relatie tot de euro.

Omrekeningsverschillen (translatierisico) worden niet afgedekt. Dit risico wordt als inherent beschouwd aan de activiteiten van een internationaal bedrijf.

Renterisico Renterisico's die binnen de reikwijdte van het renterisicobeleid vallen zijn: 'asset-liability mismatch exposure' en 'financial ratio exposure'.

De 'asset-liability mismatch exposure' wordt getoetst door het verschil in looptijd van de activa en de rentedragende schulden te bepalen. De centrale doelstelling van het renterisicobeleid is om de looptijd van de rentedragende schulden tussen 40% en 80% van de looptijd van de activa te brengen en te behouden. De bovengrens van 80% is gesteld om de variabiliteit in kasstromen uit operationele activiteiten te kunnen opvangen en voldoende ruimte te behouden voor wijzigingen ten aanzien van verwachte rentepercentages.

De renterisico-commissie komt ieder kwartaal bijeen om de uitstaande posities en de afdekkingsinstrumenten voor de euro en de US dollar te beoordelen, omdat deze meer dan 80% van de totale waarde van de activa van Océ vormen. Activa genoteerd in euro (en een groot deel van de activa genoteerd in US dollar) worden gefinancierd door middel van schulden met variabele rentes. Océ maakt gebruik van derivaten om haar blootstelling aan renterisico's te beheersen.

Kasstroom renterisico's voortkomend uit de blootstelling aan variabiliteit in toekomstige kasstromen van de variabel rentende financieringsinstrumenten wordt beheerst door gebruik te maken van interest rate swaps waarbij variabele rentes op leningen naar vaste rentes worden gewapped.

Reële waarde renterisico's komen voort uit leningen met vaste rentepercentages. De vaste rentes worden van vast naar variabel gewapped.

Indien per 30 november 2008 de rentepercentages van de euro en US dollar voor alle looptijden 1,55% hoger (2007: 0,9% hoger) zou zijn geweest, waarbij alle overige variabelen constant worden verondersteld, zou het resultaat voor belastingen € 2,6 miljoen hoger zijn geweest (2007: € 2,6 miljoen hoger). De invloed hiervan op het eigen vermogen zou een winst van € 12,6 miljoen (2007: € 9,5 miljoen winst) in de hedge reserve zijn geweest. Het percentage dat is gebruikt in deze gevoeligheidsanalyse is een gewogen gemiddelde van de 30-daagse historische volatiliteiten van de euro en US dollar 2-jaars rentes.

Océ wordt blootgesteld aan 'financial ratio exposure' omdat Océ is overeengekomen te streven naar een zo laag mogelijke Netto financieringslasten/EBITDA ratio. De 'financial ratio exposure' wordt gemeten op geconsolideerd niveau van de Groep. Aan het eind van ieder kwartaal wordt het niveau van de rentedekking gemeten en wordt een analyse gemaakt van de risico's die verband houden met de hoogte en de variabiliteit van de ratio.

Prijrisico Océ loopt geen significant risico met betrekking tot het prijsrisico van eigen vermogensinstrumenten die geclassificeerd zijn als 'Voor verkoop beschikbare financiële activa'. Océ heeft geen financiële instrumenten waarvan de reële waarde gerelateerd is aan goederenprijzen.

Kredietrisico

Océ heeft geen significante concentraties van kredietrisico's. Beleidslijnen worden gehanteerd om zekerheid te verschaffen dat verkopen plaatsvinden aan klanten met een goede kredietreputatie.

Transacties in deposito's, derivaten en liquide middelen vinden enkel plaats bij financiële instellingen die een S&P kredietbeoordeling hebben van tenminste A- (of het equivalent hiervan uitgegeven door Moody's of Fitch). De Groep hanteert beleidslijnen die de blootstelling aan kredietrisico beperken tot financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid.

Liquiditeitsrisico

Prudent liquiditeitsrisico-beheer impliceert het aanhouden van voldoende liquide middelen, het beschikbaar hebben van voldoende financieringsbronnen via gecommiteerde kredietfaciliteiten en het vermogen bezitten om marktposities af te sluiten. Océ stelt zich ten doel flexibiliteit in de financiering te waarborgen door middel van het aanhouden van voldoende gecommiteerde kredietfaciliteiten.

Océ beschikt over € 735,3 miljoen aan kredietfaciliteiten voornamelijk bestaande uit een 'multi-currency revolving' kredietfaciliteit van € 500 miljoen aan Océ N.V. en een kredietfaciliteit van € 150 miljoen aan Océ-Interservices N.V./S.A. De kredietfaciliteiten zijn gecommiteerd bij diverse internationale banken in 2006 en hebben een looptijd tot en met 2011. Per balansdatum is van deze kredietfaciliteiten € 373,9 miljoen gebruikt (zie toelichting onder (22) voor details over trekkingen onder de kredietfaciliteiten).

Langlopende leningcontracten bevatten financiële convenanten zijnde een Net debt/EBITDA-toets en een rentedekkings-toets op niveaus die marktconform zijn voor ondernemingen met een kredietprofiel dat vergelijkbaar is met die van Océ. In 2008 is de strategie van de Groep, die niet is gewijzigd ten opzichte van 2007, gericht op het behouden van een Net debt/EBITDA ratio lager dan 3, welke valt binnen de gestelde limieten in de leningconvenanten. Volgens de leningconvenanten dient de Net debt te worden gecorrigeerd voor in contracten besloten derivaten, non-eligible cash en financiële garantiecontracten. EBITDA wordt gedefinieerd als het resultaat voor belasting van de Groep, gecorrigeerd voor de netto financieringslasten (exclusief valutaresultaten op financieringsactiviteiten), afschrijvingen en amortisatie.

De Net debt/EBITDA ratio bedraagt 2,53 per 30 november 2008 (2007: 1,36) en blijft hiermee binnen de afgesproken leningconvenanten. In de leningdocumentatie is een clausule opgenomen ten aanzien van material adverse changes, alsmede de interest coverage ratio EBITDA/Netto interest. Deze is per 30 november 2008 hoger dan 4, conform de contractuele afspraak.

De tabel op de volgende pagina toont een overzicht van de contractueel verschuldigde betalingen inclusief rente.

Contractueel verschuldigde betalingen per periode	12 maanden of minder	1-3 jaar	3-5 jaar	meer dan 5 jaar	totaal
Per 30 november 2008					
x € 1.000					
<i>Uitgaande kasstromen uit financieringsactiviteiten:</i>					
Interest rate swaps	15.039	22.020	216.111	-	253.170
Valuta termijncontracten	528.716	3.479	3.489	31.288	566.972
Leningen	54.322	515.428	59.727	31.711	661.188
<i>Ingaande kasstromen uit financieringsactiviteiten:</i>					
Interest rate swaps	10.425	13.063	207.368	-	230.856
Valuta termijncontracten	525.215	2.776	2.783	27.306	558.080
<i>Uitgaande kasstromen uit operationele activiteiten:</i>					
Handelscrediteuren en overige verplichtingen*	557.531	5.073	-	-	562.604
Totaal	619.968	530.161	69.176	35.693	1.254.998

Contractueel verschuldigde betalingen per periode	12 maanden of minder	1-3 jaar	3-5 jaar	meer dan 5 jaar	totaal
Per 30 november 2007					
x € 1.000					
<i>Uitgaande kasstromen uit financieringsactiviteiten:</i>					
Interest rate swaps	60.222	74.725	127.676	180.758	443.381
Valuta termijncontracten	286.593	3.051	3.056	29.015	321.715
Leningen	69.045	27.295	529.797	36.068	662.205
<i>Ingaande kasstromen uit financieringsactiviteiten:</i>					
Interest rate swaps	60.949	74.090	124.988	178.790	438.817
Valuta termijncontracten	297.812	3.257	3.261	33.723	338.053
<i>Uitgaande kasstromen uit operationele activiteiten:</i>					
Handelscrediteuren en overige verplichtingen*	504.360	13.537	-	-	517.897
Totaal	561.459	41.261	532.280	33.328	1.168.328

* De contractueel verschuldigde betalingen inzake 'Handelscrediteuren en overige verplichtingen' zijn exclusief 'Vooruitontvangen baten' en 'Overlopende passiva' omdat dit geen financiële instrumenten zijn. Verwezen wordt naar de toelichting onder (24).

Vermogensbeheer

Ten aanzien van vermogensbeheer zijn de doelstellingen van de Groep gericht op de waarborging van de continuïteit om rendementen te behalen voor aandeelhouders, voordelen voor andere belanghebbenden te behalen en om via een optimale vermogensstructuur de vermogenskosten te verminderen.

Om de vermogensstructuur te behouden of aan te passen, kan de Groep besluiten om bedragen die in de vorm van dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders te wijzigen, terugbetalingen van kapitaal aan de aandeelhouders te doen, nieuwe aandelen uit te geven of activa te verkopen om de verplichtingen te verlagen.

In overeenstemming met de leningconvenanten die Océ heeft afgesloten beheert de Groep het vermogen op basis van de Net debt/EBITDA ratio.

Belangrijke schattingen en veronderstellingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat schattingen en veronderstellingen worden gemaakt door het management met betrekking tot de toekomst. Hierbij maakt het management gebruik van ervaringen uit het verleden om de toekomstige ontwikkelingen zo goed mogelijk in te schatten. De werkelijke uitkomsten zullen per definitie zelden overeenkomen met de door het management gemaakte schattingen en veronderstellingen. De schattingen en veronderstellingen die een aanmerkelijk risico in zich dragen van een materiële aanpassing van de boekwaarde van activa en verplichtingen in het volgend boekjaar, worden onderstaand toegelicht.

Bijzondere waardeverminderingen van goodwill

Océ toetst minimaal één keer per jaar of goodwill bijzondere waardeverminderingen heeft ondergaan, (zie toelichting (9)), waarbij de realiseerbare waarde per kasstroom genererende eenheid vergeleken wordt met de boekwaarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de directe opbrengstwaarde verminderd met de verkoopkosten en de bedrijfs-waarde. De berekening van de realiseerbare waarde bevat schattingen en veronderstellingen met betrekking tot toekomstige opbrengsten, toekomstige kosten, toekomstig werkkapitaal, toekomstige investeringen, gewogen gemiddelde kosten van kapitaalgebruik en toekomstige inflatiepercentages.

Overige immateriële vaste activa Immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden gewaardeerd tegen kostprijs/verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats op basis van de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur rekeninghoudend met eventuele restwaarden. Het management maakt schattingen met betrekking tot de gebruiksduur en de restwaarden en veronderstelt dat de waardevermindering lineair plaatsvindt. De geschatte gebruiksduur van de overige immateriële vaste activa wordt per balansdatum getoetst en waar nodig herzien. Océ toetst jaarlijks of overige immateriële vaste activa bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan, waarbij de realiseerbare waarden van de overige immateriële vaste activa worden vergeleken met de boekwaarden. Bij het bepalen van de realiseerbare waarden van de overige immateriële vaste activa worden schattingen en veronderstellingen gemaakt over de netto contante waarde van toekomstige kasstromen uitgaande van de gebruikswaarde. Hierbij worden tevens schattingen en veronderstellingen gemaakt over de gehanteerde disconteringsvoet voor de berekening van de netto contante waarde.

Duurzame bedrijfsmiddelen en verhuurde

apparaten Duurzame bedrijfsmiddelen en verhuurde apparaten worden gewaardeerd tegen kostprijs/verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats op basis van de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur rekeninghoudend met eventuele restwaarden. Het management maakt schattingen met betrekking tot de gebruiksduur en de restwaarden en veronderstelt dat de waardevermindering lineair plaatsvindt. De restwaarde en geschatte gebruiksduur van de duurzame bedrijfsmiddelen worden per balansdatum getoetst en waar nodig herzien.

Financiële instrumenten De reële waarde van financiële instrumenten waarin gehandeld wordt op een actieve markt is gebaseerd op genoteerde marktprijzen per balansdatum. De reële waarde van financiële instrumenten die niet worden verhandeld op een actieve markt worden bepaald met behulp van algemeen aanvaarde waarderingstechnieken. Deze waarderingstechnieken bevatten schattingen en veronderstellingen over termijntarieven, disconteringspercentages gebaseerd op één rentepercentage of op rente-curves die verkregen zijn uit beschikbare marktinformatie per balansdatum. De reële waarde van interest rate swaps wordt berekend als de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen gebaseerd op de rente-curve. De reële waarde van valuta termijncontracten wordt berekend door gebruik te maken van genoteerde termijnkoersen per balansdatum. De nominale waarde verminderd met bijzondere waardeverminderingen van handelsvorderingen en -verplichtingen wordt verondersteld als benadering van hun reële waarde. De reële waarde van langlopende financiële verplichtingen is geschat door toekomstige gecontracteerde kasstromen te disconteren tegen de huidige marktrente die voor de Groep voor soortgelijke financiële instrumenten beschikbaar is.

Op aandelen gebaseerde beloningen

Bij op aandelen gebaseerde beloningen worden schattingen gemaakt van het uiteindelijk aantal uit te keren eigen vermogensinstrumenten of de waarde hiervan benodigd voor de afwikkeling. De reële waarde van aandelen-opties wordt bepaald door gebruik te maken van optie-waarderingsmodellen. Hierbij gebruikt Océ marktprijzen en worden schattingen en veronderstellingen gemaakt over risicoloze rente, verwacht dividend en verwachte volatiliteit. De reële waarde van toegekende aandelen-opties wordt bepaald door referentie aan hun marktprijzen en eventuele marktgerelateerde prestatievoorwaarden.

Voorraden Bij de bepaling van de opbrengstwaarde van voorraden worden schattingen en veronderstellingen gemaakt rekening houdend met het verbruik in het verleden van de diverse productcategorieën ten opzichte van huidige voorraadhoogte en specifiek onderkende verouderingsrisico's (bijv. einde levensduur van machines, de resterende service periode van deze machines en de invloed van milieuwetgeving).

Bijzondere waardeverminderingen van handelsvorderingen en finance leasevorderingen

Ter bepaling van de bijzondere waardeverminderingen van handelsvorderingen en finance leasevorderingen maakt Océ schattingen en veronderstellingen gebaseerd op ouderdomsanalyses en specifieke ontwikkelingen met betrekking tot de klanten (bijv. kredietwaardigheid en marktontwikkelingen). De voorziening voor bijzondere waardeverminderingen van handelsvorderingen en finance leasevorderingen wordt periodiek geëvalueerd om de adequaatheid van de voorziening te beoordelen.

Activeren van ontwikkelingskosten Voor de bepaling van de te activeren ontwikkelingskosten worden schattingen en veronderstellingen gemaakt ten aanzien van de verwachte toekomstige economische voordelen van het actief waarvoor deze ontwikkelingskosten gemaakt zijn. Hierbij worden tevens schattingen en veronderstellingen gemaakt ten aanzien van de interne rentevoet, het onderscheid tussen onderzoek en ontwikkeling en de geschatte gebruiksduur.

Voorziening voor reorganisatieverplichtingen

Océ verantwoordt een voorziening voor reorganisatieverplichtingen indien maatregelen genomen zijn voor kostenbesparingen en voor de integratie van een geacquireerde onderneming.

Reorganisatieverplichtingen omvatten onder andere schattingen en veronderstellingen met betrekking tot vertrek- en ontslagvergoedingen.

Belastingen Océ opereert in vele landen met verschillende wetgevingen. Schattingen zijn noodzakelijk bij het bepalen van de totale latente belastingen. Voor sommige transacties en berekeningen is het tijdens de normale bedrijfsuitoefening onzeker hoe de uiteindelijke belastinguitkomsten zullen zijn. De Groep verantwoordt eventuele additionele belastingverplichtingen op basis van mogelijke belastingcorrecties. Wanneer het definitieve belastingbedrag afwijkt van het verantwoorde bedrag, zal dit verantwoord worden op het moment dat het verschil zich voordoet.

Latente belastingvorderingen worden verantwoord voor zover realisatie daarvan redelijkerwijs wordt verwacht. Hierbij worden schattingen van toekomstige winsten gemaakt per jurisdictie en wordt tevens de periode dat verliescompensatie mogelijk is in aanmerking genomen. In het geval dat de werkelijke resultaten afwijken van deze eerdere schattingen, en afhankelijk van eventuele mogelijk te implementeren belastingstrategieën, kan een aanpassing van de latente belastingvordering plaatsvinden waarbij de financiële positie en de nettowinst kunnen worden beïnvloed.

Toegezegde pensioenregelingen Toegezegde pensioenregelingen hebben betrekking op verplichtingen die in de toekomst afgerekend worden. Daar deze verplichtingen over een lange periode ontstaan, is het noodzakelijk om veronderstellingen te maken over dit verloop. Pensioenverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen dienen als kosten te worden verantwoord over het verwachte aantal te maken dienstjaren, waarbij tevens de voorwaarden van het plan en de gemaakte financieringsafspraken in aanmerking dienen te worden genomen. Toegezegde pensioenregelingen maken het noodzakelijk dat veronderstellingen over disconteringspercentage, salarisverhogingen, verwacht rendement op fondsbeleggingen en overlijdensstatistieken worden gemaakt. Externe actuarissen worden regelmatig geraadpleegd over deze veronderstellingen. Verandering van deze veronderstellingen kan grote invloed hebben op de toegezegde pensioenverplichtingen. Zie ook de toelichting onder (23).

Categorieën financiële instrumenten

x € 1.000

financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	financiële instrumenten aangewezen als reële waarde afdekkingen	derivaten aangewezen als kasstroom-afdekkingen	leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	voor verkoop beschikbare financiële activa
---	---	--	--	--

Boekwaarden per 30 november, 2008

Activa:

Voor verkoop beschikbare financiële activa (16)	-	-	-	-	8.567
Derivaten* (13)	8.069	571	14.035	-	-
Handelsvorderingen en overige vorderingen (14)	-	-	-	877.519	-
Liquide middelen (18)	-	-	-	79.361	-
Financiële instrumenten geclassificeerd als vaste activa aangehouden voor verkoop (19)	-	-	-	3.386	-
	8.069	571	14.035	960.266	8.567

Verplichtingen:

Leningen** (22)	-	4.538	-	606.563	
Derivaten* (13)	13.098	-	40.158	-	
Handelscrediteuren en overige verplichtingen (24)	-	-	-	562.604	
	13.098	4.538	40.158	1.169.167	

Boekwaarden per 30 november, 2007

Activa:

Voor verkoop beschikbare financiële activa (16)	-	-	-	-	9.300
Derivaten* (13)	6.116	361	10.708	-	-
Handelsvorderingen en overige vorderingen (14)	-	-	-	851.090	-
Liquide middelen (18)	-	-	-	167.233	-
Financiële instrumenten geclassificeerd als vaste activa aangehouden voor verkoop (19)	-	-	-	10.742	-
	6.116	361	10.708	1.029.065	9.300

Verplichtingen:

Leningen** (22)	-	4.538	-	595.331	
Derivaten* (13)	1.185	-	13.827	-	
Handelscrediteuren en overige verplichtingen (24)	-	-	-	517.897	
	1.185	4.538	13.827	1.113.228	

* Derivaten worden geclassificeerd als financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, tenzij sprake is van kasstroomafdekking. Wanneer sprake is van kasstroomafdekking worden winsten/ verliezen voortkomend uit wijzigingen in de reële waarde tijdelijk verantwoord in de hedge reserve. In de toelichting onder (21) staan de wijzigingen in de hedge reserve vermeld.

** Leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tenzij deze worden aangemerkt als een afgedekt instrument in een reële waarde afdekking. In dat geval wordt het deel van de leningen dat betrekking heeft op het risico dat wordt afgedekt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, zie de toelichting onder (22).

*Bedrijfs-
segmentatie*

Gesegmenteerde informatie

x € miljoen	Digital Document Systems		Wide Format Printing Systems		Océ Business Services		niet gealloceerd		totaal	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Netto-omzet	1.632	1.776	850	898	427	424	-	-	2.909	3.098
Omzet tussen segmenten	42	39	12	9	-	-	-	-	54	48
Bedrijfsresultaat	- 6	5	41	96	11	20	-	-	46	121
Financieringsbaten en -lasten (netto)									- 48	- 40
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Belastingen									5	- 2
Nettowinst									4	79
Geassocieerde deelnemingen	1	2	1	-	-	-	-	-	2	2
Overige activa	1.615	1.604	657	665	142	120	133	100	2.547	2.489
Totaal activa	1.616	1.606	658	665	142	120	133	100	2.549	2.491
Verplichtingen	788	772	319	284	65	68	696	654	1.868	1.778
Eigen vermogen	828	834	339	381	77	52	- 563	- 554	681	713
Investeringen*	128	126	39	34	23	14			190	174
Afschrijving duurzame bedrijfsmiddelen en verhuurde apparaten	- 106	- 115	- 26	- 34	- 11	- 11			- 143	- 160
Afschrijving immateriële vaste activa	- 31	- 30	- 10	- 8	- 2	- 2			- 43	- 40
Bijzondere waardeverminderingen	- 2	- 10	- 1	-	-	-			- 3	- 10

In 2008 heeft Océ de managementstructuur en de interne rapportering gewijzigd. Met ingang van 2008 onderkent Océ 3 bedrijfssegmenten. Het bedrijfssegment Océ Business Services is afgescheiden van het bedrijfssegment Digital Document Systems.

* Netto-investeringen in immateriële vaste activa, duurzame bedrijfsmiddelen en verhuurde apparaten.

Gesegmenteerde informatie		netto-omzet		activa		investerings*	
<i>Geografische segmentatie</i>	x € miljoen	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Verenigde Staten**		1.066	1.221	943	868	38	59
Duitsland		312	320	314	313	33	31
Nederland		310	305	640	665	87	58
Frankrijk		201	190	121	101	10	- 4
Verenigd Koninkrijk***		192	227	106	98	5	5
Overige landen Europa		579	596	305	324	12	19
Landen buiten Europa en de Verenigde Staten		249	239	120	122	5	6
Totaal		2.909	3.098	2.549	2.491	190	174

* Netto-investeringen in immateriële vaste activa, duurzame bedrijfs-middelen en verhuurde apparaten.

** Gemiddelde wisselkoers US dollar: 2008: € 1 = \$ 1,47; 2007: € 1 = \$ 1,36.

*** Gemiddelde wisselkoers Pond sterling: 2008: € 1 = £ 0,78; 2007: € 1 = £ 0,68.

Wisselkoersen van de voor Océ belangrijke valuta's

	gemiddelde wisselkoers van 1 euro		wisselkoers per balansdatum van 1 euro	
	2008	2007	2008	2007
Pond sterling	0,78	0,68	0,84	0,71
US dollar	1,47	1,36	1,30	1,48
Australische dollar	1,71	1,63	1,98	1,66
Zwitserse franc	1,60	1,64	1,55	1,65
Japanse yen	153,54	160,78	123,62	162,55

(1) Ontwikkeling netto-omzet, kostprijs en brutomarge

x € miljoen	netto-omzet		kostprijs		brutomarge	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Opbrengst uit verkopen	1.650	1.744	- 1.025	- 1.019	625	725
Opbrengst uit verhuur en service	1.232	1.327	- 793	- 862	439	465
Interest uit finance lease	27	27	-	-	27	27
Totaal	2.909	3.098	- 1.818	- 1.881	1.091	1.217

In 'Opbrengst uit verkopen' zijn in de netto-omzet en brutomarge de resultaten uit de verkoop van de leaseportefeuille verantwoord voor € 1,0 miljoen (2007: € 0,6 miljoen).

De gerealiseerde winst op afdekking van toekomstige kasstromen bedraagt € 13,2 miljoen (2007: € 9,0 miljoen winst) en is opgenomen onder 'kostprijs' (Opbrengst uit verkopen).

		2008	2007	x € 1.000
(2) <i>Kosten gespecificeerd naar soort</i>	Materiaalkosten	- 881.908	- 897.708	
	Personeelskosten (3)	- 1.265.809	- 1.332.302	
	Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 188.680	- 209.662	
	Operating leasekosten	- 57.236	- 56.575	
	Overige kosten	- 469.312	- 480.791	
	Totaal	- 2.862.945	- 2.977.038	

		2008	2007	x € 1.000
(3) <i>Personeelskosten</i>	Lonen en salarissen	- 1.047.530	- 1.080.866	
	Sociale lasten	- 184.158	- 190.962	
	Pensioenkosten voor (23):			
	toegezegde bijdrageregelingen	- 13.280	- 16.202	
	toegezegde pensioenregelingen	- 27.288	- 37.625	
	Op aandelen gebaseerde beloningen (26):			
	wijziging in reële waarde van uitstaande op aandelen gebaseerde beloningen	7.720	- 2.885	
	afwikkeling van op aandelen gebaseerde beloningen	- 1.273	- 3.762	
	Totaal	- 1.265.809	- 1.332.302	

		2008	2007	x € 1.000
(4) <i>Onderzoeks- en ontwikkelingskosten</i>	Onderzoeks- en ontwikkelingskosten	- 230.164	- 227.529	
	Terug te betalen ontwikkelingskredieten en per saldo ontvangen subsidies	1.252	- 2.529	
	Totaal	- 228.912	- 230.058	

In de post 'Onderzoeks- en ontwikkelingskosten' is een bedrag van € 11,9 miljoen aan afschrijvingen

op geactiveerde ontwikkelingskosten opgenomen (2007: € 6,7 miljoen).

		2008	2007	x € 1.000
(5) <i>Overig resultaat (netto)</i>	Verkoop van Océ Document Technologies (ODT)	22.956	-	
	Verkoop van Arkwright	- 11.380	-	
	Totaal	11.576	-	

Op 8 januari 2008 is Océ Document Technologies G.m.b.H. gevestigd in Konstanz (Duitsland) verkocht aan het Amerikaanse bedrijf Captaris Inc.
Op 3 juli 2008 is Arkwright, Inc. gevestigd in Fiskeville (Verenigde Staten) en op 21 november 2008 is Arkwright Europe B.V. gevestigd te Venlo

(Nederland) gedeeltelijk verkocht aan de Italiaanse Diatec-groep. Het betrof de verkoop van de coating activiteiten. Als gevolg van de gedeeltelijke verkoop heeft Océ € 6,5 miljoen aan omrekeningsverschillen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Verwezen wordt naar de toelichting onder (21).

		2008	2007	x € 1.000
(6) <i>Financierings- baten en -lasten (netto)</i>	Rentekosten	- 51.672	- 54.123	
	Beschikbaarheidsprovisie	- 1.192	- 1.229	
	Oprenting van gedisconteerde voorzieningen (25)	- 436	- 367	
	Valutareresultaten op financieringsactiviteiten (netto)	- 5.633	- 1.537	
	Resultaat uit hoofde van reële waarde op financiële instrumenten:			
	┆ interest rate swaps: reële waarde afdekking	- 210	3.088	
	┆ reële waarde-aanpassing van leningen	210	- 3.088	
	Overige financieringslasten	- 235	- 323	
	Financieringslasten	- 59.168	- 57.579	
	Financieringsbaten (rente-opbrengsten)	11.264	17.239	
	Totaal	- 47.904	- 40.340	

		2008	2007	x € 1.000
(7) <i>Belastingen</i>	Belastingen	- 6.793	- 5.566	
	Latente belastingen	11.829	3.144	
	Totaal belastingen in winst- en verliesrekening	5.036	- 2.422	
	Belastingen berekend op nominale lokale tarieven	238	- 24.426	
	Onbelaste resultaten	22.137	16.778	
	Niet-aftrekbare kosten	- 5.350	- 1.518	
	Belastingfaciliteiten	778	785	
	Aanpassingen inzake voorgaande jaren	- 1.679	-	
	Waardering latente belastingvorderingen	- 9.844	5.959	
	Minimum belastingen	- 1.244	-	
	Totaal belastingen in de winst- en verliesrekening	5.036	- 2.422	

De effectieve belastingdruk in 2008 bedraagt - 395,9% als gevolg van een zeer laag resultaat voor belastingen (2007: 3,0%). De gewogen gemiddelde belastingdruk in 2008 bedraagt 27,5% (2007: 30,1%). De verlaging van de effectieve belastingdruk wordt met name veroorzaakt door de wijze van financiering van de Océ-Groep, waarbij onder andere gebruik wordt gemaakt van een Belgische financieringsvennootschap. Over de interne financieringsstructuur van de Océ-Groep zijn afspraken gemaakt met de Nederlandse en Belgische belastingdienst. Een

verdere verlaging van de effectieve belastingdruk werd gerealiseerd door de vrijval van fiscale voorzieningen die samenhangen met de verjaring van fiscale risico's en een eenmalige belastingbate uit de verkoop van Océ Document Technologies G.m.b.H.

In 2007 heeft Océ een Handhavingsconvenant ondertekend met de Nederlandse belastingdienst. Alle Nederlandse belastingkwesties worden onder het convenant op basis van transparantie besproken met de Nederlandse belastingdienst.

		2008	2007	x € 1.000
(8) <i>Winst per gewoon aandeel toekomend aan aandeelhouders</i>	Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	1.968	77.097	
	Dividend toekomend aan houders van financierings preferente aandelen	- 2.553	- 2.553	
	Nettowinst toekomend aan houders van gewone aandelen	- 585	74.544	
	Gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen (x 1.000)	84.786	84.315	
	Nettowinst per gewoon aandeel (basis)	- 0,01	0,88	euro
	Nettowinst toekomend aan houders van gewone aandelen	- 585	74.544	
	Rentekosten converteerbare personeelsobligaties (netto)	anti-verwaterend	208	
	Nettowinst toekomend aan houders van gewone aandelen uitgaande van volledige conversie	- 585	74.752	
	Gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen (x 1.000)	84.786	84.315	
	Aanpassing voor veronderstelde conversie (x 1.000)	anti-verwaterend	622	
	Aanpassing voor veronderstelde uitoefening van op aandelen gebaseerde beloningen (x 1.000)	753	1.173	
	Gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen uitgaande van conversie en uitoefening (x 1.000)	85.539	86.110	
	Verwaterde nettowinst per gewoon aandeel	- 0,01	0,87	euro

(9) Immateriële

x € 1.000

vaste activa

	goodwill	afzonderlijk en via bedrijfscombinaties verworven				intern ontwikkeld		totaal
		software	technologie	klanten- bestand	merken en overige	software	technologie	
Kostprijs	346.849	47.174	22.844	89.062	40.886	48.032	32.226	627.073
Afschrijvingen en bijzondere waarde- verminderingen	- 623	- 21.138	- 6.351	- 10.031	- 9.873	- 24.238	- 5.898	- 78.152
Boekwaarde per 1 december 2006	346.226	26.036	16.493	79.031	31.013	23.794	26.328	548.921
<i>Mutaties in de boekwaarde in 2007:</i>								
Investerings	-	5.266	-	-	-	12.239	31.501	49.006
Desinvesteringen	-	- 131	- 16	- 36	-	- 35	-	- 218
Netto-investeringen	-	5.135	- 16	- 36	-	12.204	31.501	48.788
Acquisitie groepsmaatschappijen	-	-	-	1.711	-	-	-	1.711
Afschrijvingen	-	- 8.644	- 986	- 9.836	- 7.078	- 6.477	- 6.688	- 39.709
Bijzondere waardeverminderingen	-	- 17	-	-	-	-	-	- 17
Wijziging wisselkoersen	- 35.113	- 1.615	- 25	- 7.387	- 2.701	- 502	-	- 47.343
Stand per 30 november 2007	311.113	20.895	15.466	63.483	21.234	29.019	51.141	512.351
Kostprijs	311.744	44.190	22.226	81.241	36.593	56.432	63.727	616.153
Afschrijvingen en bijzondere waarde- verminderingen	- 631	- 23.295	- 6.760	- 17.758	- 15.359	- 27.413	- 12.586	- 103.802
Boekwaarde per 30 november 2007	311.113	20.895	15.466	63.483	21.234	29.019	51.141	512.351
<i>Mutaties in de boekwaarde in 2008:</i>								
Investerings	-	9.538	-	-	3.397	15.818	35.817	64.570
Desinvesteringen	-	- 79	- 6	-	-	-	-	- 85
Netto-investeringen	-	9.459	- 6	-	3.397	15.818	35.817	64.485
Reclassificaties	-	339	-	-	- 339	-	-	-
Acquisitie groepsmaatschappijen	-	40	-	12.334	-	-	-	12.374
Verkoop groepsmaatschappijen	-	- 25	- 158	-	-	-	-	- 183
Afschrijvingen	-	- 9.897	- 671	- 10.834	- 3.827	- 5.803	- 11.907	- 42.939
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-	- 2.964	-	- 2.964
Wijziging wisselkoersen	39.212	1.310	- 7	7.058	2.413	411	-	50.397
Stand per 30 november 2008	350.325	22.121	14.624	72.041	22.878	36.481	75.051	593.521
Kostprijs	350.968	53.893	22.566	103.876	44.654	71.490	99.544	746.991
Afschrijvingen en bijzondere waarde- verminderingen	- 643	- 31.772	- 7.942	- 31.835	- 21.776	- 35.009	- 24.493	- 153.470
Boekwaarde per 30 november 2008	350.325	22.121	14.624	72.041	22.878	36.481	75.051	593.521

Verantwoording afschrijvingen in de winst- en verliesrekening:	2008	2007	x € 1.000
Kostprijs	- 6.401	- 6.618	
Verkoop- en marketingkosten	- 10.247	- 13.493	
Onderzoeks- en ontwikkelingskosten	- 13.950	- 8.780	
Algemene beheerskosten	- 12.341	- 10.818	
Totaal	- 42.939	- 39.709	

De resterende afschrijvingstermijn van immateriële vaste activa verkregen of ontstaan door de acquisitie van Imagistics International Inc. bedraagt voor software 4 jaar, voor het klantenbestand 7 jaar en voor merken en overige 5 jaar.

Océ heeft 5 kasstroom genererende eenheden (KGE) aangewezen voor de toets op bijzondere waardeverminderingen en heeft de goodwill aan deze kasstroom genererende eenheden toegerekend.

De 5 kasstroom genererende eenheden zijn:

- | Technical Document Systems
- | Display Graphics Systems
- | Digital Document Systems
- | Océ Business Services
- | Imaging Supplies

Toerekening van goodwill aan kasstroom genererende eenheden:

x € 1.000	Technical Document Systems		Display Graphics Systems		Digital Document Systems		Océ Business Services		totaal	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Verenigde Staten	30.638	26.908	-	-	280.250	246.137	24.531	21.544	335.419	294.589
Canada	-	-	-	-	7.197	7.852	-	-	7.197	7.852
Frankrijk	-	-	938	938	-	-	-	-	938	938
Verenigd Koninkrijk	-	-	-	-	5.912	6.949	-	-	5.912	6.949
Slowakije	438	400	-	-	421	385	-	-	859	785
Totaal	31.076	27.308	938	938	293.780	261.323	24.531	21.544	350.325	311.113

De goodwill is voornamelijk gerelateerd aan de acquisitie van Imagistics International Inc. in 2005. De realiseerbare waarde van een kasstroom genererende eenheid is bepaald als zijnde de hoogste van de bedrijfswaarde en de reële waarde, te verminderen met verkoopkosten. De op de bedrijfswaarde gebaseerde waarderingen maken gebruik van kasstroomprojecties voor 4 jaar waarbij de cijfers ontleend zijn aan Océ's strategisch plan, dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 16 december 2008. Kasstromen zijn voor de 6 daaropvolgende jaren geëxtrapoleerd in verband met de relatief lange lifecycle van Océ's

producten en zijn gebaseerd op de verwachte groeivoeten per KGE zoals op de volgende pagina is weergegeven, welke daarna voor de oneindige periode (perpetual) constant worden gehouden op 2%, gelijk aan het verwachte inflatiepercentage. De groeivoeten voor de 6-jaars periode zijn getoetst aan externe bronnen en zijn niet hoger dan de groeivoet in het marktsegment waarin de KGE opereert. Het management is van mening dat de extrapolatie voor de 6-jaars periode betrouwbaar kan worden vastgesteld en een goede weerspiegeling geeft van Océ's vermogen tot het genereren van kasstromen.

In de aannames voor de calculatie van de bedrijfswaarde per kasstroom genererende eenheid is rekening gehouden met een verdere succesvolle verbetering van de cross-selling met Konica Minolta, het succesvol continueren van de Océ VarioPrint 6250 machineverkoop en de daaraan gerelateerde recurring omzet, het tijdig en commercieel succesvol introduceren van de in ontwikkeling zijnde nieuwe machines, de realisatie van de reeds in gang gezette kostenbesparingen en balansreducties uit hoofde van het corporate excellence programma, de ontwikkeling van de verkoop en de brutomarge en de ontwikkeling van de valuta's, met name de US dollar.

De uitgevoerde calculaties laten zien dat er geen sprake is van bijzondere waardevermindering voor de kasstroom genererende eenheden.

Er zijn gevoeligheidsanalyses uitgewerkt welke ook niet tot een bijzondere waardevermindering leiden voor de onderneming als geheel. De resultaten van de gevoeligheidsanalyses zijn als volgt:

- | een daling van de omzetgroei met 1 % reduceert het surplus van de bedrijfswaarde boven de boekwaarde met 11 %;
- | een daling van de relatieve brutomarge met 1 % reduceert het surplus van de bedrijfswaarde boven de boekwaarde met 29 %;
- | het voor 50% realiseren van de doelstellingen uit het corporate excellence programma reduceert het surplus van de bedrijfswaarde boven de boekwaarde met 18%.

De bovenstaande uitkomsten verschillen per kasstroom genererende eenheid, maar leiden voor geen van de kasstroom genererende eenheden tot een bijzondere waardevermindering.

De basisveronderstellingen gebruikt voor de bedrijfswaarde berekening per KGE:

in %	Technical Document Systems		Display Graphics Systems		Digital Document Systems		Océ Business Services	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Gewogen gemiddelde omzetgroei	2,5	2,0	9,8	5,0	3,0	5,0	7,5	7,5
Gewogen gemiddelde inflatie	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Disconteringsvoet vóór belastingen	9,8	9,5	9,8	9,5	9,8	9,5	9,8	9,5

De bovenvermelde veronderstellingen zijn gebruikt voor de analyse van elke KGE binnen de bedrijfs-segmenten. Het management voorspelt resultaten op basis van prestaties uit het verleden en op basis van verwachte marktontwikkelingen.

De gehanteerde gewogen gemiddelde groeivoeten zijn consistent met de verwachting over de economische bedrijvigheid. De gehanteerde disconteringsvoet vóór belastingen weerspiegelt het risico voor totaal Océ.

(10) *Duurzame
bedrijfsmiddelen*

x € 1.000

	terreinen en gebouwen	machines en installaties	overige machines en installaties	overige vaste activa	in uitvoering en vooruit- betalingen	niet in productie- proces opgenomen	totaal
Kostprijs	365.631	467.311	111.126	345.352	23.982	13.400	1.326.802
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 180.550	- 370.822	- 66.286	- 272.106	-	- 8.906	- 898.670
Boekwaarde per 1 december 2006	185.081	96.489	44.840	73.246	23.982	4.494	428.132
<i>Mutaties in de boekwaarde in 2007:</i>							
Investerings	2.303	10.512	28.406	21.109	24.629	-	86.959
Desinvesteringen	- 20.848	- 5.392	- 2.385	- 2.207	-	- 1.525	- 32.357
Netto-investeringen	- 18.545	5.120	26.021	18.902	24.629	- 1.525	54.602
Reclassificaties	736	15.027	888	2.942	- 18.780	- 813	-
Afschrijvingen	- 10.118	- 31.871	- 24.418	- 24.883	-	- 115	- 91.405
Bijzondere waardeverminderingen	-	- 9.483	-	- 706	-	-	- 10.189
Wijziging wisselkoersen	- 1.905	- 1.468	- 2.595	- 1.646	- 110	- 83	- 7.807
Stand per 30 november 2007	155.249	73.814	44.736	67.855	29.721	1.958	373.333
Kostprijs	325.890	463.373	118.682	331.828	29.721	2.167	1.271.661
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 170.641	- 389.559	- 73.946	- 263.973	-	- 209	- 898.328
Boekwaarde per 30 november 2007	155.249	73.814	44.736	67.855	29.721	1.958	373.333
<i>Mutaties in de boekwaarde in 2008:</i>							
Investerings	7.893	13.776	24.796	18.107	11.579	-	76.151
Desinvesteringen	- 69	- 898	- 6.191	- 2.866	-	-	- 10.024
Netto-investeringen	7.824	12.878	18.605	15.241	11.579	-	66.127
Reclassificaties	729	20.527	399	5.175	- 26.787	- 43	-
Acquisitie groepsmaatschappijen	-	14	-	48	1	-	63
Verkoop groepsmaatschappijen	- 4.188	- 4.715	-	- 916	- 352	-	- 10.171
Afschrijvingen	- 9.065	- 26.049	- 21.587	- 23.290	-	- 28	- 80.019
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-	-
Wijziging wisselkoersen	1.112	406	1.781	1.168	48	64	4.579
Stand per 30 november 2008	151.661	76.875	43.934	65.281	14.210	1.951	353.912
Kostprijs	325.576	412.937	114.706	334.996	14.210	2.173	1.204.598
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 173.915	- 336.062	- 70.772	- 269.715	-	- 222	- 850.686
Boekwaarde per 30 november 2008	151.661	76.875	43.934	65.281	14.210	1.951	353.912

Verantwoording afschrijvingen in de winst- en verliesrekening:	2008	2007	x € 1.000
Kostprijs	- 45.017	- 52.591	
Verkoop- en marketingkosten	- 19.330	- 22.683	
Onderzoeks- en ontwikkelingskosten	- 11.631	- 11.765	
Algemene beheerskosten	- 4.041	- 4.366	
Totaal	- 80.019	- 91.405	

Onder 'Terreinen en gebouwen' en 'Machines en installaties' is in 2007 een desinvestering van € 24 miljoen opgenomen met betrekking tot sale en lease-back transacties van kantoorpanden in Nederland en Frankrijk. De opbrengstwaarde van deze transacties bedroeg € 39 miljoen. De boekwinst van € 15,0 miljoen was voor € 4,3 miljoen in de brutomarge verantwoord en voor € 10,7 miljoen in de bedrijfslasten. Deze verdeling is gebaseerd op historische afschrijvingen.

Leasebetalingen die betrekking hebben op de huur van gebouwen, machines en installaties, bedragen € 57,2 miljoen (2007: € 56,6 miljoen) en zijn verantwoord in de winst- en verliesrekening.

'Overige machines en installaties' betreft machines voor Océ Business Services en intern gebruik. De boekwaarde van 'Overige machines en installaties' bevat een bedrag van € 6,6 miljoen aan activa die zijn gefinancierd via finance leases (2007: € 6,3 miljoen).

In 2007 heeft bij SBU Digital Document Systems een bijzondere waardevermindering op 'Machines en installaties' en op 'Overige vaste activa' plaatsgevonden van € 10,2 miljoen. Dit verlies is in de winst- en verliesrekening onder 'Kostprijs' opgenomen.

(11) Verhuurde apparaten

	2008	2007	x € 1.000
Kostprijs	334.449	353.771	
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 226.575	- 241.862	
Boekwaarde per 1 december 2007/2006	107.874	111.909	
<i>Mutaties in de boekwaarde:</i>			
Geplaatst in verhuur	99.639	112.143	
Verkocht uit verhuurbestand	- 40.084	- 41.101	
Afschrijvingen	- 62.758	- 68.342	
Wijziging wisselkoersen	5.233	- 6.735	
Stand per 30 november	109.904	107.874	
Kostprijs	343.412	334.449	
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 233.508	- 226.575	
Boekwaarde per 30 november	109.904	107.874	

In de winst- en verliesrekening zijn de afschrijvingen volledig onder 'Kostprijs' opgenomen.

(12) *Geassocieerde deelnemingen*

	2008	2007	x € 1.000
Stand per 1 december 2007/2006	2.231	1.820	
<i>Mutaties in de boekwaarde:</i>			
Aandeel in resultaat	617	440	
Investering/desinvestering	- 201	203	
Dividend	- 315	- 224	
Wijziging wisselkoersen	- 222	- 8	
Stand per 30 november	2.110	2.231	

Onder 'Geassocieerde deelnemingen' is per 30 november 2008 geen goodwill opgenomen (2007: nihil).

(13) *Derivaten*

	2008		2007		x € 1.000
	activa	verplichtingen	activa	verplichtingen	
Interest rate swaps	571	22.132	588	13.484	
Valuta termijncontracten	-	6.108	2.399	-	
Cap op financierings preferente aandelen	-	-	2.000	-	
Langlopend gedeelte	571	28.240	4.987	13.484	
Interest rate swaps	-	142	204	284	
Valuta termijncontracten	21.361	24.217	11.097	1.244	
In contracten besloten derivaten	743	657	897	-	
Kortlopend gedeelte	22.104	25.016	12.198	1.528	
Totaal	22.675	53.256	17.185	15.012	

Interest rate swaps De hoofdsom van de uitstaande interest rate swaps bedraagt € 201,3 miljoen (2007: € 360,9 miljoen). Op 30 november 2008 varieert de rente van 2,5% tot 4,4% (2007: van 4,6% tot 5,6%). De belangrijkste variabele rentepercentages hebben betrekking op EURIBOR en USD-LIBOR.

Valuta termijncontracten De hoofdsommen van valuta termijncontracten per balansdatum zijn als volgt:

- | terzake van toekomstige kasstromen: € 234,0 miljoen (2007: € 191,4 miljoen);
- | terzake van intercompany leningen: € 45,9 miljoen (2007: € 27,8 miljoen);
- | terzake van externe leningen: € 50,8 miljoen (2007: € 51,7 miljoen).

Cap op converteerbare financierings preferente aandelen Océ bereikte in 2006 overeenstemming over herziene voorwaarden op de financierings preferente aandelen, die zijn goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 20 april 2006. Op basis van de herziene voorwaarden kan de houder van financierings preferente aandelen deze aandelen converteren in gewone aandelen tegen een prijs van € 18,01 per aandeel op 30 november 2012. De conversie-optie is echter gemaximeerd op 130% van de conversieprijs. Het verschil tussen de werkelijke aandelenkoers en de gemaximeerde prijs wordt verantwoord als een derivaat (cap). De waarde van deze cap wordt berekend op basis van een binomiaal optie-waarderingsmodel.

In contracten besloten derivaten Océ sluit inkoop- en verkoopcontracten af in verschillende valuta's. In een aantal gevallen is dit een andere valuta dan de functionele valuta van één der contractpartijen. In deze gevallen wordt het in het contract besloten valuta termijncontract afgesplitst van het hoofdcontract (inkoop- of verkoopcontract).

Call-opties op converteerbare personeelsobligaties Océ heeft de presentatie van de call-opties op converteerbare personeelsobligaties gewijzigd van derivaten naar op aandelen gebaseerde beloningen. Deze wijziging heeft geen significant effect gehad op de geconsolideerde jaarrekening.

Hedge accounting Océ heeft bepaalde kwalificerende derivaten aangewezen als afdekkingsinstrument voor reële waarde afdekking of voor kasstroomafdekking om de volatiliteit in het resultaat te beheersen. De hoofdsom en reële waarde van interest rate swaps die bedoeld zijn voor reële waarde afdekkingen zijn respectievelijk: € 4,5 miljoen (2007: € 4,5 miljoen) en € 0,6 miljoen (2007: € 0,4 miljoen). De reële waarde van de onderliggende leningen bedraagt € 5,1 miljoen (2007: € 4,9 miljoen).

De hoofdsom en reële waarde van derivaten die aangewezen zijn voor kasstroomafdekking zijn als volgt:

- | valuta termijncontracten: € 164,3 miljoen en - € 4,0 miljoen (2007: € 130,8 miljoen en € 9,7 miljoen);
- | interest rate swaps: € 192,9 miljoen en - € 22,1 miljoen (2007: € 249,4 miljoen en - € 12,8 miljoen).

Ten aanzien van derivaten voor kasstroomafdekking voor valutarisico met betrekking tot verwachte transacties, wordt verondersteld dat de onderliggende kasstroom plaatsvindt binnen een periode die varieert tussen 1 en 15 maanden na balansdatum. Ten aanzien van kasstroomafdekkingen van intercompany leningen, wordt verondersteld dat de kasstroom plaatsvindt op het moment dat de lening wordt afgelost (over het algemeen binnen 3 maanden). Van kasstroomafdekkingen van renterisico's wordt verwacht dat de onderliggende kasstroom plaatsvindt op het moment dat de rente verschuldigd is van de leningen met een 3-maands variabele rente. Zie ook de toelichting onder (22). Voor de mutaties in de hedge reserve wordt verwezen naar de toelichting onder (21).

(14) Handels-
vorderingen
en overige
vorderingen

	2008	2007
Finance leasevorderingen (netto)	202.804	172.236
Overige vorderingen	13.850	11.815
Langlopend gedeelte	216.654	184.051
Handelsvorderingen (bruto)	526.916	545.636
Voorziening voor bijzondere waardeverminderingen	- 45.685	- 46.952
Handelsvorderingen (netto)	481.231	498.684
Finance leasevorderingen (netto)	94.840	93.213
Vooruitbetalingen	20.379	17.323
Accijnzen en belastingen	13.145	15.001
Overige vorderingen	71.649	60.141
Kortlopend gedeelte	681.244	684.362
Totaal	897.898	868.413

x € 1.000

**Voorziening voor bijzondere waarde-
verminderingen van handelsvorderingen:**

Stand per 1 december 2007/2006	- 46.952	- 53.240
<i>Mutaties in de boekwaarde:</i>		
Toevoeging aan voorziening	- 16.490	- 16.005
Afschrijving dubieuze vorderingen	16.709	16.083
Vrijval	2.361	4.273
Wijzigingen wisselkoersen	- 1.313	1.937
Stand per 30 november	- 45.685	- 46.952

De ouderdom van de handelsvorderingen per 30 november 2008 is als volgt:	bruto	voorziening	netto
x € 1.000			
Nog niet vervallen	328.754	- 2.910	325.844
Minder dan 3 maanden vervallen	129.845	- 4.335	125.510
3-6 maanden vervallen	21.545	- 3.867	17.678
Meer dan 6 maanden vervallen	46.772	- 34.573	12.199
Totaal	526.916	- 45.685	481.231

De ouderdom van de handelsvorderingen per 30 november 2007 is als volgt:	bruto	voorziening	netto
x € 1.000			
Nog niet vervallen	357.006	- 2.415	354.591
Minder dan 3 maanden vervallen	120.920	- 5.881	115.039
3-6 maanden vervallen	20.773	- 4.233	16.540
Meer dan 6 maanden vervallen	46.937	- 34.423	12.514
Totaal	545.636	- 46.952	498.684

Er bestaat geen concentratie van kredietrisico met betrekking tot handelsvorderingen, omdat Océ een groot aantal klanten heeft die verspreid zijn over diverse landen. Het geschatte kredietrisico bedraagt per balansdatum € 52,8 miljoen (2007: € 51,7 miljoen). Voor de totale boekwaarden van financiële activa wordt verwezen naar het overzicht 'Categorieën financiële instrumenten' op pagina 124. De boekwaarde van de handelsvorderingen en overige vorderingen benadert de reële waarde.

Onder 'Overige vorderingen' zijn leningen opgenomen die verstrekt zijn aan de leden van de Raad van Bestuur voor een bedrag ter hoogte van € 62.590 (2007: € 62.590). Dit bedrag is als volgt te specificeren: R.L. van Iperen € 34.140 en J.F. Dix € 28.450.

Deze leningen zijn renteloos en zijn verstrekt vóór 30 november 2002. Aflossing vindt plaats bij uitoefening of het vervallen van de desbetreffende optiejaarlaag waarvoor de lening is verstrekt.

De post 'Overige vorderingen' bevat tevens een bedrag voor leningen verstrekt aan personeel ter hoogte van € 372.000 (2007: € 483.000).

Finance leasevorderingen bestaan uit de volgende onderdelen:	2008	2007	x € 1.000
Finance leasevorderingen (bruto)	347.920	309.549	
Ongerealiseerde interest	- 51.847	- 45.936	
Restwaarden	8.641	6.576	
	304.714	270.189	
Voorziening voor bijzondere waardeverminderingen	- 7.070	- 4.740	
Finance leasevorderingen (netto)	297.644	265.449	

De bruto finance leasevorderingen kunnen in de volgende looptijden ingedeeld worden:

12 maanden of minder	110.517	110.199
1-5 jaar	221.099	185.659
Meer dan 5 jaar	16.304	13.691
Totaal	347.920	309.549

De netto finance leasevorderingen kunnen in de volgende looptijden ingedeeld worden:

12 maanden of minder	94.840	93.213
1-5 jaar	188.067	159.720
Meer dan 5 jaar	14.737	12.516
Totaal	297.644	265.449

Voorziening voor bijzondere waardeverminderingen van finance leasevorderingen:

Stand per 1 december 2007/2006	- 4.740	- 7.426
<i>Mutaties in de boekwaarde:</i>		
Toevoeging aan voorziening	- 6.910	- 5.489
Afschrijving dubieuze vorderingen	1.817	2.739
Vrijval	3.166	5.037
Wijzigingen wisselkoersen	- 403	399
Stand per 30 november	- 7.070	- 4.740

Océ hanteert 3 typen van lease-overeenkomsten. Operating lease-overeenkomsten, waarbij de risico's en voordelen verbonden met het eigendom van de apparaten door Océ worden behouden (door Océ getypeerd als 'Verhuur'). Finance lease-

overeenkomsten waarbij Océ optreedt als lessor en finance lease-overeenkomsten waarbij derden optreden als lessor. Bij de laatste 2 typen liggen de risico's en voordelen verbonden met het eigendom van de apparaten bij de lessee.

(15) Latente belastingen

Veranderingen in de latente belastingvorderingen en -verplichtingen zijn als volgt:	2008	2007	x € 1.000
Stand per 1 december 2007/2006	71.299	33.606	
Wijzigingen wisselkoers	- 1.646	- 1.473	
Winst- en verliesrekening	11.829	3.144	
Vanuit actuele belastingpositie	-	36.022	
Stand per 30 november	81.482	71.299	

De samenstelling van de latente belastingen (netto) is als volgt:

Vorderingen wegens verliescompensatie	76.661	49.163
Tijdelijke belastingverschillen (netto)	48.328	50.563
Niet-verwerkte latente belastingvorderingen	- 32.910	- 14.879
Voorziening voor belastingrisico's	- 10.597	- 13.548
Totaal	81.482	71.299

De samenstelling van de tijdelijke belastingverschillen is als volgt:

	2008		2007		x € 1.000
	activa	verplichtingen	activa	verplichtingen	
Immateriële vaste activa	1.581	54.104	11.965	45.553	
Duurzame bedrijfsmiddelen	29.913	9.006	19.648	-	
Leasing	70	30.167	-	27.563	
Vlottende activa	37.874	5.906	24.466	-	
Langlopende verplichtingen	80.313	201	81.973	208	
Kortlopende verplichtingen	-	2.039	-	14.165	
Totaal	149.751	101.423	138.052	87.489	

De vorderingen wegens verliescompensatie vervallen als volgt per:

	2010	2011	2012	na 2012	onbeperkt	totaal	x € miljoen
30 november 2007	4,0	2,3	3,6	6,5	32,8	49,2	
30 november 2008	1,6	0,3	3,4	7,5	63,9	76,7	

(16) Voor verkoop
beschikbare
financiële activa

	2008	2007	x € 1.000
Stand per 1 december 2007/2006	9.300	9.389	
<i>Mutaties in de boekwaarde:</i>			
Toevoegingen	1.469	852	
Verkopen	- 2.088	- 817	
Nettowinst/-verlies verwerkt in het eigen vermogen	- 189	- 97	
Wijziging wisselkoersen	75	- 27	
Stand per 30 november	8.567	9.300	
Genoteerde eigen vermogensinstrumenten (Japan)	275	389	
Niet-genoteerde eigen vermogensinstrumenten (landen binnen de Euro-zone)	8.292	8.911	
Totaal	8.567	9.300	
Er hebben in 2008 geen bijzondere waardeverminderingen in 'Voor verkoop beschikbare financiële activa' plaatsgevonden (2007: nihil).	De waardering van niet-genoteerde eigen vermogensinstrumenten is gebaseerd op actuariële berekeningen.		

(17) Voorraden

	2008	2007	x € 1.000
Grond- en hulpstoffen	48.197	58.287	
Halffabrikaten en reserve-onderdelen	118.784	121.224	
Eindproducten en handelsvoorraden	185.833	148.601	
Totaal	352.814	328.112	
In 2007 heeft bij SBU Digital Document Systems een bijzondere waardevermindering op voorraden plaatsgevonden van € 3,8 miljoen.	Dit verlies is in de winst- en verlies-rekening opgenomen onder 'Kostprijs'.		

(18) Liquide
middelen

	2008	2007	x € 1.000
Kas en bank	79.361	55.052	
Deposito's	-	112.181	
Totaal	79.361	167.233	

Van het totaal bedrag aan liquide middelen was in 2007 € 0,6 miljoen geblokkeerd in verband met nog af te geven zekerheden. Per 30 november 2008 was het totaal bedrag vrij opneembaar.

De effectieve rente op deposito's per 30 november 2007 bedroeg 3,93%; deze deposito's hadden een gewogen gemiddelde looptijd van 3,3 dagen.

(19) *Vaste activa
aangehouden
voor verkoop*

Als onderdeel van de continue verkoop van de leaseportefeuille worden bepaalde finance leasevorderingen met de onderliggende activa verkocht aan externe financieringsmaatschappijen.

Deze finance leasevorderingen worden verantwoord als vaste activa aangehouden voor verkoop waarbij de overdracht in december 2008 is gerealiseerd.

(20) *Aandelen-
kapitaal*

	gewone aandelen	prioriteits- aandelen	financierings preferente aandelen	totaal	x € 1.000
Stand per 1 december 2006	43.642	2	10.000	53.644	
Conversie personeelsobligaties	25	-	-	25	
Stand per 30 november 2007	43.667	2	10.000	53.669	
Conversie personeelsobligaties	2	-	-	2	
Intrekking prioriteitsaandelen	-	-2	-	-2	
Stand per 30 november 2008	43.669	-	10.000	53.669	

Maatschappelijk kapitaal Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 175.000.000 en is verdeeld in:

- | 145.000.000 gewone aandelen van elk € 0,50;
- | 30.000.000 converteerbare cumulatief financierings preferente aandelen van elk € 0,50; en
- | 175.000 cumulatief beschermings preferente aandelen van elk € 500.

Alle geplaatste aandelen zijn volgestort.

Mutatie-overzicht aantal uitstaande aandelen:	stand per 1 december 2007	conversie	inkoop	uitoefening van op aandelen gebaseerde beloningen	stand per 30 november 2008
Gewone aandelen	87.334.452	2.656	-	-	87.337.108
Ingekochte aandelen	-2.601.131	-	-	77.323	-2.523.808
Gewone aandelen	84.733.321	2.656	-	77.323	84.813.300
Prioriteitsaandelen	30	-	-30	-	-
Financierings preferente aandelen	20.000.000	-	-	-	20.000.000

Gewone aandelen In het boekjaar steeg het totaal aantal uitstaande gewone aandelen met 79.979 naar 84.813.300 per 30 november 2008. Deze toename werd met name veroorzaakt door de uitoefening van opties van het aandelen-optieplan.

Prioriteitsaandelen In het kader van de wijziging van de governance structuur is op 23 april 2008 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten om de prioriteitsaandelen af te schaffen door middel van inkoop van de prioriteitsaandelen, gevolgd door intrekking. In de loop van 2008 is dit besluit geëffectueerd.

Converteerbare cumulatief financierings preferente aandelen In 1996 zijn 5.000.000 financierings preferente aandelen geplaatst bij de Stichting Administratiekantoor Preferente Aandelen Océ (Administratiekantoor), die deze vervolgens uitgegeven heeft als beperkt royeerbare certificaten aan een aantal institutionele beleggers. Als gevolg van aandelensplitsing is het aantal geplaatste financierings preferente aandelen 20.000.000. Vanaf 3 mei 2006 is conversie in gewone aandelen mogelijk met inachtneming van de bepaling van artikel 41 van de statuten van Océ N.V. Bestuurders van het Administratiekantoor zijn ir. P.H. Vogtländer (voorzitter), prof. dr. S. Bergsma, mr. J.M. Boll, prof. dr. J. Klaassen en ir. J.Zuidam.

Cumulatief beschermings preferente aandelen De Vennootschap heeft sinds 1979 een onherroepelijke verplichting om aan de Lodewijk Stichting, Venlo, op haar eerste verzoek cumulatief beschermings preferente aandelen uit te geven. Deze verplichting van de Vennootschap gaat, voor zover het de nominale waarde van de aldus uit te geven aandelen betreft, sinds februari 1997 tot een bedrag gelijk aan de totale nominale waarde der gewone en cumulatief financierings preferente aandelen in het kapitaal van de Vennootschap, die ten tijde van het bedoelde verzoek zijn geplaatst. Bestuurders van de Lodewijk Stichting zijn: mr. N.J. Westdijk (voorzitter), ir. S.D. de Bree, prof. mr. M.W. den Boogert en dr. F.J.G.M. Cremers. De Lodewijk Stichting is een van Océ N.V. onafhankelijke rechtspersoon, een en ander in de zin van artikel 5:71, lid 1, sub c Wft.

(21) Overige
reserves

x € 1.000

Wettelijke reserves

	hedge reserve	beschikbaar voor verkoop	omrekenings- verschillen	overige wettelijke reserves	ingekochte aandelen	totaal
Stand per 1 december 2006	2.312	- 189	- 148.089	51.403	- 45.822	- 140.385
Kasstroomafdekking:						
resultaat naar hedge reserve	- 7.102	-	-	-	-	- 7.102
van hedge reserve naar winst- en verliesrekening	3.606	-	-	-	-	3.606
Omrekeningsverschillen:						
groepsmaatschappijen	-	-	- 42.629	-	-	- 42.629
geassocieerde deelnemingen	-	-	71	-	-	71
Overige mutaties	-	- 124	-	30.185	-	30.061
Totaal verantwoord resultaat	- 3.496	- 124	- 42.558	30.185	-	- 15.993
Op aandelen gebaseerde beloningen (26):						
ontvangsten uit herplaatste aandelen	-	-	-	-	9.866	9.866
Stand per 30 november 2007	- 1.184	- 313	- 190.647	81.588	- 35.956	- 146.512
Kasstroomafdekking:						
resultaat naar hedge reserve	- 8.441	-	-	-	-	- 8.441
van hedge reserve naar winst- en verliesrekening	- 6.433	-	-	-	-	- 6.433
Omrekeningsverschillen:						
groepsmaatschappijen	-	-	30.324	-	-	30.324
geassocieerde deelnemingen	-	-	5	-	-	5
verkoop groepsmaatschappij (van omrekenings- verschillen naar winst- en verliesrekening)	-	-	6.496	-	-	6.496
Overige mutaties	-	- 114	-	31.825	-	31.711
Totaal verantwoord resultaat	- 14.874	- 114	36.825	31.825	-	53.662
Op aandelen gebaseerde beloningen (26):						
ontvangsten uit herplaatste aandelen	-	-	-	-	980	980
Stand per 30 november 2008	- 16.058	- 427	- 153.822	113.413	- 34.976	- 91.870

Océ N.V. is een onderneming opgericht naar Nederlands recht. Overeenkomstig het Burgerlijk Wetboek moeten voor bepaalde situaties wettelijke reserves gevormd worden. De hedge reserve, de reserve beschikbaar voor verkoop, de reserve

omrekeningsverschillen en overige wettelijke reserves zijn wettelijke reserves. De overige wettelijke reserves bestaan uit de niet-uitgekeerde winsten van geassocieerde deelnemingen en geactiveerde ontwikkelingskosten.

	2008	2007	x € 1.000
Converteerbare personeelsobligaties	5.334	5.859	
6,18% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2011	118.846	104.378	
6,31% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2013	44.760	39.312	
6,38% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2016	2.315	2.033	
5,82% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2016	23.845	28.016	
Trekkingen onder € 500 miljoen faciliteit (3,563% - 3,718%)	247.931	249.446	
Trekkingen onder € 150 miljoen faciliteit (1,783% - 13,150%)	122.964	99.016	
Overige leningen	4.830	4.055	
Finance leaseverplichtingen	3.644	3.511	
Langlopend gedeelte	574.469	535.626	
Converteerbare personeelsobligaties	1.213	1.586	
Bankkredieten	10.107	7.917	
Overige leningen	21.137	50.164	
Finance leaseverplichtingen	4.175	4.576	
Kortlopend gedeelte	36.632	64.243	
Totaal	611.101	599.869	

Voor een overzicht van de contractuele rente- en aflossingsverplichtingen met betrekking tot leningen wordt verwezen naar de overzichten 'Contractueel verschuldigde betalingen per periode' op pagina 119.

De boekwaarde van de leningen luidt in de volgende valuta's:	2008	2007	x € 1.000
Euro	75.143	112.692	
US dollar	420.275	361.176	
Pond sterling	30.879	37.026	
Overig	84.804	88.975	
Totaal	611.101	599.869	

De reële waarde van de leningen is € 22,5 miljoen hoger dan de boekwaarde (2007: € 16,6 miljoen hoger). De boekwaarde van de leningen is

€ 0,4 miljoen lager (2007: € 1,0 miljoen lager) dan de nominale waarde ten gevolge van de administratieve verwerking van reële waarde afdekkingen.

De gemiddelde effectieve rentepercentages zijn als volgt:	2008	2007	in %
Converteerbare personeelsobligaties	3,88	4,00	
Obligaties en overige leningen	4,49	5,67	
Finance leaseverplichtingen	11,00	9,50	

Werknemers kunnen kiezen voor converteerbare personeelsobligaties bij de jaarlijkse winstdelingsregeling. De looptijd bedraagt 6½ jaar. De gemiddelde conversieprijs is € 11,48 (2007: € 12,05).

Finance leaseverplichtingen De aflossing van deze verplichtingen vindt plaats vanaf 2007 tot en met 2011.

Leningconvenanten en kredietfaciliteiten Voor leningconvenanten en kredietfaciliteiten wordt verwezen naar de toelichting op pagina 118 onder 'Liquiditeitsrisico'.

	2008	2007	x € 1.000
Balans:			
Toegezegde pensioenregelingen	388.730	413.596	
Pensioenkosten voor:			
I toegezegde bijdrageregelingen	13.280	16.202	
I toegezegde pensioenregelingen	27.288	37.625	
Totaal	40.568	53.827	

**Verantwoording pensioenkosten in de winst-
en verliesrekening:**

Kostprijs	19.227	21.214
Verkoop- en marketingkosten	15.333	17.834
Onderzoeks- en ontwikkelingskosten	10.017	9.823
Algemene beheerskosten	- 4.009 *	4.956
Totaal	40.568	53.827

* De algemene beheerskosten bevatten € 4,5 miljoen aan opbrengsten voortkomend uit curtailments.

Toegezegde bijdrageregelingen:

De af te dragen premies worden verantwoord als 'Toegezegde bijdrageregelingen' onder 'Handels-crediteuren en overige verplichtingen' op het moment dat de verplichting ontstaat.

Toegezegde pensioenregelingen:

De gewogen gemiddelde actuariële veronderstellingen zijn:	2008	2007	in %
Disconteringspercentage	6,68	5,48	
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	6,65	6,30	
Verwachte salarisstijging	2,69	2,74	
Verwachte stijging uitkering	1,64	1,77	

De pensioenkosten voor toegezegde pensioen- regelingen die ten laste van de winst- en verliesrekening zijn gebracht, zijn als volgt:	2008	2007	x € 1.000
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	29.210	39.392	
Rentekosten	73.986	71.198	
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	- 70.851	- 72.406	
Amortisatie van actuariële winsten/verliezen	- 516	- 410	
Curtailments/afwikkelingen	- 4.541	- 149	
Totaal	27.288	37.625	

De bedragen opgenomen in de balans zijn als volgt bepaald:	2008	2007	x € 1.000
Huidige waarde gefinancierde pensioenverplichtingen	- 987.779	- 1.154.201	
Reële waarde fondsbeleggingen	880.993	1.139.040	
Overschot/tekort	- 106.786	- 15.161	
Huidige waarde niet-gefinancierde pensioen- verplichtingen	- 210.474	- 237.402	
Fondsstatus	- 317.260	- 252.563	
Nog niet verantwoorde actuariële winsten/verliezen	- 71.453	- 160.301	
Nog niet verantwoorde pensioenkosten voor verstrekten diensttijd	- 17	- 732	
Pensioenverplichtingen in de balans per 30 november	- 388.730	- 413.596	
Wijzigingen in pensioenverplichtingen:			
Pensioenverplichtingen per 1 december 2007/2006	- 1.391.603	- 1.549.172	
Aan het jaar toegerekende pensioenkosten	- 29.210	- 39.392	
Rentekosten	- 73.986	- 71.198	
Bijdragen werknemers	- 13.547	- 12.084	
Actuariële winsten/verliezen	233.675	206.370	
Wijzigingen in pensioenregelingen	- 5.562	879	
Acquisitie/verkoop groepsmaatschappijen	11.325	-	
Afwikkelingen	7.406	-	
Betaalde vergoedingen	53.214	45.159	
Omrekeningsverschillen	10.035	27.835	
Pensioenverplichtingen per 30 november	- 1.198.253	- 1.391.603	
Wijzigingen in fondsbeleggingen:			
Reële waarde fondsbeleggingen per 1 december 2007/2006	1.139.040	1.149.417	
Werkelijk rendement op fondsbeleggingen	- 245.208	8.001	
Bijdragen werkgever	43.222	41.826	
Bijdragen werknemers	13.547	12.084	
Wijzigingen in pensioenregelingen	- 7.406	-	
Betaalde vergoedingen	- 53.214	- 45.159	
Omrekeningsverschillen	- 8.988	- 27.129	
Reële waarde fondsbeleggingen per 30 november	880.993	1.139.040	

Samenstelling van de fondsbeleggingen:	2008	2007	x € 1.000
Eigen vermogensinstrumenten	437.348	610.631	
Vastrentende beleggingen	364.103	405.841	
Onroerend goed	22.328	17.096	
Overig	57.214	105.472	
Reële waarde fondsbeleggingen per 30 november	880.993	1.139.040	
De verwachte bijdragen voor 2009 van de werkgever in Nederland zijn ongeveer € 3 miljoen hoger dan in 2008. Océ heeft geen informatie beschikbaar om een betrouwbare schatting van de verwachte bijdragen van de werkgever in 2009 voor de overige landen te maken.			

Gefinancierde en niet-gefinancierde pensioenverplichtingen:	2008	2007	2006	2005	x € 1.000
Huidige waarde gefinancierde pensioenverplichtingen	- 987.779	- 1.154.201	- 1.289.549	- 1.288.620	
Reële waarde fondsbeleggingen	880.993	1.139.040	1.149.417	1.077.013	
Overschot/tekort	- 106.786	- 15.161	- 140.132	- 211.607	
Ervaringsaanpassingen inzake pensioenverplichtingen	- 9.494	40.043	-	-	

IAS 19 vereist dat een 5-jaars overzicht wordt gepresenteerd. Océ heeft deze informatie niet volledig beschikbaar.

(24) Handelscrediteuren en overige verplichtingen

	2008	2007	x € 1.000
Handelscrediteuren	263.841	241.383	
Wissels	12.595	13.029	
Overige belastingen en sociale premies	72.890	68.969	
Financierings preferent dividend	2.553	2.553	
Toegezegde bijdrageregelingen	3.893	3.887	
Lonen, salarissen en sociale lasten	151.217	150.659	
Op aandelen gebaseerde beloningen (26)	238	8.636	
Vooruitontvangen baten	60.544	58.876	
Overige schulden	55.377	28.781	
Overlopende passiva	78.358	68.977	
Totaal	701.506	645.750	
Verminderd met het langlopend gedeelte	5.073	13.537	
Kortlopend gedeelte	696.433	632.213	

De boekwaarde van de handelscrediteuren en overige verplichtingen benadert de reële waarde.

(25) Voorzieningen

x € 1.000	overige lange termijn personeels- beloningen	verplichtingen bij beëindiging dienstverband	reorganisatie- verplichtingen	overige verplichtingen	totaal
Stand per 1 december 2007	33.959	9.928	8.138	12.980	65.005
Toevoeging ten laste van winst- en verlies- rekening	1.714	12.973	33.784	8.543	57.014
Vrijval naar winst- en verliesrekening	- 1.722	- 1.066	- 276	- 2.058	- 5.122
Acquisities/verkoop van groeps- maatschappijen	- 755	-	- 543	- 36	- 1.334
Onttrekkingen	- 4.623	- 10.514	- 29.091	- 6.626	- 50.854
Oprenting gediscoteerde voorzieningen	425	-	-	11	436
Wijziging wisselkoersen	- 237	11	- 10	- 792	- 1.028
Stand per 30 november 2008	28.761	11.332	12.002	12.022	64.117
Langlopend gedeelte	27.755	5.218	2.419	6.908	42.300
Kortlopend gedeelte	1.006	6.114	9.583	5.114	21.817
Totaal	28.761	11.332	12.002	12.022	64.117

Overige lange termijn personeelsbeloningen

betreffen verplichte betalingen aan werknemers bij vertrek, jubileumuitkeringen en andere beloningen die samenhangen met een langdurig dienstverband.

Verplichtingen bij beëindiging dienstverband

betreffen voornamelijk een vervroegd uittredingsprogramma in Duitsland ('Altersteilzeit'). Deze regeling wordt gebruikt om werknemers van een bepaalde leeftijdscategorie te stimuleren om over te schakelen van een (voltijd of deeltijd) dienstverband naar een pensionering vóór de wettelijke pensioenleeftijd.

Reorganisatieverplichtingen hebben voornamelijk betrekking op de in 2008 genomen maatregelen om een verdere kostenreductie te realiseren.

De totale reorganisatiekosten in 2008 van € 45,0 miljoen zijn voor € 33,8 miljoen opgenomen onder de reorganisatieverplichtingen en voor € 11,2 miljoen onder de verplichtingen bij beëindiging dienstverband.

Overige verplichtingen hebben onder andere betrekking op rechtszaken, garantieverplichtingen en verlieslatende contracten met betrekking tot gebouwen.

(26) Op aandelen gebaseerde beloningen

Als stimulans voor bepaalde senior medewerkers om de doelstellingen van Océ over een langere periode te realiseren en om de betrokkenheid met het bedrijf te stimuleren, worden verschillende op aandelen

gebaseerde beloningsregelingen gehanteerd, welke worden toegekend aan een beperkte groep van hoger management.

x € 1.000	verrekening	reële waarde op 30 november 2007	verrekening via eigen vermogen	totale kosten verantwoord in de winst- en verliesrekening	reële waarde op 30 november 2008
Aandelen- optieplannen	in eigen vermogensinstrumenten of in contanten	5.072	-	- 5.050	22
Aandelenplannen	in eigen vermogensinstrumenten of in contanten	2.173	-	- 1.972	201
Call-opties op converteerbare personeelsobligaties	in contanten	1.391	-	- 1.376	15
		8.636	-	- 8.398	238
Aandelenplannen	in eigen vermogensinstrumenten	3.822	- 3.244	678	1.256
Totaal		12.458	- 3.244	- 7.720	1.494

De totale verplichting uit hoofde van op aandelen gebaseerde beloningen bedroeg op 30 november 2008 € 0,2 miljoen (2007: € 8,6 miljoen). De totale intrinsieke waarde van de aandelen-optieplannen was nihil per 30 november 2008 (2007: € 2,0 miljoen).

Call-opties op converteerbare personeelsobligaties De converteerbare personeelsobligaties bevatten het recht om de obligatielening om te zetten in (de waarde van) gewone aandelen. Doordat omzetting in contanten van toepassing is, wordt de call-optie op de converteerbare personeelsobligaties als een verplichting opgenomen, waarbij voor de waardebepaling een binomiaal optie-waarderingsmodel gebruikt wordt. Océ heeft de presentatie van de call-opties op converteerbare personeelsobligaties gewijzigd van derivaten naar op aandelen gebaseerde beloningen. Deze wijziging heeft geen significant effect op de geconsolideerde jaarrekening gehad.

Aandelen-optieplannen Tot en met het boekjaar 2005 kende Océ een aandelen-optieregeling waarbij optierechten en/of Share Appreciation Rights (SAR's) werden toegekend op gewone aandelen

aan een groep daarvoor in aanmerking komende medewerkers. Tevens werden voorwaardelijke optierechten toegekend aan een beperkt aantal van deze medewerkers.

De aandelen-optieplannen hadden een gemiddelde opbouwperiode van 2½ jaar en een uitoefenperiode van 6 jaar. Gedurende de uitoefenperiode hebben de werknemers een call-optie (Amerikaans) op gewone aandelen Océ. De reële waarde van dit aandelen-optieplan wordt berekend door middel van een binomiaal optie-waarderingsmodel. De gehanteerde aandelenkoers was € 3,46 (2007: € 12,39) en de gemiddelde resterende looptijd van de opties was 3½ jaar. De verwachte volatiliteit van 38,6% is ontleend aan de historische volatiliteit gemeten over een equivalente periode in het verleden ten opzichte van de berekeningsdatum. Het verwachte dividend van € 0,64 per aandeel is gebaseerd op in het verleden uitgekeerd dividend. De risicovrije rente is gebaseerd op de 'Marginal Lending Facility' van de Europese Centrale Bank (3,75%). Op basis van historische data wordt verwacht dat werknemers gemiddeld hun optie vervroegd zullen uitoefenen indien de koers van het aandeel 39% hoger is dan de uitoefenprijs.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de rechten die onder dit aandelen-optieplan zijn toegekend.

aandelen-optieplan van jaar	aantal toegekende opties	uitoefenprijs in euro	uitstaand per 30 november 2007	vervallen of verlopen	uitgeoefend	uitstaand per 30 november 2008	vervaldatum
<i>Uitoefenbaar</i> 2002	716.000	9,77-13,19	165.500	- 2.000	-	163.500	28 november 2009/2010
2003	793.000	10,75-14,51	307.500	- 4.000	-	303.500	27 november 2010/2011
2004	1.138.500	12,21-12,30	543.800	- 20.000	-	523.800	26 november 2011/2012
2005	1.015.000	11,25-15,19	849.334	- 35.000	- 5.000	809.334	30 november 2012/2013
Totaal	3.662.500		1.866.134	- 61.000	- 5.000	1.800.134	
Gemiddelde uitoefenprijs per aandeel in euro			11,35	11,30	11,25	11,35	

Reglementering De deelname aan het Océ aandelen-optieplan is gereguleerd ter voorkoming van misbruik van voorwetenschap. Het is de deelnemers verboden te handelen in Océ-opties aan de Euronext Optiebeurs te Amsterdam en de hun verleende opties te vervreemden of te verpanden. Deelnemers dienen de uitoefening van hun opties over te dragen aan een onafhankelijke, door de vennootschap aangewezen Trustee, die deze uitoefening zal verrichten volgens door de deelnemers gegeven instructies. De deelnemer kan deze instructies slechts geven indien hij niet over voorwetenschap beschikt gedurende de daarvoor aangewezen periodes. Een aangewezen periode is een periode van maximaal 9 beursdagen na publicatie van de kwartaalresultaten.

Totaal aantal opties/SAR's Per 30 november 2008 staan in totaal 1.800.134 onvoorwaardelijk toegekende optierechten c.q. SAR's (2007: 1.866.134) op gewone aandelen uit tegen een gemiddelde uitoefenprijs van € 11,35 (2007: € 11,35). Van alle aandelen-optieplannen is de 3-jaars opbouwperiode (service periode) verstreken, waardoor ze uitoefenbaar en onvoorwaardelijk zijn geworden. De resterende looptijd van deze opties is gemiddeld 3½ jaar.

Aandelenplannen Aan het eind van 2004 is het aandelen-optieplan voor de leden van de Raad van Bestuur en aan het eind van 2005 is het aandelen-optieplan voor senior managers vervangen door een aandelenplan. Voor de oorspronkelijke senior executives van Imagistics International Inc. is een separaat plan van toepassing. Als gevolg van de benoeming van de heer A.H. Schaaf tot lid van de Raad van Bestuur is in 2006 een vierde plan ontstaan. Alle aandelenplannen zijn aan het dienstverband gekoppeld. Aan het eind van de opbouwperiode kunnen deelnemers kiezen tussen volledige afwikkeling in aandelen of gedeeltelijke afwikkeling in liquide middelen om aan hun belastingverplichtingen te voldoen en voor het resterende gedeelte in aandelen (plan 2006) of in contanten (plan 2007 e.v.).

Aandelenplan Raad van Bestuur In het begin van 2005 zijn voor de eerste keer voorwaardelijke rechten op aandelen toegekend aan de leden van de Raad van Bestuur.

Het aandelenplan omvat de voorwaardelijke toekenning van aandelen Océ N.V. Ieder jaar start een plan met een 3-jaars opbouwperiode waarbij de prestatie van de onderneming aan het eind van de periode afgemeten wordt ten opzichte van een referentiegroep. De relatieve positie van Océ in de referentiegroep bepaalt de definitieve toekenning van het aantal aandelen, welke overeenkomt met een percentage (maximaal 60%) van het vaste referentiesalaris gedeeld door de aandelenkoers op de eerste dag van de opbouwperiode. De door de leden van de Raad van Bestuur uit dit plan verkregen aandelen, dienen gedurende een specifieke periode te worden vastgehouden.

Aandelenplan voor senior managers In het begin van boekjaar 2006 zijn voor het eerst voorwaardelijke rechten op aandelen toegekend aan senior managers. Het aandelenplan senior managers omvat de voorwaardelijke toekenning van aandelen Océ N.V. De

opbouwperiode bedraagt 3 jaar en de beloning is gerelateerd aan een vastgesteld bedrijfsresultaat. Afhankelijk van de groei van het bedrijfsresultaat, varieert de toegekende beloning tussen 0% en 120% van het aantal oorspronkelijk toegekende aandelen. Vanaf 2007 is de toekenning omgezet van rechten op aandelen Océ N.V. naar rechten op de waarde van aandelen Océ N.V. (phantom shares).

Aandelenplan Imagistics Het aandelenplan Imagistics omvat de voorwaardelijke toekenning van rechten op aandelen Océ N.V. De gefaseerde opbouwperiode bedraagt 3 jaar, waarbij op 1 december van ieder jaar 33,3% onvoorwaardelijk wordt.

Aandelenplan juli 2006 Dit aandelenplan omvat de toekenning van voorwaardelijke rechten op aandelen Océ N.V. aan de heer A.H. Schaaf. De gefaseerde opbouwperiode bedraagt 2½ jaar. Van de toegekende aandelen is 33,4% direct onvoorwaardelijk en gedurende de opbouwperiode zal op de laatste werkdag van januari van elk jaar zal 22,2% onvoorwaardelijk worden.

aandelenplan	jaar	aantal voorwaardelijk toegekende aandelen	aandelen- koers op de eerste dag van opbouw- periode in euro	voorwaardelijk aantal uitstaande aandelen per 30 november 2007	toegekend	over- gedragen	vervallen	voorwaardelijk aantal uitstaande aandelen per 30 november 2008	einde van de opbouw- periode	additionele periode waarin niet verkocht mag worden in jaren
Raad van Bestuur	2005	71.713	12,55	71.713	-	23.903	47.810	-	28-2-2008	3
Raad van Bestuur	2006	66.083	14,30	66.083	-	-	-	66.083	27-2-2009	2
Raad van Bestuur	2007	98.666	12,70	98.666	-	-	-	98.666	26-2-2010	2
Raad van Bestuur	2008	87.400	11,58	-	87.400	-	-	87.400	4-3-2011	2
Senior managers	2006	386.750	14,25	363.403	-	-	363.403	-	30-11-2008	-
Senior managers	2007	419.284	12,34	408.187	-	-	18.278	389.909	30-11-2009	-
Senior managers	2008	521.250	12,39	-	521.250	-	14.098	507.152	30-11-2010	-
Imagistics	2005	162.552	12,11	97.265	-	51.331	3.306	42.628	1-12-2008	-
Imagistics	2006	80.131	12,59	80.131	-	30.533	-	49.598	1-12-2009	-
Imagistics	2007	40.000	12,39	-	40.000	-	-	40.000	1-12-2010	-
Juli 2006	2006	34.630	12,28	15.376	-	7.688	-	7.688	30-1-2009	-
Totaal		1.968.459		1.200.824	648.650	113.455	446.895	1.289.124		

De individuele beloning van de leden van de Raad van Bestuur is in 2008 als volgt:	periodieke	resultaat	op aandelen	totaal	pensioenkosten
	beloning	afhankelijke beloning	gebaseerde beloning		
in euro					
R.L. van Iperen	683.816	-	103.320	787.136	233.931
J. van den Belt	472.578	-	77.493	550.071	155.351
J.F. Dix	515.802	-	77.493	593.295	207.757
H.A. Kerkhoven*	86.450	-	-	86.450	16.891
A.H. Schaaf	515.802	-	101.866	617.668	143.636

Aan de heer Van den Belt is additioneel een ex-gratia vergoeding van € 124.545 toegekend in verband met zijn bereidheid tot verlenging van zijn lidmaatschap van de Raad van Bestuur van mei tot november 2008. Betaling van deze vergoeding heeft op 15 oktober 2008 plaatsgevonden.

In verband met het bereiken van de pensioenleeftijd is de heer Van den Belt teruggetreden als CFO en lid van de Raad van Bestuur per 22 oktober 2008. Per dezelfde datum is de heer Kerkhoven benoemd tot zijn opvolger.

Voor meer informatie wordt verwezen naar pagina 72 tot en met 75.

in euro	leeftijd op	pensioen-	toename	opgebouwde	opgebouwd
	30 november 2008	richtleeftijd	opgebouwde pensioenaan-spraken in 2008	pensioenaan-spraken per 30 november 2008	kapitaal bijdrage-regeling per 30 november 2008
R.L. van Iperen	55	60	10.423	259.679	493.204
J. van den Belt	62	62	5.194	54.655	481.718
J.F. Dix	62	62	9.828	232.877	211.669
H.A. Kerkhoven	46	65	377	377	-
A.H. Schaaf	54	65	2.369	5.601	215.841

Pensioenrechten Bovenstaande tabel geeft de opbouw van de pensioenregelingen weer van de leden van de Raad van Bestuur en de pensioen-bedragen die jaarlijks zouden moeten worden uitgekeerd op basis van de diensttijd per 30 november 2008.

De pensioenregeling voor de leden van de Raad van Bestuur betreft een hybride regeling (toegezegde pensioenregeling plus toegezegde bijdrageregeling).

* Aan de heer Kerkhoven is in oktober 2008 eenmalig een bedrag van € 300.000 uitgekeerd als vergoeding voor het verlies van het optiepakket bij ArcelorMittal. Voorts zal begin 2009, ter compensatie van het verlies van de ArcelorMittal bonus over 2008, een bedrag van € 150.000 aan de heer Kerkhoven worden uitgekeerd.

Op aandelen gebaseerde beloningen	aandelen- optieplan van jaar	status van de toekenning	aantal toegekende opties	uitoefen- prijs in euro	uitstaand per 30 november 2008	vervaldatum
R.L. van Iperen	2002	onvoorwaardelijk	21.000	9,77	21.000	28 november 2010
	2003	onvoorwaardelijk	21.000	10,75	21.000	27 november 2011
	2004	onvoorwaardelijk	35.000	12,21	35.000	26 november 2012
J. van den Belt	2003	onvoorwaardelijk	17.500	10,75	17.500	27 november 2011
	2004	onvoorwaardelijk	29.100	12,21	29.100	26 november 2012
J.F. Dix	2002	onvoorwaardelijk	17.500	9,77	17.500	28 november 2010
	2003	onvoorwaardelijk	17.500	10,75	17.500	27 november 2011
	2004	onvoorwaardelijk	29.100	12,21	29.100	26 november 2012

Per 30 november 2008 werden door de leden van de Raad van Bestuur 119.593 gewone Océ aandelen

gehouden (2007: 15.256) en nihil rechten op opties genoteerd aan de Euronext Optiebeurs (2007: nihil).

Op aandelen gebaseerde beloningen	aandelenplan van jaar	aantal voorwaardelijke toegekende aandelen	aandelenkoers op eerste dag van opbouw- periode in euro	voorwaardelijk aantal uitstaande aandelen per 30 november 2008	einde van de opbouwperiode
R.L. van Iperen	2006	26.433	14,30	26.433	27 februari 2009
	2007	30.359	12,70	30.359	26 februari 2010
	2008	34.960	11,58	34.960	4 maart 2011
J. van den Belt	2006	19.825	14,30	19.825	27 februari 2009
	2007	22.769	12,70	22.769	26 februari 2010
J.F. Dix	2006	19.825	14,30	19.825	27 februari 2009
	2007	22.769	12,70	22.769	26 februari 2010
	2008	26.220	11,58	26.220	4 maart 2011
A.H. Schaaf	2006	34.630	12,28	7.688	30 januari 2009
	2007	22.769	12,70	22.769	26 februari 2010
	2008	26.220	11,58	26.220	4 maart 2011

De bezoldiging over het boekjaar 2008 van de huidige en voormalige leden van de Raad van Commissarissen bedraagt € 282.721 (2007: € 255.335). De bezoldiging van de commissarissen is vastgesteld op € 50.000 voor de voorzitter en € 37.000 voor de leden, zoals ook vermeld op pagina 76.

Per 30 november 2008 werden door de leden van de Raad van Commissarissen 2.969 gewone aandelen Océ (2007: 2.969) en nihil rechten op opties genoteerd aan de Euronext Optiebeurs gehouden (2007: nihil).

Operating leasevorderingen

Operating leasevorderingen zijn leasevorderingen uit hoofde van contracten voor de verhuurde apparaten aan derden. De toekomstige minimale huuropbrengsten bedragen:

	2008	2007	x € miljoen
12 maanden of minder	103	113	
1-5 jaar	115	118	
Totaal	218	231	

Verplichtingen, voorwaardelijke verplichtingen en rechtszaken

Verplichtingen Uit hoofde van lease-overeenkomsten met derden bestaan terugkoopverplichtingen van € 2,3 miljoen per 30 november 2008 (2007: € 4,3 miljoen). Van dit bedrag dient naar verwachting € 1,2 miljoen (2007: € 2,0 miljoen) te worden betaald binnen 12 maanden en € 1,1 miljoen (2007: € 2,3 miljoen) tussen 1 en 5 jaar. Deze verplichtingen hebben tot gevolg dat de apparaten bij terugkeer opnieuw verkocht kunnen worden. De geschatte marktwaarde bij terugkoop is hoger dan de terugkoopverplichting.

De overige verplichtingen zoals inkoopcontracten en dergelijke zijn uitsluitend aangegaan in het kader van de normale bedrijfsactiviteiten.

De totaal aangegane operating leaseverplichtingen bedragen € 298 miljoen per 30 november 2008 (2007: € 268 miljoen). In de komende jaren zijn deze verplichtingen als volgt opeisbaar:

2009	74	x € miljoen
2010	56	
2011	43	
2012	27	
2013	21	
na 2013	77	
Totaal	298	

Voorwaardelijke verplichtingen:	2008	2007	x € miljoen
Afgegeven garanties	13,9	10,8	
Ontwikkelingskredieten	44,4	44,7	

Ontwikkelingskredieten zijn ontvangen kredieten voor productontwikkeling. Op deze kredieten rust een voorwaardelijke terugbetalingsverplichting.

Rechtszaken Océ is betrokken bij een aantal rechtszaken waarvan de meeste samenhangen met zaken die voortvloeien uit de normale bedrijfsuitoefening. Océ verwacht niet dat deze rechtszaken zullen

resulteren in verplichtingen die een materieel effect zullen hebben op de financiële positie.

Indien het waarschijnlijk is dat de uitkomst van een rechtszaak ongunstig zal zijn voor Océ en de verplichting betrouwbaar is in te schatten, is een voorziening getroffen in de geconsolideerde jaarrekening. Verwezen wordt naar de toelichting onder (25).

Bedrijfscombinaties

Op 9 november 2006 werden de bedrijfsactiviteiten van CaseData Inc. overgenomen. De definitieve afronding zal naar verwachting pas op 30 november 2009 plaatsvinden als gevolg van een 3-jaars earn-out regeling. De earn-out regeling bestaat uit 3 clausules, waarvan 2 gebaseerd zijn op de EBITDA gemeten op

respectievelijk 6 maanden en 12 maanden na de overnamedatum. De derde earn-out clause is gebaseerd op de cumulatieve verkopen van apparatuur en bijbehorende software en geleverde diensten aan een specifieke afnemer, gemeten over de periode vanaf de overnamedatum tot aan 30 november 2009.

De tussentijdse verwerking van de acquisitie van CaseData Inc. had de volgende aanpassingen in activa en verplichtingen tot gevolg in 2007:	voorlopige reële waarden	reële waarden	x € 1.000
Goodwill	12.148	10.840	
Software	1.206	675	
Technologie	36	36	
Klantenbestand	1.527	1.527	
Merken en overige	247	247	
Duurzame bedrijfsmiddelen	922	922	
Handelsvorderingen en overige vorderingen	4.834	4.834	
Leningen	- 2.616	- 2.616	
Handelscrediteuren en overige verplichtingen	- 483	- 483	
Totale aankoopprijs	17.821	15.982	

In 2008 verwierf Océ de bedrijfsactiviteiten van een tweetal kleine ondernemingen, Epcot a/s (Zweden en Denemarken, € 2,1 miljoen) en Sun Microsystems of Canada Inc. (Canada, € 3,1 miljoen). Hiermee is voor een totaal bedrag van € 5,2 miljoen aan klantenbestand verworven. Zie verder de toelichting onder (9).

Op 20 juni 2008 heeft Océ de bedrijfsactiviteiten van Intersoft S.A.R.L. overgenomen. Hieronder worden de met deze acquisitie verkregen activa en verplichtingen toegelicht.

Verkregen activa en verplichtingen

als gevolg van de acquisitie van Intersoft S.A.R.L.:

	voorlopige boekwaarden van verkregen activa en verplichtingen	x € 1.000
Klantenbestand	7.107	
Software	40	
Duurzame bedrijfsmiddelen	62	
Voorraden	2.404	
Handelsvorderingen en overige vorderingen	5.207	
Belastingvorderingen	443	
Leningen	- 264	
Voorzieningen	- 68	
Handelscrediteuren en overige verplichtingen	- 5.165	
Totale aankoopprijs	9.766	

Transacties met verbonden partijen

In de toelichting onder (14) staat beschreven dat Océ leningen heeft verstrekt aan de leden van de Raad van Bestuur ter hoogte van € 62.590 (2007: € 62.590).

Océ is geen partij geweest in enige transacties of leningen met andere partijen die belangrijke zeggenschap kunnen uitoefenen over Océ, of waarin Océ zeggenschap kan uitoefenen gezamenlijk met een derde, personen of ondernemingen die op hun beurt belangrijke zeggenschap kunnen uitoefenen over Océ of de Raad van Bestuur van Océ.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan welke relevant zijn voor de jaarrekening.

Kosten van de externe accountant

De onderstaande tabel toont de totale kosten voor diensten geleverd door PricewaterhouseCoopers.

	2008	2007	x € 1.000
Audit services	- 1.729	- 2.371	
Audit-related services	- 58	- 245	
Tax services	- 546	- 661	
Totaal	- 2.333	- 3.277	

Enkelvoudige balans per 30 november

voor winstbestemming	Activa	2008	2007	x € 1.000
<i>Vaste activa</i> (28)	Groepsmaatschappijen	719.183	614.629	
	Vorderingen op groepsmaatschappijen	455.533	558.241	
	Geassocieerde deelnemingen	2.110	2.036	
	Derivaten (29)	571	4.987	
	Overige vorderingen	278	787	
	Latente belastingvorderingen	8.019	521	
	Voor verkoop beschikbare financiële activa	286	400	
		1.185.980	1.181.601	
<i>Vlottende activa</i>	Vorderingen op groepsmaatschappijen	512.930	270.583	
	Derivaten (29)	21.361	11.301	
	Overige vorderingen	63	1.593	
	Belastingvorderingen	9.020	7.430	
	Liquide middelen (30)	21.246	114.103	
		564.620	405.010	
<i>Totaal</i>		1.750.600	1.586.611	

Enkelvoudige winst- en verliesrekening voor het boekjaar eindigend op 30 november

	2008	2007	x € 1.000
Nettowinst van groepsmaatschappijen	6.500	61.374	
Overige nettowinst	- 4.532	15.723	
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	1.968	77.097	

Passiva		2008	2007	x € 1.000
<i>Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders</i>	Gewone aandelen	43.669	43.667	
	Prioriteitsaandelen	-	2	
	Financierings preferente aandelen	10.000	10.000	
	Agioreserve	512.026	512.008	
	Ingekochte aandelen	- 34.976	- 35.956	
	Wettelijke reserves	- 56.894	- 110.556	
	Ingehouden winsten	169.742	180.873	
	Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	1.968	77.097	
		645.535	677.135	
<i>Langlopende verplichtingen</i>	Leningen (31)	447.637	433.027	
	Schulden aan groepsmaatschappijen	-	34	
	Derivaten (29)	28.240	13.484	
	Latente belastingverplichtingen	365	594	
		476.242	447.139	
<i>Kortlopende verplichtingen</i>	Leningen (31)	8.656	19.570	
	Schulden aan groepsmaatschappijen	583.483	434.041	
	Derivaten (29)	24.359	1.528	
	Overige verplichtingen (32)	12.325	7.198	
		628.823	462.337	
<i>Totaal</i>		1.750.600	1.586.611	

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Samenvatting van de belangrijkste financiële grondslagen

De enkelvoudige jaarrekening van Océ N.V. is opgesteld in overeenstemming met het bepaalde in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Océ heeft gebruik gemaakt van de optie in artikel 2:362 lid 8 van Titel 9 van het Burgerlijk Wetboek om dezelfde opname- en waarderingsgrondslagen voor activa, verplichtingen en resultaatbepaling toe te passen in de enkelvoudige jaarrekening als in de geconsolideerde jaarrekening.

Groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde. De netto vermogenswaarde en de resultaatvaststelling worden op dezelfde wijze bepaald als uiteengezet in de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Voor een overzicht van de voornaamste groepsmaatschappijen wordt verwezen naar pagina's 173 en 174. Geconsolideerde groepsmaatschappijen worden, afhankelijk van Océ's belang in de netto vermogenswaarde, pro rato opgenomen. Voor de financiële grondslagen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

(28) Vaste activa x € 1.000

	groeps- maatschap- pijen	vorderingen op groeps- maatschap- pijen	geasso- cieerde deel- nemingen	derivaten	overige vorderingen	latente belasting- vorderingen	voor verkoop beschikbare financiële activa	totaal
Stand per 1 december 2006	646.273	568.080	1.820	7.115	790	-	524	1.224.602
<i>Mutaties in de boekwaarde in 2007:</i>								
Reclassificaties	- 1.391	-	-	-	-	-	-	- 1.391
Desinvesteringen	- 2.326	-	-	-	-	-	-	- 2.326
Aandeel in resultaten	61.374	-	441	-	-	-	3	61.818
Eliminatie resultaat op intercompany transacties	- 12.795	-	-	-	-	-	-	- 12.795
Dividend	- 34.190	-	- 225	-	-	-	-	- 34.415
Toename	-	45.429	-	-	-	-	-	45.429
Aflossing	-	- 2.050	-	-	-	521	-	- 1.529
Resultaten/verliezen	-	-	-	- 2.128	- 3	-	- 100	- 2.231
Wijziging wisselkoersen	- 42.316	- 53.218	-	-	-	-	- 27	- 95.561
Stand per 30 november 2007	614.629	558.241	2.036	4.987	787	521	400	1.181.601
<i>Mutaties in de boekwaarde in 2008:</i>								
Investerings	89.779	-	-	-	-	-	-	89.779
Aandeel in resultaten	6.500	-	617	-	-	-	3	7.120
Eliminatie resultaat op intercompany transacties	1.374	-	-	-	-	-	-	1.374
Dividend	- 23.421	-	- 315	-	-	-	-	- 23.736
Toename	-	356.180	-	-	-	-	-	356.180
Aflossing	-	- 520.397	-	-	-	7.498	-	- 512.899
Resultaten/verliezen	-	-	-	- 4.416	- 509	-	- 192	- 5.117
Wijziging wisselkoersen	30.322	61.509	- 228	-	-	-	75	91.678
Stand per 30 november 2008	719.183	455.533	2.110	571	278	8.019	286	1.185.980

(29) Derivaten

	2008		2007		x € 1.000
	activa	verplichtingen	activa	verplichtingen	
Interest rate swaps	571	22.132	588	13.484	
Valuta termijncontracten	-	6.108	2.399	-	
Cap op financierings preferente aandelen	-	-	2.000	-	
Langlopend gedeelte	571	28.240	4.987	13.484	
Interest rate swaps	-	142	204	284	
Valuta termijncontracten	21.361	24.217	11.097	1.244	
Kortlopend gedeelte	21.361	24.359	11.301	1.528	
Totaal	21.932	52.599	16.288	15.012	

(30) Liquide middelen

	2008	2007	x € 1.000
Kas en bank	21.246	3.303	
Deposito's	-	110.800	
Totaal	21.246	114.103	

Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders

Voor een specificatie van het eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders wordt verwezen naar het 'Geconsolideerd overzicht van wijzigingen

in het eigen vermogen voor het boekjaar eindigend op 30 november' dat is opgenomen op pagina 96 en 97 van dit verslag en naar de toelichtingen onder (20) en (21).

(31) Leningen

	2008	2007	x € 1.000
Converteerbare personeelsobligaties	5.334	5.859	
6,18% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2011	118.846	104.378	
6,31% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2013	44.760	39.312	
6,38% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2016	2.315	2.033	
5,82% halfjaarlijkse USPP lening vervallende in 2016	23.845	28.016	
Trekking onder € 500 miljoen faciliteit (3,563% - 3,718%)	247.931	249.446	
Overige leningen	4.606	3.983	
Langlopend gedeelte	447.637	433.027	
Converteerbare personeelsobligaties	1.213	1.586	
Bankkrediet	7.864	3.405	
Overige leningen	- 421	14.579	
Kortlopend gedeelte	8.656	19.570	
Totaal	456.293	452.597	

De aflossingsverplichtingen van de leningen zijn als volgt:	2008	2007	x € 1.000
12 maanden of minder	8.656	19.570	
1-2 jaar	571	843	
2-3 jaar	367.584	600	
3-4 jaar	985	354.684	
4-5 jaar	50.659	1.040	
Meer dan 5 jaar	27.838	75.860	
Totaal	456.293	452.597	

De reële waarde van de leningen is € 22,2 miljoen hoger dan de boekwaarde (2007: € 16,3 miljoen hoger).
De boekwaarde van de leningen is € 0,4 miljoen lager (2007: € 1,0 miljoen lager) dan de nominale waarde, als gevolg van de administratieve verwerking van reële waarde afdekkingen.

De gemiddelde effectieve rentepercentages zijn als volgt:	2008	2007	in %
Converteerbare personeelsobligaties	3,88	4,00	
Obligaties en overige leningen	4,76	5,86	

Werknemers kunnen kiezen voor de converteerbare personeelsobligaties bij de jaarlijkse winstdelingsregeling. De looptijd is 6½ jaar. De gemiddelde conversiekoers is € 11,48 (2007: € 12,05).

(32) Overige verplichtingen

	2008	2007	x € 1.000
Preferent dividend	2.553	2.553	
Overig	9.772	4.645	
Kortlopend	12.325	7.198	

(33) Werknemers

Océ N.V. heeft geen werknemers in dienst.

Verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen:	2008	2007	x € miljoen
Bankgaranties voor groepsmaatschappijen	38,2	31,5	
Borgtochten voor groepsmaatschappijen	51,1	52,5	

Fiscale eenheid in Nederland

Océ N.V. vormt een fiscale eenheid met verschillende van haar Nederlandse dochters voor de vennootschapsbelasting. De volledige lijst van Nederlandse dochters, die deel uitmaken van de fiscale eenheid, zijn opgenomen in de informatie met betrekking tot artikel 2:379 en artikel 2:414, van het Burgerlijk Wetboek, welke gedeponeerde is bij de Kamer van Koophandel Limburg. Overeenkomstig de standaardvoorwaarden voor een fiscale eenheid, zijn de deelnemende ondernemingen hoofdelijk en gezamenlijk aansprakelijk voor de te betalen belastingen.

Beloning bestuurders

Verwezen wordt naar de toelichting onder (27) bij de geconsolideerde jaarrekening.

Overige gegevens

Voorgestelde winstbestemming	2008	2007	x € 1.000
Preferent dividend	2.553	2.553	
Contant interimdividend	12.743	12.732	
Contant slotdividend	-	41.606	
<i>Toe te voegen aan ingehouden winsten:</i>			
Ingehouden winst	- 13.328	20.206	
Totaal nettowinst toekomend aan aandeelhouders	1.968	77.097	

Bij vaststelling van deze winstbestemming zal het dividend over het boekjaar 2008 € 0,13 (afgerond) per financierings preferent aandeel van € 0,50 en € 0,15 per gewoon aandeel van € 0,50 bedragen. Het slotdividend over het boekjaar 2008 zal per gewoon aandeel € 0,00 bedragen, aangezien op 22 oktober 2008 op rekening van het te verwachten dividend reeds een uitkering van € 0,15 per gewoon aandeel werd gedaan. Dit voorstel voor de winstbestemming is in overeenstemming met artikel 36 van de Statuten van de Vennootschap.

Uittreksel uit de Statuten inzake

winstbestemming De statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst kan – voor zover thans van belang – als volgt worden weergegeven (voor de letterlijke tekst zie artikel 36 van de Statuten).

Zo mogelijk worden uit de winst achtereenvolgens de volgende dividenden uitgekeerd: eerst op de beschermings preferente aandelen een percentage over het gestorte bedrag gelijk aan het gemiddeld percentage van de driemaands EURIBOR, gewogen naar het aantal dagen waarvoor deze van kracht was, eventueel verhoogd of verlaagd met maximaal twee procentpunten. Vervolgens wordt van de resterende winst zoveel gereserveerd als de Raad van Bestuur met goedkeuring van de Raad van Commissarissen nodig oordeelt. Daarna op de financierings preferente aandelen: 4,5% over het gestort bedrag inclusief agio welk percentage voor de periode tot 1 december 2012 is vastgesteld en vervolgens telkenmale acht jaar nadien zal worden herzien. Voor zover de winst niet is gereserveerd staat deze ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Voor de op pagina 93 tot en met 166 opgenomen jaarrekening en overige gegevens:

28 januari 2009

Raad van Commissarissen

P.A.F.W. Elverding
F.J. de Wit
G.J.A. van de Aast
M. Arentsen
A. Baan
D.M. Wendt

Raad van Bestuur

R.L. van Iperen
J.F. Dix
H.A. Kerkhoven
A.H. Schaaf

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag op pagina 93 tot en met 165 opgenomen jaarrekening voor het jaar eindigend op 30 november 2008 van Océ N.V. te Venlo gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 30 november 2008, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht voor het jaar eindigend op 30 november 2008 alsmede uit een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de enkelvoudige balans per 30 november 2008, en de enkelvoudige winst- en verliesrekening voor het jaar eindigend op 30 november 2008 met de toelichting.

Verantwoordelijkheid van het bestuur Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en

de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de vennootschap. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de vennootschap heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Océ N.V. per 30 november 2008 en van het resultaat en de kasstromen voor het jaar eindigend op 30 november 2008 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Océ N.V. per 30 november 2008 en van het resultaat voor het jaar eindigend op 30 november 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 28 januari 2009

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

P.R. Baart RA

Raad van Commissarissen

per 28 januari 2009

Mr. P.A.F.W. (Peter) Elverding, voorzitter (1948), Gulpen-Wittem

Functie voormalig voorzitter van de Raad van Bestuur van Koninklijke DSM N.V.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd in 2006.

Lopende termijn tot 2010.

Maximale zittingsperiode tot 2018.

Commissies bij Océ voorzitter selectie- en benoemingscommissie en lid remuneratiecommissie.

Commissariaten vice-voorzitter Raad van Commissarissen Q-Park N.V. en lid Raad van Commissarissen ING Groep N.V., SHV Holdings N.V. en Campina B.V.

Nevenfuncties voorzitter van de Raad van Toezicht Universiteit Maastricht en lid Raad van Toezicht Transnationale Universiteit Limburg.

F.J. (Frank) de Wit, vice-voorzitter (1939), Bonaire (Nederlandse Antillen)

Functie voormalig voorzitter van de Raad van Bestuur van N.V. KNP B.T.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd in 1997.

Lopende termijn tot 2009.

Maximale zittingsperiode tot 2009.

Commissies bij Océ voorzitter remuneratiecommissie en lid selectie- en benoemingscommissie.

Commissariaten geen.

Nevenfuncties geen.

G.J.A. (Gerard) van de Aast (1957), Laren

Functie voorzitter van de Raad van Bestuur van Koninklijke Volker Wessels Stevin N.V.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd in 2006.

Lopende termijn tot 2010.

Maximale zittingsperiode tot 2018.

Commissies bij Océ lid auditcommissie.

Commissariaten geen.

Nevenfuncties geen.

Drs. M. (Rinus) Arentsen RA (1939), Reeuwijk

Functie voormalig lid van de Raad van Bestuur van CSM N.V.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd in 2004.

Lopende termijn tot 2012.

Maximale zittingsperiode tot 2016.

Commissies bij Océ voorzitter auditcommissie.

Commissariaten lid Raad van Commissarissen van Incotec Group B.V.

Nevenfuncties bestuurslid van enkele stichtingen.

Drs. A. (Adri) Baan (1942), Eindhoven

Functie voormalig lid van de Raad van Bestuur van Koninklijke Philips Electronics N.V. en voormalig lid van de Groepsraad Koninklijke Philips Electronics N.V.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd in 2003.

Lopende termijn tot 2011.

Maximale zittingsperiode tot 2015.

Commissies bij Océ lid selectie- en benoemingscommissie en lid remuneratiecommissie.

Commissariaten voorzitter van de Raad van Commissarissen Koninklijke Volker Wessels Stevin N.V., Wolters Kluwer N.V. en Dockwise Ltd. (Bermuda) en lid Raad van Commissarissen Imtech N.V.

Nevenfuncties voorzitter Raad van Toezicht Autoriteit Financiële Markten, voorzitter Administratiekantoor KASBANK N.V., lid Raad van Toezicht Universiteit van Amsterdam en Amsterdams Medisch Centrum, voorzitter Stichting Resocialisatie en Begeleiding Criminele Jongeren en adviseur Warburg Pincus.

D.M. (Dietmar) Wendt (1959), Toronto (Canada)

Functie Senior adviseur The Gore Group.

Nationaliteit Duitse.

Benoemd in 2008.

Lopende termijn tot 2012.

Maximale zittingsperiode tot 2020.

Commissies bij Océ geen.

Commissariaten geen.

Nevenfuncties geen.

Raad van Bestuur

per 28 januari 2009

Ir. R.L. (Rokus) van Iperen (1953), Venlo

Functie voorzitter van de Raad van Bestuur.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd tot lid van de Raad van Bestuur in mei 1995 en benoemd tot voorzitter van de Raad van Bestuur in september 1999.

Taakgebied Strategie, Personeels- en Organisatie-ontwikkeling, Corporate Public Affairs, Secretariaat van de Vennootschap, Juridische Zaken en Corporate Communications.

Geografisch Verenigde Staten, Canada, Mexico, Duitsland, België, Zwitserland en Japan.

Nevenfuncties lid van de Raad van Toezicht Technische Universiteit Eindhoven en Raad van Toezicht Academisch Ziekenhuis Maastricht.

Arbeidsverleden In dienst van Océ sinds 1978. Na verschillende functies binnen R&D in 1986 benoemd tot Vice President R&D. In 1989 verantwoordelijk voor de business unit Printing Systems. Van 1992 tot zijn benoeming in de Raad van Bestuur Managing Director van Océ-Belgium N.V.

Drs. J.F. (Jan) Dix (1946), Schoten (België)

Functie lid van de Raad van Bestuur.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd mei 1998.

Taakgebied Océ Business Services, Direct Export, Emerging Markets, Informatie Technologie en Marketing Communications.

Geografisch Frankrijk, Nordic, Centraal-Europa, Verre Oosten en Brazilië.

Nevenfuncties geen.

Arbeidsverleden Van 1970 tot 1972 werkzaam als directeur van het familiebedrijf Trappenfabriek Dix B.V. te Utrecht. In 1972 in dienst getreden bij Douwe Egberts N.V.; van 1973 tot 1977 als directeur in Denemarken. Sinds 1 maart 1977 in dienst van Océ. Na diverse managementfuncties in 1985 benoemd tot Managing Director van Océ-Belgium N.V. Van 1988 tot 1998 werkzaam voor Océ in de Verenigde Staten, sinds 1992 tot zijn benoeming in de Raad van Bestuur als President van Océ-USA, Inc.

Drs. H.A. (Hans) Kerkhoven RC (1962), Breda

Functie lid van de Raad van Bestuur.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd oktober 2008.

Lopende termijn tot 2012.

Taakgebied Financiën en Administratie, Corporate Treasury, Belastingen, Interne Accountantsdienst, Investor Relations en financieringsmaatschappijen.

Geografisch Verenigd Koninkrijk, Spanje en Portugal.

Nevenfuncties Geen.

Arbeidsverleden Van 1988 tot 2004 werkzaam in diverse financiële managementfuncties voor Unilever in Nederland, Hongarije en Singapore. In 2004 in dienst getreden bij Mittal Steel (thans ArcelorMittal) waar hij diverse financiële managementfuncties vervulde. Van 2006 tot 2008 was hij Vice President Finance and Performance Management bij ArcelorMittal in Luxemburg.

Per 1 oktober 2008 in dienst getreden bij Océ N.V. en met ingang van 22 oktober 2008 benoemd tot lid van de Raad van Bestuur en Chief Financial Officer.

Ir. A.H. (Anton) Schaaf (1954), Strasslach-Dingharting (Duitsland)

Functie lid van de Raad van Bestuur.

Nationaliteit Nederlandse.

Benoemd oktober 2006.

Taakgebied Onderzoek & Ontwikkeling, Productie & Logistiek en inkoop non-product related goederen en diensten.

Geografisch Nederland, Duitsland (Océ Printing Systems G.m.b.H.), Italië en Australië.

Nevenfuncties lid van de Raad van Toezicht Embedded Systems Institute Eindhoven.

Arbeidsverleden Van 1987 tot 2005 in dienst bij Siemens AG in diverse functies wereldwijd, inclusief Executive Vice President, lid Raad van Bestuur en Chief Technology Officer van Siemens Communications in Duitsland. Vanaf 2005 Chief Technology Officer bij Deutsche Telekom AG. Per 1 juli 2006 in dienst getreden bij Océ N.V. als Chief Technology & Operations Officer en met ingang van 11 oktober 2006 benoemd tot lid van de Raad van Bestuur.

Senior Executives

januari 2009

Strategische Business Units

Digital Document Systems

S. Landesberger en N.A.P. Debargue

Wide Format Printing Systems

T. Egelund

Océ Business Services

J.F. Dix a.i.

Onderzoek & Ontwikkeling (R&D)

Wide Format Systems en Cutsheet Systems

S.J. Wittermans

Continuous Feed Systems

M. Maier

Software

M. Pracchi

Productie

Venlo (Nederland)

M.L.M. Pennings

Poing (Duitsland)

A. Mittelsteiner

Global Logistics Organization

M.L.M. Pennings

Groepsstaf

Secretariaat van de Vennootschap, Juridische Zaken

F.W.T. Kool

Corporate Personnel & Organization

P.H.G.M. Creemers

Group Finance & Administration

P.M. Vincent

Chief Information Officer

W.A.W. de Herder

Corporate Strategy

P.F.A. Middelhoek

Corporate Communications

J. Hol

Corporate Public Affairs

H.M. Loozen

Internal Audit Department

S.M.G. Jeuken

Investor Relations

C.A. Schaeken

Voornaamste groepsmaatschappijen*

januari 2009

Europa				
<i>België</i>	Océ-Belgium N.V./S.A.	M.A.M.E. van Mierlo	Brussel	+32.2.729.4861
	Océ Software Laboratories Namur S.A.	B. Hucq	Gembloux	+32.81.876.710
<i>Denemarken</i>	Océ-Nordic Holding ApS	J. Bjørkmann	Kopenhagen	+45.43.29.7000
	Océ-Danmark a/s	H. Risør	Kopenhagen	+45.43.29.7000
<i>Duitsland</i>	Océ-Deutschland G.m.b.H.	J. van Boerdonk en L. Pouwels	Mülheim/Ruhr	+49.208.48.45.0
	Océ Printing Systems G.m.b.H.	A. Mittelsteiner en M. Maier	Poing	+49.8121.72.4031
	Océ-Deutschland Business Services G.m.b.H.	J. van Boerdonk	Mülheim/Ruhr	+49.208.48.45.0
<i>Finland</i>	Océ-Finland Oy	J.P. Koskenmies	Helsinki	+358.207.438.710
<i>Frankrijk</i>	Océ-France S.A.	G. Giusti	Noisy-le-Grand	+33.1.4592.5000
	Océ Print Logic Technologies S.A.	R. Balmès	Créteil	+33.1.4898.8000
	Océ Business Services S.A.	G. Giusti	Neuilly-sur-Seine	+33.1.4592.5000
<i>Hongarije</i>	Océ-Hungária Kft.	G. Németh	Boedapest	+36.1236.1040
<i>Ierland</i>	Océ-Ireland Ltd.	B. Curley	Dublin	+353.1403.9100
<i>Italië</i>	Océ-Italia S.p.A.	G.J.M. Rongen	Milaan	+39.02.92726.1
<i>Nederland</i>	Océ-Technologies B.V.	L.C. Versluys	Venlo	+31.77.359.2222
	Océ-Nederland B.V.	J.W.C. Verschaeren	's-Hertogenbosch	+31.73.6.815.815
<i>Noorwegen</i>	Océ-Norge A.S.	J. Bjørkmann	Oslo	+47.2202.7000
<i>Oostenrijk</i>	Océ-Österreich Ges.m.b.H.	J. van Boerdonk	Wenen	+43.1.86.336
<i>Polen</i>	Océ-Poland Limited Sp. Z o.o.	B.A.F.C. Raab	Warschau	+48.22.500.2100
<i>Portugal</i>	Océ-Portugal Equipamentos Gráficos S.A.	C. Alonso	Lissabon	+351.21.412.5700
<i>Roemenië</i>	Océ-Software S.R.L.	A. Mainoli	Timisoara	+40.256.200.786
<i>Slowakije</i>	Océ-Slovenská republika s.r.o.	J. Pachman	Bratislava	+420.2.4401.0228
<i>Spanje</i>	Océ-España S.A.	C. Alonso	Barcelona	+34.934.844.800
<i>Tsjechië</i>	Océ Ceska republika, s.r.o.	J. Pachman	Praag	+420.2.4401.0111
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	Océ (UK) Limited	B. Curley	Brentwood	+44.870.600.5544
<i>Zweden</i>	Océ Svenska AB	J. Bjørkmann	Stockholm	+46.8.703.4000
<i>Zwitserland</i>	Océ (Schweiz) A.G.	Ph. Convents	Glattbrugg	+41.44829.1111

* In gevallen waarin minder dan 95% van alle gewone aandelen worden gehouden, is het deelnemingspercentage vermeld. Ten kantore van het handelsregister Kamer van Koophandel Limburg ligt ter inzage van eenieder een lijst van deelnemingen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 2:379 van het Burgerlijk Wetboek.

januari 2009

Noord-Amerika				
<i>Verenigde Staten</i>	Océ North America, Inc.	J.D. Skrzypczak	Trumbull, CT	+1.800.945.9708
	Commercial Printing Division	M. Baboyian	Boca Raton, FL	+1.561.997.3100
	Corporate Printing Division	C. Dewart	Trumbull, CT	+1.203.365.7000
	Wide Format Printing Division	P. Chapuis	Chicago, IL	+1.800.877.6232
	Océ Business Services, Inc.	J.R. Marciano	New York, NY	+1.800.937.2724
	Océ Reprographic Technologies, Corp.	R. Newsom	Phoenix, AZ	+1.602.744.1300
	Onyx Graphics, Inc.	J.S. Hurley	Salt Lake City, UT	+1.801.568.9900
<i>Canada</i>	Océ-Canada Inc.	S. Goodall	Toronto	+1.416.224.5600
	Océ Display Graphics Systems	G.H. van Praag	Vancouver	+1.604.273.7730
<i>Mexico</i>	Océ Mexico S.A. de C.V.	J. Escudero	Mexico City	+52.55.5089.8710
Azië/Pacific				
<i>Australië</i>	Océ-Australia Ltd.	S.J.J. Notermans	Scoresby	+61.3.97303333
<i>China</i>	Océ Office Equipment (Shanghai) Co., Ltd.	M. Sak	Shanghai	+86.21.3865.7600
<i>Hong Kong</i>	Océ (Hong Kong China) Ltd.	M. Sak	Hong Kong	+852.2166.0333
<i>Japan</i>	Océ-Japan Corporation	Y. Yamamoto	Tokio	+81.3.5402.6112
<i>Maleisië</i>	Océ Malaysia Sdn. Bhd.	A.A.C. Hoeben	Petaling Jaya	+60.3.7966.8000
<i>Singapore</i>	Océ (Singapore) Pte. Ltd.	A.A.C. Hoeben	Singapore	+65.64701.500
<i>Thailand</i>	Océ (Thailand) Ltd.	A. Lübbers	Bangkok	+66.2.260.7133
Overige landen				
<i>Brazilië</i>	Océ-Brasil Comércio e Indústria Ltda.	R. Uildriks	São Paulo	+55.11.3053.5300
Direct Export/Emerging Markets				
<i>Nederland</i>	Océ Direct Export/Emerging Markets	H. Würges	Venlo	+31.77.3592222
Financieringsmaatschappijen				
<i>Australië</i>	Océ-Australia Finance Pty. Ltd.	S.J.J. Notermans	Scoresby	+61.3.9730.3333
<i>België</i>	Océ-Interservices N.V./S.A.	M.G.M. Berben	Brussel	+32.2.729.4861
<i>Duitsland</i>	Océ-Deutschland Financial Services G.m.b.H.	L. Pouwels	Mülheim/Ruhr	+49.208.48.45.0
<i>Frankrijk</i>	Océ-France Financement S.A.	S. Kovacs	Saint-Cloud	+33.1.4592.5000
<i>Spanje</i>	Océ-Renting S.A.	L. Wijnhoven	Barcelona	+34.934.844.800
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	Océ (UK) Finance Ltd.	B. Curley	Brentwood	+44.870.600.5544
<i>Verenigde Staten</i>	Océ-Financial Services, Inc.	M. Gingold	Boca Raton, FL	+1.561.997.3100
Minderheidsdeelnemingen				
<i>Cyprus</i>	Heliozid Océ-Reprographic (Cyprus) Ltd.	25%		
<i>Singapore</i>	Datapost Pte. Ltd.	30%		

Aanvullende informatie voor aandeelhouders

Beleid ten aanzien van Investor Relations (IR)

Door regelmatig en direct contact met (potentiële) investeerders vormt Océ zich een beeld van hun wensen en gedachten met als doel het leveren van goede en tijdige informatie over de ontwikkelingen in de onderneming die relevant zijn voor beleggingsbeslissingen met betrekking tot Océ. Deze informatievoorziening betreft de financiële prestaties, strategische keuzes en doelstellingen en maatschappelijke aspecten, zoals duurzaam ondernemen.

Een belangrijk onderdeel van de informatievoorziening is dit jaarverslag en de publicatie van kwartaalresultaten en persberichten. Ook licht Océ financiële publicaties toe via persconferenties en audio webcasts.

Daarnaast verzorgt Océ roadshows, one-on-one meetings, groepsbijeenkomsten en andere informatieve bijeenkomsten en een Océ Private Investor Day.

Op de Océ-website is onder de link Informatie voor investeerders uitgebreide informatie te vinden, ook met betrekking tot Corporate Governance en agenda's en verslagen van Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders.

Rechtstreekse vragen van beleggers en/of hun adviseurs kunnen worden gesteld bij de afdeling Investor Relations via telefoonnummer 077 359 22 40 en via e-mailadres investor@oce.com.

Kwartaalresultaten (nettowinst toekomend aan aandeelhouders)	2008	2007	x € miljoen
Eerste kwartaal	20,8	11,7	
Tweede kwartaal	5,1	17,9	
Derde kwartaal	- 24,2	12,2	
Vierde kwartaal	0,3	35,3	
Boekjaar	2,0	77,1	

Kwartaalresultaten (nettowinst per gewoon aandeel, berekend op basis van het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen)	2008	2007	in euro
Eerste kwartaal	0,24	0,13	
Tweede kwartaal	0,04	0,20	
Derde kwartaal	- 0,29	0,14	
Vierde kwartaal	-	0,41	
Boekjaar	- 0,01	0,88	

Dividend Het dividend wordt in het jaarverslag op diverse plaatsen beschreven. De belangrijkste passages zijn te vinden op pagina 24 (kasstroom), pagina 26 (dividendvoorstel), pagina 78 (dividendbeleid), pagina 166 (voorgestelde winstbestemming) en pagina 178 (vijf jaren Océ).

Belangrijke data 2009 (onder voorbehoud)

2 april 2009	resultaten eerste kwartaal 2009
23 april 2009	aandeelhoudersvergadering
2 juli 2009	resultaten tweede kwartaal/ eerste halfjaar 2009
2 oktober 2009	resultaten derde kwartaal/ negen maanden 2009
januari 2010	voorlopig resultaat 2009
februari 2010	publicatie jaarverslag 2009

Beursnotering De gewone aandelen Océ zijn uitsluitend genoteerd aan de NYSE Euronext te Amsterdam. In 2008 heeft Océ vrijwillig de beursnoteringen in Duitsland en Zwitserland beëindigd. Opties op aandelen Océ worden verhandeld aan de Euronext Optiebeurs.

Wettelijke regeling met betrekking tot de melding van zeggenschap en kapitaalbelang in effectenuitgevende instellingen Sinds 1992 geldt in Nederland een wettelijke meldingsplicht voor zeggenschap en kapitaalbelang in ter beurze genoteerde ondernemingen, wanneer een bepaalde drempelwaarde wordt onder- of overschreden. Deze meldingsplicht is thans vastgelegd in de Wet op het financieel toezicht. Doel van deze wettelijke regeling is de transparantie in de zeggenschap en het kapitaalbelang in effectenuitgevende instellingen te vergroten.

Meldingsplichtigen zijn:

- I de uitgevende instelling die elke wijziging van 1 % of meer in het geplaatste aandelenkapitaal meldt;
- I de aandeelhouder met een substantieel belang waarvan het percentage in het geplaatste kapitaal een bepaalde drempelwaarde bereikt, overschrijdt of onderschrijdt;
- I de stemgerechtigde van wie het percentage van de stemmen waarover hij beschikt een bepaalde drempelwaarde bereikt, overschrijdt of onderschrijdt;

- I de houder van aandelen met een bijzonder statutair recht inzake de zeggenschap;
- I de bestuurders en commissarissen, die de aandelen en stemrechten melden waarover zij beschikken.

De toezichthouder Stichting Autoriteit Financiële Markten maakt gebruik van een automatisch meldings- en naslagregistratiesysteem. Dit systeem is te raadplegen via www.afm.nl/registers/

Aandeelhouders met een substantieel belang

(> 5%) Per 30 november 2008 (einde boekjaar) waren de volgende meldingen bij de AFM gedaan inzake Océ N.V. door aandeelhouders met een substantieel belang:

Hermes Focus Asset Management Europe Limited Totaal stemrecht en totaal kapitaalbelang 10,14% bestaande uit 10.884.157 gewone aandelen Océ.

Bestinvest Gestion, SGIC S.A. Totaal stemrecht en totaal kapitaalbelang 5,11% bestaande uit 5.489.200 gewone aandelen Océ.

Fortis Verzekeringen Nederland N.V. Totaal stemrecht en totaal kapitaalbelang 7,70% waarvan 7.280.000 certificaten cumulatief converteerbare preferente aandelen en 987.888 gewone aandelen Océ.

Stichting Pensioenfonds ABP Totaal stemrecht en totaal kapitaalbelang 5,10% bestaande uit 5.475.897 gewone aandelen Océ.

Ducatus N.V. Totaal stemrecht en totaal kapitaalbelang 9,99% bestaande uit 10.720.000 certificaten cumulatief converteerbare preferente aandelen Océ.

Pictet & Cie Totaal kapitaalbelang 5,65% bestaande uit gewone aandelen Océ.

Stichting Administratiekantoor Preferente Aandelen Océ Totaal stemrecht en totaal kapitaal belang 19,24% bestaande uit 20.000.000 converteerbare cumulatief financierings preferente aandelen. De Stichting heeft deze aandelen uitgegeven als certificaten.

Lodewijk Stichting Océ N.V. heeft een onherroepelijke verplichting om aan de Lodewijk Stichting, Venlo, op eerste verzoek cumulatief beschermings preferente aandelen uit te geven.

Houders van aandelen met een bijzonder statutair recht inzake de zeggenschap In 2008

zijn alle prioriteitsaandelen Océ N.V., die gehouden werden door Stichting Fort Ginkel, ingekocht en ingetrokken conform besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 23 april 2008. Dientengevolge heeft Stichting Fort Ginkel in 2008 bij de AFM gemeld dat zij geen houder meer is van (prioriteits)aandelen Océ N.V.

Bestuurders en commissarissen die de aandelen en stemrechten melden waarover zij beschikken

Overzicht van het bij de AFM per 30 november 2008 geregistreerde aandelenbezit in Océ N.V. van de leden van de Raad van Bestuur

Raad van Bestuur	gewone aandelen	restricted shares	personeelsopties
R.L. van Iperen	30.185	91.752	77.000
J. van den Belt	21.373	42.594	46.600
J.F. Dix	28.889	68.814	64.100
H.A. Kerkhoven	200	-	-
A.H. Schaaf	38.946	56.677	-

De heer Van den Belt is per 22 oktober 2008 teruggetreden als lid van de Raad van Bestuur. Hiervan is per dezelfde datum melding gedaan aan de AFM. Het aandelenbezit van de heer Van den Belt in Océ N.V. blijft tot 3 maanden na afmelding in de registers van de AFM opgenomen.

Overzicht van het bij de AFM per 30 november 2008 geregistreerde aandelenbezit in Océ N.V. van de leden van de Raad van Commissarissen

Raad van Commissarissen	gewone aandelen
P.A.F.W. Elverding	-
G.J.A. van de Aast	-
M. Arentsen	-
A. Baan	-
D.M. Wendt	-
F.J. de Wit	2.969

Vijf jaren Océ

Geconsolideerde winst- en verliesrekening	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	Dutch GAAP	Dutch GAAP
bedragen x € miljoen	2008	2007	2006	2005	2005	2004
Netto-omzet	2.909	3.098	3.110	2.677	2.677	2.652
Bedrijfsresultaat	46	121	102	113	110	110
Nettowinst	4	79	57	82	81	81
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	2	77	55	80	79	78
<i>Kengetallen:</i>						
Netto-omzet	2.909	3.098	3.110	2.677	2.677	2.652
Stijging/daling in %	- 6	-	16	-	1	- 4
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	230	228	221	232*	193	207
In % van de netto-omzet	7,9	7,3	7,1	8,7	7,2	7,8
Bedrijfsresultaat	46	121	102	113	110	110
In % van de netto-omzet	1,6	3,9	3,3	4,2	4,1	4,2
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders	2	77	55	80	79	78
In % van de netto-omzet	0,1	2,5	1,8	3,0	2,9	2,9
In % van het gemiddeld eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	0,3	11,3	8,1	11,8	10,7	10,9
Return on Capital Employed (RoCE)	3,0	7,3	5,6	8,9	8,1	7,7
Ingehouden nettowinst toekomend aan aandeelhouders	- 1	20	4	29	28	26
In % van de nettowinst toekomend aan aandeelhouders	100,0	27,1	8,4	37,6	36,7	35,0
Personeelskosten	1.266	1.332	1.354	1.183	1.184	1.228
In % van de netto-omzet	43,5	43,0	43,5	44,2	44,2	46,3
Aantal medewerkers (FTEs)	23.148	23.798	23.784	24.164	24.164	21.315
<i>Winst per gewoon aandeel toekomend aan aandeelhouders (in euro):</i>						
Basis	- 0,01	0,88	0,63	0,93	0,92	0,89
Verwaterd	- 0,01	0,87	0,63	0,92	0,91	0,88
<i>Per gewoon aandeel (in euro):</i>						
Free cash flow	0,22	2,26	1,41	- 6,06	- 6,06	4,44
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	6,94	7,32	7,48	7,81	8,65	7,87
Dividend	0,15**	0,64	0,58	0,58	0,58	0,58
<i>Gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen (x 1.000)</i>						
	84.786	84.315	83.899	83.698	83.698	83.488
Toename uit verwatering (x 1.000)	753	1.796	1.678	971	971	1.271
<i>Beurskoers (in euro):</i>						
Hoogste	13,88	18,68	15,39	13,54	13,54	16,10
Laagste	3,06	11,15	10,92	10,80	10,80	10,60
Ultimo	3,46	12,39	12,59	12,11	12,11	11,25

* Met ingang van 1 december 2005 verantwoordt Océ de kosten van innovatie als bedrijfslasten. Tot en met 30 november 2005 werden deze kosten verantwoord in de kostprijs. Voor de vergelijkbaarheid zijn de (IFRS) cijfers over het boekjaar 2005 aangepast.

** Voorstel aan de Aandeelhoudersvergadering van 23 april 2009.

Geconsolideerde balans	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	Dutch GAAP	Dutch GAAP
bedragen x € miljoen	2008	2007	2006	2005	2005	2004
<i>Activa:</i>						
Vaste activa	1.392	1.281	1.399	1.491	1.459	878
Vlottende activa	1.154	1.199	1.198	1.356	1.360	1.355
Vaste activa aangehouden voor verkoop	3	11	9	–	–	–
Totaal	2.549	2.491	2.606	2.847	2.819	2.233
<i>Passiva:</i>						
Eigen vermogen	681	713	721	748	818	752
Langlopende verplichtingen	1.064	1.041	1.079	785	740	954
Kortlopende verplichtingen	804	737	806	1.314	1.261	527
Totaal	2.549	2.491	2.606	2.847	2.819	2.233
<i>Kengetallen:</i>						
Duurzame bedrijfsmiddelen	354	373	428	455	455	423
Netto-investeringen	66	55	75	86	86	74
Afschrijvingen	80	91	94	89	89	86
Verhuurde apparaten	110	108	112	124	124	58
Netto-investeringen	60	71	67	49	49	40
Afschrijvingen	63	68	71	38	38	43
Finance leasevorderingen (inclusief kortlopend gedeelte finance leasevorderingen en vaste activa aangehouden voor verkoop)	301	276	313	343	343	403
In % van het balanstotaal	12	11	12	12	12	18
Voorraden	353	328	340	364	364	317
In % van de netto-omzet	12	11	11	14	14	12
Handelsvorderingen	481	499	549	568	573	452
In % van de netto-omzet	17	16	18	21	21	17
Verhouding vlottende activa tot kortlopende verplichtingen	1,4	1,6	1,5	1,0	1,1	2,6
Eigen vermogen in % van het balanstotaal	27	29	28	26	29	34
<i>Ratio's*:</i>						
Netto schuld/EBITDA	2,5	1,4	2,1			
EBITDA/Netto interest	5,4	8,5	6,5			

* Overeenkomstig de definities in de leningconvenanten.

Lijst van begrippen en afkortingen

Administratiekantoor *Stichting Administratiekantoor Preferente Aandelen Océ* stichting die het beheer over de gecertificeerde financieringspreferente Océ-aandelen voert.

AFM *Stichting Autoriteit Financiële Markten* toezichhouder op het gedrag van de Nederlandse financiële markten.

Asset Recovery Het terugwinnen van alle bruikbare materialen, onderdelen en componenten uit gebruikte apparatuur en deze geschikt maken voor nieuw gebruik.

Autonome groei De ontwikkeling van de resultaten gecorrigeerd voor acquisitie- en wisselkoerseffecten.

CAD *Computer Aided Design* ontwerpen met behulp van de computer.

Captive leasemaatschappij Onderneming van Océ die leases en lease-activiteiten van groepsmaatschappijen overneemt. De leasecontracten worden vervolgens verkocht aan externe financiers.

Carbon positive Aanduiding voor het feit dat voor een systeem per saldo meer CO₂ gecompenseerd wordt dan het produceert.

CEO *Chief Executive Officer.*

CFO *Chief Financial Officer.*

CIO *Chief Information Officer.*

Competentiemanagement Beleid gericht op verhoging van de professionele prestaties van de medewerkers en op versnelling van de ontwikkeling van (jong) talent.

Continuous feed printing Het printen op rollen papier of op kettingformulieren.

Corporate Operational Excellence Alle activiteiten, gericht op het optimaliseren en harmoniseren van de bedrijfsprocessen.

Cost of ownership Vaste en variabele kosten verbonden met het gebruik van een product nadat dit door de klant in gebruik is genomen.

CrystalPoint Nieuwe basistechnologie van Océ; printen op basis van piëzotechniek (inkjet) in combinatie met een vaste toner. Voor het eerst toegepast in de Océ ColorWave 600 kleurenprinter.

CTOO Chief Technology & Operations Officer.

Customer intimacy Aanduiding voor zeer nauwe samenwerking met de klant bij de levering en onderhoud van producten en diensten.

Cutsheet printing Het printen op losse vellen papier.

DDS De Strategische Business Unit Digital Document Systems.

Digital print providers Ondernemingen die op commerciële basis (print-for-pay) prints voor derden produceren (copyshops en job printers).

Display graphics grootformaat grafische toepassingen.

Document management Het complete proces van creatie, distributie en presentatie van documenten.

Document workflow software Software ten behoeve van het verwerken van documentenstromen en alle daarbij behorende werkzaamheden.

Dpi *Dots per inch* aanduiding van de resolutie van een scan of print, dat wil zeggen het aantal gescande of weergegeven punten per inch.

DTP *Desktop Publishing* het verzorgen van alle typografische aspecten van met computer en printer geproduceerde documenten met daarvoor ontwikkelde software.

Dutch GAAP *Generally Accepted Accounting Principles* Nederlandse waarderingsgrondslagen voor het opstellen van een jaarrekening.

EBIT *Earnings Before Interest and Tax* aanduiding van de winst vóór aftrek van netto financieringskosten en belastingen.

Ecologische footprint Mate waarin een persoon of systeem het milieu nadelig beïnvloedt.

Eco solvent Oplosmiddel met een relatief geringe negatieve invloed op het milieu.

Eco-effectief Minimaliseren van voor het milieu onwenselijke effecten.

Eco-efficiënt Wijze van produceren waarbij zoveel mogelijk een gesloten circuit bereikt wordt voor industriële producten.

E-discovery Het vinden en rubriceren van bepaalde informatie in digitaal beschikbare bestanden.

EDP *Electronic Data Processing* digitale gegevens-verwerking per computer.

Elektrofotografie Het omzetten van een lichtbeeld in een elektrische lading die gebruikt wordt om toner op de juiste plaats op het papier te brengen.

Embedded software Basissoftware voor de aansturing van Océ-apparaten.

Finishing *In verband met printers* het verder afwerken van geprinte producten: vouwen, snijden, nieten, vergaren, lijmen, frankeren, bundelen etc.

Flatbed printers Grootformaat printers waarvan de printkop zich beweegt boven een vlakke plaat, zodat ook niet-flexibele oppervlakken bedrukt kunnen worden.

Focal points Een van de vijf focuspunten die Océ centraal stelt in zijn duurzaamheidsbeleid.

Free cash flow De kasstroom vóór financierings-activiteiten (inclusief dividend).

GIS *Geografisch Informatie Systeem* informatie-systeem over allerlei soorten gegevens met betrekking tot ruimtelijke onderwerpen.

Hedging Het beleid met betrekking tot het afdekken van valutarisico's door middel van aan- of verkopen op termijn van verwachte fysieke netto-uitgaven- en inkomstenstromen in valuta's die niet de functionele valuta van de rapporterende eenheid zijn. Rente-risico's kunnen ook worden gehedged, zodat mismatches tussen inkomende en uitgaande netto rentestromen worden geminimaliseerd.

IAC Internal Audit Committee.

IAS *International Accounting Standards* zie IFRS.

IASB *International Accounting Standards Board* internationaal orgaan belast met het opstellen van standaarden voor jaarverslagen en jaarrekeningen.

ICC Internal Controls Committee (sub-comité in de Verenigde Staten van de IAC).

ICT Informatie- en communicatietechnologie.

IFRIC *International Financial Reporting Interpretations Committee* adviescommissie van de IASB die adviezen uitbrengt ten aanzien van IFRS-standaarden.

IFRS *International Financial Reporting Standards* voorgeschreven standaarden voor het opstellen van geconsolideerde jaarrekeningen voor beursgenoteerde ondernemingen (voorheen IAS). Voor Océ van toepassing vanaf het boekjaar 2006.

Imaging device Beweegbaar printelement waarin de printkop is opgenomen.

Imaging supplies Alle materialen die nodig zijn voor het printen, zoals printmedia (papier, kunststof, textiel), inkten en toners.

Inkjettechnologie Afdruktechniek waarbij de afdruk wordt opgebouwd uit zeer fijne inktdruppels.

In-store marketing Reclame-activiteiten (posters, banners etc.) in en om winkels.

IPDS Internet Protocol Data Streams.

IR Investor Relations.

Latex inkt Inkt gebaseerd op latex polymeer.

LEDs *Light Emitting Diode* halfgeleider die licht geeft als er een gelijkstroom doorheen wordt geleid.

Media *In verband met printen* alle materialen waarop geprint wordt.

Non-recurring omzet Inkomsten uit de verkoop van apparaten, software en professional services.

OBS De Strategische Business Unit Océ Business Services.

Océ, Océ-Groep, Groep Aanduiding voor Océ N.V. (holding) en alle geconsolideerde Océ ondernemingen. De aanduiding Groep, Océ-Groep of Océ wordt soms gebruikt om aan te geven dat de gehele onderneming wordt bedoeld.

OEM *Original Equipment Manufacturer* aanduiding van de producent van een apparaat, wanneer dat wordt toegepast in het verkoopproces van een andere producent of distributeur.

One stop supplier Leverancier die zijn klant voorziet van alle producten en diensen op een bepaald gebied.

Outsourcing Uitbesteding van documentprocessen in een onderneming aan een gespecialiseerde externe partij als Océ Business Services.

Piëzotechniek Inkjet techniek waarbij de inktdruppel met behulp van een printkop wordt afgeschoten.

POP/POS *Point-of-Purchase / Point-of-Sale* aanduidingen voor reclamematerialen die worden toegepast in winkels en winkelcentra, zoals showcards, banners, affiches e.d.

Print-for-pay Aanduiding voor printprocessen bij bedrijven die commercieel printen als primair proces hebben.

Print-for-use Aanduiding voor printprocessen die ondersteunend zijn voor de primaire processen van een onderneming.

Print-on-demand Het printen van een document (bijvoorbeeld een boek) op het moment dat de klant dit besteld en in de door de klant gewenste hoeveelheden. De boeken hoeven daardoor niet meer door de leverancier op voorraad gehouden te worden.

Procesdrukm Beeldrager in het Direct Imaging (DI) proces.

Rasterisatie Techniek om kleurenbeelden om te zetten in pixels.

Records management Dienstverlening voor het registreren, archiveren, doorzoeken en (re)produceren van alle documentatie die voor de bedrijfsvoering van belang is.

Recurring omzet Inkomsten uit onderhoud, inkten, toners, media, huur, rente en business services.

Remanufacturing Het in staat van nieuw brengen van gebruikte apparaten voor een volgende levenscyclus door grondige reiniging, vervanging van slijtende delen en eventueel het toevoegen van nieuwe functionaliteiten. Zie ook Asset Recovery.

R&D *Research & Development* (Onderzoek & Ontwikkeling).

RoCE *Return on Capital Employed* bedrijfsresultaat van het jaar na normatieve belasting (20%) als percentage van het gemiddelde Net Capital Employed. Net Capital Employed is totale activa exclusief liquide middelen, minus niet-rentedragende verplichtingen gecorrigeerd voor derivaten.

Roll-to-roll Wijze van (grootformaat) printen vanaf rollen met zeer grote lengten, waarbij het bedrukte materiaal direct weer wordt opgerold.

Stakeholders Belanghebbenden bij de activiteiten van Océ.

Statement printers Ondernemingen die voor derden of voor eigen gebruik grote aantallen documenten als afschriften, rekeningen en polissen produceren.

TCF *Totally Chlorine Free* aanduiding voor papier dat niet met chloor gebleekt is.

Tonerparels De bolletjes toner die gebruikt worden in de Océ CrystalPoint-technologie.

Transactieprinten Het printen van documenten die het primaire bedrijfsproces van een onderneming ondersteunen, zoals facturen, overzichten, orderbevestigingen, paklijsten en vrachtbrieven.

Transpromo Aanduiding voor het toepassen van gepersonaliseerde reclame in zakelijke correspondentie met klanten, zoals bankafschriften, verbruiksnota's, polissen e.d. Zie ook white space marketing.

UV-inkt Inkt voor printers die droogt onder invloed van ultraviolet licht en waarvoor geen oplosmiddelen zijn gebruikt.

Variable dot technology Techniek om bij het printen met inkjettechnologie de grootte van de inktdruppels te variëren, waardoor veel fijnere tinten en kleurennuances kunnen ontstaan dan bij een vaste druppelgrootte mogelijk is.

Volumesegment Door de industrie geaccepteerde wereldwijde norm voor indeling van de print- en kopieermarkten in segmenten die worden bepaald door het aantal prints of kopieën per apparaat per maand.

Webshop Mogelijkheid om via internet uit een catalogus producten te bestellen.

WFPS De Strategische Business Unit Wide Format Printing Systems.

Wft Wet op het financieel toezicht.

White space marketing Aanduiding voor het toepassen van gepersonaliseerde reclame in zakelijke correspondentie met klanten, zoals bankafschriften, verbruiksnota's, polissen e.d. De term geeft aan dat vaak gebruik gemaakt wordt van lege plekken op het papier.

Workflow management Bij Océ bedoeld: het beheren van de hoeveelheid uit te voeren print-opdrachten en daartoe behorende werkzaamheden in een organisatie.

XML *eXtensible Markup Language* familie van talen, ontworpen om wereldwijde gegevensuitwisseling tussen computersystemen mogelijk te maken via internet, waar ook het world wide web gebruik van maakt.

Toekomstverwachtingen

Dit jaarverslag bevat informatie, zoals bedoeld in artikel 5:59 jo. 5:53 Wet op het financieel toezicht (Wft).

Toekomstverwachtingen, die onderdeel kunnen uitmaken van dit bericht verwijzen naar toekomstige gebeurtenissen die op diverse manieren tot uitdrukking kunnen komen, zoals 'verwachtingen', 'voorspellingen', 'anticiperen', 'van plan zijn' en vergelijkbare uitdrukkingen ('Toekomstverwachtingen').

Océ N.V. ('Océ') heeft deze uitspraken over de toekomst gebaseerd op zijn huidige verwachtingen en projecties met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen. Océ's verwachtingen en projecties kunnen worden bijgesteld en Océ's werkelijke resultaten, prestaties of succes kunnen aanmerkelijk afwijken van de resultaten beschreven in deze Toekomstverwachtingen vanwege mogelijke risico's, onzekerheden en andere belangrijke factoren waarop de onderneming niet altijd invloed heeft, en die voor Océ noch beheersbaar noch voorspelbaar zijn.

Bij Toekomstverwachtingen moet men deze risico's, onzekerheden, waarschuwingen en andere belangrijke factoren in dit jaarverslag of in andere jaar- of periodieke verslagen, in aanmerking nemen.

Voor een niet-limitatieve bespreking van de risico's, onzekerheden en andere factoren, welke Océ's werkelijke resultaten, prestaties of succes kunnen beïnvloeden, wordt verwezen naar dit jaarverslag en andere Océ-publicaties.

Gegeven deze onzekerheden kan geen zekerheid worden gegeven over Océ's toekomstige resultaten of financiële positie. Wij adviseren u voorzichtig om te gaan met Toekomstverwachtingen die uitsluitend de situatie weergeven van de datum waarop de uitspraken worden gedaan. Océ verplicht zich niet tot publicatie van wijzigingen op de Toekomstverwachtingen ten gevolge van nieuwe informatie, toekomstige gebeurtenissen of anderszins, tenzij daartoe gehouden ingevolge toepasselijk (effecten)recht.

